

NÓTA PRI ODOVZDÁVANÍ

od: Prezídia

pre: Konvent

Číslo CONV 820/1/03 REV 1, CONV 847/03, CONV 848/03

predch.dokum.:

Predmet: **Návrh Zmluvy zakladajúcej Ústavu pre Európu**

Členovia Konventu nájdu prílohe konečný text návrhu Zmluvy zakladajúcej Ústavu pre Európu tak, ako ju predložil predseda Európskej rady v Ríme dňa 18. júla 2003.

Návrh

ZMLUVY
ZAKLADAJÚCEJ

ÚSTAVU
PRE EURÓPU

prijatej konsenzom Európskym konventom
dňa 13. júna a 10. júla 2003

PREDLOŽENEJ PREDSEDOM
EURÓPSKEJ RADY
V RÍME

- 18. júla 2003 -

európsky konvent

ÚVOD

k I. a II. časti návrhu Zmluvy zakladajúcej Ústavu pre Európu, ktoré boli predložené zasadnutiu Európskej rady v Solúne dňa 20. júna 2003.

ÚVOD

Európska rada, ktorá zasadala v Laekene 14. a 15. decembra 2001, skonštatovala, že únia prechádza definujúcim momentom svojej existencie a zvolala Európsky konvent o budúcnosti Európy.

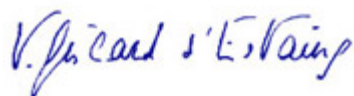
Konvent bol požiadaný, aby vypracoval pre úniu návrhy ako reagovať na tri základné výzvy: ako dostať občanov bližšie k európskemu projektu a európskym orgánom; ako organizovať politiku a európsky politický priestor v rozšírenej únii; a ako premeniť úniu na stabilizujúci faktor a model v novom multipolárnom svete.

Konvent identifikoval odpovede na presne cielené otázky, ktoré položila deklarácia z Laekenu, aby tak pomohol únii vyriešiť tieto problémy:

- navrhuje lepšie rozdelenie a definovanie právomocí únie a členských štátov;
- navrhuje zlúčenie zmlúv s tým, že únia nadobudne právnu subjektivitu;
- navrhuje zjednodušenie akčných nástrojov únie;
- navrhuje opatrenia na posilnenie demokracie, transparentnosti a efektívnosti Európskej únie rozšírením príspevku národných parlamentov k legitímnosti európskeho projektu, zjednodušením procesov rozhodovania a tým, že sa zmení fungovanie európskych orgánov tak, aby bolo transparentnejšie a pochopiteľnejšie;
- navrhuje potrebné opatrenia na posilnenie úlohy každého z týchto troch orgánov únie a zlepšenie ich efektívnosti, zohľadňujúc najmä dôsledky jej rozšírenia.

Laekenská deklarácia predložila aj otázku, či by zjednodušenie a nové usporiadanie zmlúv nemohlo viesť k prijatiu ústavného textu. Rokovania Konventu boli nakoniec završené vypracovaním návrhu Zmluvy o založení ústavy pre Európu a ktorý dosiahol široký konsenzus na plenárnom zasadnutí 13. júna 2003.

Toto je text, ktorý máme tú česť predložiť dnes, 20. júna 2003, zasadnutiu Európskej rady v Solúne za Európsky konvent, a mal by predstavovať základ budúcej Zmluvy o založení Európskej ústavy.

Valéry Giscard d'Estaing
predseda Konventu

Giuliano Amato
podpredseda

Jean-Luc Dehaene
podpredseda

Návrh
ZMLUVY O ZALOŽENÍ ÚSTAVY PRE EURÓPU

PREAMBULA

Χρόμεθα γὰρ πολιτεία... καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται.

Naše ústavné zriadenie ... sa volá demokraciou, pretože moc je v rukách nie menšiny, ale najväčšieho počtu.

Thukydides II, 37

Vedomí si toho, že Európa je kontinentom, ktorý je nositeľom civilizácie; že jej obyvatelia prichádzajúci v postupných vlnách od pradávnych vekov ľudstva postupne rozvíjali hodnoty, ktoré sú základom humanizmu: rovnosť ľudí, sloboda a úcta k rozumu,

Čerpajúc inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy, hodnoty ktorého, vždy prítomné v jej odkaze, zakorenili v živote spoločnosti vnímanie ústrednej úlohy ľudskej bytosti a jej neporušiteľné a neodcudziteľné práva a úctu k zákonu,

Veriac v to, že úmyslom opätovne sa spájajúcej Európy je kráčať ďalej touto cestou civilizácie, pokroku a prosperity, pre dobro jej všetkých obyvateľov, vrátane tých najslabších a najodkázanejších; že si želá zostať kontinentom otvoreným kultúre, vede a spoločenskému pokroku; a že túži prehlbovať demokratický a transparentný charakter verejného života a snažiť sa o mier, spravodlivosť a solidaritu na celom svete,

Presvedčení, že národy Európy, i keď zostávajú naďalej hrdé na svoju vlastnú národnú identitu a históriu, sú odhodlané preniesť sa cez prastaré deliace čiary a zjednotené v čo najužšom možnom prepojení, kovať svoj spoločný osud,

Presvedčení, že Európa takto „zjednotená v svojej rozmanitosti“ im ponúka najlepšie šance kráčať ďalej týmto veľkým dobrodružstvom, s patričným zohľadňovaním práv každého jednotlivca a s vedomím si svojej zodpovednosti voči budúcim generáciám a našej Zemi, čo z nej robí privilegovaný priestor ľudskej nádeje,

Vyjadrujeme vďaku členom Európskeho konventu za to, že pripravili túto ústavu v mene občanov a štátov Európy,

[Ktorí si vymenili svoje plné moci vystavené v dobrej a náležitej forme a dohodli sa takto]

PRVÁ ČASŤ

HLAVA I: DEFINÍCIA A CIELE ÚNIE

Článok 1: Založenie únie

1. Vyjadrujúc vôľu občanov a štátov Európy budovať spoločnú budúcnosť, táto ústava zakladá Európsku úniu, na ktorú prenášajú členské štáty isté právomoci, aby dosiahli ciele, ktoré sú im spoločné. Únia koordinuje politiky, ktorými sa členské štáty snažia tieto ciele dosiahnuť, a uplatňuje komunitárnym spôsobom právomoci, ktoré na ňu preniesli.
2. Únia je otvorená všetkým európskym štátom, ktoré rešpektujú jej hodnoty a angažujú sa za ich spoločné presadzovanie.

Článok 2: Hodnoty únie

Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii, rovnosti, právnemu štátu a dodržiavaniu ľudských práv. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti pluralizmu, tolerancie, spravodlivosti, solidarity a nediskriminácie.

Článok 3: Ciele únie

1. Cieľom únie je presadzovať mier, jej hodnoty a blahobyť jej národov.
2. Únia ponúka svojim občanom a občiankam priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc a jednotný trh, kde prevláda voľná a neskreslená hospodárska súťaž.
3. Únia sa snaží vytvárať udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste, na sociálnom trhovom hospodárstve s vysokou konkurencieschopnosťou zameraným na cieľ dosiahnuť úplnú zamestnanosť a spoločenský pokrok a vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality. Podporuje vedecký a technický pokrok.

Bojuje proti sociálnej vylúčenosti a diskriminácii a podporuje sociálnu spravodlivosť a ochranu, rovnosť medzi ženami a mužmi, solidaritu medzi generáciami a ochranu práv detí.

Podporuje hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi.

Únia rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľádovanie kultúrneho dedičstva Európy.

4. Únia presadzuje a podporuje svoje hodnoty a záujmy vo vzťahoch so širším svetom. Prispieva k mieru, bezpečnosti, trvalo udržateľnému rozvoju zeme, k solidarite a vzájomnému rešpektovaniu sa národov, k voľnému a vzájomne výhodnému obchodu, vykoreneniu chudoby a ochrane ľudských práv, a najmä práv detí, ako aj k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, vrátane rešpektovania zásad Charty Organizácie Sojených národov.
5. Tieto ciele uskutočňuje primeranými prostriedkami a závisia od rozsahu, do akého táto ústava prenáša na úniu príslušné právomoci.

Článok 4: Základné slobody a nediskriminácia

1. V rámci únie, a prostredníctvom únie, v súlade s ustanoveniami tejto ústavy, je zaručený voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu a sloboda usadiť sa.
2. V oblasti uplatňovania tejto ústavy, bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek z jej konkrétnych ustanovení, sa zakazuje každá diskriminácia na základe národnosti.

Článok 5: Vzťahy medzi úniou a členskými štátmi

1. Únia rešpektuje národnú identitu svojich členských štátov, ktoré sú neodmysliteľné v ich základných štruktúrach, politických a ústavných, vrátane regionálnych a miestnych samospráv. Rešpektuje ich základné štátne funkcie vrátane tých, ktorými zabezpečujú územnú celistvosť daného štátu a udržiavajú zákon a poriadok a zaisťujú vnútroštátnu bezpečnosť.
2. Dodržiavajúc zásadu lojálnej spolupráce, únia a členské štáty si vzájomne pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú z ústavy, plne sa vzájomne rešpektujú.

Členské štáty uľahčujú únii dosahovať jej úlohy a zdržia sa akéhokoľvek opatrenia, ktoré by mohlo ohroziť dosahovanie cieľov ustanovených v ústave.

Článok 6: Právna subjektivita

Únia má právnu subjektivitu.

HLAVA II: ZÁKLADNÉ PRÁVA A OBČIANSTVO ÚNIE

Článok 7: Základné práva

1. Únia uznáva práva, slobody a zásady ustanovené v Charte základných práv, ktorá predstavuje II. časť tejto ústavy.
2. Únia sa snaží o prístupenie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Prístupenie k tomuto dohovoru neovplyvňuje nepriaznivo právomoci únie definované touto ústavou.
3. Základné práva, tak, ako sú zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva únie.

Článok 8: Občianstvo únie

1. Každý štátny príslušník členského štátu je občanom únie. Občianstvo únie je dodatočným k štátnemu občianstvu; nenahrádza ho.
2. Občania únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným touto ústavou. Majú:
 - právo sa slobodne pohybovať a právo na pobyt v rámci územia členských štátov;
 - právo voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do samosprávnych orgánov v členskom štáte, kde majú bydlisko, a za tých istých podmienok ako štátni príslušníci daného štátu;

- právo požívať na území tretej krajiny, v ktorej nie je zastúpený členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, ochranu diplomatických a konzulárnych orgánov akéhokoľvek členského štátu, a za tých istých podmienok ako štátni príslušníci daného štátu;
 - právo podať petíciu na Európsky parlament, obrátiť sa so žiadosťou na európskeho ombudsmana a písomne sa obrátiť na inštitúcie a poradné orgány únie v ktoromkoľvek z jazykov ústavy a dostať odpoveď v tom istom jazyku.
3. Tieto práva sa uplatňujú v súlade s podmienkami a obmedzeniami definovanými touto ústavou a opatreniami prijatými na jej účinnosť.

HLAVA III: PÔSOBNOSŤ ÚNIE

Článok 9: Základné zásady

1. Vymedzenie právomocí únie sa riadi zásadou ich prenesenia. Výkon právomocí únie sa riadi zásadou subsidiarity a proporcionality.
2. Podľa zásady prenesenia koná únia v medziach právomocí, ktoré na ňu preniesli členské štáty v ústave na dosahovanie cieľov vymedzených v ústave. Právomoci neprenesené v tejto ústave na úniu zostávajú právomocami členských štátov.
3. Podľa zásady subsidiarity v oblastiach, ktoré nespádajú do výlučnej pôsobnosti únie, koná únia len vtedy a do tej miery, do akej nemôžu členské štáty dostatočne dosiahnuť ciele zamýšľaných akčných krokov na centrálnej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale je ich možné lepšie dosiahnuť skôr na úrovni únie, z dôvodu rozsahu alebo účinkov navrhovaných akčných krokov.

Orgány únie uplatňujú zásadu subsidiarity tak, ako bola ustanovená v Protokole o uplatňovaní zásady subsidiarity a proporcionality, ktorý tvorí prílohu ústavy. Národné parlamenty zabezpečujú súlad s touto zásadou, v zhode s postupom ustanoveným v protokole.

4. Podľa zásady proporcionality neprekročí obsah a forma akčných krokov únie to, čo je nevyhnutné pre dosahovanie cieľov ústavy.

Orgány uplatňujú zásadu proporcionality tak, ako je ustanovená v protokole uvedený v odseku 3.

Článok 10: Právo únie

1. Ústava a právo prijaté orgánmi únie pri uplatňovaní pôsobností, ktoré na ňu boli prenesené, sú nadradené právu členských štátov.
2. Členské štáty prijímú všetky primerané opatrenia, všeobecné alebo konkrétne, na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich z ústavy alebo z aktov orgánov únie.

Článok 11: Kategórie pôsobnosti

1. Ak ústava prenesie na úniu výlučnú právomoc v konkrétnej oblasti, len únia môže uzákoňovať a prijímať právne záväzné akty, pričom členské štáty tak môžu urobiť len vtedy, ak ich na to splnomocní únia alebo ak ich splnomocní k vykonávaniu aktov prijatých úniou.

2. Ak ústava prenesie na úniu právomoc, ktorú v konkrétnej oblasti zdieľa s členskými štátmi, únia a členské štáty majú právomoc uzákoňovať a prijímať v tej oblasti právne záväzné akty. Členské štáty si uplatňujú svoju právomoc do toho rozsahu, do ktorého si únia svoju právomoc neuplatňuje alebo sa rozhodla, že ju prestane uplatňovať.
3. Únia má právomoc presadzovať a koordinovať politiku členských štátov v hospodárskej oblasti a v oblasti zamestnanosti.
4. Únia má právomoc definovať a realizovať spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, vrátane progresívneho sformulovania spoločnej obrannej politiky.
5. V istých oblastiach, a za podmienok ustanovených v ústave, má únia právomoc vykonávať akčné kroky, ktorými podporuje, koordinuje alebo dopĺňa akčné kroky členských štátov, bez toho, že by tým v týchto oblastiach nahrádzala ich právomoc.
6. Rozsah a spôsob výkonu právomocí únie určujú pre každú oblasť konkrétne ustanovenia v tretej časti.

Článok 12: Výlučná právomoc

1. Únia má výlučnú právomoc ustanoviť pravidlá hospodárskej súťaže nevyhnutné pre fungovanie vnútorného trhu a pravidlá v týchto oblastiach:
 - menová politika pre členské štáty, ktoré prijali euro,
 - spoločná obchodná politika,
 - colná únia,
 - ochrana morských biologických zdrojov podľa spoločnej politiky v oblasti rybolovu.

2. Únia má výlučnú právomoc uzavrieť medzinárodnú dohodu, keď je jej uzavretie ustanovené v legislatívnom akte únie alebo vtedy, keď je potrebné umožniť únii uplatňovať si jej právomoc interne alebo vtedy, keď ju nepriaznivo ovplyvňuje interný akt únie.

Článok 13: Oblasti zdieľanej právomoc

1. Únia zdieľa právomoc s členskými štátmi vtedy, keď na ňu ústava prenesie právomoc, ktorá sa nevzťahuje na oblasti uvedené v článkoch 12 a 16.
2. Zdieľaná právomoc sa uplatňuje v týchto základných oblastiach:
 - vnútorný trh,
 - priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti,
 - poľnohospodárstvo a rybolov, s výnimkou ochrany morských biologických zdrojov,
 - doprava a transeurópske siete,
 - energetika,
 - sociálna politika, pokiaľ ide o aspekty definované v tretej časti,
 - hospodárska, sociálna a územná súdržnosť,
 - životné prostredie,
 - ochrana spotrebiteľa,
 - spoločné obavy o bezpečnosť v záležitostiach verejného zdravia.
3. V oblasti výskumu, technického rozvoja a vesmíru má únia právomoc vykonávať akčné kroky, hlavne definovať a realizovať programy; avšak uplatňovanie si tejto právomoci nesmie viesť k tomu, aby bolo členskými štátmi zabránené uplatňovať si ich vlastné právomoci.

4. V oblasti rozvojovej spolupráce a humanitnej pomoci má únia právomoc uskutočniť akčné kroky a viesť spoločnú politiku; avšak uplatňovanie si tejto právomoci nesmie viesť k tomu, aby bolo členským štátom zabránené uplatňovať si ich vlastné právomoci.

Článok 14: Koordinácia politiky v hospodárskej oblasti a v oblasti zamestnanosti

1. Únia prijíma opatrenia na zabezpečenie koordinácie politiky členských štátov v hospodárskej oblasti, hlavne prostredníctvom široko koncipovaných usmernení, ktoré sa vzťahujú na túto politiku. Členské štáty koordinujú svoju hospodársku politiku v rámci únie.
2. Osobitné ustanovenia sa uplatňujú na tie členské štáty, ktoré prijali euro.
3. Únia prijíma opatrenia na zabezpečenie koordinácie politiky členských štátov v oblasti zamestnanosti, najmä prostredníctvom široko koncipovaných usmernení, ktoré sa vzťahujú na túto politiku.
4. Únia môže prijímať iniciatívy na zabezpečenie koordinácie sociálnej politiky členských štátov.

Článok 15: Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

1. Pôsobnosť únie v záležitostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky pokrýva všetky oblasti zahraničnej politiky a všetky otázky týkajúce sa bezpečnosti únie, vrátane progresívneho sformulovania spoločnej obrannej politiky, ktorá môže vyústiť do spoločnej obrany.
2. Členské štáty aktívne a bezvýhradne podporujú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku únie v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity a konajú v súlade s aktmi prijatými v tejto oblasti únie. Zdržia sa konania v protiklade so záujmami únie alebo konania, ktoré by mohlo narušiť jej efektívnosť.

Článok 16: Oblasti podporných, koordinačných alebo komplementárnych akčných krokov

1. Únia môže prijímať podporné, koordinačné alebo komplementárne akčné kroky.
2. Oblasť prijímania podporných, koordinačných alebo komplementárnych akčných krokov predstavuje na európskej úrovni:
 - priemysel,
 - ochrana a zlepšovanie zdravia ľudí,
 - vzdelávanie, odborná príprava, mládež a šport,
 - kultúra,
 - civilná ochrana.
3. Právne záväzné akty prijaté úniou na základe ustanovení uvedených v tretej časti, osobitných pre tieto oblasti, si môžu vyžadovať zosúladenie zákonov alebo iných právnych predpisov členských štátov.

Článok 17: Doložka o pružnosti

1. Ak by sa dokázalo, že sú potrebné akčné kroky únie v rámci politiky v rôznych oblastiach definovaných v tretej časti na dosiahnutie jedného z cieľov ustanovených touto ústavou a ústava neposkytla potrebné právomoci, Rada ministrov prijme jednomyseľne na základe návrhu Komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu príslušné opatrenia.
2. Používajúc postup monitorovania zásady subsidiarity uvedenej v článku 9 odsek 3, Komisia dáva do pozornosti národným parlamentom členských štátov návrhy založené na tomto článku.
3. Ustanovenia prijaté na základe tohto článku si nemôžu vyžadovať zosúladenie zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v prípadoch, kde ústava takéto zosúladenie vylučuje.

HLAVA IV: ORGÁNY ÚNIE

Kapitola I – Inštitucionálny rámec

Článok 18: Orgány únie

1. Únii slúži jednotný inštitucionálny rámec, ktorého účelom je:

- urýchlene uskutočňovať ciele únie,
- presadzovať hodnoty únie,
- slúžiť záujmom únie, jej občanom a jej členským štátom

a zabezpečovať konzistentnosť, efektívnosť a kontinuitu politiky v jednotlivých oblastiach a akčných krokoch, ktoré presadzuje pri dosahovaní svojich cieľov.

2. Tento inštitucionálny rámec predstavuje:

Európsky parlament,
Európska rada,
Rada ministrov,
Európska komisia,
Súdny dvor.

3. Každý orgán koná v hraniciach právomocí na ňu prenesených ústavou a v súlade s postupmi a podmienkami v nej ustanovenými. Orgány navzájom plne spolupracujú.

Článok 19: Európsky parlament

1. Európsky parlament prijíma spoločne s Radou ministrov legislatívu a uplatňuje rozpočtovú funkciu a funkcie politickej kontroly a konzultácie tak, ako to ustanovuje ústava. Volí predsedu Európskej komisie.

2. Európski občania volia Európsky parlament v priamych všeobecných slobodných a tajných voľbách na funkčné obdobie piatich rokov. Počet jeho členov nepresiahne sedemsto tridsaťšesť. Zastúpenie európskych občanov je zostupne proporčné, pričom žiaden členský štát nesmie mať menej než štyroch členov.

S dostatočným predstihom pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2009 a tak, ako to potom bude potrebné pri ďalších voľbách, Európska rada prijme jednomyseľne na základe návrhu Európskeho parlamentu a s jeho súhlasom rozhodnutie, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu, rešpektujúc zásady stanovené vyššie.

3. Európsky parlament si volí predsedu a funkcionárov spomedzi svojich členov.

Článok 20: Európska rada

1. Európska rada poskytuje únii potrebné podnety na jej rozvoj a definuje jej všeobecné politické smery a priority. Nevykonáva legislatívne funkcie.
2. Európska rada pozostáva z hláv štátov alebo vlád členských štátov a predsedu Európskej rady a predsedu Komisie. Minister zahraničných vecí únie sa zúčastňuje jej práce.
3. Európska rada zasadá štvrt'ročne a zvoláva ju jej predseda. Keď to vyžaduje program rokovania, jej členovia sa môžu rozhodnúť, že im bude pomáhať minister alebo v prípade predsedu Komisie európsky komisár. Keď to vyžaduje daná situácia, predseda zvolá mimoriadne zasadnutie Európskej rady.
4. Rozhodnutia Európskej rady sa prijímajú konsenzom, pokiaľ ústava neustanovuje inak.

Článok 21: Predsedníctvo Európskej rady

1. Európska rada volí svojho predsedu kvalifikovanou väčšinou na dvaapolročné funkčné obdobie, s možnosťou opätovného zvolenia na jedno ďalšie funkčné obdobie. Európska rada môže jeho mandát ukončiť v prípade prekážok alebo vážnych nedostatkov v jeho práci podľa toho istého postupu.
2. Predseda Európskej rady:
 - predsedá a je hybnou silou činnosti Európskej rady;
 - zabezpečuje jej prípravu a plynulosť v spolupráci s predsedom Komisie a na základe práce Rady pre všeobecné záležitosti,
 - snaží sa uľahčovať súdržnosť a konsenzus v rámci Európskej rady,
 - po každom zasadnutí predkladá správu Európskemu parlamentu.

Predseda Európskej rady zabezpečuje na svojej úrovni a z titulu svojej funkcie zastúpenie únie navonok v otázkach týkajúcich sa jej spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, bez toho, aby bola dotknutá pôsobnosť ministra zahraničných vecí únie.

3. Predseda Európskej rady nemôže byť držiteľom vnútroštátneho mandátu.

Článok 22: Rada ministrov

1. Rada ministrov, spolu s Európskym parlamentom, prijíma legislatívu, uplatňuje rozpočtovú funkciu a vykonáva funkcie týkajúce sa vypracovania politiky a koordinačné funkcie tak, ako to určuje ústava.
2. Rada ministrov pozostáva z jedného zástupcu z každého členského štátu na ministerskej úrovni v každom z jej útvarov. Len tento zástupca môže zaväzovať príslušný členský štát a odovzdávať svoj hlas.
3. Rozhodnutia Rady ministrov sa prijímajú kvalifikovanou väčšinou, pokiaľ ústava neustanovuje inak.

Článok 23: Útvary Rady ministrov

1. Rada pre všeobecné záležitosti a legislatívu zabezpečuje konzistentnosť práce Rady ministrov.

Keď koná vo funkcii Rady pre všeobecné záležitosti v úzkom prepojení na Komisiu pripravuje a zabezpečuje nadväznosť na zasadnutia Európskej rady.

Keď koná v legislatívnej funkcii Rada ministrov zvažuje a spoločne s Európskym parlamentom prijíma európske zákony a európske rámcové zákony, v súlade s ustanoveniami ústavy. V tejto funkcii predstavuje zastúpenie každého členského štátu jedného alebo dvoch ďalších zástupcov na ministerskej úrovni s príslušnou právomocou, ktorí sa zaoberajú otázkami zaradenými na program Rady ministrov.

2. Rada pre zahraničné záležitosti, na základe strategických usmernení ustanovených Európskou radou, zhmotňuje zahraničnú politiku únie a zabezpečuje, že sú jej akčné kroky konzistentné. Predsedá jej minister zahraničných vecí únie.
3. Európska rada prijme európske rozhodnutie o založení ďalších útvarov, v ktorých môže zasadať Rada ministrov.
4. Predsedníctvo iných útvarov ako je útvary pre zahraničné záležitosti, zastávajú zástupcovia členského štátu v Rade ministrov na základe rovnakej rotácie, počas obdobia aspoň jedného roka. Európska rada prijme európske rozhodnutie určujúce pravidlá takejto rotácie, zohľadňujúc európsku politickú a geografickú rovnováhu a rozmanitosť členských štátov.

Článok 24: Kvalifikovaná väčšina

1. Keď prijíma Európska rada alebo Rada ministrov rozhodnutia kvalifikovanou väčšinou, takáto väčšina pozostáva z väčšiny členských štátov zastupujúcich aspoň tri pätiny obyvateľstva únie.
2. Keď ústava nevyžaduje, aby konala Európska rada alebo Rada ministrov na základe návrhu Komisie alebo keď nekoná Európska rada alebo Rada ministrov na základe iniciatívy ministra zahraničných vecí únie, požadovaná kvalifikovaná väčšina pozostáva z dvoch tretín členských štátov zastupujúcich aspoň tri pätiny obyvateľstva únie.
3. Ustanovenia odsekov 1 a 2 nadobudnú účinnosť 1. novembra 2009 po konaní volieb do Európskeho parlamentu podľa ustanovení článku 19.
4. Ak ústava v tretej časti určuje, že Rada ministrov bude prijímať európske zákony a európske rámcové zákony podľa osobitného legislatívneho postupu, môže Európska rada prijať na základe svojej vlastnej iniciatívy a jednomyselne, po minimálne šesťmesačnom období úvah, rozhodnutie, ktoré umožňuje prijímanie takých európskych zákonov alebo rámcových zákonov podľa bežného legislatívneho postupu. Európska rada koná po konzultácii s Európskym parlamentom a informovaní národných parlamentov.

Ak ústava v tretej časti stanovuje, že Rada ministrov koná v danej oblasti jednomyselne, môže Európska rada prijať, na základe svojej vlastnej iniciatívy a jednomyselne, európske rozhodnutie, ktoré umožňuje Rade ministrov, aby konala v tejto oblasti kvalifikovanou väčšinou. Akákoľvek iniciatíva, ktorú prevezme podľa tohto pododseku Európska rada, sa rozpošle národným parlamentom najneskôr štyri mesiace predtým, ako sa k nej prijme akékoľvek rozhodnutie.

5. V rámci Európskej rady nehlasuje jej predseda ani predseda Komisie.

Článok 25: Európska komisia

1. Európska komisia presadzuje všeobecné európske záujmy a za tým cieľom prijíma primerané iniciatívy. Zabezpečuje uplatňovanie ústavy a kroky vykonané orgánmi podľa ústavy. Dohliada na uplatňovanie práva únie pod kontrolou Súdneho dvora. Plní rozpočet a riadi programy. Uplatňuje koordinačné, výkonné a riadiace funkcie tak, ako ich ustanovuje ústava. S výnimkou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a iných prípadov ustanovených ústavou zabezpečuje zastupovanie únie smerom navonok. Iniciuje ročné a niekoľkoročné programovanie v snahe dosiahnuť dohody medziinštitucionálneho charakteru.
2. Legislatívne akty únie môžu byť prijaté len na základe návrhu Komisie, pokiaľ ústava neustanovuje inak. Iné akty sa prijímajú na základe návrhu Komisie, keď tak ustanovuje ústava.

3. Komisia pozostáva z kolégia, ktoré tvorí jej predseda a minister zahraničných vecí únie/podpredseda a trinásť európski komisári vybraní na základe systému rovnakej rotácie medzi členskými štátmi. Tento systém sa zavádza európskym rozhodnutím prijatým Európskou radou a jeho základom sú tieto zásady:

- (a) s členskými štátmi sa zaobchádza na prísne rovnakom základe, pokiaľ ide o určenie postupnosti a času, ktorý ich štátni príslušníci strávia ako členovia kolégia; v dôsledku toho rozdiel medzi celkovým počtom funkčných období vykonávaných štátnymi príslušníkmi ktoréhokoľvek páru členských štátov nemôže nikdy predstavovať viac ako jedno funkčné obdobie;
- (b) s výhradou písmena a), každé nasledujúce kolégium má také zloženie, aby uspokojivo odrážalo demografický a geografický rozsah všetkých členských štátov únie.

Predseda Komisie vymenúva nehlasujúcich komisárov vybratých podľa tých istých kritérií, ako platia na členov kolégia a ktorí pochádzajú zo všetkých členských štátov.

Tieto úpravy nadobudnú účinnosť 1. novembra 2009.

4. Komisia je ako kolégium úplne nezávislá pri vykonávaní svojich právomocí. Európski komisári a komisári nesmú žiadať ani preberať pri vykonávaní svojich povinností pokyny od žiadnej vlády alebo iného orgánu.

5. Komisia ako kolégium sa zodpovedá Európskemu parlamentu. Predseda Komisie zodpovedá Európskemu parlamentu za činnosť komisárov. Podľa postupov stanovených v článku III-243 môže Európsky parlament podať návrh na vyslovenie nedôvery Komisii. Ak je taký návrh odhlasovaný, všetci európski komisári a komisári musia odstúpiť. Komisia pokračuje v plnení každodenných pracovných úloh až do nominovania nového kolégia.

Článok 26: Predseda Európskej komisie

1. Zohľadňujúc voľby do Európskeho parlamentu, a po príslušnej konzultácii, Európska rada kvalifikovanou väčšinou predkladá Európskemu parlamentu svojho navrhovaného kandidáta na funkciu predsedu Komisie. Tohto kandidáta volí Európsky parlament väčšinou svojich členov. Ak kandidát nezíska podporu požadovanej väčšiny, Európska rada predloží do jedného mesiaca nového kandidáta, dodržiavajúc ten istý postup ako predtým.
2. Každý členský štát, určený podľa systému rotácie, predloží zoznam troch osôb, na ktorom sú zastúpení príslušníci oboch pohlaví, ktorých považuje za kvalifikovaných na európskeho komisára. Vybratím jednej osoby z každého z týchto pripravených zoznamov vyberie predseda, ktorý má byť zvolený, trinástich európskych komisárov na základe ich právomoci, európskej angažovanosti a zaručenej nezávislosti. Predseda a osoby takto nominované na členstvo v kolégiu, vrátane budúceho ministra zahraničných vecí únie, práve tak ako osôb nominovaných za nehlasujúcich komisárov, sa predkladajú kolektívne Európskemu parlamentu na schválenie hlasovaním. Funkčné obdobie Komisie je päťročné.
3. Predseda Komisia:
 - ustanovuje usmernenia, podľa ktorých má pracovať Komisia;
 - rozhoduje o jej vnútornej organizácii a zabezpečuje, aby konala konzistentne, efektívne a na kolegiálnom základe;
 - vymenúva podpredsedov spomedzi členov kolégia.

Európsky komisár alebo komisár odstúpi, ak o to požiada predseda.

Článok 27: Minister zahraničných vecí únie

1. Európska rada, kvalifikovanou väčšinou a so súhlasom predsedu Komisie, vymenuje ministra zahraničných vecí únie. Tento vykonáva spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku únie. Európska rada môže ukončiť jeho funkčné obdobie rovnakým postupom.
2. Minister zahraničných vecí únie prispieva svojimi návrhmi k rozvoju spoločnej zahraničnej politiky, ktorú vykonáva podľa mandátu Rady ministrov. To isté platí pre spoločnú zahraničnú, bezpečnostnú a obrannú politiku.
3. Minister zahraničných vecí únie je jedným z podpredsedov Komisie. Zodpovedá za riadenie vonkajších vzťahov a koordináciu iných aspektov zahraničných akčných krokov únie. Pri plnení týchto právomocí v rámci Komisie, a len pri týchto právomociach, je minister zahraničných vecí únie viazaný postupmi Komisie.

Článok 28: Súdny dvor

1. Súdny dvor pozostáva z Európskeho súdneho dvora, súdu vyššieho stupňa a špecializovaných súdov. Zabezpečuje rešpektovanie práva pri výklade a uplatňovaní ústavy.

Členské štáty zabezpečujú práva odvolať sa dostatočné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany v oblasti práva únie.

2. Európsky súdny dvor pozostáva z jedného sudcu z každého členského štátu. Pomáhajú mu generálni advokáti.

Súd vyššieho stupňa pozostáva z aspoň jedného sudcu z každého členského štátu: ich počet pevne stanoví ustanoví štatút Súdneho dvora.

Sudcovia a generálni advokáti Európskeho súdneho dvora a sudcovia Vysokého súdu, vybraní z osôb, o ktorých nezávislosti niet nijakých pochybností a ktorí spĺňajú podmienky ustanovené v článkoch III-260 a III-261, sú vymenovaní na základe spoločného súhlasu vlád členských štátov na funkčné obdobie šiestich rokov, s možnosťou opätovného vymenovania.

3. Súdny dvor

- rozhoduje o žalobách predložených inštitúciou alebo fyzickou alebo právnickou osobou v súlade s ustanoveniami tretej časti,
- vydáva predbežné rozhodnutia, na základe žiadosti súdov členských štátov, o výklade práva únie alebo platnosti aktov prijatých orgánmi,
- rozhoduje o iných prípadoch ustanovených ústavou.

Kapitola II – Iné orgány a inštitúcie

Článok 29: Európska centrálna banka

1. Európska centrálna banka spolu s národnými centrálnymi bankami predstavuje Európsky systém centrálnych bánk. Európska centrálna banka spolu s národnými centrálnymi bankami členských štátov, ktoré prijali menu únie, euro, vykonávajú menovú politiku únie.
2. Európsky systém centrálnych bánk sa riadi orgánmi Európskej centrálnej banky s právomocou rozhodovať. Primárnym cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je zachovávať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý cieľ cenovej stability, podporuje všeobecnú hospodársku politiku únie so zámerom prispievať k dosahovaniu cieľov únie. Vykonáva iné úlohy centrálnej banky podľa ustanovení tretej časti štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.
3. Európska centrálna banka je orgánom, ktorý má právnu subjektivitu. Len ona môže povoliť vydanie eura. Pri vykonávaní svojich právomocí a pokiaľ ide o jej financie, je nezávislá. Inštitúcie a orgány únie a vlády členských štátov sa zaväzujú rešpektovať túto zásadu.
4. Európska centrálna banka prijíma také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na plnenie jej úloh v súlade s ustanoveniami článkov III-77 až III-83 a článku III-90 a s podmienkami ustanovenými v štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. V súlade s týmito istými ustanoveniami si členské štáty, ktoré neprijali euro, a ich centrálné banky zachovávajú svoje právomoci v menových záležitostiach.
5. S Európskou centrálnou bankou sa konzultujú všetky navrhované akty únie v jej oblastiach pôsobnosti a všetky návrhy týkajúce sa regulácie na vnútroštátnej úrovni; a môže vydávať stanovisko.

6. Rozhodujúce orgány Európskej centrálnej banky, ich zloženie a prevádzkové metódy ustanovujú články III-84 až III-87, ako aj štatút Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

Článok 30: Dvor audítorov

1. Dvor audítorov je ten orgán, ktorý vykonáva kontrolu.
2. Skúma všetky účty príjmov a výdavkov únie a zabezpečuje riadne finančné riadenie.
3. Pozostáva z jedného štátneho príslušníka z každého členského štátu. Jeho členovia sú úplne nezávislí pri plnení svojich povinností.

Článok 31: Poradné orgány únie

1. Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Komisii pomáha Výbor regiónov a Hospodársky a sociálny výbor, ktoré plnia poradné funkcie.
2. Výbor regiónov pozostáva zo zástupcov regionálnych a miestnych orgánov, ktorí majú volebný mandát regionálneho alebo miestneho orgánu/samosprávy alebo sú politicky podriadení volenému zhromaždeniu.
3. Hospodársky a sociálny výbor pozostáva zo zástupcov organizácií zamestnávateľov, zamestnancov a iných zástupcov občianskej spoločnosti, hlavne zo sociálno-ekonomických, občianskych, profesijných a kultúrnych oblastí.
4. Členovia Výboru regiónov a Hospodárskeho a sociálneho výboru nesmú byť viazaní žiadnymi záväznými pokynmi. Vo všeobecnom záujme únie sú úplne nezávislí pri plnení svojich povinností.

5. Pravidlá, ktorými sa riadi zloženie týchto výborov, vymenúvanie ich členov, ich právomoci a ich činnosť, sú ustanovené v článkoch III-292 až III-298. Pravidlá, ktorými sa riadi ich zloženie, prehodnocuje Rada ministrov v pravidelných intervaloch, na základe návrhu Komisie, v svetle hospodárskeho, sociálneho a demografického vývoja v rámci únie.

HLAVA V: UPLATŇOVANIE PRÁVOMOCÍ ÚNIE

Kapitola I: Spoločné ustanovenia

Článok 32: Právne akty únie

1. Pri uplatňovaní právomocí, ktoré na ňu boli v ústave prenesené, používa únia ako právne nástroje európske zákony, európske rámcové zákony, európske nariadenia, európske rozhodnutia, odporúčania a stanoviská v súlade s ustanoveniami tretej časti.

Európsky zákon je všeobecne platný právny akt. Je záväzný v celom rozsahu a má priamu platnosť vo všetkých členských štátoch.

Európsky rámcový zákon je záväzný právny akt pre členské štáty, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, ale prenecháva úplnú voľnosť vnútroštátnym orgánom vybrať si formu a prostriedky na dosiahnutie tohto výsledku.

Európske nariadenie je všeobecne platný neprávny akt na vykonávanie právnych aktov a určitých osobitných ustanovení ústavy. Môže byť záväzný v celom rozsahu a mať priamu platnosť vo všetkých členských štátoch alebo môže byť záväzný pre všetky členské štáty, ktorým je adresované, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, ale prenecháva úplnú voľnosť vnútroštátnym orgánom vybrať si formu a prostriedky na dosiahnutie tohto výsledku.

Európske rozhodnutie je neprávny akt záväzný v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré špecifikuje tých, na ktorých sa obracia, je záväzné len pre nich.

Odporúčania a stanoviská prijaté orgánmi nemajú nijakú záväznú silu.

2. Pri zvažovaní návrhov legislatívnych aktov sa Európsky parlament a Rada ministrov zdržia prijímania aktov, ktoré neustanovuje tento článok, v príslušnej oblasti.

Článok 33: Právne akty

1. Európske zákony a európske rámcové zákony prijímajú, na základe návrhov Komisie, spoločne Európsky parlament a Rada podľa bežného legislatívneho postupu, ktorý je ustanovený v článku III-302. Ak tieto dva orgány nevedia dospieť k dohode o nejakom akte, nebude prijatý.

V prípadoch konkrétne ustanovených v článku III-165 sa môžu prijať európske zákony a európske rámcové zákony na základe iniciatívy skupiny členských štátov v súlade s článkom III-302.

2. V konkrétnych prípadoch, ktoré ustanovuje ústava, prijíma európske zákony a európske rámcové zákony Európsky parlament za účasti Rady ministrov alebo táto Rada za účasti Európskeho parlamentu, v súlade s osobitnými legislatívnymi postupmi.

Článok 34: Nelegislatívne akty

1. Rada ministrov a Komisia prijímajú európske nariadenia alebo európske rozhodnutia v prípadoch uvedených v článkoch 35 a 36 a v prípadoch osobitne vymedzených ústavou. Európska rada prijíma európske rozhodnutia v prípadoch osobitne vymedzených ústavou. Európska centrálna banka prijíma európske nariadenia a európske rozhodnutia, ak ju na to oprávňuje ústava.
2. Rada ministrov a Komisia a aj Európska centrálna banka, keď ju na to oprávňuje ústava, prijímajú odporúčania.

Článok 35: Delegované nariadenia

1. Európske zákony a európske rámcové zákony môžu delegovať na Komisiu právomoc uzákoniť delegované nariadenia, ktoré dopĺňajú isté prvky zákona alebo rámcového zákona, ktoré nie sú kľúčové.

Ciele, obsah, rozsah a trvanie delegovania sú výslovne definované v zákonoch alebo rámcových zákonoch. Delegovanie nemôže pokrývať kľúčové prvky určitej oblasti. Tieto sú vyhradené európskemu zákonu alebo rámcovému zákonu.

2. Podmienky uplatňovania, ktorým podlieha delegovanie, sú explicitne určené v európskych zákonoch alebo európskych rámcových zákonoch. Môžu pozostávať z týchto možností:
 - Európsky parlament alebo Rada ministrov sa môžu rozhodnúť odvolať dané delegovanie,

- delegované nariadenie môže nadobudnúť účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada ministrov nevznesú žiadne námietky v rámci obdobia ustanoveného daným európskym zákonom alebo rámcovým zákonom.

Na účely predchádzajúceho odseku koná Európsky parlament na základe väčšiny svojich členov a Rada ministrov kvalifikovanou väčšinou.

Článok 36: Vykonávacie akty

1. Členské štáty prijímú všetky opatrenia potrebné na vykonávanie právne záväzných aktov únie v rámci svojho vnútroštátneho práva.
2. Ak sú potrebné jednotné podmienky na vykonávanie záväzných aktov únie, môžu tieto akty preniesť vykonávacie právomoci na Komisiu alebo Radu ministrov, a to v osobitných náležite odôvodnených prípadoch a v prípadoch ustanovených v článku 39.
3. Európsky zákon vopred ustanoví pravidlá a všeobecné zásady kontrolných mechanizmov nad vykonávacími aktmi únie zo strany členských štátov.
4. Vykonávacie akty únie majú formu európskych vykonávacích nariadení alebo európskych vykonávacích rozhodnutí.

Článok 37: Zásady spoločné pre právne akty únie

1. Pokiaľ ústava neobsahuje osobitné zmluvné ustanovenie, v súlade s uplatňovanými postupmi, rozhodnú orgány o druhu aktu, ktorý má byť v každom prípade prijatý, v súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v článku 9.
2. Európske zákony, európske rámcové zákony, európske nariadenia a európske rozhodnutia uvádzajú dôvody, ktoré sú ich základom, a odvolávajú sa na akékoľvek návrhy alebo stanoviská požadované touto ústavou.

Článok 38: Uverejnenie a nadobudnutie účinnosti

1. Európske zákony a európske rámcové zákony prijaté podľa bežného legislatívneho postupu podpisuje predseda Európskeho parlamentu a predseda Rady ministrov. V iných prípadoch ich podpisuje predseda Európskeho parlamentu alebo predseda Rady ministrov. Zákony a rámcové zákony sú uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie a nadobúdajú účinnosť k dátumu, ktorý je v nich konkrétne uvedený, alebo, ak tam takýto dátum nie je uvedený, dvadsiaty deň po ich uverejnení.
2. Európske nariadenia a európske rozhodnutia, ktoré konkrétne neuvádzajú, komu sú adresované alebo ktoré sú adresované všetkým členským štátom, podpisuje predseda toho orgánu, ktorý ich prijíma, sú uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie a nadobúdajú účinnosť k dátumu, ktorý je v nich konkrétne uvedený, alebo, ak tam takýto dátum uvedený nie je, dvadsiaty deň po ich uverejnení.
3. Ostatné rozhodnutia sa oznamujú tým, ktorým sú adresované, a stávajú sa účinnými takýmto oznámením.

Kapitola II : Osobitné ustanovenia

Článok 39: Osobitné ustanovenia na vykonávanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky

1. Európska únia uskutočňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku založenú na posilňovaní vzájomnej politickej solidarity medzi členskými štátmi, identifikovaní otázok všeobecného záujmu a dosahovaní stále vyššieho stupňa konvergencie akčných krokov členských štátov.

2. Európska rada identifikuje strategické záujmy únie a určuje ciele jej spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Rada ministrov formuluje túto politiku v rámci strategických usmernení zavedených Európskou radou v súlade s úpravami v tretej časti.
3. Európska rada a Rada ministrov prijímajú nevyhnutné európske rozhodnutia.
4. Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku vykonáva minister zahraničných vecí únie a členské štáty, používajúc vnútroštátne zdroje a zdroje únie.
5. Členské štáty uskutočňujú vzájomné konzultácie v rámci Európskej rady a Rady ministrov týkajúce sa akejkoľvek otázky zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ktorá je vo všeobecnom záujme, aby sa určil spoločný prístup. Pred podniknutím akéhokoľvek akčného kroku na medzinárodnej scéne alebo prijatím akéhokoľvek záväzku, ktorý by mohol nepriaznivo ovplyvniť záujmy únie, každý členský štát vykonáva konzultácie s ostatnými štátmi v rámci Európskej rady alebo Rady ministrov. Členské štáty zabezpečujú prostredníctvom konvergencie svojich akčných krokov, aby bola únia schopná presadzovať svoje záujmy a hodnoty na medzinárodnej scéne. Členské štáty si navzájom prejavujú solidaritu.
6. S Európskym parlamentom prebiehajú pravidelné konzultácie o hlavných aspektoch a základných alternatívnych možnostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a je neustále informovaný o vývoji v tejto oblasti.
7. Európske rozhodnutia týkajúce sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky prijíma Európska rada a Rada ministrov jednomyselne, okrem prípadov uvedených v tretej časti. Európska rada a Rada ministrov koná na základe návrhu členského štátu, ministra zahraničných vecí únie alebo tohto ministra s podporou Komisie. Európske zákony a európske rámcové zákony sú vylúčené.
8. Európska rada môže jednomyselne rozhodnúť, že Rada ministrov má konať na základe kvalifikovanej väčšiny okrem prípadov uvedených v tretej časti.

Článok 40: Osobitné ustanovenia na vykonávanie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky

1. Spoločná bezpečnostná a obranná politika je neoddeliteľnou súčasťou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Únii poskytuje operačnú kapacitu ťažiť z civilných a vojenských prostriedkov. Únia ho môže použiť pri misiách mimo únie na udržiavanie mieru, predchádzanie konfliktom a posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti v súlade so zásadami Charty Organizácie spojených národov. Pri plnení týchto úloh sa využívajú schopnosti poskytované členskými štátmi.
2. Spoločná bezpečnostná a obranná politika zahŕňa progresívne sformulovanie spoločnej obrannej politiky únie. To vyústi do spoločnej obrany, ak tak jednomyselne rozhodne Európska rada. V takom prípade odporučí členským štátom prijatie daného rozhodnutia v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

Politika únie v súlade s týmto článkom sa nedotýka osobitného charakteru bezpečnostnej a obrannej politiky určitých členských štátov a rešpektuje záväzky tých členských štátov, ktoré považujú ich spoločnú obranu za realizovanú v Organizácii Severoatlantickej zmluvy podľa Severoatlantickej zmluvy, a je v súlade so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou ustanovenou v tom rámci.

3. Členské štáty dávajú únii k dispozícii civilné a vojenské schopnosti na realizáciu spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, aby prispievali k cieľom definovaným Radou ministrov. Tie členské štáty, ktoré spoločne zriadia mnohonárodné sily, môžu dať aj tieto sily k dispozícii pre spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku.

Členské štáty sa zaväzujú k tomu, že budú progresívne zlepšovať svoje vojenské schopnosti. Zriaďuje sa Európska agentúra pre výzbroj, výskum a vojenské schopnosti, aby sa identifikovali operačné požiadavky, presadzovali opatrenia na splnenie týchto požiadaviek, aby sa prispelo k identifikácii a prípadne k realizácii akéhokoľvek opatrenia potrebného na posilnenie priemyselnej a technickej základne odvetvia obrany, k účasti na definovaní európskej politiky v oblasti schopností a výzbroje a aby sa pomohlo Rade ministrov pri hodnotení zlepšenia vojenských schopností.

4. Rada ministrov prijíma jednomyseľne na základe návrhu ministra zahraničných vecí únie alebo členského štátu európske rozhodnutia o realizácii spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky vrátane tých rozhodnutí, ktorými sa iniciuje misia, ako je to uvedené v tomto článku. Minister zahraničných vecí môže prípadne spolu s Komisiou navrhnúť použitie vnútroštátnych zdrojov a nástrojov únie.
5. Rada ministrov môže v rámci únie poveriť vykonaním istej úlohy skupinu členských štátov, aby sa zachovali hodnoty únie a slúžilo to jej záujmom. Vykonanie takejto úlohy sa riadi článkom III-211.
6. Tie členské štáty, ktorých vojenské kapacity spĺňajú prísnejšie kritériá a ktoré prevzali v porovnaní s ostatnými oveľa závažnejšiu angažovanosť) v tejto oblasti, s cieľom plniť najnáročnejšie misie, zavedú v rámci únie štruktúrovanú spoluprácu. Takáto spolupráca sa riadi ustanoveniami článku III-213.

7. Dovtedy, kým bude Európska rada konať v súlade s odsekom 2 tohto článku, nadviaže sa v rámci únie užšia spolupráca, pokiaľ ide o vzájomnú obranu. Na základe tejto spolupráce, ak sa stane jeden z členských štátov zúčastňujúcich sa na takejto spolupráci obeťou ozbrojenej agresie na svojom území, ostatné zúčastňujúce sa štáty mu poskytnú pomoc a podporu všetkými prostriedkami, ktoré sú v ich právomoci, vojenskými alebo inými, v súlade s článkom 51 Charty Organizácie spojených národov. Pri zabezpečovaní užšej spolupráce v oblasti vzájomnej obrany zúčastňujúce sa členské štáty konajú v úzkej súčinnosti s Organizáciou Severoatlantickej zmluvy. Podrobné úpravy účasti na tejto spolupráci, jej fungovanie a príslušné postupy rozhodovania ustanovuje článok III-214.
8. S Európskym parlamentom prebiehajú pravidelné konzultácie o hlavných aspektoch a základných alternatívnych možnostiach spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a je neustále informovaný o vývoji v tejto oblasti.

Článok 41: Osobitné ustanovenia na realizáciu priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

1. Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti:
 - prijímaním európskych zákonov a európskych rámcových zákonov s cieľom v prípade potreby zabezpečiť aproximáciu vnútroštátnych právnych predpisov v oblastiach uvedených v tretej časti;
 - presadzovaním vzájomnej dôvery medzi príslušnými orgánmi členských štátov, najmä na základe vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí;
 - operatívnou spoluprácou medzi príslušnými orgánmi členských štátov, vrátane polície, colných orgánov a iných zložiek špecializovaných na predchádzanie a odhaľovanie trestnej činnosti.

2. V priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa môžu zúčastňovať národné parlamenty na hodnotiacich mechanizmoch, ktoré predpokladá článok III-161, a angažujú sa na politickom monitorovaní Europolu a hodnotení činnosti Eurojustu v súlade s článkami III-174 a III-177.
3. V oblasti policajnej a súdnej spolupráce v trestnoprávných záležitostiach majú členské štáty právo iniciatívy v súlade s článkom III-165.

Článok 42: Doložka o solidarite

1. Únia a jej členské štáty konajú spoločne v duchu solidarity, ak sa niektorý členský štát stane obeťou teroristického útoku alebo prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudským faktorom. Únia zmobilizuje všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, vrátane vojenských prostriedkov poskytnutých členskými štátmi, aby:
 - (a) – zabránila teroristickej hrozbe na území členských štátov;
 - chránila demokratické orgány a civilné obyvateľstvo pred akýmkoľvek teroristickým útokom;
 - pomáhala členskému štátu na jeho území na základe žiadosti jeho politických orgánov v prípade teroristického útoku;
 - (b) – pomáhala členskému štátu na jeho území na základe žiadosti jeho politických orgánov v prípade katastrofy.
2. Podrobné úpravy vykonávania tohto ustanovenia sú opísané v článku III-231.

Kapitola III: Posilnená spolupráca

Článok 43: Posilnená spolupráca

1. Členské štáty, ktoré majú záujem vzájomne zaviesť posilnenú spoluprácu v rámci nevýlučnej právomoci únie, môžu využiť jej orgány a uplatňovať tieto právomoci prostredníctvom uplatňovania príslušných ustanovení ústavy, čo musí byť v súlade s postupmi ustanovenými v tomto článku a v článkoch III-322 až III-328 a v ich medziach.

Posilnená spolupráca je zameraná na dosahovanie cieľov únie, ochranu jej záujmov a posilňovanie jej integračného procesu. Takáto spolupráca je otvorená pre všetky členské štáty v čase jej založenia a kedykoľvek neskôr, v súlade s článkom III-324.

2. Oprávnenie postupovať formou posilnenej spolupráce udeľuje Rada ministrov ako poslednú možnosť, keď sa v rámci Rady ministrov stanoví, že ciele takejto spolupráce nemôže únia ako celok dosiahnuť v primeranom čase, a za predpokladu, že sa do nej zapojí aspoň jedna tretina členských štátov. Rada ministrov koná v súlade s postupom ustanoveným v článku III-325.
3. Len členovia Rady ministrov zastupujúci štáty, ktoré sú zapojené do posilnenej spolupráce, sa zúčastňujú na prijímaní aktov. Všetky členské štáty sa však môžu zúčastňovať rokovaní Rady ministrov.

Jednomyseľnosť predstavujú len hlasy zástupcov zúčastnených štátov. Kvalifikovaná väčšina sa definuje ako väčšina hlasov zástupcov zúčastnených členských štátov, ktorí zastupujú aspoň tri pätiny obyvateľov týchto štátov. Ak ústava nevyžaduje, aby Rada ministrov konala na základe návrhu Komisie alebo kde Rada ministrov nekoná na základe iniciatívy ministra zahraničných vecí, požadovaná kvalifikovaná väčšina sa definuje ako väčšina dvoch tretín zúčastnených štátov, ktorí zastupujú aspoň tri pätiny obyvateľov týchto štátov.

4. Akty prijímané v rámci posilnenej spolupráce sú záväzné len pre zúčastnené členské štáty. Nepovažujú sa za *acquis*, ktoré musia prijať kandidáti na vstup do únie.

HLAVA VI: DEMOKRATICKÝ ŽIVOT ÚNIE

Článok 44: Zásada demokratickej rovnosti

Únia dodržiava v celom rozsahu svojej činnosti zásadu rovnosti občanov. Orgány únie venujú všetkým rovnakú pozornosť.

Článok 45: Zásada zastupiteľskej demokracie

1. Fungovanie únie sa zakladá na zásade zastupiteľskej demokracie.
2. Občania sú na úrovni únie priamo zastúpení v Európskom parlamente. Členské štáty zastupujú v Európskej rade a v Rade ministrov ich vlády, ktoré podliehajú národným parlamentom zvoleným ich občanmi.
3. Každý občan má právo zúčastňovať sa na demokratickom živote únie. Rozhodnutia sa prijímajú podľa možnosti čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.
4. Politické strany prispievajú na európskej úrovni k formovaniu európskeho politického vedomia a k vyjadrovaniu vôle občanov únie.

Článok 46: Zásada participatívnej demokracie

1. Orgány únie dávajú občanom a reprezentatívnym združeniam možnosť oznamovať a verejne si vymieňať primeranými prostriedkami názory na všetky oblasti akčných krokov únie.
2. Orgány únie udržiavajú otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou.
3. Komisia vedie široké konzultácie so zainteresovanými stranami, aby zabezpečila súdržnosť a transparentnosť akčných krokov únie.
4. Najmenej jeden milión občanov, ktorí pochádzajú z významného počtu členských štátov, môže vyzvať Komisiu k tomu, aby predložila akýkoľvek vhodný návrh týkajúci sa záležitostí, kde sú občania toho názoru, že sa vyžaduje právny akt únie na účely uplatňovania tejto ústavy. Európsky zákon určí ustanovenia platné pre osobitné postupy a podmienky požadované pri takejto iniciatíve občanov.

Článok 47: Sociálni partneri a autonómny sociálny dialóg

Európska únia uznáva a presadzuje úlohu sociálnych partnerov na úrovni únie, zohľadňuje rozmanitosť vnútroštátnych systémov; a uľahčuje dialóg medzi sociálnymi partnermi, rešpektujúc ich autonómnosť.

Článok 48: Európsky ombudsman

Európsky ombudsman menovaný Európskym parlamentom prijíma, prešetruje a podáva správy o sťažnostiach na nesprávny úradný postup v rámci inštitúcií, orgánov alebo agentúr únie. Európsky ombudsman je úplne nezávislý pri plnení svojich povinností.

Článok 49: Transparentnosť konaní orgánov únie

1. S cieľom presadzovať dobrú správu a zabezpečovať účasť občianskej spoločnosti, inštitúcie, orgány alebo špecializované organizácie únie vykonávajú svoju prácu čo najotvorenejším spôsobom.
2. Zasadnutia Európskeho parlamentu sú verejné a rovnako sú verejné aj zasadnutia Rady ministrov pri rokovaní o legislatívnom návrhu a jeho prijímaní.
3. Každý občan únie a každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má bydlisko alebo sídlo v členskom štáte, má právo prístupu k dokumentom inštitúcií, orgánov alebo špecializovaných organizácií únie, nech sú vypracované v akejkoľvek forme, v súlade s podmienkami ustanovenými v tretej časti.
4. Európsky zákon ustanovuje všeobecné zásady a obmedzenia, ktorými sa riadi právo prístupu k takýmto dokumentom z dôvodu verejného alebo súkromného záujmu.
5. Každá inštitúcia, orgán alebo špecializovaná organizácia uvedená v odseku 3 ustanovuje vo svojich vlastných rokovacích poriadkoch osobitné ustanovenia týkajúce sa prístupu k jej dokumentom, v súlade s európskym zákonom uvedeným v odseku 4.

Článok 50: Ochrana osobných údajov

1. Každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.
2. Európsky zákon ustanovuje pravidlá týkajúce sa ochrany jednotlivcov, pokiaľ ide o spracovávanie osobných údajov inštitúciami, orgánmi a špecializovanými organizáciami únie a členskými štátmi, ak vykonávajú činnosť, ktorá spadá do pôsobnosti práva únie, aj pravidlá týkajúce sa voľného pohybu týchto údajov. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole zo strany nezávislého orgánu.

Článok 51: Postavenie cirkví a nekonfesionálnych organizácií

1. Únia rešpektuje a nedotýka sa postavenia cirkví a náboženských združení alebo obcí, ktoré sa riadia vnútroštátnou legislatívou členských štátov.
2. Únia rovnako rešpektuje postavenie filozofických a nekonfesionálnych organizácií.
3. Uznávajúc ich identitu a ich osobitný prínos, únia udržiava otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s týmito cirkvami a organizáciami.

HLAVA VII: FINANČIE ÚNIE

Článok 52: Rozpočtové a finančné zásady

1. Všetky položky príjmov a výdavkov únie sa zahŕňajú do predbežných kalkulácií vypracovaných pre každý rozpočtový rok a uvedené sú v rozpočte v súlade s ustanoveniami tretej časti.
2. Príjmy a výdavky uvádzané v rozpočte sú v rovnováhe.
3. Výdavky uvádzané v rozpočte sa schvaľujú na ročné rozpočtové obdobie v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-318.
4. Na realizáciu výdavkov uvedených v rozpočte je nutné prijať vopred záväzný právny akt poskytujúci právny základ akčného kroku únie a realizácie výdavkov v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-318. Tento akt musí mať formu európskeho zákona, európskeho rámcového zákona, európskeho nariadenia alebo európskeho rozhodnutia.

5. S cieľom dodržiavať rozpočtovú disciplínu neprijme únia žiaden akt, ktorý by mohol mať významnejšie dopady na rozpočet, bez poskytnutia záruky, že daný návrh alebo opatrenie je možné financovať v medziach vlastných zdrojov únie a viacročného finančného rámca uvedeného v článku 54.
6. Rozpočet únie sa realizuje v súlade so zásadou riadneho finančného hospodárenia. Členské štáty spolupracujú s úniou s cieľom zabezpečiť, aby sa vyčlenené a pridelené prostriedky v rozpočte použili v súlade so zásadami riadneho finančného hospodárenia.
7. Únia a členské štáty bojujú proti podvodom a všetkým nezákonným činnostiam nepriaznivo ovplyvňujúcim finančné záujmy únie v súlade s ustanoveniami článku III-321.

Článok 53: Zdroje únie

1. Únia si zabezpečuje potrebné prostriedky na dosahovanie svojich cieľov a uskutočňovanie svojej politiky.
2. Bez toho, aby boli dotknuté iné príjmy, je rozpočet únie v plnom rozsahu financovaný z jej vlastných zdrojov.
3. Európsky zákon Rady ministrov ustanovuje hranicu zdrojov únie a môže zaviesť nové kategórie zdrojov alebo zrušiť existujúcu kategóriu. Tento zákon nenadobudne účinnosť, kým ho neschvália členské štáty v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultácii s Európskym parlamentom.
4. Európsky zákon Rady ministrov ustanovuje úpravy týkajúce sa zdrojov únie. Rada ministrov koná po udelení súhlasu zo strany Parlamentu.

Článok 54: Viacročný finančný rámec

1. Viacročný finančný rámec zabezpečuje, že sa výdavky únie čerpajú systematickým spôsobom a v rámci obmedzení vlastných zdrojov. Každoročne stanovuje výšku horných hraníc záväzných rozpočtových záväzkov podľa kategórií výdavkov v súlade s ustanoveniami článku III-308.
2. Európsky zákon Rady ministrov ustanovuje viacročný finančný rámec. Rada ministrov koná po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý udeľuje väčšina jeho všetkých poslancov.
3. Ročný rozpočet únie je v súlade s viacročným finančným rámcom.
4. Po nadobudnutí platnosti Ústavy koná Rada ministrov pri prijímaní prvého viacročného finančného rámca jednotlivo.

Článok 55: Rozpočet únie

Európsky parlament a Rada ministrov na základe návrhu Komisie a v súlade s úpravami ustanovenými v článku III-310 prijímajú európsky zákon, ktorý určuje ročný rozpočet únie.

HLAVA VIII: ÚNIA A JEJ BEZPROSTREDNÉ OKOLIE

Článok 56: Únia a jej bezprostredné okolie

1. Únie rozvíja osobitné vzťahy so susednými štátmi s cieľom vytvoriť oblasť prosperity a dobrého susedstva na základe hodnôt únie, charakterizovanú úzkymi a mierovými vzťahmi založenými na spolupráci.

2. Sledujúc tento účel môže únia uzatvárať a vykonávať osobitné dohody s danými krajinami v súlade s článkom III-227. Tieto dohody môžu obsahovať recipročné práva a záväzky, ako aj možnosť vykonávať spoločne isté činnosti. Ich vykonávanie je predmetom pravidelných konzultácií.

HLAVA IX: ČLENSTVO V ÚNII

Článok 57: Podmienky oprávnenosti a postup pri pristúpení k únii

1. Únia je otvorená pre všetky európske štáty, ktoré rešpektujú hodnoty uvedené v článku 2, a sú odhodlané ich spoločne presadzovať.
2. Každý európsky štát, ktorý si želá stať sa členom únie, môže podať svoju žiadosť Rade ministrov. Rada oznamuje túto žiadosť Európskemu parlamentu a národným parlamentom členských štátov. Rada ministrov koná jednomyseľne, po konzultácii s Komisiou a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu. Podmienky a úpravy prijatia sú predmetom dohody medzi členskými štátmi a kandidátskym štátom. Táto dohoda podlieha ratifikácii každým zmluvným štátom v súlade s jeho príslušnými ústavnými požiadavkami.

Článok 58: Pozastavenie práv spojených s členstvom v únii

1. Na základe odôvodneného návrhu jednej tretiny členských štátov, Európskeho parlamentu alebo Komisie, Rada ministrov môže štvorpätinovou väčšinou svojich členov a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu prijať európske rozhodnutie, ktoré určuje, že existuje jednoznačné riziko závažného porušenia hodnôt uvedených v článku 2 zo strany členského štátu. Predtým ako Rada ministrov takto rozhodne, vypočuje si daný členský štát a konajúc v súlade s rovnakým postupom môže tomuto štátu adresovať odporúčania.

Rada ministrov pravidelne overuje, či naďalej pretrvávajú dôvody, na základe ktorých bolo prijaté takéto rozhodnutie.

2. Európska rada môže jednomyselne na základe návrhu jednej tretiny členských štátov alebo Komisie po získaní súhlasu Európskeho parlamentu prijať európske rozhodnutie, ktoré konštatuje, že ide o závažné a pretrvávajúce porušovanie hodnôt uvedených v článku 2 zo strany členského štátu po tom, ako vyzve daný členský štát, aby predložil svoje pripomienky.
3. Ak sa konštatovanie vykonalo podľa odseku 2, môže Rada ministrov kvalifikovanou väčšinou prijať európske rozhodnutie, ktorým pozastaví danému členskému štátu isté práva odvodené od uplatňovania tejto ústavy, vrátane práv daného členského štátu hlasovať v Rade ministrov. Rada ministrov pritom berie do úvahy možné dôsledky takéhoto pozastavenia týkajúce sa práv a záväzkov fyzických a právnických osôb.

Taký členský štát je však podľa ústavy každopádne naďalej viazaný svojimi záväzkami.

4. Rada ministrov môže kvalifikovanou väčšinou následne prijať európske rozhodnutie, ktorým pozmení alebo odvolá opatrenia prijaté podľa odseku 3 a ktoré je reakciou na zmeny danej situácie, ktorá viedla k tomu, že boli tieto opatrenia zavedené.
5. Na účely tohto článku bude konať Rada ministrov bez toho, aby brala do úvahy hlas daného členského štátu. Zdržanie sa hlasovania prítomných alebo zastupovaných členov nezabráni prijatiu rozhodnutí uvedených v odseku 2.

Tento odsek platí aj v prípade, keď sú hlasovacie práva pozastavené podľa odseku 3.

6. Na účely odsekov 1 a 2 koná Európsky parlament dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov, ktoré zastupujú väčšinu jeho členov.

Článok 59: Dobrovoľné vystúpenie z únie

1. Každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Európskej únie v súlade s jeho vlastnými ústavnými požiadavkami.
2. Členský štát, ktorý sa rozhodne vystúpiť, oznámi svoj úmysel Európskej rade; Európska rada preskúma toto oznámenie. V zmysle usmernení poskytnutých Európskou radou únia prerokuje a uzavrie s daným štátom dohodu, pričom ustanoví úpravy jeho vystúpenia a zohľadňuje rámec jeho budúceho vzťahu s úniou. Túto dohodu uzatvára Rada ministrov v mene únie kvalifikovanou väčšinou po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

Zástupca vystupujúceho členského štátu sa nezúčastňuje v Európskej rade alebo Rade ministrov diskusií alebo rozhodnutí, ktoré sa ho týkajú.

3. Táto ústava prestane platiť pre daný štát od dátumu vstupu dohody o vystúpení do platnosti alebo v prípade, ak by toto nebolo splnené, dva roky po oznámení uvedenom v odseku 2, pokiaľ sa nerozhodne Európska rada toto obdobie predĺžiť po dohode s daným členským štátom.
4. Ak požiada štát, ktorý vystúpil z únie, o opätovný vstup, takáto žiadosť je predmetom postupu uvedeného v článku 57.

II. ČASŤ

CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV ÚNIE

PREAMBULA

Národy Európy sú pri vytváraní stále užšieho spojenia odhodlané zdieľať mierovú budúcnosť na základe spoločných hodnôt.

S vedomím svojho duchovného a morálneho dedičstva, je únia založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity; je založená na princípoch demokracie a zákonnosti. Do centra svojich aktivít stavia jednotlivca a to zavedením občianstva únie a vytvorením oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Únia prispieva k zachovaniu a rozvoju týchto spoločných hodnôt pri rešpektovaní rozmanitosti kultúr a tradícií národov Európy, ako aj národnej identity členských štátov a organizácie ich verejných orgánov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni; snaží sa podporovať vyvážený a udržateľný rozvoj a zabezpečuje voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu, ako aj slobodu zriadenia.

V tejto súvislosti je potrebné posilniť ochranu základných práv vzhľadom na zmeny v spoločnosti, sociálny pokrok a vedecko-technický rozvoj a to zviditeľnením týchto práv v charte.

S prihliadnutím na právomoci a úlohy spoločenstva a únie a princíp subsidiarity, táto Charta znovu potvrdzuje práva vyplývajúce predovšetkým z ústavných tradícií a medzinárodných záväzkov spoločných pre členské štáty, Zmluvy o Európskej únii, zmlúv spoločenstva, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, sociálnych chárt prijatých spoločenstvom a Radou Európy a precedentného práva Súdneho dvora Európskych spoločenstiev a Európskeho súdu pre ľudské práva.

Uplatňovanie týchto práv zahŕňa zodpovednosti a povinnosti týkajúce sa iných osôb, ľudského spoločenstva a budúcich generácií.

Únia preto uznáva uvedené práva, slobody a princípy.

KAPITOLA I : DÔSTOJNOSŤ

Článok II- 1 Ľudská dôstojnosť

Ľudská dôstojnosť je nedotknuteľná. Musí byť rešpektovaná a ochraňovaná.

ČlánokII- 2 Právo na život

1. Každý má právo na život.
2. Nikto nesmie byť odsúdený na trest smrti ani popravený.

Článok II - 3: Právo na osobnú integritu

1. Každý má právo na rešpektovanie telesnej a duševnej integrity.
2. V oblastiach medicíny a biológie sa musí rešpektovať predovšetkým:
 - a) slobodný a informovaný súhlas príslušnej osoby podľa postupov ustanovených zákonom,
 - b) zákaz eugenických praktík, predovšetkým tých, ktoré sú zamerané na selekciu osôb,
 - c) zákaz využívania ľudského tela a jeho častí ako takých ako zdroja finančného prospechu,
 - d) zákaz reprodukčného klonovania ľudí.

Článok II 4 Zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania

Nikto nesmie byť vystavený mučeniu alebo neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Článok II - 5 Zákaz otroctva a nútených prác

1. Nikto nesmie byť držaný v otroctve alebo nevoľníctve.
2. Od nikoho nesmie byť požadovaná nútená alebo vynútená práca.
3. Obchodovanie s ľuďmi je zakázané.

KAPITOLA II: SLOBODY

Článok II - 6: Právo na slobodu a bezpečnosť

Každý má právo na osobnú slobodu a bezpečnosť.

Článok II- 7 :Rešpektovanie súkromného a rodinného života

Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, domova a komunikácie.

Článok II- 8 : Ochrana osobných údajov

1. Každý má právo na ochranu svojich osobných údajov.
2. Tieto údaje musia byť riadne spracované na určené účely so súhlasom príslušnej osoby alebo na inom legitímnom základe ustanovenom zákonom. Každý má právo na prístup k zhromaždeným údajom, ktoré sa ho týkajú a právo na ich nápravu.
3. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole nezávislého orgánu.

Článok II- 9 : Právo na manželstvo a právo na založenie rodiny

Právo na manželstvo a právo na založenie rodiny je garantované v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktorými sa riadi výkon týchto práv.

Článok II- 10 : Sloboda myslenia, svedomia a náboženstva

1. Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Toto právo zahŕňa slobodu zmeny náboženstva alebo viery a slobodu prejavovať náboženstvo alebo vieru pri bohoslužbách, výučbe, praxi a obradoch a to buď samostatne alebo spolu s ostatnými, na verejnosti alebo v súkromí.
2. Uznáva sa právo na výhradu svedomia v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktorými sa riadi výkon tohto práva.

Článok II - 11 : Sloboda prejavu a informácií

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie bez zasahovania verejného orgánu a bez ohľadu na hranice.
2. Rešpektuje sa sloboda a pluralita médií.

Článok II- 12 : Sloboda zhromažďovania a združovania

1. Každý má právo na slobodu pokojného zhromažďovania a slobodu združovania na všetkých úrovniach, predovšetkým v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami, z čoho vyplýva, že každý má právo vytvoriť odbory alebo do nich vstúpiť na ochranu svojich záujmov.
2. Politické strany na úrovni únie prispievajú k vyjadrovaniu politickej vôle občanov únie.

Článok II- 13: Sloboda umení a vied

Umenia a vedecký výskum sa neobmedzujú. Rešpektuje sa akademická sloboda.

Článok II- 14: Právo na vzdelanie

1. Každý má právo na vzdelanie a má prístup k odbornej príprave na zamestnanie a ďalšie vzdelávanie.
2. Toto právo zahŕňa možnosť získať zdarma povinné vzdelanie.
3. Rešpektuje sa sloboda zakladania vzdelávacích inštitúcií pri rešpektovaní demokratických princípov a právo rodičov zabezpečiť vzdelanie a vyučovanie svojich detí v súlade s ich náboženským, filozofickým a pedagogickým presvedčením, v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktorými sa riadi výkon tejto slobody a práva.

Článok II-15: Sloboda výberu povolania a právo na výkon práce

1. Každý má právo na výkon práce a vykonávanie slobodne zvoleného alebo prijatého povolania.
2. Každý občan únie má slobodu hľadať zamestnanie, pracovať, vykonávať právo na usadenie sa resp. podnikanie a poskytovať služby v ktoromkoľvek členskom štáte.
3. Občania tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na územiach členských štátov, majú právo na rovnaké pracovné podmienky ako občania únie.

Článok 16: Sloboda podnikania

Uznáva sa sloboda podnikania v súlade s právom spoločenstva, vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.

Článok II-17: Právo na majetok

1. Každý má právo vlastniť, používať, vzdať sa a odkázať svoj zákonne nadobudnutý majetok . Nikto nesmie byť zbavený svojho majetku, okrem prípadov verejného záujmu a v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom, pričom musí byť vyplatená primeraná náhrada straty v primeranom čase. Používanie majetku sa môže riadiť zákonom v rozsahu, ktorý je potrebný vo všeobecnom záujme.
2. Chráni sa duševné vlastníctvo.

Článok II-18: Právo na azyl

Právo na azyl sa zaručuje pri rešpektovaní pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a Protokolu z 31. januára 1967 o štatúte utečencov a v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva.

Článok II-19: Ochrana v prípade vyst'ahovania, vyhostenia alebo vydania

1. Kolektívne vyhostenie je zakázané.
2. Nikto nesmie byť vyst'ahovaný, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

KAPITOLA III: ROVNOSŤ

Článok II-20: Rovnosť pred zákonom

Každý je rovný pred zákonom.

Článok II-21: Zákaz diskriminácie

1. Je zakázaná akákoľvek diskriminácia z akéhokoľvek dôvodu ako je pohlavie, rasa, farba pleti, etnický alebo sociálny pôvod, genetické charakteristiky, jazyk, náboženstvo alebo viera, politický alebo iný názor, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, narodenie, postihnutie, vek alebo sexuálna orientácia.
2. V rámci uplatňovania Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a Zmluvy o Európskej únii a bez toho aby boli dotknuté osobitné ustanovenia týchto zmlúv, je zakázaná akákoľvek diskriminácia z dôvodu národnosti.

Článok II-22: Kultúrna, náboženská a jazyková rôznorodosť

Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rôznorodosť.

Článok II-23: Rovnosť mužov a žien

Rovnosť mužov a žien musí byť zabezpečená vo všetkých oblastiach, vrátane zamestnania, práce a mzdy.

Zásada rovnosti nebráni uplatňovaniu alebo prijímaniu opatrení na zabezpečenie osobitných výhod pre pohlavie s nižším zastúpením.

Článok II-24: Práva dieťaťa

1. Deti majú právo na takú ochranu a starostlivosť, ktorá je potrebná pre ich blaho. Môžu slobodne vyjadrovať svoje názory. Tieto názory sa berú do úvahy pri otázkach, ktoré sa ich týkajú, v súlade s ich vekom a vyspelosťou.
2. Pri všetkých krokoch týkajúcich sa detí, ktoré uskutočnia verejné orgány alebo súkromné inštitúcie, sa musia brať predovšetkým do úvahy záujem dieťaťa.
3. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobného vzťahu a priameho kontaktu s obidvomi svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

Článok II-25: Práva starých ľudí

Únia uznáva a rešpektuje práva starých ľudí na dôstojný život a nezávislosť a na účasť na spoločenskom a kultúrnom živote.

Článok II-26: Integrácia postihnutých osôb

Únia uznáva a rešpektuje právo postihnutých osôb využívať opatrenia určené na zabezpečenie ich nezávislosti, integrácie v zamestnaní a spoločnosti a účasti na živote spoločenstva.

KAPITOLA IV: SOLIDARITA

Článok II-27: Právo pracujúcich na informácie a konzultáciu v rámci podniku

Pracujúci alebo ich zástupcovia musia mať na primeraných úrovniach zaručené informácie a konzultácie v primeranom čase v prípadoch a za podmienok ustanovených právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.

Článok II-28: Právo na kolektívne vyjednávanie a opatrenia

Pracujúci a zamestnávateľia alebo ich príslušné organizácie majú v súlade s právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi právo vyjednávať a uzatvárať kolektívne zmluvy na primeraných úrovniach a v prípade konfliktu záujmov uskutočniť kolektívne opatrenia na obranu svojich záujmov, vrátane štrajku.

Článok II-29: Právo na prístup k sprostredkovaniu pracovného umiestnenia

Každý má právo na bezplatný prístup k sprostredkovaniu pracovného umiestnenia.

Článok II-30: Ochrana v prípade neoprávneného prepustenia

Každý pracujúci má právo na ochranu proti neoprávnenému prepusteniu v súlade s právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.

Článok II-31: Primerané a spravodlivé pracovné podmienky

1. Každý pracujúci má právo na pracovné podmienky s ohľadom na svoje zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť.
2. Každý pracujúci má právo na obmedzenie maximálneho pracovného času, denné a týždenné prestávky a platenú dovolenku počas roka.

Článok II-32: Zákaz detskej práce a ochrana mladých ľudí pri práci

Zamestnávanie detí je zakázané. Minimálny vek pre prijatie do zamestnania nesmie byť nižší ako minimálny vek pre ukončenie školy, bez toho aby boli dotknuté pravidlá, ktoré môžu byť výhodnejšie pre mladých ľudí okrem obmedzených výnimiek.

Mladí ľudia prijatí do práce musia mať pracovné podmienky primerané ich veku a musia byť chránení pred ekonomickým vykorisťovaním a akejkol'vek práci, ktoré môže spôsobiť ujmu na ich bezpečnosti, zdraví alebo telesnom, psychickom, morálnom alebo sociálnom vývoji alebo narušiť ich vzdelávanie.

Článok II-33: Rodina a pracovný život

1. Rodina má zabezpečenú právnu, ekonomickú a sociálnu ochranu.
2. Za účelom zosúladenia rodinného a pracovného života, má každý právo na ochranu pred prepustením z práce z dôvodu spojeného s materstvom a právo na platenú materskú dovolenku alebo rodičovskú dovolenku po narodení alebo adoptovaní dieťaťa.

Článok II-34: Sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc

1. Únia uznáva a rešpektuje právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne služby, ktoré poskytujú ochranu v prípade materstva, choroby, pracovných úrazov, nevyhnutnosti starať sa o rodinných príslušníkov alebo staroby, ako aj v prípade straty zamestnania, v súlade s právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.
2. Každý, kto má pobyt alebo sa legálne pohybuje v rámci Európskej únie, má právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne výhody v súlade s právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.
3. Za účelom boja proti vylúčeniu zo spoločnosti a chudobe, únia uznáva a rešpektuje právo na sociálnu pomoc a pomoc pri bývaní s cieľom zabezpečiť slušnú existenciu všetkých osôb, ktoré majú nedostatok zdrojov, v súlade s právom spoločenstva a vnútroštátnymi zákonmi a postupmi.

Článok II-35: Zdravotná starostlivosť

Každý má právo na prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti a právo využívať lekársku starostlivosť za podmienok ustanovených vnútroštátnymi zákonmi a postupmi. Pri definovaní a vykonávaní všetkých postupov a činností únie je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí.

Článok II-36: Prístup k službám všeobecného ekonomického záujmu

Únia uznáva a rešpektuje prístup k službám všeobecného ekonomického záujmu ustanoveným vnútroštátnymi zákonmi a postupmi, v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, s cieľom podporovať sociálnu a územnú súdržnosť únie.

Článok II-37: Ochrana životného prostredia

Do postupov únie musí byť zahrnutá vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zlepšovanie kvality životného prostredia, ktorá musí byť zabezpečená v súlade s princípmi udržateľného rozvoja.

Článok II-38: Ochrana spotrebiteľa

Postupy únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa.

KAPITOLA V: OBČIANSKE PRÁVA

Článok II-39: Právo hlasovať a kandidovať vo voľbách do Európskeho parlamentu

1. Každý občan únie má právo hlasovať a kandidovať vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má pobyť a to za rovnakých podmienok ako občania tohto štátu.
2. Poslanci Európskeho parlamentu sú volení všeobecným priamym hlasovaním slobodnou a tajnou voľbou.

Článok II-40: Právo hlasovať a kandidovať v miestnych voľbách

Každý občan Únie má právo hlasovať a kandidovať v miestnych voľbách v členskom štáte, v ktorom má pobyť a to za rovnakých podmienok ako občania tohto štátu.

Článok II-41: Právo na dobrú správu

1. Každá osoba má právo, aby inštitúcie a orgány únie riešili jej záležitosti nestranne, spravodlivo a v primeranom čase.
2. Toto právo zahŕňa:
 - a) právo každej osoby na vypočutie skôr ako je prijaté akékoľvek individuálne opatrenie, ktoré by na ňu malo negatívny vplyv;
 - b) právo každej osoby na prístup k svojmu spisu, pri rešpektovaní legitímnych záujmov mlčanlivosti a služobného a obchodného tajomstva;
 - c) povinnosť správy zdôvodniť svoje rozhodnutia.
3. Každá osoba má právo na to, aby spoločenstvo napravilo akúkoľvek škodu spôsobenú jeho inštitúciami alebo úradníkmi pri výkone ich povinností, v súlade so všeobecnými zásadami, ktoré sú vlastné zákonom členských štátov.
4. Každá osoba môže napísať inštitúciám únie v jednom z jazykov zmlúv a musí dostať odpoveď v rovnakom jazyku.

Článok II-42: Právo na prístup k dokumentom

Ktorýkoľvek občan únie a akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má pobyt alebo sídlo v členskom štáte má právo na prístup k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie.

Článok II-43: Ombudsman

Ktorýkoľvek občan únie a akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má pobyt alebo sídlo v členskom štáte má právo oznámiť ombudsmanovi únie prípady zlého úradného postupu pri činnosti inštitúcií a orgánov spoločenstva, s výnimkou Súdneho dvora a Súdu prvej inštancie pri výkone ich úlohy v oblasti súdnictva.

Článok II-44: Petičné právo

Ktorýkoľvek občan únie a akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má pobyt alebo sídlo v členskom štáte má právo predložiť petíciu Európskemu parlamentu.

Článok II-45: Sloboda pohybu a pobytu

1. Každý občan únie má právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov.
2. Sloboda pohybu a pobytu môže byť poskytnutá v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva občanom tretích krajín, ktorý majú legálny pobyt na území členského štátu.

Článok II-46: Diplomatická a konzulárna ochrana

Každý občan únie má na území tretej krajiny, v ktorej členský štát, ktorého je občanom, nemá zastúpenie, právo na ochranu diplomatických alebo konzulárnych orgánov ktoréhokoľvek členského štátu za rovnakých podmienok ako občania tohto členského štátu.

KAPITOLA VI: SPRAVODLIVOSŤ

Článok II-47: Právo na účinný opravný prostriedok a spravodlivý proces

Každý, koho práva a slobody garantované právom únie sú porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred súdom v súlade s podmienkami ustanovenými v tomto článku.

Každý má právo na spravodlivé a verejné pojednávanie v primeranom čase pred nezávislým a nestranným súdom, ktorý bol predtým ustanovený zákonom. Každý má možnosť získať poradenstvo, obhajobu a zastúpenie.

Právna pomoc bude poskytnutá osobám, ktoré nemajú dostatok zdrojov, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

Článok II-48: Prezumpcia neviny a právo na obhajobu

1. Každý, kto bol obvinený, sa považuje za nevinného dovtedy, kým mu je preukázaná vina podľa zákona.
2. Každý kto bol obvinený, má zaručené právo na obhajobu.

Článok II-49: Zásady zákonnosti a proporcionality trestných činov a trestov

1. Nikto nesmie byť považovaný za vinného z trestného činu v súvislosti s konaním alebo opomenutím, ktoré nie je trestným činom podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva v čase, kedy bolo spáchané. Nesmie byť uložený ani vyšší trest ako trest, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, kedy bol trestný čin spáchaný. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje nižší trest, uloží sa tento trest.
2. Tento článok nemá dopad na proces a trest akejkoľvek osoby za akékoľvek konanie alebo opomenutie, ktoré v čase jeho spáchania bolo trestným činom podľa všeobecných zásad, ktoré uznáva spoločenstvo národov.
3. Prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.

Článok 50: Právo nebyť v trestnom konaní súdený alebo potrestaný dvakrát za ten istý trestný čin

Nikto nesmie byť v trestnom konaní súdený alebo potrestaný za čin, v súvislosti s ktorým už bol právoplatne oslobodený alebo odsúdený v rámci únie v súlade so zákonom.

KAPITOLA VII: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA UPRAVUJÚCE VÝKLAD UPLATŇOVANIA CHARTY

Článok 51: Rozsah

1. Ustanovenia tejto charty sú adresované inštitúciám a orgánom únie s ohľadom na princíp subsidiarity a členským štátom len vtedy, ak vykonávajú právo únie. Preto musia rešpektovať práva, dodržiavať zásady a podporovať ich uplatňovanie v súlade so svojimi právomocami.
2. Táto charta nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre spoločenstvo alebo úniu ani nemení právomoci a úlohy definované v zmluvách.

Článok II-52: Rozsah garantovaných práv

1. Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Na základe princípu proporcionality sú obmedzenia možné len vtedy, ak sú potrebné a skutočne spĺňajú ciele všeobecného záujmu uznané úniou alebo potrebu chrániť práva a slobody ostatných.
2. Práva uznané v tejto charte, ktoré vychádzajú zo zmlúv spoločenstva alebo Zmluvy o Európskej únii sa vykonávajú za podmienok a v rámci hraníc definovaných v týchto zmluvách.
3. Ak táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam garantovaným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, význam a rozsah týchto práv je rovnaký ako u práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby bola v práve únie ustanovená širšia ochrana.
4. Do tej miery, do akej táto charta uznáva základné práva ako výsledok ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, sa tieto práva vykladajú v súlade s takýmito tradíciami.
5. Ustanovenia tejto charty, ktoré obsahujú zásady, môžu byť realizované legislatívnymi a výkonnými aktmi, ktoré prijímú inštitúcie a orgány únie, a aktmi členských štátov, keď tieto realizujú právo únie, pri uplatňovaní si svojich patričných právomocí. Súdnej právomoci podliehajú len pri výklade takýchto aktov pri rozhodnutí týkajúcom sa ich právnej platnosti.
6. Vnútroštátne zákony a praktiky sa plne zohľadňujú tak, ako je to špecifikované v tejto charte.

Článok II-53: Úroveň ochrany

Žiadne ustanovenie tejto charty sa nesmie interpretovať tak, že obmedzuje alebo nepriaznivo ovplyvňuje ľudské práva a základné slobody uznané v príslušných oblastiach ich uplatňovania právom únie, medzinárodným právom a medzinárodnými zmluvami, ktorých zmluvnou stranou je únia, spoločenstvo alebo všetky členské štáty, vrátane Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako ústavami členských štátov.

Článok II-54: Zákaz zneužívania práv

Žiadne ustanovenie tejto charty sa nesmie interpretovať tak, že poskytuje právo zaoberať sa akoukoľvek činnosťou alebo vykonať akýkoľvek čin zameraný na poškodenie práv a slobôd uznaných v tejto charte alebo na ich obmedzenie vo väčšom rozsahu ako je ustanovený v tejto charte.

III. ČASŤ

POLITIKY A FUNGOVANIE ÚNIE

HLAVA I

DOLOŽKY VŠEOBECNÉHO POUŽITIA

Článok III-1

Únia zabezpečuje konzistentnosť medzi rozličnými politikami a opatreniami uvedenými v tejto časti, zohľadňujúc všetky ciele únie v súlade so zásadou prenášania právomocí.

Článok III-2

Vo všetkých činnostiach uvedených v tejto časti sa únia snaží o eliminovanie nerovností a presadzovanie rovnosti medzi mužmi a ženami.

Článok III-3

Pri definovaní a vykonávaní politik a činností uvedených v tejto časti sa únia zameriava na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Článok III-4

Požiadavky týkajúce sa ochrany životného prostredia sa musia integrovať do definície a realizácie politik a činností únie uvedených v tejto časti, najmä sledujúc cieľ presadzovania trvalo udržateľného rozvoja.

Článok III-5

Pri definovaní a realizácii iných politik a činností únie sa zohľadňujú požiadavky na ochranu spotrebiteľa.

Článok III-6

Bez toho, aby boli dotknuté články III-55, III-56 a III-136 a poskytnutím priestoru, ktorý zaberajú služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako služby, ktorým všetci v únii pripisujú hodnotu, práve tak ako úlohu pri presadzovaní sociálnej a územnej súdržnosti, únia a členské štáty, každý z nich v rámci svojich príslušných právomocí a v rámci rozsahu uplatňovania ústavy sa musia postarať o to, aby sa takéto služby prevádzkovali na základe zásad a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú, aby si plnili svoje poslanie. Tieto zásady a podmienky definujú zákony.

HLAVA II

NEDISKRIMINÁCIA A OBČIANSTVO

Článok III-7

Európske zákony alebo rámcové zákony môžu stanoviť pravidlá zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti tak, ako to uvádza článok I-4.

Článok III-8

1. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy a v rámci právomocí, ktoré jej zverila únia, európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov, môže stanoviť opatrenia potrebné na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Rada ministrov koná jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony môžu ustanoviť základné zásady stimulačných opatrení a definovať takéto stimulačné opatrenia únie na podporu opatrení vykonaných členskými štátmi, vylučujúc akékoľvek zosúlad'ovanie ich zákonov a nariadení.

Článok III-9

1. Ak by sa zistilo, že je nevyhnutné opatrenie zo strany únie na uľahčenie uplatňovania práva každého občana únie, uvedeného v článku I-8, slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa a ústava neposkytla nevyhnutné právomoci, európske zákony alebo rámcové zákony môže za tým účelom stanoviť isté opatrenia.

2. Na ten istý účel, a pokiaľ ústava neposkytla právomoci na opatrenia v tejto oblasti, opatrenia týkajúce sa pasov, identifikačných preukazov, povolení na pobyt alebo akéhokoľvek iného takého dokladu a opatrenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany môže stanoviť európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-10

Európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov stanoví detailné podrobné dojednania úpravy uplatňovania práva každého občana únie, uvedeného v článku I-8, hlasovať a kandidovať vo voľbách do samosprávnych orgánov a voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, kde má pobyt bez toho, že by bol štátnym príslušníkom toho štátu. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom. Tieto dojednania úpravy môžu poskytovať odchýlky v prípadoch, ktoré spôsobujú problémy osobitné pre daný členský štát.

Právo hlasovať a kandidovať vo voľbách do Európskeho parlamentu sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý článok III-232 (2) a opatrenia prijaté na jeho realizáciu.

Článok III-11

Členské štáty prijímú potrebné ustanovenia na zabezpečenie diplomatickej a konzulárnej ochrany občanov únie v tretích krajinách, ako je to uvedené v článku I-8.

Európsky zákon Rady ministrov môže zaviesť opatrenia nevyhnutné na uľahčenie takejto ochrany. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-12

Jazyky, v ktorých má každý občan únie právo obrátiť sa na inštitúcie alebo poradenské orgány podľa článku I-8 a dostať odpoveď, sú tie, ktoré sú uvedené v článku IV. Orgány a poradné orgány uvedené v tomto článku sú tie, ktoré sú uvedené na zozname v článku I-18(2), článku I-30 a článku I-31 a aj európsky ombudsman.

Článok III-13

Komisia podáva každé tri roky správu o uplatňovaní ustanovení článku I-8 a ustanovení tejto hlavy Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Hospodárskemu a sociálnemu výboru. Táto správa zohľadňuje vývoj únie.

Na tomto základe a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, môžu byť európskym zákonom alebo rámcovým zákonom Rady ministrov doplnené práva ustanovené v článku I-8. Rada ministrov koná jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu. Daný zákon alebo rámcový zákon nenadobudne platnosť, kým ho neodsúhlasia členské štáty v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

HLAVA III
VNÚTORNÉ POLITIKY A OPATRENIA

KAPITOLA I
VNÚTORNÝ TRH

ODDIEL 1
ZALOŽENIE VYTVORENIE VNÚTORNÉHO TRHU

Článok III-14

1. Únia prijíma opatrenia s cieľom založiť vytvoriť vnútorný trh v súlade s týmto článkom, s článkami III-15, III-26(1), III-29, III-39, III-62, III-65, III-143 a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy.
2. Vnútorný trh predstavuje priestor bez vnútorných hraníc, v ktorom je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu v súlade s ústavou.
3. Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia a rozhodnutia, ktoré určujú usmernenia a podmienky nevyhnutné na zabezpečenie vyváženého pokroku vo všetkých zapojených odvetviach.

Článok III-15

Pri zostavovaní svojich návrhov, sledujúc dosahovanie cieľov stanovených v článku III-14, Komisia zohľadňuje rozsah úsilia, ktoré musia vynaložiť isté ekonomiky vykazujúce rozdiely vo vývoji v súvislosti so založením vnútorného trhu a môže navrhnúť vhodné opatrenia.

Ak majú tieto opatrenia formu derogácií, musia byť dočasného charakteru a musia spôsobovať najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu.

Článok III-16

Členské štáty vzájomne konzultujú sledujúc cieľ prijať spoločne potrebné opatrenia na zabránenie fungovania vnútorného trhu tak, že by bol nepriaznivo ovplyvnený opatreniami, ku ktorým môže byť členský štát vyzvaný v prípade vážnych vnútorných narušení nepriaznivo ovplyvňujúcich udržiavanie zákona a poriadku v prípade vojny, vážneho medzinárodného napätia, ktoré predstavuje hrozbu vojny alebo preto, že musí plniť záväzky, ktoré prijal na účely zachovania mieru a medzinárodnej bezpečnosti.

Článok III-17

Ak je účinkom opatrení prijatých za okolností uvedených v článkoch III-6 a III-34 skreslenie podmienok hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, Komisia spoločne s príslušným štátom preskúma, ako je možné tieto opatrenia prispôbiť pravidlám ustanoveným v ústave.

Odlišne od postupu stanoveného v článkoch III-265 a III-226 môže Komisia alebo ktorýkoľvek členský štát predložiť záležitosť priamo Súdnemu dvoru, ak dospeje k presvedčeniu, že iný členský štát nevhodne využíva právomoci stanovené v článkoch III-6 a III-34. Súdny dvor vydá takýto rozsudok za zatvorenými dvermi.

ODDIEL 2

VOENÝ POHYB OSÔB A SLUŽIEB

Pododdiel 1

Pracovníci

Článok III-18

1. Pracovníci majú právo slobodne sa pohybovať v rámci únie.
2. Akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti medzi pracovníkmi členských štátov, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu a iné podmienky práce a zamestnania, sa zakazuje.
3. Pracovníci majú právo, ktoré podlieha obmedzeniam odôvodneným na základe verejnej politiky, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia:
 - (a) prijímať skutočne ponúknuté ponuky na zamestnanie;
 - (b) slobodne sa pohybovať za týmto účelom na území členských štátov;

- (c) zdržiavať sa v členskom štáte za účelom zamestnania v súlade s ustanoveniami, ktorými sa riadi zamestnávanie štátnych príslušníkov daného štátu stanovené zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením;
 - (d) ostať na území členského štátu po tom, ako sa v danom štáte zamestnali, podľa podmienok, ktoré sú zakotvené v európskych nariadeniach prijatých Komisiou.
4. Tento článok neplatí na zamestnávanie vo verejných službách.

Článok III-19

Európske zákony alebo rámcové zákony stanovujú opatrenia potrebné na presadenie slobody pohybu pracovníkov, tak ako to je definované v článku III-18. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Také európske zákony alebo rámcové zákony sledujú najmä cieľ:

- (a) zabezpečovať úzku spoluprácu medzi vnútroštátnymi službami zamestnanosti;
- (b) zrušiť všetky administratívne postupy a praktiky a také stanovené lehoty potrebné na vznik spôsobilosti uchádzať sa o dostupné zamestnanie, bez ohľadu na to, či sú výsledkom vnútroštátnej legislatívy alebo dohôd uzavretých medzi členskými štátmi, ktorých udržiavanie by predstavovalo prekážku v liberalizácii pohybu pracovníkov;
- (c) zrušiť všetky také stanovené lehoty potrebné na vznik spôsobilosti uchádzať sa o zamestnanie a iné obmedzenia stanovené na základe vnútroštátnej legislatívy alebo podľa dohôd predtým uzavretých medzi členskými štátmi, ukládajúce pracovníkom daných štátov iné podmienky týkajúce sa slobodného výberu zamestnania, ako sú podmienky uložené pracovníkom daného štátu;
- (d) vytvoriť príslušné mechanizmy, ktoré by prepájali ponuky týkajúce sa zamestnania so žiadosťami o zamestnanie a napomáhali dosahovaniu rovnováhy medzi ponukou a dopytom na trhu zamestnanosti takým spôsobom, aby sa zabránilo vážnemu ohrozeniu životnej úrovne a úrovne zamestnanosti v rôznych regiónoch a priemyselných odvetviach.

Článok III-20

Členské štáty povzbudzujú výmenu mladých pracovníkov v rámci spoločného programu.

Článok III-21

V oblasti sociálneho zabezpečenia zavádzajú európske zákony alebo rámcové zákony také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie slobody pohybu pracovníkov, zavedením systému zabezpečenia zamestnaných a samostatne zárobkovo činných migrujúcich pracovníkov a osôb na nich závislých:

- (a) súhrn všetkých období, ktoré sa berú do úvahy podľa zákonov niekoľkých krajín na účely získania a zachovania si práva na dávky a výpočtu výšky dávok;
- (b) vyplácanie dávok osobám s pobytom na územiach členských štátov.

Pododdiel 2

Pododdiel 2 – Sloboda usadzovania sa

Článok III-22

V rámci tohto pododdielu sa zakazujú obmedzenia slobody usadzovania sa príslušníkov členských štátov na území iného členského štátu. Takýto zákaz sa vzťahuje aj na obmedzenia týkajúce sa zakladania agentúr, pobočiek alebo dcérskych spoločností štátnymi príslušníkmi ktoréhokoľvek členského štátu usadenými na území ktoréhokoľvek členského štátu.

Štátni príslušníci členského štátu majú právo na území ďalšieho členského štátu začať vykonávať činnosť a sústavne sa venovať činnostiam ako samostatne zárobkovo činné osoby a zriaďovať a viesť podniky, hlavne spoločnosti alebo firmy v zmysle druhého odseku článku III-27, za podmienok stanovených zákonom daného členského štátu pre jeho vlastných štátnych príslušníkov, kde takéto usadenie sa nadobúda platnosť podľa ustanovení oddielu týkajúceho sa kapitálu.

Článok III-23

1. Európske rámcové zákony zavedú opatrenia na získanie slobody usadzovať sa, pokiaľ ide o konkrétne činnosti. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. Európsky parlament, Rada ministrov a Komisia vykonávajú povinnosti, ktoré im ukladá odsek 1, najmä:
 - (a) udeľovaním prioritného zaobchádzania pre také činnosti, čo je všeobecným pravidlom, kde sloboda usadzovania sa predstavuje mimoriadne cenný príspevok pre rozvoj výroby a obchodu;
 - (b) zabezpečovaním úzkej spolupráce medzi príslušnými orgánmi v členských štátoch, aby sa v rámci únie, pokiaľ ide o rozličné dotknuté činnosti, určila konkrétna situácia;

- (c) zrušením takých administratívnych postupov a praktík, ktorých zachovanie by vytváralo prekážku slobody sa usadzovať, a to bez ohľadu na skutočnosť, či sú výsledkom vnútroštátnej legislatívy alebo vyplývajú z predtým uzavretých dohôd medzi členskými štátmi;
- (d) zabezpečením toho, aby pracovníci z jedného členského štátu, zamestnaní na území iného členského štátu mohli na tomto území zostať na účely začatia činností ako samostatne zárobkovo činné osoby, keď spĺňajú podmienky, ktorých splnenie by sa od nich požadovalo, ak by vstupovali do daného štátu v čase, keď mali v úmysle takéto činnosti začať;
- (e) umožnením štátnemu príslušníkovi jedného členského štátu získať a používať pozemky a budovy, ktoré sa nachádzajú na území iného členského štátu, do takej miery, až pokiaľ to nie je v rozpore so zásadami stanovenými v článku III-123(2);
- (f) uvedením do platnosti progresívneho rušenia obmedzení týkajúcich sa slobody usadzovania sa v každom odvetví činnosti, ktorá prichádza do úvahy, pokiaľ ide o podmienky zriaďovania agentúr, pobočiek alebo dcérskych spoločností na území členského štátu a pokiaľ ide o podmienky, ktorými sa riadi vstup personálu patriacemu k hlavnému podniku do vedúcich alebo dozorných funkcií v takýchto agentúrach, pobočkách alebo dcérskych spoločnosti;
- (g) koordináciou ochranných opatrení do nevyhnutného rozsahu, ktoré požadujú členské štáty na ochranu záujmov členov a iných v spoločnostiach a firmách v zmysle druhého odseku článku III-27 zamerané na to, aby sa takéto ochranné opatrenia stali ekvivalentnými v celej únii;
- (h) uistením sa o tom, že podmienky usadzovania sa nie sú skreslené prostredníctvom pomoci poskytovanej členskými štátmi.

Článok III-24

Tento pododdiel sa neuplatňuje, pokiaľ ide o ktorýkoľvek členský štát, v súvislosti s činnosťami, ktoré sú v tom štáte spojené s vykonávaním úradnej právomoci.

Európske zákony alebo rámcové zákony môžu vyňať niektoré činnosti z uplatňovania tohto pododdielu.

Článok III-25

1. Tento pododdiel a opatrenia prijaté na jeho presadzovanie sa netýkajú uplatňovania ustanovení stanovených zákonom, iným právnym predpisom alebo správny opatrením v členských štátoch, ktoré zabezpečujú osobitné zaobchádzanie so zahraničným štátnym príslušníkom na základe verejnej politiky, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

2. Európske rámcové zákony koordinujú vnútroštátne ustanovenia uvedené v odseku 1.

Článok III-26

1. Európske rámcové zákony uľahčujú osobám začatie a vykonávanie činnosti ako samostatne zárobkovo činným osobám. Zahŕňajú:

- (a) vzájomné uznávanie diplomov, osvedčení a ďalších dôkazov formálnych kvalifikačných dokladov;
- (b) koordináciu ustanovení uložených zákonom, iným právnym predpisom a správnym opatrením v členských štátoch, pokiaľ ide o začatie a vykonávanie činností ako samostatne zárobkovo činných osôb.

2. V prípade lekárskejších a ostatných zdravotníckych a farmaceutických profesií závisí progresívny zákaz obmedzení od koordinácie podmienok pre ich vykonávanie v rôznych členských štátoch.

Článok III-27

So spoločnosťami alebo firmami vytvorenými v súlade so zákonmi členského štátu a ktoré majú sídlo, centrálnu správu alebo hlavné miesto podnikania v rámci únie, sa zaobchádza na účely tohto pododseku rovnako ako s fyzickými osobami, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov.

„Spoločnosti alebo firmy“ znamená spoločnosti alebo firmy založené podľa občianskeho alebo obchodného práva, vrátane družstevných spoločností a iných právnických osôb, ktoré sa riadia verejným alebo súkromným právom s výnimkou tých, ktoré sú neziskové.

Článok III-28

Členské štáty udelia príslušníkom iných členských štátov také isté zaobchádzanie ako svojim vlastným štátnym príslušníkom, pokiaľ ide o podieľanie sa na základnom imaní spoločností alebo firiem v zmysle článku III-27, bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných ustanovení ústavy.

Pododdiel 3

Sloboda poskytovať služby

Článok III-29

V rámci tohto pododdielu sa zakazujú obmedzenia slobody poskytovať služby v rámci únie, pokiaľ ide o príslušníkov členských štátov, ktorí sú usadení v inom členskom štáte, ako je štát tej osoby, pre ktorú sú služby určené.

Európske zákony alebo rámcové zákony môžu rozšíriť tento pododdiel na štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí poskytujú služby a ktorí sú usadení v rámci únie.

Článok III-30

Služby sa považujú za „služby“ v zmysle ústavy, keď sú bežne poskytované za odmenu, do tej miery, pokiaľ sa neriadia ustanoveniami týkajúcimi sa slobody pohybu tovaru, kapitálu a osôb.

„Služby“ zahŕňajú najmä:

- (a) činnosti priemyselného charakteru;
- (b) činnosti obchodného charakteru;
- (c) činnosti remeselníkov;
- (d) činnosti súvisiace so slobodnými povolaniami a živnosťami.

Bez toho, aby bol dotknutý pododdiel týkajúci sa práva sa usadiť, môže osoba, poskytujúca službu, aby tak mohla robiť, dočasne vykonávať svoju činnosť v členskom štáte, kde sa daná služba poskytuje, za tých istých podmienok, aké daný štát udeľuje svojim vlastným príslušníkom.

Článok III-31

1. Sloboda poskytovania služby v oblasti dopravy sa riadi oddielom týkajúcim sa dopravy.
2. Liberalizácia bankových a poisťovacích služieb súvisiacich s pohybom kapitálu sa uvádza do platnosti zároveň s liberalizáciou pohybu kapitálu.

Článok III-32

1. Európsky rámcový zákon stanovuje opatrenia na dosiahnutie liberalizácie špecifickej služby. Prijíma sa po konzultácii s Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. Pokiaľ ide o európsky rámcový zákon uvedený v odseku 1, všeobecným pravidlom je, že sa dáva prioritá tým službám, ktoré priamo ovplyvňujú výrobné náklady alebo liberalizácia ktorých pomáha presadzovať obchodovanie s tovarom.

Článok III-33

Členské štáty vyhlasujú, že sú pripravené vykonať liberalizáciu služieb presahujúcu rozsah požadovaný európskym rámcovým zákonom, prijatú podľa článku III-32(1), ak to umožní všeobecná hospodárska situácia a situácia v danom hospodárskom odvetví.

Za týmto účelom dáva Komisia odporúčania daným členským štátom.

Článok III-34

Pokiaľ neboli zrušené obmedzenia týkajúce sa slobody poskytovať služby, uplatňuje každý členský štát takéto obmedzenia bez rozdielu na základe štátnej príslušnosti alebo bydliska na všetky osoby poskytujúce služby v zmysle prvého odseku článku III-29.

Článok III-35

Články III-24 až III-27 platia na záležitosti upravené týmto pododdielom.

ODDIEL 3

VOĽNÝ POHYB TOVARU

Pododdiel 1

Colná únia

Článok III-36

1. Únia predstavuje colnú úniu, ktorá pokrýva všetok obchod s tovarom a ktorá obsahuje zákaz colných poplatkov medzi členskými štátmi na dovoz a vývoz a všetkých poplatkov, ktoré majú ekvivalentný účinok a prijatie jednotného colného sadzobníka v ich vzťahoch voči tretím krajinám.
2. Článok III-38 a pododdiel 3 tohto oddielu sa uplatňujú na produkty, ktoré majú pôvod v členských štátoch a produkty prichádzajúce z tretích štátov, ktoré sú v členských štátoch vo voľnom obehu.

Článok III-37

Za produkty pochádzajúce z tretích krajín sa považujú také, ktoré sú vo voľnom obehu v členskom štáte, ak boli splnené dovozné formality a ak boli uvalené akékoľvek colné poplatky alebo dávky, ktoré majú ekvivalentný účinok a sú splatné v danom členskom štáte a ak nezískali prospech z celkového alebo čiastočného vrátenia takých poplatkov alebo dávok.

Článok III-38

Colné poplatky na dovozy a vývozy a dávky, ktoré majú ekvivalentný účinok, sú medzi členskými štátmi zakázané. Tento zákaz platí aj na colné poplatky fiškálneho charakteru.

Článok III-39

Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia a rozhodnutia, ktorými sa pevne stanovujú poplatky v rámci Spoločného colného sadzobníka.

Článok III-40

Komisia sa riadi pri vykonávaní úloh na ňu prenesených podľa tohto pododdielu:

- (a) potrebou podporovať obchod medzi členskými štátmi a tretími krajinami;
- (b) vývojom v podmienkach hospodárskej súťaže v rámci únie, pokiaľ vedú k zlepšeniu konkurencieschopnej kapacity podnikov;
- (c) požiadavkami únie, pokiaľ ide o dodávky surovín a polotovarov; v tomto spojení sa Komisia stará o to, aby sa vyhýbala skresľujúcim podmienkam hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o finálne výrobky;
- (d) potrebou vyhýbať sa vážnym narušeniam v ekonomikách členských štátov a zabezpečením racionálneho rozvoja výroby a nárastu spotreby v rámci únie.

Pododdiel 2

Colná spolupráca

Článok III-41

V rozsahu uplatňovania ústavy európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia na posilnenie colnej spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Komisiou.

Pododdiel 3

Zákaz kvantitatívnych obmedzení

Článok III-42

Kvantitatívne obmedzenia dovozov a vývozov a všetky opatrenia s ekvivalentným účinkom sú medzi členskými štátmi zakázané.

Článok III-43

Článok III-42 nevyklučuje zákazy ani obmedzenia dovozov, vývozov alebo tranzitu tovaru odôvodnené na základe verejnej morálky, verejnej politiky alebo verejnej bezpečnosti; ochrany zdravia a života ľudí, zvierat alebo rastlín; ochrany národných pamiatok, majúcich umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu; alebo ochrany priemyselného a obchodného vlastníctva. Také zákazy alebo obmedzenia však nepredstavujú prostriedok svojvoľnej diskriminácie alebo skrytých reštrikcií v oblasti obchodu medzi členskými štátmi.

Článok III-44

1. Členské štáty prispôbia akékoľvek štátne monopoly obchodného charakteru, aby zabezpečili, že neexistuje nijaká diskriminácia týkajúca sa podmienok, za akých sa tovar zaobstaráva a umiestňuje na trhu medzi štátnymi príslušníkmi členských štátov.

Tento článok platí pre akýkoľvek orgán, prostredníctvom ktorého členský štát, zo zákona alebo fakticky, buď priamo alebo nepriamo vykonáva dozor, určuje alebo významne ovplyvňuje dovozy alebo vývozy medzi členskými štátmi. Rovnako to platí aj na monopoly delegované zo strany štátu na iných.

2. Členské štáty neprijmú žiadne nové opatrenie, ktoré je v rozpore so zásadami stanovenými v odseku 1 alebo obmedzuje rozsah článkov, ktoré sa zaoberajú zákazom colných poplatkov a kvantitatívnych obmedzení medzi členskými štátmi.

3. Ak má štátny monopol komerčného charakteru pravidlá, ktoré boli navrhnuté na to, aby uľahčovali disponovanie s poľnohospodárskymi produktmi alebo aby pre ne získavali čo najlepšiu návratnosť, mali by sa prijať opatrenia potrebné na uplatňovanie tohto článku na zabezpečenie ekvivalentných záruk týkajúcich sa zamestnanosti a životnej úrovne dotknutých výrobcov.

ODDIEL 4

KAPITÁL A PLATBY

Článok III-45

V rámci tohto oddielu sa zakazujú obmedzenia týkajúce sa pohybu kapitálu a aj pohybu platieb medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a tretími krajinami.

Článok III-46

1. Článok III-45 sa nedotýka žiadnych obmedzení uplatňovaných voči tretím krajinám, ktoré existovali 31. decembra 1993 na základe vnútroštátneho práva alebo práva únie, prijatých v súvislosti s pohybom kapitálu do a zo strany tretích krajín, vrátane priamych investícií – vrátane investícií do nehnuteľností – usadenia sa, poskytovania finančných služieb alebo kótovania cenných papierov na kapitálových trhoch.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony ustanovia opatrenia o pohybe kapitálu do tretích krajín alebo z tretích krajín, ku ktorému patria priame investície – vrátane investícií do nehnuteľností – usadenie sa, poskytovanie finančných služieb alebo kótovanie cenných papierov na kapitálových trhoch.

Európsky parlament a Rada ministrov sa usilujú dosiahnuť cieľ slobodného pohybu kapitálu medzi členskými štátmi navzájom a tretími krajinami v čo najširšom možnom rozsahu a bez toho, aby dotknuté iné ustanovenia ústavy.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, len európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov môže ustanoviť opatrenia, ktoré predstavujú v práve únie krok dozadu, pokiaľ ide o liberalizáciu pohybu kapitálu do tretích krajín a z tretích krajín. Rada ministrov koná jednomyselne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-47

1. Článok III-45 sa nedotýka práva členských štátov:

- (a) uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových zákonov, ktoré rozlišujú medzi platiteľmi dane, ktorí nie sú v tej istej situácii, pokiaľ ide o miesto ich pobytu alebo o miesto, kam je investovaný ich kapitál;
- (b) prijať všetky požadované opatrenia na zabránenie porušovaniu vnútroštátnych ustanovení stanovených zákonom alebo nariadením, najmä v oblasti zdaňovania a obozretného dozoru nad finančnými inštitúciami alebo stanoviť postupy na deklarovanie pohybov kapitálu na účely administratívnych alebo štatistických informácií alebo prijať opatrenia, ktoré sú odôvodnené na základe verejnej politiky alebo verejnej bezpečnosti.

2. Tento oddiel sa nedotýka uplatniteľnosti obmedzení týkajúcich sa práva sa usadiť, ktoré sú zlučiteľné s ústavou.

3. Opatrenia a postupy uvedené v odsekoch 1 a 2 nepredstavujú prostriedky ľubovoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania voľného pohybu kapitálu a platieb, ako je definovaný v článku III-45.

Článok III-48

Ak za výnimočných okolností spôsobujú pre fungovanie hospodárskej a menovej únie vážne ťažkosti pohybu kapitálu do alebo z tretích krajín alebo hrozia tým, že ich spôsobia, môže Rada ministrov prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia, ktorými zavedie ochranné opatrenia, pokiaľ ide o tretie krajiny počas obdobia nepresahujúceho šesť mesiacov, ak sú takéto opatrenia prísne nevyhnutné. Koná po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou.

Článok III-49

Ak je potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v článku III-158, konkrétne, pokiaľ ide o prevenciu a boj proti organizovanému zločinu, terorizmu a obchodovaniu s ľuďmi, môžu európske zákony definovať rámec pre opatrenia týkajúce sa pohybu kapitálu a platieb, ako napr. zmrazenie finančných prostriedkov, finančných aktív alebo hospodárskych príjmov patriacim alebo vlastneným alebo v držbe fyzických alebo právnických osôb, skupín alebo neštátnych subjektov.

Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, aby realizovala zákony uvedené v prvom odseku.

ODDIEL 5

PRAVIDLÁ HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

Pododdiel 1

Pravidlá vzťahujúce sa na podniky

Článok III-50

1. Ako nezlučiteľné s vnútorným trhom sa zakazujú: všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia asociácií alebo združení podnikov a zosúladené praktiky, ktoré môžu negatívne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktorých predmetom alebo účinkom by bolo zabránenie, obmedzenie alebo skreslenie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu a najmä také, ktoré:

- (a) priamo alebo nepriamo fixne stanovujú nákupné alebo predajné ceny alebo akékoľvek iné obchodné podmienky;
- (b) obmedzujú alebo majú pod kontrolou výrobu, trhy, technický rozvoj alebo investície;
- (c) si delia trhy alebo zdroje dodávok;
- (d) uplatňujú nerovnaké podmienky na ekvivalentné operácie s inými obchodnými stranami, čím ich v rámci hospodárskej súťaže tlačia do nevýhodnej pozície;
- (e) podmieňujú uzatváranie zmlúv akceptovaním dodatočných záväzkov zo strany iných zmluvných strán, ktoré svojím charakterom alebo na základe obchodných zvyklostí nemajú s predmetom takýchto zmlúv nijaké prepojenie.

2. Akékoľvek dohody alebo rozhodnutia zakázané podľa tohto článku sú automaticky neplatné.

3. Odsek 1 sa však môže vyhlásiť za neuplatniteľný v prípade:

- akejkoľvek dohody alebo kategórie dohôd medzi podnikmi;
- akéhokoľvek rozhodnutia alebo kategórie rozhodnutí zo strany združení podnikov;
- akýchkoľvek zosúladených praktík alebo kategórie zosúladených praktík, ktoré prispievajú k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovarov alebo presadzovaniu technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom umožňuje spotrebiteľom získať slušný podiel z výsledného prospechu a ktoré:
 - (a) neuvalujú na dané podniky reštrikcie, ktoré nie sú nevyhnutné pre dosiahnutie takýchto cieľov;

- (b) nedávajú takýmto podnikom možnosť eliminovať hospodársku súťaž v súvislosti s podstatnou časťou produktov, o ktoré ide.

Článok III-51

Akékoľvek zneužitie dominantného postavenia na vnútornom trhu alebo na jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikmi sa zakazuje ako nekompatibilné s vnútorným trhom do tej miery, do akej môže nepriaznivo ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

Takéto zneužívanie môže pozostávať najmä :

- (a) z priameho alebo nepriameho nanútenia nespravodlivých nákupných alebo predajných cien alebo iných nespravodlivých obchodných podmienok;
- (b) z obmedzovania výroby, trhov alebo technického rozvoja na úkor spotrebiteľov;
- (c) z uplatňovania nerovnakých podmienok na rovnaké transakcie s inými obchodnými stranami, čím ich v rámci hospodárskej súťaže vytláča do nevýhodnej pozície;
- (d) z podmieňovania uzatvárania zmlúv akceptovaním dodatočných záväzkov zo strany iných zmluvných strán, ktoré svojou povahou alebo na základe obchodných zvyklostí nemajú s predmetom takýchto zmlúv nijaké prepojenie.

Článok III-52

1. Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia, aby spravila účinnými zásady stanovené v článkoch III-50 a III-51. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.
2. Európske nariadenia uvedené v odseku 1 sú určené najmä na to, aby:
 - (a) zabezpečili súlad so zákazmi stanovenými v článku III-50 a v článku III-51 vytvorením rezerv na pokuty a periodické platby finančných trestov;
 - (b) stanovili pravidlá uplatňovania článku III-50(3), zohľadňujúc potrebu zabezpečiť účinný dohľad na jednej strane a zjednodušenie administratívy do maximálne možnej miery na strane druhej;
 - (c) ak to bude potrebné, definovali v rozličných odvetviach hospodárstva rozsah ustanovení článkov III-50 a III-51;
 - (d) definovali patričné funkcie Komisie a Súdneho dvora pri uplatňovaní ustanovení stanovených v tomto odseku;
 - (e) určili vzťah medzi vnútroštátnymi zákonmi a týmto oddielom alebo európskymi nariadeniami prijatými podľa tohto článku.

Článok III-53

Do nadobudnutia účinnosti európskych nariadení prijatých podľa článku III-52 orgány v členských štátoch rozhodnú o prípustnosti dohôd, rozhodnutí a zosúladených praktík a o zneužívaní dominantného postavenia na vnútornom trhu v súlade s ich vnútroštátnym právom a s článkom III-50, najmä odsekom 3 a článkom III-51.

Článok III-54

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-53, Komisia zabezpečí uplatňovanie zásad stanovených v článkoch III-50 a III-51. Pri uplatňovaní zo strany členského štátu alebo na základe jej vlastnej iniciatívy a v spolupráci s príslušnými orgánmi v členských štátoch, ktoré jej poskytnú svoju pomoc, Komisia prešetrí prípady, pri ktorých existuje podozrenie z porušovania týchto zásad. Ak zistí, že skutočne prišlo k porušeniu, navrhne príslušné opatrenia, aby sa porušovanie skončilo.

2. Ak sa porušovanie neskončilo, Komisia prijme odôvodnené európske rozhodnutie, pričom zaregistruje porušovanie daných zásad. Komisia môže uverejniť svoje rozhodnutie a povoliť členským štátom, aby prijali určité opatrenia, ktorých podmienky a detaily určí a ktoré sú potrebné na nápravu situácie

3. Komisia môže prijať európske nariadenia týkajúce sa kategórií dohody, v súvislosti s ktorou Rada ministrov koná podľa článku III-52(2)(b).

Článok III-55

1. V prípade verejnoprávnych podnikov a podnikov, ktorým členské štáty zaručujú osobitné alebo výlučné práva, členské štáty neuzakonia, ani nepodržia v platnosti akékoľvek ustanovenie, ktoré by bolo v protiklade s ustanoveniami ústavy, najmä s článkom I-4 (2) a článkami III-55 až III-58.

2. Podniky poverené prevádzkovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo tie, ktoré majú charakter monopolu produkujúceho výnosy, podliehajú ustanoveniam ústavy, najmä pravidlám týkajúcim sa hospodárskej súťaže, pokiaľ uplatňovanie takých pravidiel nie je prekážkou v plnení, či po právnej stránke alebo fakticky, konkrétnych úloh, ktorými sú poverené. Rozvoj obchodu nesmie byť nepriaznivo ovplyvnený do takého rozsahu, ktorý by bol v protiklade so záujmami únie.

3. Komisia zabezpečí uplatňovanie tohto článku a tam, kde je to potrebné, prijme príslušné európske nariadenia alebo rozhodnutia.

Pododdiel 2

Pomoc poskytnutá členskými štátmi

Článok III-56

1. Okrem toho, čo je inak stanovené v ústave, akákoľvek pomoc poskytnutá zo strany členského štátu alebo prostredníctvom štátnych zdrojov v akejkoľvek nožnej forme, ktorá skresľuje alebo hrozí tým, že by skresľovala hospodársku súťaž tým, že by uprednostňovala isté podniky alebo výrobu istých druhov tovaru, sa považuje do tej miery, do akej nepriaznivo ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, za nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

2. S vnútorným trhom je zlučiteľná:

- (a) pomoc, ktorá má sociálny charakter a je poskytnutá jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že taká pomoc je poskytnutá bez diskriminácie, pokiaľ ide o pôvod príslušných produktov;
- (b) pomoc, ktorá slúži na nápravu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo výnimočnými udalosťami;
- (c) pomoc poskytnutá hospodárstvu v istých oblastiach Spolkovej republiky Nemecko, nepriaznivo ovplyvnených rozdelením Nemecka, do tej miery, do akej sa táto pomoc požaduje na to, aby sa kompenzovali hospodárske nevýhody spôsobené týmto rozdelením.

3. Za zlučiteľnú s vnútorným trhom možno považovať:

- (a) pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja takých oblastí, kde je životná úroveň veľmi nízka alebo kde je vážna podpriemerná zamestnanosť;
- (b) pomoc na podporu zrealizovania dôležitého projektu, ktorý je v spoločnom európskom záujme alebo na nápravu vážnych narušení v hospodárstve istého členského štátu;
- (c) pomoc na uľahčenie vývoja určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, kde takáto pomoc neovplyvňuje nepriaznivo obchodné podmienky do rozsahu, ktorý je v protiklade so spoločným záujmom;
- (d) pomoc na podporu kultúry a na zachovanie dedičstva, kde takáto pomoc neovplyvňuje nepriaznivo obchodné podmienky a hospodársku súťaž v únii do rozsahu, ktorý je v protiklade so spoločným záujmom;
- (e) také iné kategórie pomoci, ktoré môžu byť špecifikované európskymi nariadeniami alebo rozhodnutiami prijatými Radou ministrov na návrh Komisie.

Článok III-57

1. Komisia v spolupráci s členskými štátmi má pod nepretržitou kontrolou všetky systémy pomoci, ktoré existujú v týchto štátoch. Týmto štátom navrhuje akékoľvek prijateľné opatrenia vyžadované progresívnym rozvojom alebo fungovaním vnútorného trhu.

2. Ak po odovzdaní oznámenia dotknutým stranám, aby predložili svoje pripomienky, Komisia zistí, že pomoc poskytnutá členským štátom alebo prostredníctvom štátnych zdrojov nie je kompatibilná s vnútorným trhom, zohľadňujúc článok III-56 alebo že je takáto pomoc zneužívaná, prijme európske rozhodnutie, ktoré vyžaduje od daného štátu, aby zrušil alebo pozmenil takúto pomoc v rámci istého časového obdobia určeného Komisiou.

Ak daný štát nekoná v súlade s týmto európskym rozhodnutím v rámci stanovenej lehoty, Komisia alebo ktorýkoľvek iný členský štát môže odlišne od článkov III-265 a III-266 predložiť celú túto záležitosť priamo Súdnemu dvoru.

Na základe žiadosti členského štátu môže Rada ministrov prijať jednomyseľne európske rozhodnutie o tom, že pomoc, ktorú daný štát poskytuje alebo má v úmysle poskytovať, sa považuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom odlišne od článku III-56 alebo od európskych nariadení stanovených v článku III-58, ak je takéto rozhodnutie odôvodnené výnimočnými okolnosťami. Ak, pokiaľ ide o danú pomoc, Komisia už iniciovala postup stanovený v prvom pododseku tohto odseku, samotný fakt, že daný štát predložil svoju žiadosť Rade ministrov, bude mať ten účinok, že sa tento postup pozastaví, kým Rada ministrov neoznámí svoj postoj.

Ak však Rada ministrov neoznámí svoj postoj do troch mesiacov od času, keď bola predložená spomínaná žiadosť, Komisia musí konať.

3. Komisiu členské štáty informujú v dostatočnom čase na to, aby jej bolo umožnené predložiť svoje pripomienky o akýchkoľvek plánoch na poskytnutie alebo pozmenenie pomoci. Ak dospeje k takému názoru, že akýkoľvek taký plán nie je kompatibilný s vnútorným trhom, zohľadňujúc článok III-56, bezodkladne iniciuje postup, ktorý stanovuje odsek 2. Daný členský štát neuvedie svoje navrhované opatrenia do platnosti, kým tento postup nevyústi do konečného rozhodnutia.

4. Komisia môže prijať európske nariadenia týkajúce sa kategórií štátnej pomoci, o ktorej Rada ministrov podľa článku III-58 rozhodla, že môže byť vyňatá z postupu stanoveného v odseku 3.

Článok III-58

Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia na uplatňovanie článkov III-56 a III-57 a najmä na určenie podmienok, v ktorých sa uplatňuje článok III-57(3), a kategórií pomoci, ktoré sú výnimkou, pokiaľ ide o tento postup. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

ODDIEL 6

FIŠKÁLNE USTANOVENIA

Článok III-59

Žiaden členský štát neuvalí, priamo či nepriamo, na produkty iných členských štátov žiadne vnútorné zdaňovanie akéhokoľvek druhu nad to, ktoré je uvalené priamo či nepriamo na podobné domáce produkty.

Okrem toho žiaden členský štát neuvalí na produkty iných členských štátov žiadne vnútorné zdaňovanie takého charakteru, ktoré by umožňovalo nepriamu ochranu iným produktom.

Článok III-60

Ak sú produkty vyvážané členským štátom na územie iného členského štátu, akékoľvek preplatenie vnútorného zdaňovania nepresiahne vnútorné zdaňovanie na ne uvalené, či priamo alebo nepriamo.

Článok III-61

V prípade iných poplatkov ako sú dane z obratu, spotrebiteľské dane a iné formy nepriameho zdaňovania, vrátenia preplatenej dane a preplatky, pokiaľ ide o vývoz do iných členských štátov nemôžu byť zaručené a vyrovnávacie dávky, pokiaľ ide o dovoz z členských štátov, nemôžu byť uvalené, pokiaľ ustanovenia, o ktorých sa uvažovalo, neboli predtým odsúhlasené na limitované obdobie európskym rozhodnutím prijatým zo strany Rady ministrov na návrh Komisie.

Článok III-62

1. Európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov stanovuje opatrenia súvisiace so zosúladovaním právnych predpisov týkajúcich sa daní z obratu, spotrebiteľských daní a iných foriem nepriameho zdaňovania, za predpokladu, že takéto zosúladovanie je nevyhnutné pre fungovanie vnútorného trhu a pre vyhýbanie sa skresľovaniu hospodárskej súťaže. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

2. Keď Rada ministrov, konajúc jednomyseľne na návrh Komisie zistí, že opatrenia spomínané v odseku 1 sa týkajú administratívnej spolupráce alebo boja proti daňovým podvodom a proti nezákonnému vyhýbaniu sa plateniu daní, koná bez ohľadu na odsek 1 kvalifikovanou väčšinou, keď prijíma európsky zákon alebo rámcový zákon prijímajúci tieto opatrenia.

Článok III-63

Keď Rada ministrov, konajúc jednomyseľne na základe návrhu zo strany Komisie, zistí, že opatrenia týkajúce sa zdaňovania spoločnosti (právnických osôb) sa týkajú administratívnej spolupráce alebo boja proti daňovým podvodom a proti nezákonnému vyhýbaniu sa plateniu daní, prijme kvalifikovanou väčšinou európsky zákon alebo rámcový zákon, ktorým sa stanovujú tieto opatrenia, za predpokladu, že sú nevyhnutné na fungovanie vnútorného trhu a vyhnutie sa skresľovaniu hospodárskej súťaže

Tento zákon alebo rámcový zákon sa prijíma po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 7

APROXIMÁCIA LEGISLATÍVY

Článok III-64

Bez toho, aby bol dotknutý článok III-65, stanovuje európsky rámcový zákon Rady ministrov opatrenia na aproximáciu takých zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov, ktoré priamo nepriaznivo ovplyvňujú založenie alebo fungovanie vnútorného trhu. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-65

1. S výnimkou, kde ústava stanovuje inak, sa tento článok vzťahuje na dosahovanie cieľov stanovených v článku III-14. Európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia na aproximáciu ustanovení stanovených zákonom, , iným právnym predpisom a správnym opatrením v členských štátoch, ktorých predmetom je založenie a fungovanie vnútorného trhu. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

2. Odsek 1 sa neuplatňuje na fiškálne ustanovenia a tie, ktoré sa týkajú slobodného pohybu osôb a tie, ktoré sa týkajú práv a záujmov zamestnaných ľudí.

3. Komisia v jej návrhoch predložených na základe odseku 1 týkajúcich sa zdravia, bezpečnosti, environmentálnej ochrany a ochrany spotrebiteľa zoberie za základ vysokú úroveň ochrany, pričom berie do úvahy hlavne akýkoľvek nový vývoj na základe vedeckých faktov. V rámci ich príslušných právomocí sa snaží Európsky parlament a Rada ministrov aj o to, aby dosiahli tento cieľ.

4. Ak považuje členský štát za potrebné, po prijatí harmonizačného opatrenia prostredníctvom európskeho zákona, rámcového zákona alebo európskeho nariadenia Komisie, udržiavať vnútroštátne ustanovenia na základe hlavných potrieb uvedených v článku III-43 alebo také, čo sa týkajú ochrany životného prostredia alebo pracovného prostredia, oznámi Komisii tieto ustanovenia a aj dôvody na ich zachovanie.

5. Okrem toho, bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, ak po prijatí harmonizačného opatrenia prostredníctvom európskeho zákona, rámcového zákona alebo nariadenia Komisie, považuje členský štát za nevyhnutné zaviesť vnútroštátne ustanovenia na základe nových vedeckých dôkazov týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo pracovného prostredia z dôvodu problému, ktorý je osobitný pre daný členský štát a ktorý vznikol po prijatí harmonizačného opatrenia, oznámi Komisii ustanovenia, s ktorými počíta a dôvody týchto ustanovení.

6. Komisia do šiestich mesiacov od oznámení uvedených v odsekoch 4 a 5, prijme európske rozhodnutie, ktorým odsúhlasí alebo zamietne príslušné vnútroštátne ustanovenia, potom ako si preverí, či sú alebo nie sú prostriedkom svojvoľnej diskriminácie alebo skrytých reštrikcií trhu medzi členskými štátmi a toho, či predstavujú alebo nepredstavujú prekážku vo fungovaní vnútorného trhu.

Pri absencii rozhodnutia zo strany Komisie v rámci tohto obdobia sa považujú vnútroštátne ustanovenia uvedené v odsekoch 4 a 5 za také, čo boli odsúhlasené.

Keď je to odôvodnené zložitou danou záležitosťou a neprítomnosťou nebezpečia pre ľudské zdravie, Komisia môže oznámiť príslušnému členskému štátu, že obdobie uvedené v tomto odseku môže byť predĺžené o ďalšie obdobie až do šiestich mesiacov.

7. Keď je podľa odseku 6 členský štát oprávnený zachovať alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú derogáciou z harmonizačného opatrenia, Komisia okamžite preskúma, či navrhopovať prijatie takéhoto opatrenia.

8. Keď členský štát prednesie špecifický problém týkajúci sa verejného zdravia v oblasti, ktorá bola predmetom predchádzajúceho harmonizačného opatrenia, upozorní naň Komisiu, ktorá okamžite preskúma, či navrhopovať príslušné opatrenia.

9. Odlišne od postupu stanoveného v článkoch III-265 a III-266 môže Komisia alebo ktorýkoľvek členský štát predložiť záležitosť priamo Súdnemu dvoru, ak dospeje k presvedčeniu, že iný členský štát nepatrične využíva právomoci stanovené v tomto článku.

10. Harmonizačné opatrenia uvedené v tomto článku, zahŕňajú v príslušných prípadoch aj ochrannú doložku, ktorá oprávňuje členské štáty k tomu, aby prijali, z jedného alebo z viacerých neekonomických dôvodov uvádzaných v článku III-43, predbežné opatrenia, ktoré podliehajú kontrolnému postupu únie.

Článok III-66

Keď Komisia zistí, že rozdiel medzi ustanoveniami ustanovenými zákonom, iným právnym predpisom a správnym opatrením v členských štátoch narúša podmienky hospodárskej súťaže na vnútrnom trhu a že výsledné narušenie je nutné odstrániť, konzultuje dotknuté členské štáty.

Ak sa takou konzultáciou nedosiahne požadovaný výsledok, európske rámcové zákony eliminujú dané narušenie. Možné je prijať akékoľvek iné vhodné opatrenia ustanovené v ústave.

Článok III-67

1. Keď existuje dôvod obávať sa, že by prijatie alebo upravenie vnútroštátneho ustanovenia stanovené zákonom, iným právnym predpisom a správnym opatrením mohlo spôsobiť skreslenie v zmysle článku III-66, členský štát, ktorý si s tým praje ďalej pokračovať, musí konzultovať Komisiu. Po konzultovaní členských štátov Komisia adresuje daným zainteresovaným členským štátom odporúčanie týkajúce sa takých opatrení, ktoré môžu byť vhodné na to, aby sa vyhli skresleniu, o ktoré ide.

2. Ak členský štát, ktorý si želá zaviesť alebo upraviť svoje vlastné ustanovenia, nekoná v súlade s odporúčaním, ktoré mu adresovala Komisia, od ostatných členských štátov sa podľa článku III-66 nebude požadovať, aby si upravili svoje vlastné ustanovenia, aby sa tak zabránilo takému skresleniu. Ak členský štát, ktorý ignoroval dané odporúčanie Komisie, spôsobuje skreslenie, ktoré je škodlivé len pre tento štát, článok III-66 sa neuplatňuje.

Článok III-68

Pri zakladaní vnútorného trhu sa ustanovujú opatrenia na zavedenie európskych zmluvných nástrojov na poskytovanie jednotnej ochrany týkajúcej sa práv duševného vlastníctva v celej únii a centralizovaných úprav platných v celej únii na povoľovanie, koordináciu a dohľad zavedených európskymi zákonmi alebo rámcovými zákonmi.

Európsky zákon Rady ministrov stanoví jazykové úpravy týkajúce sa daných zmluvných nástrojov. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

KAPITOLA II

HOSPODÁRSKA A MENOVÁ POLITIKA

Článok III-69

1. Na účely stanovené v článku I-3 činnosť členských štátov a únie zahŕňa, ako to predpisuje ústava, prijatie hospodárskej politiky založenej na úzkej koordinácii hospodárskych politík členských štátov, na vnútornom trhu a definícii spoločných cieľov a je vykonávaná v súlade so zásadou otvorenej trhovej ekonomiky s voľnou hospodárskou súťažou.
2. Súbežne s predchádzajúcim, a tak ako je to predpisuje ústava a v súlade s postupmi v nej stanovenými, táto činnosť zahŕňa jednotnú menu, euro, a definíciu a uskutočňovanie jednotnej menovej politiky a výmennej kurzovej politiky, pričom primárnym cieľom ich oboch je zachovávať cenovú stabilitu a bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, podporovať všeobecné hospodárske politiky v únii v súlade so zásadou otvorenej trhovej ekonomiky s voľnou hospodárskou súťažou.
3. Tieto činnosti členských štátov a únie zahŕňajú súlad s týmito usmerňujúcimi zásadami: stabilné ceny, zdravé verejné financie a menové podmienky a stabilná platobná bilancia.

ODDIEL 1

HOSPODÁRSKA POLITIKA

Článok III-70

Členské štáty vykonávajú svoje hospodárske politiky tak, aby prispievali k dosahovaniu cieľov únie, tak ako sú definované v článku I-3 a v kontexte širokých usmernení uvedených v článku III-71 (2). Členské štáty a únia konajú v súlade so zásadou otvorenej hospodárskej ekonomiky s voľnou hospodárskou súťažou, ktorá uprednostňuje efektívne pridelovanie zdrojov a v súlade so zásadami ustanovenými v článku III-69.

Článok III-71

1. Členské štáty považujú svoje hospodárske politiky za záležitosť, ktorá je ich spoločným problémom a koordinujú ich v rámci Rady ministrov, v súlade s článkom III-70.
2. Rada ministrov na základe odporúčania Komisie formuluje návrh široko koncipovaných usmernení hospodárskych politík členských štátov a únie a podáva správy o svojich zisteniach Európskej rade.

Európska rada na základe správy Rady ministrov prediskutuje záver široko koncipovaných usmernení týkajúcich sa hospodárskych politík členských štátov a únie. Na základe tohto záveru prijíma Rada ministrov odporúčanie ustanovujúce tieto široko koncipované usmernenia. O svojom odporúčaní informuje Európsky parlament.

3. S cieľom zabezpečiť užšiu koordináciu hospodárskych politík a trvalo udržateľnú konvergenciu hospodárskych výkonností členských štátov monitoruje Rada ministrov na základe správ predložených Komisiou hospodársky vývoj v každom z členských štátov a v únii a práve tak aj konzistentnosť hospodárskych politík so široko koncipovanými usmerneniami uvedenými v odseku 2 a pravidelne vykonáva celkové zhodnotenie.

Na účely tohto mnohostranného dohľadu postupujú členské štáty informácie Komisii o dôležitých opatreniach, ktoré prijímajú v oblasti ich hospodárskej politiky a také iné informácie, ktoré považujú za potrebné.

4. Ak sa stanoví na základe postupu uvedeného v odseku 3, že hospodárske politiky istého členského štátu nie sú konzistentné so široko koncipovanými usmerneniami uvedenými v odseku 2 alebo že riskujú ohrozenie patričného fungovania hospodárskej a menovej únie, Komisia môže adresovať varovanie danému členskému štátu. Rada ministrov na základe odporúčania Komisie, môže adresovať potrebné odporúčania danému členskému štátu. Rada ministrov sa môže na základe návrhu Komisie rozhodnúť, že zverejní svoje odporúčania.

V rozsahu pôsobnosti tohto odseku koná Rada ministrov bez toho, aby brala do úvahy hlas zástupcu daného členského štátu a kvalifikovaná väčšina bude definovaná ako väčšina hlasov ostatných členských štátov, ktoré zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva.

5. Predseda Rady ministrov a Komisia podáva správu Európskemu parlamentu o výsledkoch mnohostranného dohľadu. Predseda Rady ministrov môže byť vyzvaný, aby predstúpil pred príslušný výbor Európskeho parlamentu, ak Rada ministrov zverejnila svoje odporúčania.

6. Európske zákony môžu stanoviť detailné pravidlá postupu pri mnohostrannom dohľade uvedenom v odsekoch 3 a 4.

Článok III-72

1. Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné postupy stanovené v ústave, môže Rada ministrov prijať na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktoré stanoví opatrenia vhodné pre danú hospodársku situáciu, najmä vtedy, ak vzniknú vážne ťažkosti v zásobovaní istými produktmi.

2. Ak má členský štát ťažkosti alebo je vážne ohrozený závažnými ťažkosťami spôsobenými prírodnými katastrofami alebo výnimočnými udalosťami, ktoré sa vymykajú spod jeho kontroly, Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktorým poskytne za istých podmienok finančnú pomoc danému členskému štátu. Predseda Rady ministrov informuje Európsky parlament o prijatom rozhodnutí.

Článok III-73

1. Zakazuje sa prečerpanie mäkkých pôžičiek (facilit) alebo iného typu úverovej pôžičky (facility) od Európskej centrálnej banky alebo od centrálnych bánk členských štátov (ďalej len „národné centrálné banky“) v prospech inštitúcií, orgánov alebo agentúr únie, centrálnych vlád, regionálnych, miestnych alebo iných verejných orgánov, iných orgánov, ktoré sa riadia verejným právom alebo verejnoprávnych podnikov členských štátov, práve tak ako sa zakazuje priamy nákup úverových nástrojov z ich strany od Európskej centrálnej banky alebo od národných centrálnych bánk.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na verejnoprávne vlastnené úverové inštitúcie, s ktorými sa v kontexte ich zásobovania rezervami zo strany centrálnych bánk zaobchádza rovnakým spôsobom zo strany národných centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ako so súkromnými úverovými inštitúciami.

Článok III-74

1. Zakazuje sa akékoľvek opatrenie alebo ustanovenie, ktoré sa nezakladá na obozretných úvahách a ktoré zavádza privilegovaný prístup k finančným inštitúciám zo strany inštitúcií, orgánov alebo agentúr únie, centrálnych vlád, regionálnych, miestnych alebo iných verejných orgánov, iných orgánov, ktoré sa riadia verejným zákonom alebo verejnoprávnych podnikov členských štátov.

2. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia, ktorými sa špecifikujú definície na uplatňovanie zákazu uvedeného v odseku 1. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-75

1. Únia nepreberá právnu zodpovednosť a ani nepreberá záväzky centrálnych vlád, regionálnych, miestnych alebo iných verejných orgánov, iných orgánov, ktoré sa riadia verejným zákonom alebo verejnoprávnych podnikov ktoréhokoľvek členského štátu, bez toho, aby boli dotknuté vzájomné finančné záruky pri spoločne vykonávanom konkrétnom projekte. Únia nepreberá právnu zodpovednosť a ani nepreberá záväzky centrálnych vlád, regionálnych, miestnych alebo iných verejných orgánov, iných orgánov, ktoré sa riadia verejným zákonom alebo verejnoprávnych podnikov ktoréhokoľvek členského štátu, bez toho, aby boli dotknuté vzájomné finančné záruky pri spoločne vykonávanom konkrétnom projekte.

2. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia špecifikujúce definície na uplatňovanie zákazov uvedených v článku III-73 a v tomto článku. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-76

1. Členské štáty sa vyhýbajú nadmernému štátnemu deficitu.
2. Komisia monitoruje vývoj v rozpočtovej situácii a cenné papiere, ktoré predstavujú štátny dlh v členských štátoch, aby identifikovala hrubé chyby. Najmä skúma súlad s rozpočtovou disciplínou na základe týchto dvoch kritérií:
 - (a) či pomer plánovaného alebo skutočného štátneho dlhu v pomere k hrubému domácomu produktu prekračuje referenčnú hodnotu, pokiaľ:
 - (i) sa pomer podstatne a nepretržite neznižoval a nedosiahol úroveň, ktorá sa dostáva veľmi blízko referenčnej hodnoty;
 - (ii) alebo alternatívne nie je prekročenie nad referenčnú hodnotu len výnimočné a dočasné a pomer zostáva veľmi blízko referenčnej hodnoty;
 - (b) či neprekročil pomer štátneho dlhu k hrubému domácomu produktu referenčnú hodnotu, pokiaľ sa tento pomer dostatočne neznižuje a nepribližuje sa k referenčnej hodnote uspokojivým tempom.

Referenčné hodnoty sú špecifikované v Protokole o postupe pri nadmernom deficite.

3. Ak členský štát nespĺňa požiadavky podľa jedného alebo oboch týchto kritérií, Komisia vypracuje správu. Správa Komisie zohľadňuje aj to, či štátny deficit prekračuje štátne investičné výdavky a berie do úvahy všetky ďalšie príslušné faktory, vrátane strednodobého hospodárskeho a rozpočtového postavenia členského štátu.

Komisia môže práve tak pripraviť správu, ak je toho názoru, bez toho, aby bolo dotknuté plnenie požiadaviek podľa daných kritérií, že v členskom štáte existuje riziko nadmerného deficitu.

4. Hospodársky a finančný výbor sformuluje stanovisko k správe Komisie.

5. Ak Komisia dospeje k presvedčeniu, že existuje alebo sa môže vyskytnúť nadmerný deficit v členskom štáte, adresuje danému členskému štátu svoje stanovisko.

6. Rada ministrov na návrh Komisie, zväžiac všetky pripomienky, ktoré môže predložiť daný členský štát a po celkovom zhodnotení, rozhodne, či existuje nadmerný deficit. V prípade, ak existuje, prijme podľa tých istých postupov odporúčania adresované danému členskému štátu, s cieľom takúto situáciu ukončiť do stanoveného časového obdobia. Podľa odseku 8 sa takéto odporúčania nezverejňujú.

V rozsahu pôsobnosti tohto odseku Rada ministrov koná bez toho, aby brala do úvahy hlas zástupcu daného členského štátu a kvalifikovaná väčšina je definovaná ako väčšina hlasov ostatných členských štátov, ktoré zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva.

7. Rada ministrov na základe odporúčania Komisie prijíma európske rozhodnutia a odporúčania uvedené v odsekoch 8 až 11. Koná tak, že neberie do úvahy hlas zástupcu daného členského štátu a kvalifikovaná väčšina je definovaná ako väčšina hlasov ostatných členských štátov, ktoré zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva.

8. Keď Rada ministrov stanoví, že neprišlo k žiadnemu účinnému opatreniu ako reakcii na jej odporúčania v rámci stanovenej lehoty, môže zverejniť svoje odporúčania.

9. Ak členský štát naďalej neplní a nezavádza do praxe odporúčania Rady ministrov, Rada ministrov môže prijať európske rozhodnutie, ktorým podá oznámenie členskému štátu, aby v špecifikovanom časovom limite prijal opatrenia na zníženie deficitu, o ktorých Rada ministrov rozhodla, že sú nutné na nápravu danej situácie.

V takom prípade môže Rada ministrov požiadať daný členský štát o to, aby predložil správy, v súlade so špecifickým časovým harmonogramom, aby sa preskúmalo úsilie daného členského štátu o prispôbenie sa.

10. Pokiaľ členský štát neplní a nekoná v súlade s európskym rozhodnutím prijatým v súlade s odsekom 9, Rada ministrov sa môže rozhodnúť, že bude uplatňovať alebo že prípadne zintenzívni jedno alebo viacero z týchto opatrení:

- (a) požadovať od daného členského štátu, aby uverejnil dodatočné informácie, ktoré má špecifikovať Rada ministrov pred vydaním dlhopisov a cenných papierov;
- (b) vyzvať Európsku investičnú banku, aby prehodnotila svoju politiku pôžičiek voči danému členskému štátu;
- (c) požadovať od daného členského štátu, aby urobil u únie vklad sumy vhodnej veľkosti, na ktorú sa neviažu úroky, až kým Rada ministrov nedospeje k názoru, že nadmerný deficit bol skorigovaný;
- (d) uvaliť pokuty príslušného rozsahu.

Predseda Rady ministrov informuje Európsky parlament o prijatých opatreniach.

11. Rada ministrov zruší niektoré alebo všetky opatrenia uvedené v odseku 6 a odsekoch 8 až 10, ak dospeje k názoru, že bol nadmerný deficit v danom členskom štáte skorigovaný. Ak predtým urobila Rada ministrov verejné odporúčania, verejne skonštatuje, akonáhle sa zrušilo rozhodnutie podľa odseku 8, že už viac neexistuje v danom členskom štáte nadmerný deficit.

12. Práva podávať žaloby ustanovené v článkoch III-265 a III-266 sa nemôžu uplatňovať v rámci odsekov 1 až 6 alebo odsekov 8 a 9.

13. Ďalšie ustanovenia týkajúce sa vykonávania daného postupu opísaného v tomto článku upravuje Protokol o postupe pri nadmernom deficite.

Európsky zákon Rady ministrov stanovuje patričné opatrenia, ktorými sa nahrádza uvedený Protokol. Rada ministrov koná jednomyselne po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Európskou centrálnou bankou.

Rada ministrov na základe návrhu Komisie prijme európske nariadenia alebo rozhodnutia, ktorými sa určujú detailné pravidlá a definície na uplatňovanie uvedeného Protokolu, čo podlieha iným ustanoveniam tohto odseku. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

ODDIEL 2

MENOVÁ POLITIKA

Článok III-77

1. Primárnym cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je zachovávanie cenovej stability. Bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, podporuje Európsky systém centrálnych bánk všeobecné hospodárske politiky v únii, aby prispieval k dosahovaniu jej cieľov tak, ako sú stanovené v článku I-3. Európsky systém centrálnych bánk koná v súlade so zásadou otvorenej trhovej ekonomiky s voľnou hospodárskou súťažou, pričom uprednostňuje efektívne pridelovanie zdrojov, a to v súlade so zásadami stanovenými v článku III-69.

2. Základné úlohy, ktoré sa budú vykonávať cez Európsky systém centrálnych bánk, sú tieto:

- (a) definovať a realizovať menovú politiku únie;
- (b) vykonávať operácie spojené so zahraničnou menou konzistentne s ustanoveniami článku III-228;
- (c) držať a spravovať oficiálne zahraničné rezervy členských štátov;
- (d) podporovať hladké fungovanie platobných systémov.

3. Odsek 2 písmeno c) sa nedotýka držby a spravovania prevádzkových bilancií zahraničnej meny zo strany vlád členských štátov.

4. S Európskou centrálnou bankou sa konzultuje:

- (a) o akomkoľvek navrhovanom akte únie v jej oblastiach pôsobnosti;
- (b) vnútroštátnymi orgánmi v súvislosti s akýmkoľvek návrhom legislatívneho ustanovenia v jej oblastiach pôsobnosti, ale v medziach a podľa podmienok stanovených Radou ministrov v súlade s postupom stanoveným v článku III-79(6).

Európska centrálna banka môže predkladať stanoviská inštitúciám, orgánom alebo agentúram únie alebo vnútroštátnym orgánom týkajúce sa záležitostí, ktoré sú v oblastiach jej pôsobnosti.

5. Európsky systém centrálnych bánk prispieva k hladkému vykonávaniu politík presadzovaných orgánmi s príslušnými pôsobnosťami týkajúcimi sa obozretného dohľadu nad úverovými inštitúciami a stabilitou finančného systému.

6. Európske zákony môžu zveriť Európskej centrálnej banke osobitné úlohy týkajúce sa politík súvisiacich so obozretným dohľadom nad úverovými inštitúciami a inými finančnými inštitúciami, s výnimkou poisťovacích spoločností. Takéto zákony sa prijímajú po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou.

Článok III-78

1. Európska centrálna banka má výlučné právo povoliť vydanie euro bankoviek v únii. Európska centrálna banka a národné centrálné banky môžu vydávať takéto bankovky. Len bankovky vydané Európskou centrálnou bankou a národnými centrálnymi bankami majú právne postavenie zákonného platidla v rámci únie.

2. Členské štáty môžu vydávať euro mince, pričom objem ich vydania podlieha schváleniu Európskou centrálnou bankou. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia stanovujúce opatrenia na zosúladenie nominálnej hodnoty a technických špecifikácií všetkých mincí, ktoré sú určené dostať sa do obehu, do rozsahu potrebného na umožnenie ich hladkého obehu v rámci únie. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou.

Článok III-79

1. Európsky systém centrálnych bánk pozostáva z Európskej centrálnej banky a z národných centrálnych bánk.

2. Európska centrálna banka má právnu subjektivitu.

3. Európsky systém centrálnych bánk sa riadi rozhodovacími orgánmi Európskej centrálnej banky, ktorými je Riadiaca rada a Výkonná rada.

4. Štatút Európskeho systému centrálnych bánk je stanovený v Protokole o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

5. Články 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 písmeno a) a 36 štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky môžu byť upravené európskymi zákonmi:

(a) na návrh Komisie po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou;

(b) alebo na základe odporúčania Európskej centrálnej banky po konzultáciách s Komisiou.

6. Rada ministrov prijíma európske nariadenia a rozhodnutia určujúce opatrenia, na ktoré odkazujú články 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 a 34.3 štatútu Systému európskych centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom:

- (a) na návrh Komisie po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou;
- (b) alebo na základe odporúčania Európskej centrálnej banky po konzultáciách s Komisiou.

Článok III-80

Pri uplatňovaní si právomocí a vykonávaní úloh a povinností im zverených ústavou a štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ani Európska centrálna banka, ani národná centrálna banka, ani ktorýkoľvek člen z ich rozhodovacích orgánov sa nebude snažiť dostávať a ani nebude prijímať pokyny od inštitúcií, orgánov alebo agentúr únie, od ktorejkoľvek vlády ktoréhokoľvek členského štátu alebo od akéhokoľvek iného orgánu. Inštitúcie, orgány alebo agentúry únie a vlády členských štátov sa zaväzujú túto zásadu rešpektovať a nesnažiť sa ovplyvňovať členov rozhodovacích orgánov Európskej centrálnej banky alebo národných centrálnych bánk pri plnení ich úloh.

Článok III-81

Každý členský štát zabezpečí, že jeho vnútroštátna legislatíva, vrátane štatútu jeho národnej centrálnej banky, je zlučiteľná s ústavou a štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

Článok III-82

1. S cieľom vykonávať úlohy, ktorými je poverená Európskym systémom centrálnych bánk, Európska centrálna banka prijíma v súlade s ústavou a podľa podmienok stanovených v štatútoch Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky:

- (a) európske nariadenia do rozsahu potrebného na realizáciu úloh definovaných v článku 3.1, pod prvou zarážkou a v článkoch 19.1, 22 a 25.2 štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky a v prípadoch, ktoré sú stanovené v európskych nariadeniach a rozhodnutiach uvedených v článku III-79(6);
- (b) európske rozhodnutia potrebné pre vykonávanie úloh zverených Európskemu systému centrálnych bánk podľa ústavy a štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky;
- (c) odporúčania a stanoviská.

2. Európska centrálna banka sa môže rozhodnúť uverejniť svoje európske rozhodnutia, odporúčania a stanoviská.

3. V rámci obmedzení a podľa podmienok prijatých Radou ministrov podľa postupu stanoveného v článku III-79(6) je Európska centrálna banka oprávnená uložiť peňažné pokuty alebo periodické platby finančných trestov podnikom za to, že nekonajú v súlade so záväzkami podľa jej európskych nariadení a rozhodnutí.

Článok III-83

Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Európskej centrálnej banky, európsky zákon alebo rámcový zákon stanoví opatrenia nutné pre používanie eura ako jednotnej meny členských štátov. Takýto zákon alebo rámcový zákon sa prijme po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou.

ODDIEL 3

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok III-84

1. Rada guvernérov Európskej centrálnej banky pozostáva z členov Výkonnej rady Európskej centrálnej banky a z guvernérov národných centrálnych bánk členských štátov, a to bez derogácie uvedenej v článku III-91.
2. (a) Výkonná rada pozostáva z prezidenta, viceprezidenta a štyroch ďalších členov.
(b) Prezident, viceprezident a ďalší členovia Výkonnej rady sú vymenovaní spomedzi osôb s uznávaným postavením a s profesijnými skúsenosťami v menových alebo bankovníckych záležitostiach spoločným súhlasom vlád členských štátov na úrovni hláv štátov alebo vlád, na základe odporúčania Rady ministrov potom ako konzultovala Európsky parlament a Radu guvernérov Európskej centrálnej banky.

Ich funkčné obdobie predstavuje osem rokov a nie je obnoviteľné.

Len štátni príslušníci členských štátov môžu byť členmi Výkonnej rady.

Článok III-85

1. Predseda Rady ministrov a jeden člen Komisie sa môžu zúčastňovať na zasadnutiach Rady guvernérov Európskej centrálnej banky bez toho, aby mali právo hlasovať.

Predseda Rady ministrov môže predložiť návrh na prerokovanie Rade guvernérov Európskej centrálnej banky.

2. Prezident Európskej centrálnej banky je pozývaný k účasti na zasadnutiach Rady ministrov, keď táto diskutuje o záležitostiach, ktoré sa týkajú cieľov a úloh Európskeho systému centrálnych bánk.

3. Európska centrálna banka adresuje výročnú správu o činnosti Európskeho systému centrálnych bánk a o menovej politike za predchádzajúci rok ako aj za bežný rok Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Komisii a aj Európskej rade. Prezident Európskej centrálnej banky predloží túto správu Rade ministrov a Európskemu parlamentu, ktorý môže na tomto základe konať všeobecnú rozpravu.

Prezident Európskej centrálnej banky a ďalší členovia Výkonnej rady môžu byť vypočutí na základe žiadosti Európskeho parlamentu alebo na základe ich vlastnej iniciatívy príslušnými výbormi Európskeho parlamentu.

Článok III-86

1. S cieľom presadzovať koordináciu politík členských štátov do maximálneho rozsahu nutného na fungovanie vnútorného trhu sa týmto zriaďuje Hospodársky a finančný výbor.
2. Výbor má tieto úlohy:
 - (a) podávať stanoviská na základe žiadosti Rady ministrov alebo Komisie alebo na základe svojej vlastnej iniciatívy na predkladanie týmto inštitúciám;
 - (b) udržiavať pod dohľadom hospodársku a finančnú situáciu členských štátov a únie a podávať o nej pravidelne hlásenia Rade ministrov a Komisii, hlavne pokiaľ ide o finančné vzťahy s tretími krajinami a medzinárodnými inštitúciami;
 - (c) bez toho, aby bol dotknutý článok III-247, prispievať k príprave práce Rady ministrov uvedenej v článku III-48, článku III-71 (2), (3), (4) a (6), článkoch III-72, III-74, III-75 a III-76, článku III-77 (6), článku III-78 (2), článku III-79 (5) a (6), článkoch III-83 a III-90, článku III-92 (2) a (3), článku III-95, článku III-96 (2) a (3) a článkoch III-224 a III-228 a vykonávať iné poradenské a prípravné úlohy, ktorými ju poverí Rada ministrov;
 - (d) preskúmať aspoň raz do roka situáciu týkajúcu sa pohybu kapitálu a slobody platieb, tak ako sú výsledkom uplatňovania ústavy a aktov únie; toto preskúmanie musí pokrývať všetky opatrenia týkajúce sa pohybu kapitálu a platieb; Výbor podáva správu Komisii a Rade ministrov o výsledku tohto skúmania.

Každý z členských štátov, Komisia a Európska centrálna banka vymenujú nie viac ako dvoch členov Výboru.

3. Rada ministrov prijme na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktoré stanoví detailné ustanovenia týkajúce sa zloženia Hospodárskeho a finančného výboru. Koná po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou a s výborom. Predseda Rady ministrov informuje Európsky parlament o takom rozhodnutí.
4. Okrem úloh stanovených v odseku 2, pokiaľ a dovtedy, kým sú členské štáty s derogáciou, ako je to uvedené v článku III-91, výbor udržiava pod dohľadom hospodársku a finančnú situáciu a všeobecné platobné systémy takýchto členských štátov a podáva Rade ministrov a Komisii o danej záležitosti pravidelné hlásenia.

Článok III-87

Pri záležitostiach v rámci rozsahu článku III-71(4), článku III-76, s výnimkou odseku 13, článkov III-83, III-90 a III-91, článku III-92(3) a článku III-228 môže Rada ministrov alebo členský štát požiadať Komisiu o to, aby urobila odporúčanie alebo návrh, podľa toho, čo je vhodné. Komisia preskúma túto žiadosť a bezodkladne predloží svoje závery Rade ministrov.

ODDIEL 3a

OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE ČLENSKÉ ŠTÁTY, KTORÉ SÚ SÚČASŤOU EUROZÓNY

Článok III-88

1. S cieľom zabezpečiť príslušné fungovanie hospodárskej a menovej únie a v súlade s príslušnými ustanoveniami ústavy sa prijímajú opatrenia osobitné pre tie členské štáty, ktoré sú členmi eurozóny:

- (a) na posilnenie koordinácie ich rozpočtovej disciplíny a na dohľad nad ňou,
- (b) na stanovenie usmernení pre tieto štáty, súčasne zabezpečujúc, že sú kompatibilné s tými, ktoré sa prijali pre celú úniu a ktoré zabezpečujú príslušný dohľad.

2. Za opatrenia uvedené v odseku 1 hlasujú len členovia Rady ministrov zastupujúci členské štáty, ktoré sú súčasťou eurozóny. Kvalifikovaná väčšina je definovaná ako väčšina hlasov zástupcov členských štátov, ktoré sú súčasťou eurozóny a zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva. Jednomyselnosť týchto členov Rady ministrov sa vyžaduje v prípade aktu, ktorý si vyžaduje jednomyselnosť.

Článok III-89

Dojednania týkajúce sa stretnutí medzi ministrami týchto členských štátov, ktoré sú súčasťou eurozóny, sa stanovujú v Protokole o skupine s eurom.

Článok III-90

1. S cieľom zabezpečiť miesto pre euro v medzinárodnom menovom systéme prijme Rada ministrov na návrh Komisie a po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou európske rozhodnutie ustanovujúce spoločné stanoviská k záležitostiam mimoriadneho záujmu pre hospodársku a menovú úniu v rámci príslušných medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií.

2. Za opatrenia uvedené v odseku 1 hlasujú len členovia Rady ministrov zastupujúci členské štáty, ktoré sú súčasťou eurozóny. Kvalifikovaná väčšina je definovaná ako väčšina hlasov zástupcov členských štátov, ktoré sú súčasťou eurozóny a zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva. Jednomyselnosť týchto členov Rady ministrov sa vyžaduje v prípade aktu, ktorý si vyžaduje jednomyselnosť.

3. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie opatrenia na zabezpečenie jednotného zastupovania v rámci medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií. Platia procedurálne ustanovenia odsekov 1 a 2.

ODDIEL 4

PRECHODNÉ USTANOVENIA

Článok III-91

1. Členské štáty, v ktorých prípade Rada ministrov rozhodla, že nespĺňajú nevyhnutné podmienky na prijatie eura sa ďalej uvádzajú ako „členské štáty s derogáciou“.
2. Pre členské štáty s derogáciou neplatia tieto ustanovenia ústavy:
 - (a) prijatie tých častí široko koncipovaných usmernení týkajúcich sa hospodárskej politiky, ktoré sa týkajú všeobecne oblasti eura (článok III-71(2));
 - (b) donucovacích prostriedkov na nápravu príliš veľkých deficitov (článok III-76(9) a (10));
 - (c) ciele a úlohy Európskeho systému centrálnych bánk (článok III-77(1), (2), (3) a (5));
 - (d) vydávanie eura (článok III-78);
 - (e) akty Európskej centrálnej banky (článok III-82);
 - (f) opatrenia, ktorými sa riadi používanie eura (článok III-83);
 - (g) menové dohody a iné opatrenia týkajúce sa politiky výmenného kurzu (článok III-228);
 - (h) vymenovanie členov Výkonného výboru Európskej centrálnej banky (článok III-84(2) (b)).

V článkoch uvedených vyššie budú „členské štáty“ preto znamenať členské štáty bez derogácie.

3. Členské štáty s derogáciou a ich národné centrálné banky sú vylúčené z práv a záväzkov v rámci Európskeho systému centrálnych bánk podľa Kapitoly IX štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

4. Hlasovacie práva členov Rady ministrov zastupujúcich členské štáty s derogáciou sa pozastavujú pri prijímaní opatrení zo strany Rady ministrov uvedených v článkoch na zozname v odseku 2. Kvalifikovaná väčšina je definovaná ako väčšina hlasov zástupcov členských štátov bez derogácie, ktorí zastupujú aspoň tri pätiny ich obyvateľstva. Jednomyselnosť týchto členských štátov sa vyžaduje v prípade aktu, ktorý si vyžaduje jednomyselnosť.

Článok III-92

1. Aspoň raz za dva roky alebo na žiadosť členského štátu s derogáciou podá Komisia a Európska centrálna banka správu Rade ministrov o pokroku, ktorý dosiahli členské štáty s derogáciou pri plnení ich záväzkov týkajúcich sa dosahovania hospodárskej a menovej únie. Tieto správy zahŕňajú preskúmanie kompatibility medzi vnútroštátnou legislatívou každého z týchto členských štátov, vrátane štatútov ich národnej centrálnej banky a článkov III-80 a III-81 a štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Tieto správy skúmajú aj to, či sa dosiahol vysoký stupeň trvalo udržateľnej konvergenzie tým, že analyzujú do akej miery každý z týchto členských štátov splnil tieto kritériá:

- (a) dosiahnutie vysokého stupňa cenovej stability; toto bude zjavné z miery inflácie, ktorá je takmer blízko tej, ktorú majú tri členské štáty s najlepšou výkonnosťou, pokiaľ ide o cenovú stabilitu;
- (b) trvalá udržateľnosť finančného postavenia vlády; toto bude zjavné z dosiahnutia rozpočtového postavenia vlády bez deficitu, ktorý je nadmerný, tak ako je to stanovené v súlade s článkom III-76(6);
- (c) sledovanie normálnych fluktuálnych rozpätí stanovených výmenným kurzovým mechanizmom počas aspoň dvoch rokov, bez devalvácie voči euru;
- (d) trvácnosť konvergenzie dosiahnutej členským štátom s derogáciou a jeho účasťou na výmennom kurzovom mechanizme, ktorý sa odráža na dlhodobej úrovni úrokových sadzieb.

Štyri kritériá uvedené v tomto odseku a príslušné obdobia, počas ktorých sa majú dodržiavať, sú ďalej rozpracované v Protokole o kritériách konvergenzie. Správy Komisie a Európskej centrálnej banky berú do úvahy aj výsledky integrácie trhov, situáciu a vývoj v platobnej bilancii na bežnom účte a preskúmanie vývoja jednotkových nákladov na pracovnú silu a iné cenové indexy.

2. Po konzultáciách s Európskym parlamentom a po diskusii v Európskej rade prijme Rada ministrov na návrh Komisie európske rozhodnutie určujúce, ktoré členské štáty s derogáciou spĺňajú nevyhnutné podmienky na základe kritérií stanovených v odseku 1, a zrušia derogácie daných členských štátov.

3. Ak sa rozhodne podľa postupu stanoveného v odseku 2, že sa daná derogácia zruší, Rada ministrov prijíma európske nariadenia alebo rozhodnutia na návrh Komisie jednomyselnosťou členov zastupujúcich členské štáty bez derogácie a daný členský štát, ktorými sa neodvolateľne fixne stanoví kurz, na základe ktorého má euro nahradiť menu daného členského štátu a prijme ostatné opatrenia nevyhnutné na zavedenie eura ako jednotnej meny v danom členskom štáte. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou.

Článok III-93

1. Ak sú a pokiaľ sú členské štáty s derogáciou a bez toho, aby bol dotknutý článok III-79 (3), zriadi sa Generálna rada Európskej centrálnej banky uvedená v článku 45 štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ako tretí rozhodovací orgán Európskej centrálnej banky.
2. Ak sú a pokiaľ sú členské štáty s derogáciou, Európska centrálna banka, pokiaľ ide o takéto členské štáty:
 - (a) posilňuje spoluprácu medzi národnými centrálnymi bankami;
 - (b) posilňuje koordináciu menových politík členských štátov s cieľom zabezpečiť cenovú stabilitu;
 - (c) monitoruje fungovanie mechanizmu výmenného kurzu;
 - (d) poriada konzultácie týkajúce sa otázok, ktoré patria do pôsobnosti národných centrálnych bánk a ktoré nepriaznivo ovplyvňujú stabilitu finančných inštitúcií a trhov;
 - (e) vykonáva predchádzajúce úlohy Európskeho menového fondu pre spoluprácu, ktoré predtým prevzal Európsky menový inštitút.

Článok III-94

Každý členský štát s derogáciou bude zaobchádzať so svojou politikou týkajúcou sa výmenného kurzu ako so záležitosťou spoločného záujmu. Pritom berie do úvahy skúsenosti získané pri spolupráci v rámci mechanizmu výmenného kurzu.

Článok III-95

1. Ak má členský štát s derogáciou ťažkosti alebo je vážne ohrozený ťažkosťami, pokiaľ ide o jeho platobnú bilanciu, buď v dôsledku celkovej nerovnováhy v jeho platobnej bilancii alebo v dôsledku toho typu meny, ktorú má k dispozícii, a tam, kde takéto ťažkosti nesú zodpovednosť hlavne za ohrozovanie fungovania vnútorného trhu alebo za realizáciu spoločnej obchodnej politiky, Komisia okamžite preskúma postavenie daného štátu a opatrenia, ktoré tento štát prijal využívajúc pritom všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii alebo ktoré môže urobiť v súlade s ústavou. Komisia skonštatuje, ktoré opatrenia odporúča danému členskému štátu prijať.

Ak sa ukáže, že opatrenia členského štátu s derogáciou, ktoré prijal, a opatrenia navrhnuté Komisiou nie sú dostatočné na prekonanie ťažkostí, ktoré vznikli alebo ktoré hrozia, Komisia odporučí Rade ministrov po konzultáciách s Hospodárskym a finančným výborom poskytnutie vzájomnej pomoci a vhodné metódy.

Komisia udržiava Radu ministrov pravidelne informovanú o danej situácii a o tom, ako sa vyvíja.

2. Rada ministrov poskytuje takúto vzájomnú pomoc; prijíma európske rámcové zákony alebo európske rozhodnutia stanovujúce podmienky a detaily takejto spolupráce, ktorá môže mať formy:

- (a) zosúladeného prístupu k akýmkoľvek iným medzinárodným organizáciám alebo v ich rámci, u ktorých môžu členské štáty s derogáciou hľadať pomoc;
- (b) opatrení potrebných na vychyľovanie obchodu, v ktorom členský štát s derogáciou, ktorý je v ťažkostiach, udržiava alebo opätovne zavedie kvantitatívne obmedzenia voči tretím krajinám;
- (c) poskytnutie limitovaných úverov inými členskými štátmi, čo podlieha ich súhlasu.

3. Ak Rada ministrov neposkytne vzájomnú pomoc odporúčanú Komisiou alebo ak nie je poskytnutá vzájomná pomoc a prijaté opatrenia dostatočnými, Komisia povolí členskému štátu s derogáciou, ktorý sa nachádza v ťažkostiach, aby prijal ochranné opatrenia, pričom ich podmienky a detaily stanoví Komisia.

Rada ministrov môže takéto povolenie odvolať a takéto podmienky a detaily môže zmeniť.

Článok III-96

1. Ak sa vyskytne náhla kríza v platobnej bilancii a neprijme sa okamžité rozhodnutie v zmysle článku III-95(2), členský štát s derogáciou môže prijať ako prevenciu nevyhnutné ochranné opatrenia. Také opatrenia musia spôsobovať čo najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nesmú byť rozsahom širšie, ako je to prísne nevyhnutné na nápravu náhlych ťažkostí, ktoré vznikli.

2. Komisia a iné členské štáty sú informované o takýchto ochranných opatreniach najneskôr vtedy, keď nadobúdajú platnosť. Komisia môže odporučiť Rade ministrov poskytnutie vzájomnej pomoci podľa článku III-95.

3. Potom, ako Komisia doručila stanovisko a bol konzultovaný Hospodársky a finančný výbor, Rada ministrov môže prijať rozhodnutie určujúce, že daný členský štát pozmení, pozastaví alebo zruší vyššie uvedené ochranné opatrenia.

KAPITOLA III
POLITIKY V INÝCH OSOBITNÝCH OBLASTIACH

ODDIEL 1
ZAMESTNANOSŤ

Článok III-97

Únia a členské štáty pracujú v súlade s týmto oddielom na rozvíjaní koordinovanej stratégie v oblasti zamestnanosti a hlavne pri presadzovaní zručných, odborne pripravených a prispôsobivých pracovných síl a trhov práce, ktoré reagujú na hospodársku zmenu, sledujúc tým dosahovanie cieľov definovaných v článku I-3.

Článok III-98

1. Členské štáty prostredníctvom ich politik zamestnanosti prispievajú k dosahovaniu cieľov uvedených v článku III-97 spôsobom, ktorý je konzistentný so široko koncipovanými usmerneniami hospodárskych politik členských štátov a únie prijatých podľa článku III-71(2).
2. Členské štáty, zohľadňujúc vnútroštátne praktiky týkajúce sa zodpovednosti sociálnych partnerov, považujú presadzovanie zamestnanosti za záležitosť, ktorá je spoločným problémom a koordinujú svoje opatrenia v tomto ohľade s Radou ministrov v súlade s článkom III-100.

Článok III-99

1. Únia prispieva k vyššej úrovni zamestnanosti povzbudzovaním spolupráce medzi členskými štátmi a podporovaním, a ak je to nutné, aj dopĺňovaním ich opatrení. Pritom rešpektuje právomoci členských štátov.
2. Pri formulovaní a realizovaní politik a činností únie sa berie do úvahy cieľ vysokej úrovne zamestnanosti.

Článok III-100

1. Európska rada každý rok prehodnotí situáciu v oblasti zamestnanosti v únii a prijme k nej závery na základe spoločnej výročnej správy zo strany Rady ministrov a Komisie.

2. Na základe záverov Európskej rady prijíma Rada ministrov na návrh Komisie každý rok usmernenia, ktoré vezmú do úvahy členské štáty v svojich politikách týkajúcich sa zamestnanosti. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom, s Výborom regiónov, s Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom pre zamestnanosť.

Tieto usmernenia sú konzistentné so široko koncipovanými usmerneniami prijatými podľa článku III-71(2).

3. Každý členský štát poskytne Rade ministrov a Komisii výročnú správu o prijatých najzákladnejších krokoch na realizáciu svojej politiky zamestnanosti vo svetle usmernení pre oblasť zamestnanosti uvedených v odseku 2.

4. Rada ministrov na základe správ uvedených v odseku 3 a po obdržaní názorov Výboru pre zamestnanosť vykonáva každý rok preskúmanie realizácie politik zamestnanosti členských štátov vo svetle usmernení pre oblasť zamestnanosti. Rada ministrov môže prijať na základe odporúčania Komisie odporúčania, ktoré adresuje členským štátom.

5. Na základe výsledkov takéhoto preskúmania vypracuje Rada ministrov a Komisia spoločnú výročnú správu pre Európsku radu o situácii v oblasti zamestnanosti v únii a o realizácii daných usmernení pre oblasť zamestnanosti.

Článok III-101

Európske zákony alebo rámcové zákony môže zaviesť motivačné opatrenia, ktoré sú určené na to, aby povzbudzovali k spolupráci medzi členskými štátmi a podporovali ich opatrenia v oblasti zamestnanosti prostredníctvom iniciatív zameraných na rozvíjanie výmeny informácií a najlepších praktík, poskytovanie komparatívnych analýz a poradenstva a práve tak aby presadzovali inovačné prístupy a skúsenosti spojené s hodnotením, najmä tým, že sa obracajú na pilotné projekty ako na pomoc. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Také európske zákony alebo rámcové zákony nezahŕňajú zosúlad'ovanie zákonov a nariadení členských štátov.

Článok III-102

Rada ministrov prijme jednoduchou väčšinou európske rozhodnutie zakladajúce Výbor pre zamestnanosť s poradenským postavením na presadzovanie koordinácie politik týkajúcich sa zamestnanosti a trhov práce medzi členskými štátmi. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Úlohy výboru sú tieto:

- (a) monitorovanie situácie v oblasti zamestnanosti a politik v oblasti zamestnanosti v členských štátoch a v únii;

- (b) bez toho, aby bol dotknutý článok III-247, formuluje stanoviská na základe žiadosti Rady ministrov alebo Komisie alebo na základe svojej vlastnej iniciatívy a prispieva k príprave rokovaní Rady ministrov uvedených v článku III-100.

Pri plnení svojho mandátu výbor konzultuje sociálnych partnerov.

Každý z členských štátov a Komisia vymenujú dvoch členov výboru.

ODDIEL 2

SOCIÁLNA POLITIKA

Článok III-103

Únia a členské štáty, zohľadňujúc základné sociálne práva, ako sú tie, ktoré stanovuje Európska sociálna charta podpísaná v Turíne 18. októbra 1961 a Charta základných sociálnych práv pracovníkov spoločenstva v roku 1989, považujú za svoje ciele presadzovanie zamestnanosti, zlepšovanie životných a pracovných podmienok, aby sa umožnilo ich zosúlad'ovanie, pričom sa udržiava ich zlepšovanie, príslušná sociálna ochrana, dialóg medzi sociálnymi partnermi, rozvoj ľudských zdrojov, sledujúc tým cieľ vysokého stupňa zamestnanosti a boj proti vyčleňovaniu.

Za týmto účelom konajú únia a členské štáty, zohľadňujúc rozmanité formy vnútroštátnych praktík, hlavne v oblasti zmluvných vzťahov a potrebu zachovávať hospodársku konkurencieschopnosť únie.

Sú presvedčení, že takýto vývoj vyplynie nielen z fungovania ich vnútorného trhu, ktorý bude uprednostňovať zosúlad'ovanie sociálnych systémov, ale aj z postupov stanovených v ústave a z aproximácie ustanovení predpísaných zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením.

Článok III-104

1. Za účelom dosiahnutia cieľov článku III-103 únia podporuje a komplementárne dopĺňa činnosti členských štátov v týchto oblastiach:

- (a) zlepšovanie hlavne pracovného prostredia, aby sa chránilo zdravie a bezpečnosť pracovníkov;
- (b) pracovné podmienky;
- (c) sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana pracovníkov;
- (d) ochrana pracovníkov, po skončení pracovného pomeru;
- (e) informácie a konzultácie pracovníkov;
- (f) zastupovanie a kolektívna ochrana záujmov pracovníkov a zamestnávateľov, vrátane spolurozhodovania, podľa odseku 6;
- (g) podmienky zamestnanosti pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na území únie;

- (h) integrácia osôb vylúčených z trhu práce bez toho, aby bol dotknutý článok III-183;
- (i) rovnosť medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o príležitosti na trhu práce a zaobchádzanie v práci;
- (j) boj proti sociálnemu vyčleňovaniu;
- (k) modernizácia systémov sociálnej ochrany bez toho, aby bol dotknutý bod (c).

2. Za týmto účelom:

- (a) Európske zákony alebo rámcové zákony môžu zaviesť opatrenia, ktoré sú určené na povzbudzovanie k spolupráci medzi členskými štátmi prostredníctvom iniciatív zameraných na zlepšovanie vedomostí, rozvíjanie výmeny informácií a najlepších praktík, presadzovanie inovačných prístupov a skúseností spojených s hodnotením, čo vylučuje akékoľvek zosúladzovanie zákonov a nariadení členských štátov;
- (b) v oblastiach uvedených v odseku 1 (a) až (i) môžu zaviesť európske rámcové zákony minimálne požiadavky týkajúce sa postupnej realizácie, pričom zohľadňuje podmienky a zachovávanie technických pravidiel v každom z členských štátov. Také európske rámcové zákony sa vyhýbajú tomu, aby uvalovali administratívne, finančné a právne obmedzenia spôsobom, ktorý by brzdil vytváranie a rozvoj malých a stredne veľkých podnikov.

Vo všetkých prípadoch sa prijímajú také európske zákony alebo rámcové zákony po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

3. Odlišne od odseku 2, v oblastiach uvedených v odseku 1 (c), (d), (f) a (g), prijíma európske zákony alebo rámcové zákony Rada ministrov, ktorá koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom, s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktorým sa bude uplatňovať bežný legislatívny postup na odsek 1(d), (f) a (g). Koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

4. Členský štát môže poveriť sociálnych partnerov, na základe ich spoločnej žiadosti, realizáciou európskych rámcových zákonov prijatých podľa odseku 2.

V tomto prípade zabezpečí, že najneskôr k tomu dátumu, ku ktorému musí byť európsky rámcový zákon prevzatý, sociálni partneri zavedú potrebné opatrenia na základe dohody, pričom ten členský štát, o ktorý ide, je požiadaný, aby prijal akékoľvek nevyhnutné opatrenie, ktoré mu umožní byť v akomkoľvek čase v takom postavení, že môže zaručiť výsledky, ku ktorým ho tento rámcový zákon zaväzuje .

5. Európske zákony a rámcové zákony prijaté podľa tohto článku:

- (a) neovplyvnia nepriaznivo právo členských štátov definovať základné zásady ich systémov sociálneho zabezpečenia a nesmú významne nepriaznivo ovplyvniť ich finančnú rovnováhu;

(b) nezabráni akémukoľvek členskému štátu zachovať alebo zaviesť prísnejšie ochranné opatrenia zlučiteľné s ústavou.

6. Tento článok sa neuplatňuje na mzdu, právo združovať sa, právo na štrajk alebo právo zaviesť prerušenie práce.

Článok III-105

1. Komisia má za úlohu presadzovať konzultácie medzi sociálnymi partnermi na úrovni únie a prijíma akékoľvek príslušné opatrenie na uľahčovanie ich dialógu zabezpečením vyváženej podpory daných strán.

2. Za týmto účelom predtým, ako predloží návrhy v oblasti sociálnej politiky, Komisia konzultuje so sociálnymi partnermi možné smerovanie opatrení únie.

3. Ak považuje po takýchto konzultáciách Komisia za vhodné opatrenia únie, konzultuje so sociálnymi partnermi obsah plánovaného návrhu. Sociálni partneri sily predkladajú Komisii stanovisko alebo, keď je to vhodné, odporúčanie.

4. Pri príležitosti takýchto konzultácií môžu sociálni partneri informovať Komisiu o ich priani iniciovať proces stanovený v článku III-106. Trvanie takého postupu neprekročí deväť mesiacov, pokiaľ sa spoločne zaangažovaní sociálni partneri a Komisia nerozhodnú, že ho predĺžia.

Článok III-106

1. Ak by si to tak priali sociálni partneri, dialóg medzi nimi na úrovni únie môže viesť k zmluvným vzťahom, vrátane dohôd.

2. Dohody uzavreté na úrovni únie sa realizujú v súlade s postupmi a praktikami, ktoré sú osobitné pre sociálnych partnerov a členské štáty, alebo v záležitostiach, ktoré pokrýva článok III-104, na základe spoločnej žiadosti strán, ktoré sú signatármi, európskymi nariadeniami alebo rozhodnutiami prijatými Radou ministrov na návrh Komisie. Európsky parlament je o tom informovaný.

Ak príslušná dohoda obsahuje jedno alebo viac ustanovení týkajúcich sa jednej z oblastí, pri ktorých sa vyžaduje jednomyselnosť na základe článku III-104(3), Rada ministrov koná jednomyselne.

Článok III-107

Sledujúc dosahovanie cieľov článku III-103 a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, Komisia podporuje spoluprácu medzi členskými štátmi a uľahčuje koordináciu ich opatrení vo všetkých oblastiach sociálnej politiky podľa tohto oddielu, hlavne v záležitostiach týkajúcich sa:

- (a) zamestnanosti;
- (b) pracovného práva a pracovných podmienok;
- (c) základnej a pokročilej odbornej prípravy;
- (d) sociálneho zabezpečenia;
- (e) predchádzania pracovným úrazom a chorobám z povolania;
- (f) pracovnej hygieny;
- (g) práva združovať sa a kolektívneho vyjednávania medzi zamestnávateľmi a pracovníkmi.

Za týmto účelom koná Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi tým, že vypracováva štúdie, doručuje stanoviská a dojednáva konzultácie tak o problémoch, ktoré vznikajú na vnútroštátnej úrovni, ako aj o tých, ktoré sa týkajú medzinárodných organizácií, hlavne iniciatív zameraných na zavedenie usmernení a indikátorov, na organizovanie výmeny najlepších praktík a na prípravu potrebných prvkov pre periodické monitorovanie a hodnotenie. Európsky parlament je o tom v plnom rozsahu priebežne informovaný.

Predtým, ako doručí stanoviská stanovené v tomto článku, Komisia konzultuje Hospodársky a sociálny výbor.

Článok III-108

1. Každý členský štát zabezpečí, že sa uplatňuje zásada rovnakej mzdy pre pracovníkov mužov a pracujúce ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.

2. Na účely tohto článku znamená „mzda“ bežnú základnú alebo minimálnu mzdu alebo plat a akúkoľvek inú odplatu, či v hotovosti alebo v nepeňažnej forme, ktorú pracovník dostáva priamo alebo nepriamo od svojho zamestnávateľa, pokiaľ ide o jeho zamestnanie.

Rovnaká mzda bez diskriminácie založenej na príslušnosti k pohlaviu znamená:

- (a) že mzda za tú istú prácu na základe sadzby za kusové jednotky (úkolová práca) sa vypočíta na základe tej istej mernej jednotky;
- (b) že mzda za prácu na základe hodinovej sadzby je rovnaká pri rovnakej práci.

3. Európske zákony alebo európske rámcové zákony zavádzajú opatrenia na zabezpečovanie uplatňovania zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a so ženami v záležitostiach zamestnanosti a povolania, vrátane zásady rovnakej mzdy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

4. Sledujúc tým cieľ zabezpečiť v praxi úplnú rovnosť medzi mužmi a ženami v pracovnom živote, zásada rovnakého zaobchádzania nezabráni ktorémukoľvek členskému štátu v tom, aby si zachoval alebo prijal opatrenia, ktoré poskytujú osobitné výhody, aby tak uľahčil príslušníkom toho pohlavia, ktoré je nedostatočne zastupované, aby sa mohli venovať odbornej činnosti alebo aby zabraňovali alebo kompenzovali nevýhody v profesionálnej kariére.

Článok III-109

Členské štáty sa snažia zachovávať existujúcu ekvivalentnosť medzi plánmi platených dovoleník.

Článok III-110

Komisia vypracuje každý rok správu o pokroku v dosahovaní cieľov článku III-103, vrátane demografickej situácie v únii. Správu predkladá Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

Článok III-111

Rada ministrov prijíma jednoduchou väčšinou európske rozhodnutie, ktorým zakladá Výbor pre sociálnu ochranu, ktorý má poradné postavenie, aby presadzoval spoluprácu v politikách zameraných na sociálnu ochranu medzi členskými štátmi a Komisiou. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Úlohy výboru sú tieto:

- (a) monitoruje sociálnu situáciu a vývoj v oblasti politiky sociálnej ochrany v členských štátoch a v únii;
- (b) presadzuje výmenu informácií, skúseností a dobrých praktík medzi členskými štátmi a Komisiou;
- (c) bez toho, aby bol dotknutý článok III-247, pripravuje správy, formuluje stanoviská alebo vykonáva inú prácu v rámci jeho oblastí pôsobnosti na základe žiadosti Rady ministrov alebo Komisie alebo zo svojej vlastnej iniciatívy.

Pri plnení si svojho mandátu zavádza výbor príslušné kontakty so sociálnymi partnermi.

Každý z členských štátov a Komisia vymenujú dvoch členov výboru.

Článok III-112

Komisia zahŕňa osobitnú kapitolu o sociálnom vývoji v rámci únie do svojej výročnej správy predkladanej Európskemu parlamentu.

Európsky parlament môže vyzvať Komisiu, aby vypracovala správy o akýchkoľvek jednotlivých problémoch týkajúcich sa sociálnych podmienok.

Pododdiel 1

Európsky sociálny fond

Článok III-113

S cieľom zlepšiť podmienky zamestnanosti pre pracovníkov na vnútornom trhu a prispieť tým k zvyšovaniu životnej úrovne sa týmto zakladá Európsky sociálny fond; jeho cieľom je poskytovať ľahšiu zamestnanosť pracovníkom a zvyšovať ich geografickú mobilitu a mobilitu týkajúcu sa ich povolania v rámci únie a uľahčovať im ich prispôsobovanie sa priemyselným zmenám a zmenám vo výrobných systémoch, hlavne prostredníctvom odbornej prípravy a preškolenia.

Článok III-114

Tento fond spravuje Komisia.

V tejto úlohe jej pomáha výbor, ktorému predsedá člen Komisie a ktorý pozostáva zo zástupcov členských štátov, odborov a organizácií zamestnávateľov.

Článok III-115

Vykonávacie opatrenia týkajúce sa Európskeho sociálneho fondu sú uzákonené v európskych zákonoch. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 3

HOSPODÁRSKA, SOCIÁLNA A ÚZEMNÁ SÚDRŽNOSŤ

Článok III-116

Aby sa podporoval jej celkový harmonický rozvoj, únia rozpracováva a presadzuje opatrenia, ktoré vedú k posilňovaniu jej hospodárskej, sociálnej a územnej kohézie.

Únia sleduje ako svoj cieľ hlavne znižovanie nerovností medzi úrovňami rozvoja v rozličných regiónoch a zaostalosti tých najmenej zvýhodnených regiónov alebo ostrovov, vrátane vidieckych oblastí.

Článok III-117

Členské štáty vykonávajú svoje hospodárske politiky a koordinujú ich takým spôsobom, aby navyše dosahovali aj ciele stanovené v článku III-116. Formulovanie a realizácia politik a opatrení únie a realizácia vnútorného trhu berú tieto ciele do úvahy a prispievajú k ich dosahovaniu. Únia práve tak podporuje dosahovanie týchto cieľov opatreniami, ktoré robí cez štrukturálne fondy (Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, Sekcia usmerňovania; Európsky sociálny fond; Európsky fond regionálneho rozvoja), Európsku investičnú banku a iné existujúce finančné nástroje.

Komisia predkladá každé tri roky správu Európskemu parlamentu, Rade ministrov, Výboru regiónov a Hospodárskemu a sociálnemu výboru o dosiahnutom pokroku smerujúcom k dosahovaniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a o spôsobe, akým k tomu prispeli rozličné prostriedky stanovené v tomto článku. Ak je to potrebné, k tejto správe sú priložené aj patričné návrhy.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu zaviesť akékoľvek konkrétne opatrenie mimo daných fondov, bez toho, aby boli dotknuté opatrenia prijaté v rámci iných politik únie. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-118

Európsky fond regionálneho rozvoja je určený pre pomoc a nápravu hlavných regionálnych nerovnováh v únii prostredníctvom účasti na rozvoji a štrukturálnom prispôsobovaní sa regiónov, ktorých rozvoj zaostáva a pri konverzii upadajúcich priemyselných regiónov.

Článok III-119

Bez toho, aby bol dotknutý článok III-120, európske zákony definujú úlohy, prioritné ciele a organizáciu štrukturálnych fondov – k čomu môže patriť aj zoskupovanie daných fondov – všeobecné pravidlá, ktoré sa na ne uplatňujú a nevyhnutné ustanovenia potrebné na zabezpečenie ich efektívnosti a vzájomnú koordináciu daných fondov a ich koordináciu s ostatnými existujúcimi finančnými nástrojmi.

Kohézny fond zriadený európskym zákonom poskytuje finančný príspevok na projekty v oblastiach životného prostredia a transeurópskych sietí vo sfére dopravnej infraštruktúry.

Vo všetkých prípadoch sa prijímajú takéto európske zákony po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom. Rada ministrov koná jednomyseľne do 1. januára 2007.

Článok III-120

Vykonávacie opatrenia týkajúce sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa prijímú v európskych zákonoch. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Pokiaľ ide o Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, Sekciu usmerňovania a Európsky sociálny fond, platia príslušne články III-127 a III-115.

ODDIEL 4

POĽNOHOSPODÁRSTVO A RYBOLOV

Článok III-121

Únia definuje a realizuje spoločnú poľnohospodársku politiku a politiku v oblasti rybolovu.

„Poľnohospodárske produkty“ znamenajú produkty pôdy, chov hospodárskych zvierat a rybolov a produkty prvostupňového spracovania, ktoré sú priamo spojené s týmito produktmi. Odvolania na spoločnú poľnohospodársku politiku alebo poľnohospodárstvo a používanie výrazu „poľnohospodársky“ sa týkajú aj rybolovu, pričom sa zohľadňujú osobitné charakteristiky tohto odvetvia.

Článok III-122

1. Vnútrotrh zahŕňa poľnohospodárstvo a obchod s poľnohospodárskymi produktmi.
2. Okrem toho, čo je inak stanovené v článkoch III-123 až III-128, pravidlá upravujúce založenie vnútorného trhu sa vzťahujú na poľnohospodárske produkty.
3. Produkty uvedené na zozname v prílohe I * podliehajú článkom III-123 až III-128.
4. Prevádzkovanie a rozvoj vnútorného trhu na poľnohospodárske produkty musí sprevádzať zavedenie spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Článok III-123

1. Ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky sú tieto:
 - (a) zvyšovať poľnohospodársku produktivitu presadzovaním technického pokroku a zabezpečovaním racionálneho rozvoja poľnohospodárskej výroby a optimálnym využívaním výrobných faktorov, hlavne pracovnej sily;
 - (b) zabezpečovať tak primeranú životnú úroveň poľnohospodárskej komunity hlavne zvyšovaním individuálnych príjmov osôb, ktoré sú zapojené do poľnohospodárstva;
 - (c) stabilizovať trhy;
 - (d) zabezpečovať dostupnosť dodávok;
 - (e) zabezpečovať, že sa dodávky dostanú k spotrebiteľom za rozumné ceny.
2. Pri vypracovávaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a osobitných metód jej uplatňovania je potrebné brať do úvahy:

* Táto príloha, ktorá zodpovedá prílohe I k ZES, sa má vypracovať.

- (a) osobitný charakter poľnohospodárskej činnosti, ktorý je výsledkom sociálnej štruktúry poľnohospodárstva a štrukturálnych a prirodzených nerovností medzi rozličnými poľnohospodárskymi regiónmi;
- (b) potrebu urobiť stupňovito účinnými príslušné úpravy;
- (c) fakt, že v členských štátoch predstavuje poľnohospodárstvo odvetvie, ktoré je úzko prepojené s ekonomikou ako takou.

Článok III-124

1. S cieľom dosiahnuť ciele stanovené v článku III-123 sa zavádza spoločná organizácia poľnohospodárskych trhov.

Táto organizácia má jednu z týchto foriem v závislosti od daného produktu:

- (a) spoločné pravidlá hospodárskej súťaže;
- (b) povinná koordinácia rozličných vnútroštátnych organizácií trhu;
- (c) európska organizácia trhu.

2. Spoločná organizácia založená v súlade s odsekom 1 môže zahŕňať všetky opatrenia požadované na dosiahnutie cieľov stanovených v článku III-123, najmä reguláciu cien, pomoc pri výrobe a marketingu rozličných produktov, skladovacie a prekleňovacie dojednania a spoločné mechanizmy na stabilizovanie dovozov alebo vývozov.

Spoločná organizácia sa obmedzuje na sledovanie cieľov určených v článku III-123 a vylučuje akúkoľvek diskrimináciu medzi producentmi alebo spotrebiteľmi v rámci únie.

Akákoľvek spoločná cenová politika je založená na spoločných kritériách a jednotných metódach výpočtu.

3. S cieľom umožniť spoločnú organizáciu uvedenú v odseku 1 dosahovať jej ciele sa môže zriadiť jeden alebo viac poľnohospodárskych usmerňovacích a záručných fondov.

Článok III-125

S cieľom umožniť dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-123 sa môže v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky prijať ustanovenie pre také opatrenia, ako sú:

- (a) efektívna koordinácia úsilia v oblastiach odbornej prípravy, výskumu a rozširovania poľnohospodárskych znalostí; k tomuto môže patriť spoločné financovanie projektov alebo inštitúcií;
- (b) spoločné opatrenia na presadzovanie spotreby istých produktov.

Článok III-126

1. Oddiel týkajúci sa pravidiel hospodárskej súťaže sa uplatňuje na výrobu a obchod s poľnohospodárskymi produktmi len do rozsahu určeného európskymi zákonmi alebo rámcovými zákonmi v súlade s článkom III-127(2), zohľadňujúc ciele stanovené v článku III-123.
2. Rada ministrov na základe návrhu zo strany Komisie môže prijať európske nariadenie alebo rozhodnutie povoľujúce poskytnutie pomoci:
 - (a) na ochranu podnikov znevýhodnených štrukturálnymi alebo prírodnými podmienkami;
 - (b) v rámci programov hospodárskeho rozvoja.

Článok III-127

Komisia predkladá návrhy na vypracovanie a realizáciu spoločnej poľnohospodárskej politiky, vrátane nahradenia vnútroštátnych organizácií jednou z foriem spoločných organizácií, tak ako je to stanovené v článku III-124 a na vykonávanie opatrení uvedených v tomto oddieli.

Tieto návrhy zohľadňujú vzájomnú závislosť poľnohospodárskych záležitostí uvedených v tomto oddieli.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú spoločnú organizáciu trhu, tak ako je to stanovené v článku III-124(1), a iné ustanovenia nevyhnutné na dosahovanie cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej politiky v oblasti rybolovu. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.
3. Rada ministrov na základe návrhu Komisie prijíma európske nariadenia alebo rozhodnutia týkajúce sa pevného stanovovania cien, cla, pomoci a kvantitatívnych obmedzení a pevného určovania a pridelovania možností rybolovu.
4. V súlade s odsekom 2 vnútroštátne trhové organizácie je možné nahradiť spoločnou organizáciou, tak ako je to stanovené v článku III-124(1), ak:
 - (a) spoločná organizácia ponúka členským štátom, ktoré sú proti tomuto opatreniu a ktoré majú svoju vlastnú organizáciu na príslušnú produkciu ekvivalentné ochrany týkajúce sa zamestnanosti a životnej úrovne daných producentov, pričom sa berú do úvahy tie úpravy, ktoré sú možné, a špecializácia, ktorá bude potrebná v priebehu istého času;
 - (b) taká organizácia zabezpečuje podmienky obchodu v rámci únie podobné tým, ktoré existujú na vnútroštátnom trhu.

5. Ak je založená spoločná organizácia pre isté suroviny predtým, ako začne existovať spoločná organizácia pre príslušné spracované produkty, také suroviny, ako sú tie, čo sa používajú na spracované produkty, ktoré sú určené na vývoz do tretích krajín, môžu byť dovezené zvonku, mimo únie.

Článok III-128

Ak produkt členského štátu podlieha vnútroštátnej trhovej organizácii alebo vnútorným pravidlám, ktoré majú rovnaký účinok, a nepriaznivo ovplyvňuje konkurenčné postavenie podobnej výroby v inom členskom štáte, členské štáty uplatňujú na dovoz takéhoto produktu pochádzajúceho z takéhoto členského štátu, kde existuje takáto organizácia alebo pravidlá, vyrovnávacie dávky, pokiaľ takýto štát neuplatňuje vyrovnávacie dávky na dovoz.

Komisia prijme európske nariadenia alebo rozhodnutia pevne stanovujúce výšku týchto dávok na úrovni požadovanej na nápravu danej rovnováhy; práve tak môže povoliť iné opatrenia, ktorých podmienky a detaily stanoví.

ODDIEL 5

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Článok III-129

1. Politika únie týkajúca sa životného prostredia prispieva k presadzovaniu týchto cieľov:
 - (a) uchovávaniu, ochrane a zlepšovaniu kvality životného prostredia;
 - (b) ochrane ľudského zdravia;
 - (c) starostlivému a racionálnemu využívaniu prírodných zdrojov;
 - (d) podporovaniu opatrení na medzinárodnej úrovni na riešenie regionálnych a celosvetových environmentálnych problémov.

2. Politika únie zameraná na životné prostredie je zameraná na vyššiu úroveň ochrany zohľadňujúc rozmanitosť situácií v rozličných regiónoch. Založená je na princípe predchádzania a na zásadách, že by sa mali prijať preventívne opatrenia, že environmentálna škoda by sa mala napraviť ako priorita hneď pri zdroji a že ten, kto znečisťuje, by mal platiť.

V tomto kontexte majú harmonizačné opatrenia, ktoré zodpovedajú požiadavkám environmentálnej ochrany, zahŕňať prípadne aj ochrannú doložku, ktorá umožní členským štátom, aby prijali predbežné opatrenia, kvôli neekonomickým environmentálnym dôvodom, ktoré podliehajú inšpekčnému postupu zo strany únie.

3. Pri príprave svojej politiky zameranej na životné prostredie únia zohľadňuje:
 - (a) dostupné vedecké a technické údaje;
 - (b) environmentálne podmienky v rozličných regiónoch únie;
 - (c) potenciálne výhody a náklady daného opatrenia alebo chýbajúceho opatrenia;
 - (d) hospodársky a sociálny rozvoj únie ako celku a vyrovnaný rozvoj jej regiónov.

4. V rámci ich príslušných oblastí pôsobnosti spolupracuje únia a členské štáty s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami. Dojednania týkajúce sa spolupráce únie môžu byť predmetom dohôd medzi úniou a tretími zaangažovanými stranami, ktoré sa prerokovávajú a uzatvárajú v súlade s článkom III-272.

Predchádzajúci pododsek sa netýka pôsobnosti členských štátov v súvislosti s rokovaniami v medzinárodných orgánoch a uzatváraniami medzinárodných dohôd.

Článok III-130

1. Európske zákony alebo rámcové zákony určujú, aké opatrenie je potrebné prijať na to, aby sa dosiahli ciele uvedené v článku III-129. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

2. Odlišne od odseku 1 a bez toho, aby bol dotknutý článok III-65, prijíma Rada ministrov jednomyselne európske zákony alebo rámcové zákony ustanovujúce:

- (a) opatrenia primárne fiškálneho charakteru;
- (b) opatrenia nepriaznivo ovplyvňujúce:
 - (i) urbanistické plánovanie a plánovanie vidieka;
 - (ii) kvantitatívne hospodárstvo s vodnými zdrojmi alebo také, čo nepriaznivo ovplyvňuje, priamo či nepriamo, dostupnosť týchto zdrojov;
 - (iii) využívanie pôdy, s výnimkou odpadového hospodárstva;
- (c) opatrenia ovplyvňujúce podstatným spôsobom výber členského štátu medzi rôznymi zdrojmi energie a všeobecnú štruktúru jeho zásobovania energiou.

Rada ministrov môže jednomyselne prijať európske rozhodnutie, ktorým spraví uplatňovateľným bežný legislatívny postup v prípade záležitostí uvedených v prvom pododseku tohto odseku.

Vo všetkých prípadoch koná Rada ministrov po konzultáciách s Európskym parlamentom, s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

3. Všeobecné akčné programy, ktoré stanovujú prioritné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, sa uzákonujú európskymi zákonmi. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Opatrenia potrebné na vykonávanie týchto programov sa prijímajú podľa podmienok odseku 1 alebo odseku 2, podľa daného prípadu.

4. Bez toho, aby boli dotknuté určité opatrenia prijaté úniou, členské štáty financujú a realizujú politiku v oblasti životného prostredia.

5. Bez toho, aby bola dotknutá tá zásada, že znečisťovateľ by mal platiť, ak opatrenie na základe článku 1 zahŕňa náklady, ktoré sa považujú za neprimerané pre verejné orgány členského štátu, také opatrenie v príslušnej forme umožní:

- (a) dočasné derogácie a/alebo
- (b) finančnú podporu z Kohézneho fondu.

Článok III-131

Ochranné opatrenia prijaté podľa článku III-130 nezabránia ktorémukoľvek členskému štátu v tom, aby si zachoval alebo zaviedol prísnejšie ochranné opatrenia. Takéto ustanovenia musia byť zlučiteľné s ústavou. Musia byť oznámené Komisii.

ODDIEL 6

OCHRANA SPOTREBITEĽA

Článok III-132

1. S cieľom presadzovať záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa prispieva únia k ochrane zdravia, bezpečnosti a ekonomických záujmov spotrebiteľov, ako aj presadzovaniu ich práva na informácie, vzdelávanie a organizovanie sa s cieľom chrániť svoje záujmy.
2. Únia prispieva k dosahovaniu cieľov uvedených v odseku 1 prostredníctvom:
 - (a) opatrení prijatých podľa článku III-65 v kontexte zavŕšenia vnútorného trhu;
 - (b) opatrení, ktoré podporujú, dopĺňajú a monitorujú politiku, ktorú presadzujú členské štáty.
3. Opatrenia uvedené v odseku 2 (b), uzakoňujú európske zákony alebo rámcové zákony. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.
4. Opatrenia prijaté podľa odseku 3 nezabránia ktorémukoľvek členskému štátu v tom, aby si zachoval alebo zaviedol prísnejšie ochranné opatrenia. Takéto ustanovenia musia byť kompatibilné s ústavou. Musia byť oznámené Komisii.

ODDIEL 7

DOPRAVA

Článok III-133

Ciele ústavy sa presadzujú v záležitostiach, ktoré sa riadia touto hlavou, v rámci spoločnej dopravnej politiky.

Článok III-134

Európske zákony alebo rámcové zákony realizuje článok III-133, berúc do úvahy osobitné charakteristické črty dopravy. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Takéto európske zákony alebo rámcové zákony obsahujú:

- (a) spoločné pravidlá, ktoré sa uplatňujú na medzinárodnú dopravu do alebo z územia členského štátu alebo prechádzajúcu cez územie jedného alebo viacerých členských štátov;
- (b) podmienky, za ktorých môžu dopravcovia, ktorí nemajú sídlo v členskom štáte, prevádzkovať dopravné služby v jednom alebo vo viacerých členských štátoch;
- (c) opatrenia na zlepšenie bezpečnosti v doprave;
- (d) akékoľvek iné vhodné opatrenia.

Článok III-135

Pokiaľ sa neprijmú európske zákony alebo rámcové zákony uvedené v prvom odseku článku III-134, nemôže nijaký členský štát, pokiaľ Rada ministrov neprijala jednomyselne európske rozhodnutie, ktoré povoľuje derogáciu, urobiť rozličné ustanovenia, ktorými sa riadi daný predmet od 1. januára 1958 alebo pre prístupujúce krajiny od dátumu ich vstupu, ktoré sú menej výhodné, pokiaľ ide o ich priamy alebo nepriamy účinok na dopravcov iných členských štátov v porovnaní s dopravcami, ktorí sú štátnymi príslušníkmi toho štátu.

Článok III-136

Pomoc je zlučiteľná s ústavou, ak plnia potreby koordinácie dopravy alebo ak predstavujú úhradu určitých záväzkov, ktoré sú súčasťou koncepcie verejnej služby.

Článok III-137

Akékoľvek opatrenia prijaté v rámci ústavy, pokiaľ ide o dopravné sadzby a podmienky, zohľadňujú ekonomické okolnosti dopravcov.

Článok III-138

1. V prípade dopravy v rámci únie diskriminácia, ktorá nadobúda formu dopravcov, ktorí účtujú rozličné sadzby a presadzujú rozličné podmienky na prevoz toho istého tovaru po tých istých dopravných trasách po území členského štátu pôvodu alebo miesta určenia tovaru, o ktorý ide, sa zakazuje.

2. Odsek 1 nezabraňuje prijatiu iných európskych zákonov alebo rámcových zákonov podľa prvého odseku článku III-134.

3. Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia týkajúce sa vykonávania odseku 1. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rada ministrov môže prijímať hlavne európske nariadenie a rozhodnutia potrebné na to, aby sa inštitúciám umožnilo zabezpečiť súlad s pravidlom stanoveným v odseku 1 a zabezpečiť, že užívatelia z toho môžu ťažiť v plnom rozsahu prospech.

4. Komisia konajúc na základe vlastnej iniciatívy alebo žiadosti členského štátu, prešetruje akékoľvek prípady diskriminácie, ktoré spadajú pod odsek 1 a po konzultáciách s ktorýmkoľvek dotknutým členským štátom, prijíma nevyhnutné európske rozhodnutia v rámci európskych nariadení a rozhodnutí uvedených v odseku 3.

Článok III-139

1. Pokiaľ ide o dopravné operácie vykonané v rámci únie, uloženie takých sadziieb a podmienok zo strany členského štátu, ktoré majú v sebe akýkoľvek prvok podpory alebo ochrany v záujme jedného alebo viacerých špecifických podnikov alebo priemyselných odvetví sa zakazuje, pokiaľ nie je povolené európskym rozhodnutím Komisie.

2. Komisia konajúc na základe vlastnej iniciatívy alebo žiadosti členského štátu prešetruje sadzby a podmienky uvedené v odseku 1, zohľadňujúc hlavne požiadavky týkajúce sa príslušnej regionálnej hospodárskej politiky, potreby nedostatočne rozvinutých oblastí a problémy takých oblastí, ktoré sú vážne nepriaznivo ovplyvňované politickými okolnosťami na jednej strane a účinkami takýchto sadziieb a podmienok súvisiacich s hospodárskou súťažou medzi jednotlivými druhmi dopravy na strane druhej.

Po konzultáciách s každým zainteresovaným členským štátom prijíma Komisia nevyhnutné európske rozhodnutia.

3. Zákaz ustanovený v odseku 1 neplatí na sadzby pevne stanovené tak, aby vyhovovali hospodárskej súťaži.

Článok III-140

Poplatky alebo dávky týkajúce sa prechodov cez hranice, ktoré účtuje dopravca okrem dopravných sadzieb, neprekročia prijateľnú úroveň po zohľadnení nákladov, ktoré tým skutočne vznikli.

Členské štáty vynakladajú úsilie na zníženie týchto nákladov.

Komisia môže dať odporúčania členským štátom, týkajúce sa uplatňovania tohto článku.

Článok III-141

Ustanovenia tohto oddielu nevytvárajú prekážku pri uplatňovaní opatrení prijatých v Spolkovej republike Nemecko do toho rozsahu, že také opatrenia sa požadujú, aby sa kompenzovali ekonomické nevýhody spôsobené rozdelením Nemecka ekonomike istých oblastí Spolkovej republiky nepriaznivo ovplyvneným týmto rozdelením.

Článok III-142

Ku Komisii sa pripája Poradný výbor pozostávajúci z expertov určených vládami členských štátov. Komisia konzultuje Výbor v súvislosti so záležitosťami dopravy, kedykoľvek to považuje za želateľné.

Článok III-143

1. Tento oddiel sa uplatňuje na železničnú, cestnú a riečnu vnútrozemskú dopravu.
2. Európske zákony alebo rámcové zákony môžu stanoviť príslušné opatrenia pre morskú a leteckú dopravu. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 8

TRANSEURÓPSKE SIETE

Článok III-144

1. S cieľom pomôcť pri dosahovaní cieľov uvedených v článkoch III-14 a III-116 a s cieľom umožniť občanom únie, ekonomickým prevádzkovateľom a regionálnym a miestnym komunitám, aby ťažili v plnom rozsahu výhody zo zriadenia priestoru bez vnútorných hraníc, únia prispieva k zakladaniu a rozvoju transeurópskych sietí v oblastiach infraštruktúr dopravy, telekomunikácií a energetiky.

2. V rámci systému otvorených a konkurencieschopných trhov sa zamerajú opatrenia únie na presadzovanie vzájomnej prepojitelnosti a interoperability vnútroštátnych sietí a práve tak na prístup k takýmto sieťam. Berie do úvahy hlavne potrebu prepojiť ostrovné, vnútrozemské a okrajové regióny s centrálnymi regiónmi únie.

Článok III-145

1. S cieľom dosiahnuť ciele uvedené v článku III-144 únia:

- (a) zavádza sériu usmernení, ktoré pokrývajú ciele, priority a široké línie opatrení, s ktorými sa počíta v oblasti transeurópskych sietí; tieto usmernenia identifikujú projekty spoločného záujmu;
- (b) vykonáva akékoľvek opatrenia, pri ktorých sa môže ukázať, že sú nevyhnutné na zabezpečenie interoperability sietí, hlavne v oblasti technickej normalizácie;
- (c) môže podporovať projekty spoločného záujmu podporované členskými štátmi, ktoré sú identifikované v rámci usmernení uvedených v bode (a), najmä prostredníctvom štúdií realizovateľnosti, zárukami spojenými s pôžičkou alebo dotáciami úrokovej sadzby; únia môže práve tak prispievať prostredníctvom Kohézneho fondu k financovaniu špecifických projektov v členských štátoch v oblasti dopravnej infraštruktúry.

Činnosti únie berú do úvahy potenciálnu ekonomickú životaschopnosť projektov.

2. Usmernenia a iné opatrenia uvedené v odseku 1 sú uzákonené európskymi zákonmi alebo rámcovými zákonmi. Také zákony sa prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Usmernenia a projekty spoločného záujmu, ktoré sa týkajú územia členského štátu, si vyžadujú dohodu zainteresovaného členského štátu.

3. Členské štáty v úzkom styku s Komisiou medzi sebou koordinujú politiky presadzované na vnútroštátnej úrovni, ktoré môžu mať značný dopad na dosahovania cieľov uvedených v článku III-144. Komisia môže v úzkej spolupráci s daným členským štátom, podniknúť akúkoľvek užitočnú iniciatívu na presadzovanie takejto koordinácie.

4. Únia môže spolupracovať s tretími krajinami na podporovaní projektov spoločného záujmu a zabezpečovaní interoperability sietí.

ODDIEL 9

VÝSKUM A TECHNICKÝ ROZVOJ A VESMÍR

Článok III-146

1. Únia sa snaží posilňovať vedeckú a technickú základňu priemyslu únie a povzbudzovať ju k tomu, aby sa stávala konkurencieschopnejšou na medzinárodnej úrovni, pričom podporuje všetky výskumné činnosti považované za potrebné na základe iných kapitol ústavy.
2. Na tento účel únia, a to v rámci celej únie, povzbudzuje podniky, vrátane malých a stredných podnikov, výskumné centrá a univerzity v ich výskume a v činnosti zameranej na technický rozvoj vysokej kvality; podporuje ich úsilie vzájomne spolupracovať, pričom sa zameriava hlavne na umožňovanie výskumným pracovníkom slobodne cezhranične spolupracovať a podnikom využívať potenciál vnútorného trhu, najmä otváraním vnútroštátnych verejných zmlúv, definíciou spoločných noriem a odstraňovaním právnych a fiškálnych prekážok stojacich v ceste tejto spolupráci.
3. O všetkých činnostiach únie podľa ústavy v oblasti výskumu a technického rozvoja, vrátane ukázkových projektov, sa rozhoduje a sú realizované v súlade s týmto oddielom.

Článok III-147

Pri sledovaní týchto cieľov vykonáva únia tieto činnosti, ktorými komplementárne dopĺňa činnosti vykonávané v členských štátoch:

- (a) realizácia výskumu, technického rozvoja a programov demonštračných aktivít presadzovaním spolupráce s podnikmi, výskumnými strediskami a univerzitami a medzi nimi navzájom;
- (b) presadzovanie spolupráce v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných aktivít únie s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami;
- (c) rozširovanie a optimalizácia výsledkov činností vo výskume, technickom rozvoji a demonštračných aktivitách únie;
- (d) stimulovanie odbornej prípravy a mobility výskumných pracovníkov v únii.

Článok III-148

1. Únia a členské štáty koordinujú svoje činnosti vo výskume a technickom rozvoji, aby zabezpečili, že vnútroštátne politiky a politika únie sú vzájomne konzistentné.

2. Komisia môže na seba prevziať akúkoľvek užitočnú iniciatívu v úzkej spolupráci s členskými štátmi, aby presadzovala koordináciu uvedenú v odseku 1, najmä iniciatívy zamerané na zavádzanie usmernení a indikátorov, na organizovanie výmeny najlepších praktík a na prípravu potrebných prvkov na periodické monitorovanie a hodnotenie. Európsky parlament je o tom v plnom rozsahu priebežne informovaný.

Článok III-149

1. Viacročný rámcový program, ktorý stanovuje všetky činnosti únie, sa prijíma na základe európskych zákonov. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rámcový program:

- (a) určuje vedecké a technické ciele, ktoré sa majú dosahovať činnosťami stanovenými v článku III-147 a stanovuje príslušné priority;
- (b) naznačuje široko koncipované línie týchto činností;
- (c) fixne stanovuje celkový maximálny objem a detailné pravidlá finančnej účasti únie na rámcovom programe a patričné stanovené podiely na každej z týchto činností.

2. Rámcový program sa prispôbuje alebo dopĺňa podľa toho, ako sa mení situácia.

3. Rámcový program sa realizuje prostredníctvom konkrétnych programov rozpracovaných v každej činnosti. Každý konkrétny program definuje detailné pravidlá jeho realizácie, pevne stanovuje jeho trvanie a poskytuje prostriedky, ktoré sa považujú za nevyhnutné. Súhrnný objem prostriedkov, ktoré sa považujú za nevyhnutné a sú pevne stanovené v konkrétnych programoch, nemôže prekročiť celkový maximálny pevne stanovený objem pre rámcový program a na každú činnosť.

4. Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia, ktorými sa zakladajú konkrétne programy. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-150

Európske zákony alebo rámcové zákony ustanovujú pre realizáciu viacročného rámcového programu:

- (a) pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít;
- (b) pravidlá, ktorými sa riadi rozširovanie výskumných výsledkov.

Také európske zákony alebo rámcové zákony sa prijímajú po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-151

Pri realizácii viacročného rámcového programu môžu ustanoviť európske zákony dodatkové programy zahŕňajúce účasť len niektorých členských štátov, ktoré ich financujú, čo podlieha nožnej účasti zo strany únie.

Také zákony určujú pravidlá uplatňované na dodatkové programy, hlavne pokiaľ ide o rozširovanie vedomostí a prístup iných členských štátov. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom a po dohode s príslušnými členskými štátmi.

Článok III-152

Pri realizácii viacročného rámcového programu môžu európske zákony, na základe dohody so zaangažovanými členskými štátmi, počítať s účasťou na výskumných a vývojových programoch, ku ktorej sa zaviazali niektoré členské štáty, vrátane účasti na štruktúrach vytvorených na vykonávanie týchto programov.

Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-153

Pri realizácii viacročného rámcového programu môže únia počítať s účasťou na spolupráci vo výskume, technickom rozvoji a demonštračných aktivitách s tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami.

Detailné úpravy týkajúce sa takejto spolupráce môžu byť predmetom dohôd medzi úniou a tretími zaangažovanými stranami, ktoré sa prerokovávajú a uzatvárajú v súlade s článkom III-227.

Článok III-154

Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo európske rozhodnutia o zriadení spoločných podnikov alebo akejkoľvek inej štruktúry nevyhnutnej pre efektívne vykonávanie programov výskumu, technického rozvoja a demonštračných aktivít únie. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Článok III-155

1. Únia vypracuje európsku politiku v oblasti vesmíru na presadzovanie vedeckého a technického pokroku, priemyselnej konkurencieschopnosti a na realizáciu svojich politík. Za týmto účelom môže presadzovať spoločné iniciatívy, podporovať výskum a technický rozvoj a koordinovať úsilie potrebné na prebádanie a využívanie vesmíru.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony ustanovujú nevyhnutné opatrenia, ktoré môžu nadobudnúť formu európskeho vesmírneho programu, aby sa tak prispelo k dosahovaniu cieľov uvedených v odseku 1.

Článok III-156

Na začiatku každého roka posiela Komisia správu Európskemu parlamentu a Rade ministrov. Táto správa zahŕňa informácie o činnostiach v oblasti výskumu a technického rozvoja, rozširovaní výsledkov počas predchádzajúceho roka a pracovný program na bežný rok.

ODDIEL 10

ENERGETIKA

Článok III-157

1. Pri zakladaní vnútorného trhu a so zohľadňovaním potreby zachovávať a zlepšovať životné prostredie politika únie v oblasti energetiky sleduje tieto ciele:

- (a) zabezpečovať fungovanie energetického trhu,
- (b) zabezpečovať bezpečnosť energetických dodávok v únii a
- (c) presadzovať energetickú efektívnosť a vývoj nových a obnoviteľných foriem energie.

2. Opatrenia nevyhnutné na dosahovanie cieľov v odseku 1 sú uzákonené európskymi zákonmi alebo rámcovými zákonmi. Také zákony sa prijímajú po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Také zákony alebo rámcové zákony neovplyvňujú negatívne výber členského štátu medzi rozličnými zdrojmi energie a všeobecnú štruktúru jeho energetického zásobovania bez toho, aby bol dotknutý článok III-130 (2) (c).

KAPITOLA IV

PRIESTOR SLOBODY, BEZPEČNOSTI A SPRAVODLIVOSTI

ODDIEL 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok III-158

1. Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti s rešpektovaním základných práv, zohľadňujúc rozličné právne tradície a systémy členských štátov.
2. Zabezpečuje absenciu kontrol osôb na vnútorných hraniciach a formuluje rámec spoločnej politiky týkajúcej sa azylu, prisťahovalectva a kontrol na vonkajšej hranici na základe solidarity medzi členskými štátmi, ktorá je spravodlivá voči štátnym príslušníkom tretej krajiny. Na účely tejto kapitoly sa s osobami bez štátnej príslušnosti zaobchádza ako so štátnymi príslušníkmi tretej krajiny.
3. Únia sa snaží zabezpečiť vyššiu úroveň bezpečnosti opatreniami na zabraňovanie a boj proti zločinu, rasizmu a xenofóbii opatreniami na koordináciu a spoluprácu medzi políciou a súdnymi orgánmi a inými príslušnými orgánmi, a práve tak aj vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných záležitostiach a, ak je to nevyhnutné, aproximáciou trestných zákonov.
4. Únia uľahčuje prístup k spravodlivosti hlavne zásadou vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí v občianskych záležitostiach.

Článok III-159

Európska rada definuje strategické usmernenia pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Článok III-160

1. Národné parlamenty členských štátov zabezpečujú, že návrhy a legislatívne iniciatívy predložené podľa oddielov 4 a 5 tejto kapitoly sa riadia zásadou subsidiarity v súlade s úpravami v Protokole o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality.

Národné parlamenty členských štátov sa môžu zúčastňovať hodnotiacich mechanizmov obsiahnutých v článku III-161 a politického monitorovania činností Europolu a hodnotenia činností Eurojustu v súlade s článkami III-177 a III-174.

Článok III-161

Bez toho, aby boli dotknuté články III-265 až III-267, Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia určujúce úpravy, ktorými členské štáty v spolupráci s Komisiou vykonávajú objektívne a nestranné hodnotenie realizácie politík únie uvedených v tejto kapitole, orgánmi členských štátov, hlavne aby uľahčovali úplné uplatňovanie zásady vzájomného uznávania. Európsky parlament a národné parlamenty členských štátov dostávajú informácie o obsahu a výsledkoch hodnotenia.

Článok III-162

V rámci Rady ministrov sa zriaďuje stály výbor, aby sa zabezpečilo, že sa presadzuje a posilňuje operačná spolupráca v oblasti vnútornej bezpečnosti v rámci únie. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-247, uľahčuje koordináciu opatrení príslušných orgánov členských štátov. Zástupcovia zaangažovaných orgánov a agentúr únie môžu byť zapojení do rokovaní tohto výboru. Európsky parlament a národné parlamenty členských štátov dostávajú informácie o daných rokovaníach.

Článok III-163

Táto kapitola neovplyvní plnenie si povinností, ktoré prináležia členským štátom v súvislosti so zachovávaním práva a poriadku a zabezpečovaním vnútornej bezpečnosti.

Článok III-164

Rada ministrov prijíma európske nariadenia na zabezpečenie administratívnej spolupráce medzi príslušnými ministerstvami členských štátov v oblastiach, ktoré pokrýva táto kapitola, a práve tak medzi týmito ministerstvami a Komisiou. Koná na návrh Komisie bez toho, aby bol dotknutý článok III-165, a po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-165

Akty uvedené v oddieloch 4 a 5 tejto kapitoly sa prijímajú:

- (a) na návrh Komisie alebo
- (b) z iniciatívy jednej štvrtiny členských štátov.

ODDIEL 2

POLITIKY PRI HRANIČNÝCH KONTROLÁCH, AZYLE A PRISŤAHOVALECTVE

Článok III-166

1. Únia vypracováva politiku zohľadňujúcu:
 - (a) zabezpečovanie absencie akýchkoľvek kontrol osôb, nech sú akejkol'vek štátnej príslušnosti, keď prechádzajú vnútornými hranicami;
 - (b) vykonávanie kontrol osôb a efektívne monitorovanie prechádzania vonkajšími hranicami;
 - (c) postupné zavádzanie integrovaného systému riadenia na vonkajších hraniciach.
2. Za týmto účelom európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia týkajúce sa:
 - (a) spoločnej politiky týkajúcej sa víz a krátkodobých povolení pobytu;
 - (b) kontrol, ktorým sú podrobené osoby prechádzajúce vonkajšími hranicami;
 - (c) podmienok, podľa ktorých budú mať štátni príslušníci tretích krajín voľnosť cestovať v rámci únie počas krátkeho obdobia; akéhokoľvek opatrenia nevyhnutného pre postupné zavádzanie integrovaného systému riadenia na vonkajších hraniciach;
 - (e) absencie akýchkoľvek kontrol osôb, nech sú akejkol'vek štátnej príslušnosti, keď prechádzajú vnútornými hranicami.
3. Tento článok neovplyvní nepriaznivo pôsobnosť členských štátov týkajúcu sa geografickej demarkácie na ich hraniciach, v súlade s medzinárodným právom.

Článok III-167

1. Únia vypracováva spoločnú politiku týkajúcu sa azylu a dočasnej ochrany za účelom ponúknuť príslušné postavenie akémukoľvek štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vyžadujúcemu medzinárodnú ochranu a zabezpečujúce súlad so zásadou „non-refoulement“ (prekážky vydania). Táto politika musí byť v súlade so Ženevským dohovorom z 28. júla 1951 a s Protokolom z 31. januára 1967 o postavení utečencov a s inými príslušnými medzinárodnými zmluvami.

2. Za týmto účelom stanovujú európske zákony alebo rámcové zákony opatrenia pre spoločný európsky azylový systém obsahujúce:

- (a) jednotné postavenie azylu pre štátnych príslušníkov tretích krajín platné v celej únii;
- (b) jednotné postavenie doplnkovej ochrany pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí, bez toho, že by dostali európsky azyl, potrebujú medzinárodnú pomoc;
- (c) spoločný systém dočasnej ochrany pre vysídlené osoby v prípade nejakého masívneho prílevu;
- (d) spoločné postupy pri udeľovaní a odoberaní jednotného azylu alebo pre postavenia doplnkovej ochrany;
- (e) kritériá a mechanizmy na určovanie toho, ktorý členský štát je zodpovedný za posudzovanie žiadosti o azyl alebo o doplnkovú ochranu;
- (f) normy týkajúce sa podmienok prijímania žiadateľov o azyl alebo o doplnkovú ochranu;
- (g) partnerstvo a spoluprácu s tretími krajinami za účelom zvládnutia ľudí žiadajúcich o azyl alebo o doplnkovú alebo dočasnú ochranu.

3. V prípade, ak by bol jeden alebo viac členských štátov konfrontovaných s nepredvídanou situáciou charakterizovanou náhlym prílevom štátnych príslušníkov tretích krajín, Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske nariadenia alebo rozhodnutia obsahujúce dočasné opatrenia v prospech príslušného členského štátu(-ov). Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-168

1. Únia vypracuje spoločnú prísťahovaleckú politiku zameranú na zabezpečovanie, vo všetkých etapách, účinného riadenie migračných tokov, spravodlivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú v členských štátoch na predchádzanie nezákonnému prísťahovalectvu a obchodovaniu s ľuďmi a posilnené opatrenia na boj proti nim.

2. Za týmto účelom európske alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia v týchto oblastiach:

- (a) podmienky vstupu a pobytu a normy týkajúce sa vydania dlhodobých víz a povolení na pobyt zo strany členských štátov, vrátane tých, ktoré sú za účelom zjednotenia rodiny;
- (b) definovanie práv štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú zákonný pobyt v členskom štáte, vrátane podmienok, ktorými sa riadi sloboda pohybu a pobytu v iných členských štátoch;

(c) nezákonné prisťahovalectvo a nepovolený pobyt vrátane odsunutia a repatriácie osôb, ktoré sa zdržiavajú bez povolenia.

(d) boj proti obchodovaniu s ľuďmi, hlavne so ženami a deťmi.

3. Únia môže uzavrieť readmisné dohody s tretími krajinami o znovuprijatí štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa zdržujú bez oprávnenia, do ich krajín pôvodu alebo miesta pôvodu v súlade s článkom III-227.

4. Európske zákony alebo rámcové zákony môžu zaviesť opatrenia na poskytovanie stimulov a na podporu opatrení členských štátov za účelom presadzovania integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú zákonný pobyt na ich územiach, pričom vylučuje akúkoľvek harmonizáciu zákonov a nariadení členských štátov.

5. Tento článok neovplyvňuje nepriaznivo právo členských štátov určiť si objemy prijímaných štátnych príslušníkov z tretích krajín, ktorí prichádzajú na ich územie z tretích krajín, aby tam hľadali prácu, bez ohľadu na to, či sú to zamestnávané osoby alebo samostatne zárobkovo činné osoby.

Článok III-169

Politiky únie, ktoré upravuje tento oddiel a ich vykonávanie sa riadia zásadou solidarity a spravodlivého delenia sa o zodpovednosti medzi členskými štátmi, vrátane ich finančných dôsledkov. Kedykoľvek je to nevyhnutné, akty únie prijaté podľa tohto oddielu obsahujú vhodné opatrenia na to, aby sa stala táto zásada účinnou.

ODDIEL 3

SÚDNA SPOLUPRÁCA V OBČIANSKYCH ZÁLEŽITOSTIACH

Článok III-170

1. Únia rozpracováva súdnu spoluprácu v občianskych záležitostiach, ktorá má cezhraničné dôsledky, na základe zásady vzájomného uznávania rozsudkov a rozhodnutí v mimosúdnych prípadoch. Takáto spolupráca môže zahŕňať prijatie opatrení na aproximáciu zákonov a nariadení členských štátov.

2. Za týmto účelom stanovujú zákony alebo rámcové zákony opatrenia zamerané, *inter alia*, na zabezpečovanie:

- (a) vzájomného uznávania a presadzovania rozsudkov a rozhodnutí v mimosúdnych prípadoch medzi členskými štátmi;
- (b) cezhraničného doručovania súdnych a mimosúdnych dokumentov (obsielkami);
- (c) kompatibility pravidiel uplatňovaných v členských štátoch týkajúcich sa kolízie zákonov a jurisdikcie;
- (d) spolupráce pri získavaní dôkazov;
- (e) vysokej úrovne prístupu k spravodlivosti;
- (f) patričného fungovania občianskeho súdneho konania, ak je to nevyhnutné, presadzovaním kompatibility pravidiel občianskeho práva procesného uplatňovaných v členských štátoch;
- (g) rozvíjania alternatívnych metód riešenia sporov;
- (h) podporovaním odbornej prípravy súdnictva a justičných zamestnancov.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, opatrenia týkajúce sa rodinného práva s cezhraničnými dôsledkami stanovuje európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie európske rozhodnutie určujúce tie aspekty rodinného práva s cezhraničnými dôsledkami, ktoré môžu byť predmetom aktov prijatých bežným zákonodarným postupom. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

ODDIEL 4

SÚDNA SPOLUPRÁCA V TRESTNÝCH VECIACH

Článok III-171

1. Súdna spolupráca v trestných záležitostiach v únii je založená na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a súdnych rozhodnutí a zahŕňa aproximáciu zákonov a nariadení členských štátov v oblastiach uvedených v odseku 2 a článku III-172.

Európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia na:

- (a) zavedenie pravidiel a postupov na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a súdnych rozhodnutí v celej únii;
- (b) predchádzanie a riešenie konfliktov jurisdikcie medzi členskými štátmi;
- (c) podporovanie odbornej prípravy sudcov a súdnych zamestnancov;
- (d) uľahčovanie spolupráce medzi súdnymi alebo ekvivalentnými orgánmi členských štátov vo vzťahu k súdnemu konaniu v trestných záležitostiach a presadzovaniu rozhodnutí.

2. S cieľom uľahčiť vzájomné uznávanie rozsudkov a súdnych rozhodnutí a policajnú a súdnu spoluprácu v trestných záležitostiach, ktoré majú cezhraničný rozmer, európske rámcové zákony môžu stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa:

- (a) vzájomnej prípustnosti dôkazov medzi členskými štátmi;
- (b) práv jednotlivcov v trestnom práve procesnom;
- (c) práv obetí trestných činov;
- (d) ďalších konkrétnych aspektov trestného práva procesného, ktoré dopredu identifikovala Rada ministrov európskym rozhodnutím. Rada ministrov koná jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

Prijatie takýchto minimálnych pravidiel nezabráni členským štátom v tom, aby si zachovali alebo zaviedli vyššiu úroveň ochrany práv jednotlivcov v trestnom práve procesnom.

Článok III-172

1. Európske rámcové zákony môžu stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa definovania trestných činov a sankcií v oblastiach mimoriadne závažných trestných činov cezhraničných rozmerov, ktoré sú výsledkom charakteru alebo nepriaznivého dopadu takýchto trestných činov alebo osobitej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe.

Tieto oblasti trestných činov sú nasledovné: terorizmus, obchodovanie s ľuďmi a sexuálne zneužívanie žien a detí, nezákonné obchodovanie s drogami, nezákonné obchodovanie so zbraňami, pranie špinavých peňazí, korupcia, falšovanie platobných prostriedkov, počítačová kriminalita a organizovaný zločin.

Na základe vývoja v kriminalite môže prijať Rada ministrov európske rozhodnutie identifikujúce iné oblasti trestných činov, ktoré spĺňajú kritériá špecifikované v tomto odseku. Koná jednomyselne po získaní súhlasu od Európskeho parlamentu.

2. Ak sa ukáže, že aproximácia trestného zákonodarstva je zásadne dôležitá na zabezpečenie účinnej realizácie politiky únie v takej oblasti, ktorá bola predmetom harmonizačných opatrení, európske rámcové zákony môžu stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa definovania trestných činov a sankcií v danej oblasti.

Bez toho, aby bol dotknutý článok III-165, takéto rámcové zákony sa prijímajú rovnakým postupom, ako je postup, ktorý sa dodržiaval pri prijímaní harmonizačných opatrení uvedených v predchádzajúcom pododseku.

Článok III-173

Európske zákony alebo rámcové zákony môžu zavádzať opatrenia na presadzovanie a podporovanie opatrení členských štátov v oblasti predchádzania trestným činom. Také opatrenia nezahŕňajú aproximáciu právnych a regulačných ustanovení členských štátov.

Článok III-174

1. Úlohou Eurojustu je podporovať a posilňovať koordináciu a spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi činnými v trestnom konaní vo vzťahu k závažným trestným činom, ktoré majú nepriaznivý dopad na dva alebo viac členských štátov alebo si vyžadujú stíhanie na spoločnom základe, na základe operácií vykonaných a informácií dodaných orgánmi členských štátov a Europolom.

2. Európske zákony určujú štruktúru Eurojustu, jeho chod, rozsah opatrení a úlohy. Medzi tieto úlohy môže patriť:

- (a) iniciovanie a koordinácia trestných stíhaní, ktoré vykonávajú príslušné vnútroštátne orgány s príslušnou pôsobnosťou, najmä tých, ktoré sa týkajú trestných činov proti finančným záujmom únie;
- (b) posilňovanie súdnej spolupráce, vrátane riešenia konfliktov jurisdikcie a úzkej spolupráce s európskou súdnou sieťou.

Európske zákony rovnako určujú dojednania týkajúce sa angažovanosti Európskeho parlamentu a národných parlamentov členských štátov do hodnotenia činnosti Eurojustu.

3. Pri stíhaniach uvedených v tomto článku a bez toho, aby bol dotknutý článok III-175, formálne akty trestného práva procesného vykonávajú príslušní funkcionári na vnútroštátnej úrovni.

Článok III-175

1. S cieľom bojovať proti závažným trestným činom, ktoré majú cezhraničnú dimenziu, práve tak ako proti trestným činom nepriaznivo ovplyvňujúcim záujmy únie, európsky zákon Rady ministrov môže zriadiť z Eurojustu Európsky úrad verejného prokurátora. Rada ministrov koná jednomyseľne po získaní súhlasu od Európskeho parlamentu.

2. Európsky úrad verejného prokurátora zodpovedá za vyšetrovanie, stíhanie a odsúdenie, kde je to vhodné v prepojení na Europol, páchatel'ov a spolupáchateľ'ov závažnej trestnej činnosti, ktorá nepriaznivo ovplyvňuje viac ako jeden členský štát a trestnej činnosti proti finančným záujmom únie, tak ako to určuje európsky zákon, s ktorým sa počíta v odseku 1. Plní funkcie prokurátora na príslušných súdoch členských štátov vo vzťahu k takýmto trestným činom.

3. Európsky zákon uvedený v odseku 1 určuje všeobecné pravidlá uplatňované na Európskom úrade verejného prokurátora, podmienky, ktorými sa riadi plnenie jeho funkcií, rokovací poriadok uplatňovaný na jeho činnosť, práve tak ako pravidlá, ktorými sa riadi prípustnosť dôkazov a pravidlá uplatňované pri súdnom preskúmaní procesných opatrení, ktoré urobil pri plnení svojich funkcií.

ODDIEL 5

POLICAJNÁ SPOLUPRÁCA

Článok III-176

1. Únia zakladá policajnú spoluprácu, v ktorej sú zapojené všetky príslušné orgány členských štátov, vrátane polície, colných orgánov a iných špecializovaných služieb na presadzovanie zákona vo vzťahu k predchádzaniu, objasňovaniu a vyšetrovaniu trestných činov.
2. Za týmto účelom môžu európske zákony alebo rámcové zákony zavádzať opatrenia týkajúce sa:
 - (a) zberu, skladovania, spracovávaní, analýzy a výmeny príslušných informácií;
 - (b) podpory odbornej prípravy zamestnancov a spolupráce v oblasti výmeny zamestnancov, zariadení a výskumu pri objasňovaní trestných činov;
 - (c) spoločných techník vyšetrovania vo vzťahu k objasňovaniu závažných foriem organizovaného zločinu.
3. Európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov môže zaviesť opatrenia týkajúce sa operatívnej spolupráce medzi orgánmi uvedenými v tomto článku. Rada ministrov koná jednomyselne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-177

1. Úlohou Europolu je podporovať a posilňovať opatrenia policajných orgánov členských štátov a iných špecializovaných služieb a ich vzájomnú spoluprácu pri predchádzaní a boju proti závažným trestným činom nepriaznivo ovplyvňujúcim dva alebo viac členských štátov, proti terorizmu a formám trestných činov nepriaznivo ovplyvňujúcim spoločný záujem, ktorý pokrýva politika únie.
2. Európske zákony určujú štruktúru Europolu, jeho chod, oblasť opatrení a úlohy. Medzi tieto úlohy môže patriť:
 - (a) zber, skladovanie, spracovávanie, analýzy a výmena informácií zasielaných hlavne orgánmi členských štátov alebo tretími krajinami alebo orgánmi;
 - (b) koordinácia, organizácia a realizácia vyšetrovateľských a operatívnych opatrení vykonávaných spoločne s príslušnými orgánmi členských štátov alebo v kontexte spoločných vyšetrovateľských tímov, kde je to vhodné v prepojení na Eurojust.

Európske zákony práve tak stanovujú postupy pri kontrole činnosti Europolu zo strany Európskeho parlamentu, spolu s národnými parlamentmi členských štátov.

3. Akékoľvek operatívne opatrenia Europolu musia byť vykonávané v prepojení na členské štáty, ktorých územie je do nich zapojené a so súhlasom ich orgánov. Uplatňovanie donucovacích prostriedkov je výlučnou právomocou príslušných vnútroštátnych orgánov.

Článok III-178

Európsky zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov stanovuje podmienky a obmedzenia, podľa ktorých príslušné orgány členských štátov uvedené v článkoch III-171 a III-176, môžu operovať na území ďalšieho členského štátu v prepojení na orgány príslušného štátu a s ich súhlasom. Rada ministrov koná jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

KAPITOLA V

OBLASTI, KDE MÔŽE PRIJAŤ ÚNIA KOORDINAČNÉ, DOPLNKOVÉ ALEBO PODPORNÉ OPATRENIA

ODDIEL 1

VEREJNÉ ZDRAVIE

Článok III-179

1. Pri definovaní a realizácii všetkých politík a činností únie sa zabezpečuje vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia.

Opatrenia únie, ktoré sú doplnujúcimi k vnútroštátnym politikám, sú zamerané na zlepšovanie zdravia verejnosti, predchádzanie ľudským ochoreniam a chorobám a odstraňovaním zdrojov nebezpečenstva pre telesné a duševné zdravie. K takým opatreniam patrí boj proti hlavným neuhom, ktorými trpí zdravie podporovaním výskumu zameraného na ich príčiny, ich prenos a ich predchádzanie, ako aj na informácie a vzdelávanie zamerané na zdravie.

Únia vykonáva komplementárne opatrenia k opatreniam členských štátov pri znižovaní škôd na zdraví spojených s drogami, vrátane informácií a prevencie.

2. Únia povzbudzuje k spolupráci medzi členskými štátmi v oblastiach uvedených v tomto článku, a ak je to nevyhnutné, poskytuje podporu ich opatreniam.

Členské štáty v úzkom styku s Komisiou medzi sebou koordinujú svoje politiky a programy v oblastiach uvedených v odseku 1. Komisia môže v úzkej spolupráci s členskými štátmi podniknúť akúkoľvek užitočnú iniciatívu na presadzovanie takejto koordinácie, hlavne iniciatívy zamerané na zavádzanie usmernení a indikátorov, na organizovanie výmeny najlepších praktík a na prípravu potrebných prvkov na periodické monitorovanie a hodnotenie. Európsky parlament je o tom v plnom rozsahu priebežne informovaný.

3. Únia a členské štáty presadzujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti verejného zdravia.

4. Európske zákony alebo rámcové zákony prispievajú k dosahovaniu cieľov uvedených v tomto článku zavádzaním týchto opatrení s cieľom vyriešiť spoločné problémy týkajúce sa bezpečnosti:

- (a) opatrenia stanovujúce vysoké normy kvality a bezpečnosti orgánov a látok ľudského pôvodu, krvi a krvných derivátov; tieto opatrenia nezabránia ktorémukoľvek členskému štátu, aby si zachoval alebo zaviedol prísnejšie ochranné opatrenia;
- (b) opatrenia vo veterinárnych a fytoosanitárnych oblastiach, ktoré majú ako svoj priamy cieľ ochranu zdravia verejnosti.

Európske zákony alebo rámcové zákony sa prijímajú po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

5. Európske zákony alebo rámcové zákony môžu rovnako zavádzať motivačné opatrenia určené na ochranu a zlepšenie ľudského zdravia a boj proti hlavným cezhraničným hrozbám zdravia, pričom vylučuje akékoľvek zosúladovanie zákonov a nariadení členských štátov. Prijíma sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

6. Na účely stanovené v tomto článku môže Rada ministrov prijať na návrh Komisie aj odporúčania.

7. Opatrenia únie v oblasti ľudského zdravia plne rešpektujú zodpovednosť členských štátov za organizáciu a poskytovanie zdravotných služieb a lekárskej starostlivosti. Najmä tie opatrenia uvedené v odseku 4 (a) neovplyvnia nepriaznivo vnútroštátne opatrenia týkajúce sa darovania alebo lekárskeho využívania orgánov a krvi.

ODDIEL 2

PRIEMYSEL

Článok III-180

1. Únia a členské štáty zabezpečujú existenciu podmienok potrebných na konkurencieschopnosť priemyslu únie.

Za tým účelom, v súlade so systémom otvorených a konkurenčných trhov, sú ich opatrenia zamerané na:

- (a) urýchľovanie prispôsobovania sa priemyslu štrukturálnym zmenám;
- (b) podporovaním prostredia priaznivo nakloneného iniciatíve a rozvoju podnikov v celej únii, hlavne malých a stredných podnikov;
- (c) podporovaním prostredia priaznivo nakloneného spolupráci medzi podnikmi;
- (d) presadzovaním lepšieho využívania priemyselného potenciálu politik inovácie, výskumu a technického rozvoja.

2. Členské štáty vedú vzájomne konzultácie v prepojení na Komisiu a kde je to nevyhnutné, koordinujú svoje opatrenia. Komisia môže na seba prevziať akúkoľvek užitočnú iniciatívu na presadzovanie takejto koordinácie, najmä iniciatívy zamerané na zavádzanie usmernení a indikátorov, na organizovanie výmeny najlepších praktík a na prípravu potrebných prvkov na periodické monitorovanie a hodnotenie. Európsky parlament je o tom v plnom rozsahu priebežne informovaný.

3. Únia prispieva k dosahovaniu cieľov stanovených v odseku 1 prostredníctvom politik a činností, ktoré sleduje podľa iných ustanovení ústavy. Európske zákony alebo rámcové zákony môže zaviesť konkrétne opatrenia na podporu opatrení, ktoré podnikli členské štáty, aby dosiahli ciele stanovené v odseku 1, pričom vylučuje akékoľvek zosúladovanie zákonov a nariadení členských štátov. Prijímajú sa po konzultáciách s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Tento oddiel neposkytuje základ na zavedenie akéhokoľvek opatrenia zo strany únie, ktoré by mohlo viesť k skresleniu hospodárskej súťaže alebo obsahovať daňové ustanovenia alebo ustanovenia týkajúce sa práv a záujmov zamestnaných osôb.

ODDIEL 3

KULTÚRA

Článok III-181

1. Únia prispieva k rozvíjaniu kultúr členských štátov, pričom rešpektuje ich národnostnú a regionálnu rozmanitosť a súčasne kladie do popredia spoločné kultúrne dedičstvo.
2. Opatrenia zo strany únie sa zameriavajú na povzbudzovanie spolupráce medzi členskými štátmi a ak je to nevyhnutné, na podporovanie a dopĺňanie ich opatrení v týchto oblastiach:
 - (a) zlepšovanie vedomostí a šírenie kultúry a histórie európskych národov;
 - (b) zachovávanie a ochrana kultúrneho dedičstva európskeho významu;
 - (b) nekomerčné kultúrne výmeny;
 - (d) umelecká a literárna tvorba vrátane tvorby v audiovizuálnom odvetví.
3. Únia a členské štáty presadzujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami na poli kultúry, hlavne s Radou Európy.
4. Únia berie pri svojich opatreniach podľa iných ustanovení ústavy do úvahy kultúrne aspekty, najmä tak, aby rešpektovala a podporovala rozmanitosť svojich kultúr.
5. S cieľom prispieť k dosahovaniu cieľov uvedených v tomto článku:
 - (a) európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú stimulačné opatrenia, pričom vylučujú akékoľvek zosúlad'ovanie zákonov a nariadení členských štátov. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov;
 - (b) Rada ministrov prijíma na návrh Komisie odporúčania.

ODDIEL 4

VZDELÁVANIE, ODBORNÁ PRÍPRAVA, MLÁDEŽ A ŠPORT

Článok III-182

1. Únia prispieva k rozvoju kvality vzdelávania povzbudzovaním spolupráce medzi členskými štátmi a ak je to nutné, aj podporovaním a dopĺňaním ich opatrení. Plne rešpektuje zodpovednosť členských štátov za obsah výuky a organizáciu vzdelávacích systémov a ich kultúrnu a lingvistickú rozmanitosť.

Únia prispieva k podporovaniu európskych športových otázok, zohľadňujúc spoločenskú a vzdelávaciu funkciu športu.

2. Opatrenia únie sú zamerané na:

- (a) rozvíjanie európskej dimenzie vo vzdelávaní, najmä prostredníctvom výuky a rozširovaním jazykov členských štátov;
- (b) podporovanie mobility študentov a učiteľov, *inter alia* podporovaním akademického uznávania diplomov a období štúdia;
- (c) podporovanie spolupráce medzi vzdelávacími zariadeniami;
- (d) rozvoj výmeny informácií a skúseností týkajúcich sa otázok spoločných pre vzdelávacie systémy členských štátov;
- (e) podporovanie rozvoja mládežníckych výmen a výmen spoločensko-vzdelávacích inštruktorov a podporovanie účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe;
- (f) podporovanie rozvoja diaľkového vzdelávania;
- (g) rozvíjanie európskej dimenzie v športe, podporovanie férovosti pri súťažiach a spoluprácu medzi športovými orgánmi a ochranu fyzickej a morálnej integrity športovcov a športovkýň, hlavne mladých športovcov a športovkýň.

3. Únia a členské štáty presadzujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti vzdelávania, hlavne s Radou Európy.

4. S cieľom prispieť k dosahovaniu cieľov uvedených v tomto článku:

- (a) európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú motivačné opatrenia, pričom vylučujú akékoľvek zosúladňovanie zákonov a nariadení členských štátov. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.
- (b) Rada ministrov prijíma na návrh Komisie odporúčania.

Článok III-183

1. Únia uskutočňuje politiku odbornej prípravy, ktorá podporuje a dopĺňa opatrenia členských štátov, pričom plne rešpektuje zodpovednosť členských štátov za obsah a organizáciu odborného vzdelávania.
2. Opatrenia únie sú zamerané na:
 - (a) uľahčovanie prispôsobovania sa priemyselným zmenám, najmä odborným vzdelávaním a rekvalifikáciou;
 - (b) zlepšovanie základného a ďalšieho odborného vzdelávania, aby sa uľahčovala odborná integrácia a opätovné začlenenie do trhu práce;
 - (c) uľahčovanie prístupu k odbornému vzdelávaniu a povzbudzovanie k mobilite inštruktorov a školených frekventantov, najmä mladých ľudí;
 - (d) stimulovanie spolupráce v oblasti odborného vzdelávania medzi vzdelávacími alebo odbornú prípravu poskytujúcimi zariadeniami a podnikmi;
 - (e) rozvíjanie výmeny informácií a skúseností v spoločných otázkach týkajúcich sa systémov odbornej prípravy členských štátov.
3. Únia a členské štáty presadzujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti odbornej prípravy.
4. Európske zákony alebo rámcové zákony prispievajú k dosahovaniu cieľov uvedených v tomto článku, pričom vylučujú akékoľvek zosúladovanie zákonov a nariadení členských štátov. Prijímajú sa po konzultáciách s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 5

CIVILNÁ OCHRANA

Článok III-184

1. Únia podporuje spoluprácu medzi členskými štátmi, aby zlepšila efektívnosť systémov na zabraňovanie a ochranu pred prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou v rámci únie.

Opatrenia únie sú zamerané na:

- (a) podporu a dopĺňanie opatrení členských štátov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni pri príprave ich personálu v oblasti civilnej ochrany a pri reagovaní na prírodné katastrofy alebo katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou;
- (b) presadzovanie rýchlej a efektívnej operačnej spolupráce medzi vnútroštátnymi službami na civilnú ochranu;
- (c) presadzovanie konzistentnosti v medzinárodnej práci v civilnej ochrane.

2. Opatrenia nevyhnutné na pomáhanie pri dosahovaní cieľov uvedených v odseku 1 sú uzákonené európskymi zákonmi alebo rámcovými zákonmi vylučujúcimi akékoľvek zosúlad'ovanie zákonov a nariadení členských štátov.

ODDIEL 6

ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA

Článok III-185

1. Účinné vykonávanie práva únie členskými štátmi, ktoré je zásadne dôležité pre príslušné fungovanie únie, sa považuje za záležitosť spoločného záujmu.
2. Únia môže podporovať úsilie členských štátov na zlepšovanie ich administratívnej kapacity realizovať právo únie. Také opatrenia môžu zahŕňať uľahčovanie výmeny informácií a štátnych zamestnancov, ako aj podporovanie plánov odbornej prípravy. Žiaden členský štát nie je povinný nutne poskytovať takúto podporu. Európske zákony stanovujú za týmto účelom nevyhnutné opatrenia, pričom vylučuje akékoľvek zosúlad'ovanie zákonov a nariadení členských štátov.
3. Tento článok sa nedotýka záväzkov členských štátov realizovať právo únie alebo výsadných privilégií a povinností Komisie. Práve tak sa nedotýka iných ustanovení ústavy určujúcich administratívnu spoluprácu medzi členskými štátmi a medzi nimi a úniou.

HLAVA IV

PRIDRUŽENIE ZÁMORSKÝCH KRAJÍN A ÚZEMÍ

Článok III-186

Neeurópske krajiny a územia, ktoré majú osobitné vzťahy s Dánskom, Francúzskom, Holandskom a so Spojeným kráľovstvom (Veľkej Británie a Severného Írska) sú pridružené k únii. Tieto krajiny a územia (ďalej len „krajiny a územia“) sú uvedené na zozname v prílohe II. *

Účelom pridruženia je presadzovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja príslušných krajín a území a založenie úzkych hospodárskych vzťahov medzi nimi a úniou ako celkom.

Pridruženie slúži primárne k prehĺbovaniu záujmov a prosperity obyvateľov týchto krajín a území, aby ich bolo možné viesť k hospodárskemu, sociálnemu a kultúrnemu rozvoju, o ktorý sa snažia.

Článok III-187

Pridruženie má tieto ciele:

- (a) Členské štáty uplatňujú v ich obchode s krajinami a územiaми také isté zaobchádzanie, aké si uplatňujú vzájomne podľa ústavy;
- (b) Každá krajina alebo územie uplatňuje v svojom obchode s členskými štátmi a s inými krajinami a územiaми také isté zaobchádzanie ako je to, ktoré uplatňuje na európsky štát, s ktorým má osobitné vzťahy;
- (c) Členské štáty prispievajú k požadovaným investíciám na progresívny rozvoj týchto krajín a území;
- (d) Pri investíciách financovaných úniou je účasť na verejných súťažiach a dodávkach otvorená za rovnakých podmienok pre všetky fyzické a právnické osoby, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu alebo jednej z príslušných krajín alebo území;
- (e) Vo vzťahoch medzi členskými štátmi a príslušnými krajinami a územiaми je právo usadzovania sa štátnych príslušníkov a spoločností alebo firiem regulované v súlade s ustanoveniami a postupmi stanovenými v pododdieli týkajúcom sa práva usadzovať sa a na nediskriminačnom základe, čo podlieha akýmkoľvek osobitným opatreniam prijatým podľa článku III-191.

* Táto príloha, ktorá zodpovedá prílohe II k ZES, sa má vypracovať.

Článok III-188

1. Clá na dovoz tovaru do členských štátov, ktoré majú pôvod v daných krajinách a územiach, sú zakázané v súlade so zákazom ciel medzi členskými štátmi, ustanoveným ústavou.
2. Clá na dovoz do každej krajiny alebo územia z členských štátov alebo z iných krajín alebo území sú zakázané v súlade s článkom III-38.
3. Príslušné krajiny alebo územia však môžu uvaliť clá, ktoré spĺňajú potreby ich rozvoja a industrializácie alebo vytvárajú príjem do ich rozpočtov.

Clá uvedené v prvom pododseku nesmú prekročiť úroveň tých ciel, ktoré sú uvalené na dovozy produktov z členských štátov, s ktorými má každá krajina alebo územie osobitné vzťahy.

4. Odsek 2 sa neuplatňuje na krajiny a územia, ktoré z dôvodov ich mimoriadnych medzinárodných záväzkov, ktorými sú viazané, už uplatňujú nediskriminačné colné sadzby.

5. Zavedenie ciel alebo akákoľvek zmena v clách uvalených na tovar dovážaný do daných krajín a území nespôsobí vznik, ani právne ani fakticky, akejkoľvek priamej alebo nepriamej diskriminácie medzi dovozmi z rozličných členských štátov.

Článok III-189

Ak úroveň ciel uplatňovaných na tovar z tretích krajín pri vstupe do istej krajiny alebo územia, keď bol uplatňovaný článok III-188(1), zodpovedá za spôsobovanie vychýľovania obchodu v neprospech akéhokoľvek členského štátu, tento štát môže požiadať Komisiu, aby navrhla ostatným členským štátom, aby prijali nevyhnutné opatrenia na zlepšenie danej situácie.

Článok III-190

Podľa ustanovení týkajúcich sa verejného zdravia, verejnej bezpečnosti alebo verejnej politiky, voľný pohyb pracovníkov z týchto krajín a území v rámci členských štátov a v rámci týchto krajín a území voľný pohyb pracovníkov z členských štátov sa riadi opatreniami prijatými v súlade s článkom III-191.

Článok III-191

Rada ministrov prijíma jednomyseľne na základe skúseností získaných v rámci pridruženia týchto krajín a území k únii a zásad stanovených v ústave európske nariadenia a rozhodnutia, pokiaľ ide o detailné pravidlá a postup týkajúci sa pridruženia týchto krajín a území k únii.

Článok III-192

Články III-186 až III-191 platia pre Grónsko, čo podlieha konkrétnym ustanoveniam pre Grónsko stanoveným v Protokole o osobitných dojednaniach platných pre Grónsko.

HLAVA V

VONKAJŠIE OPATRENIA ÚNIE

KAPITOLA I

USTANOVENIA SO VŠEOBECNÝM UPLATNENÍM

Článok III-193

1. Opatrenia únie na medzinárodnej scéne, určené na dosahovanie pokroku v širšom svete, sú usmerňované zásadami, ktoré inšpirovali jej vlastné vytvorenie, rozvoj a rozširovanie: demokraciou, právnym štátom, univerzálnosťou a neoddeliteľnosťou ľudských práv a základných slobôd, úctou k ľudskej dôstojnosti, rovnosťou a solidaritou a pokiaľ ide o medzinárodné právo, súladom so zásadami Charty Organizácie Spojených národov. Únia sa snaží o rozvíjanie vzťahov a budovanie partnerstiev s krajinami a s regionálnymi a celosvetovými organizáciami, ktoré zdieľajú tie isté hodnoty. Presadzuje mnohostranné riešenia spoločných problémov, hlavne v rámci Organizácie Spojených národov.

2. Európska únia definuje a presadzuje spoločné politiky a opatrenia únie a pracuje na dosahovaní maximálneho stupňa spolupráce vo všetkých oblastiach medzinárodných vzťahov, aby:

- (a) zabezpečovala spoločné hodnoty, základné záujmy, bezpečnosť, nezávislosť a celistvosť únie;
- (b) konsolidovala a podporovala demokraciu, právny štát, ľudské práva a medzinárodné právo;
- (c) zachovávala mier, zabráňovala konfliktom a posilňovala medzinárodnú bezpečnosť, v súlade so zásadami Charty Organizácie Spojených národov;
- (d) presadzovala trvalo udržateľný hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj rozvojových krajín, s primárnym cieľom vykoreniť chudobu;
- (e) povzbudzovala integráciu všetkých krajín do svetovej ekonomiky, aj prostredníctvom postupného rušenia obmedzení v medzinárodnom obchode;
- (f) pomáhala rozvíjať medzinárodné opatrenia na zachovávanie a zlepšovanie kvality životného prostredia a trvalo udržateľného hospodárenia s celosvetovými prírodnými zdrojmi, aby sa zabezpečoval trvalo udržateľný rozvoj;
- (g) pomáhala populáciám, krajinám a regiónom konfrontovaným s prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou;
- (h) presadzovala medzinárodný systém založený na silnejšej mnohostrannej spolupráci a dobrom celosvetovom riadení a vedení.

3. Únia rešpektuje zásady a sleduje vyššie uvedené ciele uvedené na zozname v odseku 1 a 2 pri rozvoji a realizácii vonkajších opatrení únie v rozličných oblastiach, ktoré zahŕňa táto hlava, a vonkajšie aspekty jej iných politík.

Únia zabezpečuje konzistentnosť medzi rozličnými oblasťami jej vonkajších opatrení a medzi týmito a inými politikami. Rada ministrov a Komisia s pomocou ministra zahraničných vzťahov únie, zabezpečujú túto konzistentnosť a spolupracujú tak, aby dosiahli takýto účinok.

Článok III-194

1. Na základe zásad a cieľov uvedených v článku III-193 identifikuje Európska rada strategické záujmy a ciele únie.

Európske rozhodnutia Európskej rady o strategických záujmoch a cieľoch únie sa vzťahujú na spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a na iné oblasti vonkajších opatrení únie. Takéto rozhodnutia sa môžu týkať vzťahov únie s konkrétnou krajinou alebo regiónom alebo môžu byť v ich prístupe tematické. Definujú ich dĺžku trvania a prostriedky, ktoré má dávať k dispozícii únia a členské štáty.

Európska rada koná jednomyseľne na odporúčanie Rady ministrov, prijaté touto Radou na základe úprav stanovených pre každú oblasť. Európske rozhodnutia Európskej rady sú realizované v súlade s postupmi určenými ústavou.

2. Minister zahraničných vzťahov únie pre oblasť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a Komisia pre ostatné oblasti vonkajších opatrení môžu predkladať spoločné návrhy Rade ministrov.

KAPITOLA II

SPOLOČNÁ ZAHRANIČNÁ A BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA

Článok III-195

1. V kontexte zásad a cieľov jej vonkajších opatrení únia definuje a realizuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku pokrývajúcu všetky oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

2. Členské štáty aktívne a bezvýhradne podporujú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity.

Členské štáty pracujú spoločne na posilňovaní a rozvíjaní ich vzájomnej politickej solidarity. Zdržia sa akéhokoľvek opatrenia, ktorý je v protiklade so záujmami únie alebo je pravdepodobné, že oslabí jej účinnosť ako súdržnej sily v medzinárodných vzťahoch.

Rada ministrov a minister zahraničných vecí únie zabezpečujú konanie v súlade s týmito zásadami.

3. Únia vykonáva spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku:

(a) definovaním všeobecných usmernení;

(b) prijímaním európskych rozhodnutí:

(i) o opatreniach únie,

(ii) o pozíciách únie,

(iii) o realizácii opatrení a stanovísk;

(c) posilňovaním systematickej spolupráce medzi členskými štátmi pri vykonávaní politiky.

Článok III-196

1. Európska rada definuje všeobecné usmernenia pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku vrátane záležitostí, ktoré majú dôsledky na obranu.

Ak to vyžaduje medzinárodný vývoj, predseda Európskej rady zvolá mimoriadne zasadnutie Európskej rady s cieľom definovať strategické línie politiky únie napriek takémuto vývoju.

2. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutia nevyhnutné na definovanie a realizáciu spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky na základe všeobecných usmernení a strategických línií definovaných Európskou radou.

Článok III-197

1. Minister zahraničných vecí únie, ktorý predsedá Rade ministrov pre zahraničné záležitosti, prispieva svojimi návrhmi k príprave spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a zabezpečuje realizáciu európskych rozhodnutí prijatých Európskou radou a Radou ministrov.
2. V záležitostiach týkajúcich sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky zastupuje úniu minister zahraničných vecí únie. Vede politický dialóg v mene únie a vyjadruje stanovisko únie v medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách.
3. Európska vonkajšia akčná služba pomáha ministrovi zahraničných vecí únie pri plnení jeho mandátu. Táto služba koná v spolupráci s diplomatickými službami členských štátov.¹

Článok III-198

1. Keď si medzinárodná situácia vyžaduje operačné opatrenia zo strany únie, Rada ministrov prijíma nevyhnutné európske rozhodnutia. Také rozhodnutia stanovujú ciele, rozsah, prostriedky, ktoré majú byť k dispozícii pre úniu, a ak je to nevyhnutné, aj dĺžku trvania a podmienky realizácie daných opatrení.

Ak nastane zmena v okolnostiach, ktoré majú podstatný účinok na otázku, ktorá je predmetom takéhoto európskeho rozhodnutia, Rada ministrov preskúma zásady a ciele daných opatrení a prijme nevyhnutné európske rozhodnutia. Pokiaľ Rada ministrov nekonala, dané európske rozhodnutie o opatreniach zo strany únie platí.

2. Takéto európske rozhodnutia sú záväzné pre členské štáty v súvislosti so stanoviskami, ktoré prijímú a pri vykonávaní ich činnosti.
3. Kedykoľvek existuje akýkoľvek plán prijať stanovisko na vnútroštátnej úrovni alebo prijať vnútroštátne opatrenia podľa európskeho rozhodnutia, ako je to uvedené v odseku 1, načas sa poskytnú informácie, ktoré umožnia, ak je to nevyhnutné, predchádzajúce konzultácie v rámci Rady ministrov. Záväzok poskytovať dopredu informácie sa nevzťahuje na dojednania, ktoré sú len vnútroštátnym zapracovaním európskeho rozhodnutia.
4. V prípadoch naliehavej potreby, ktorá vznikne zo zmien v danej situácii a nové európske rozhodnutie nebolo prijaté, členské štáty môžu spraviť nevyhnutné úpravy ako bezodkladnú záležitosť, pričom zohľadňujú všeobecné ciele takéhoto európskeho rozhodnutia uvedeného v odseku 1. Členský štát, ktorý je zaangažovaný, okamžite informuje Radu ministrov o akýchkoľvek takýchto úpravách.

¹ Pozri deklaráciu o vytvorení Európskej vonkajšej akčnej služby.

5. Ak by boli akékoľvek veľké ťažkosti pri realizácii európskeho rozhodnutia, ako je to uvedené v tomto článku, členský štát ich predloží Rade ministrov, ktorá ich prediskutuje a hľadá vhodné riešenia. Také riešenia nie sú v protiklade s cieľmi daných opatrení, ani neoslabujú ich účinnosť.

Článok III-199

Rada ministrov prijíma európske rozhodnutia, ktoré definujú prístup únie k určitej záležitosti geografického alebo tematického charakteru. Členské štáty zabezpečujú, aby boli ich vnútroštátne politiky v súlade so stanoviskami únie.

Článok III-200

1. Ktorýkoľvek členský štát, minister zahraničných vecí únie alebo tento minister s podporou Komisie môže predložiť Rade ministrov akúkoľvek otázku týkajúcu sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a môže jej predložiť návrhy.

2. V prípadoch, ktoré si vyžadujú rýchle rozhodnutie, minister zahraničných vecí únie na vlastný návrh alebo na žiadosť členského štátu zvolá mimoriadne zasadnutie Rady ministrov do štyridsiaticich ôsmich hodín, alebo v prípade stavu núdze v kratšom časovom období.

Článok III-201

1. Európske rozhodnutia uvedené v tejto kapitole prijíma Rada ministrov konajúc jednomyseľne. Zdržanie sa hlasovania členov prítomných osobne alebo zastúpených nezabráni prijatiu takýchto rozhodnutí.

V prípade zdržania sa hlasovania si môže ktorýkoľvek člen Rady ministrov vymedziť zdržanie sa hlasovania formálnym vyhlásením. V takom prípade nie je povinný uplatňovať európske rozhodnutie, ale akceptuje, že toto rozhodnutie zaväzuje úniu. V duchu vzájomnej solidarity sa patričný členský štát zdrží akýchkoľvek opatrení, ktoré by boli pravdepodobne v rozpore s opatreniami únie na základe tohto rozhodnutia alebo by im zabráňovali, a ostatné členské štáty rešpektujú jeho stanovisko. Ak členovia Rady ministrov kvalifikujúci svoje zdržanie sa hlasovania takýmto spôsobom zastupujú aspoň jednu tretinu členských štátov zastupujúcich aspoň jednu tretinu obyvateľstva únie, rozhodnutie sa neprijme.

2. Odlišne od odseku 1 koná Rada ministrov kvalifikovanou väčšinou:

- (a) keď prijíma európske rozhodnutia o opatreniach a stanoviskách únie na základe európskeho rozhodnutia Európskej rady týkajúceho sa strategických záujmov a cieľov únie uvedených v článku III-194(1);
- (b) keď prijíma európske rozhodnutie o opatrení alebo stanovisku únie na návrh, ktorý jej predložil minister po osobitnej žiadosti, ktorá mu bola predložená Európskou radou na základe jej vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy tohto ministra;

- (c) keď prijíma akékoľvek európske rozhodnutie, ktorým sa vykonáva opatrenie alebo stanovisko únie;
- (d) keď prijíma európske rozhodnutie týkajúce sa menovania osobitného zástupcu v súlade s tejto Kapitoly článkom III-203.

Ak člen Rady ministrov vyhlási kvôli životne dôležitým a konštatovaným dôvodom vnútroštátnej politiky, že má v úmysle oponovať prijatiu európskeho rozhodnutia, ktoré sa má prijať kvalifikovanou väčšinou, nehlasuje sa. Minister zahraničných vecí únie bude hľadať riešenie v úzkej spolupráci s daným členským štátom, ktoré by bolo pre tento štát akceptovateľné. Ak neuspeje, Rada ministrov môže požiadať, konajúc kvalifikovanou väčšinou, aby sa daná záležitosť predložila Európskej rade na jednomyseľné rozhodnutie.

- 3. Európska rada môže rozhodnúť jednomyseľne, že Rada ministrov koná kvalifikovanou väčšinou v iných prípadoch, ako sú tie, ktoré sú uvedené v odseku 2.
- 4. Odseky 2 a 3 neplatia pre rozhodnutia, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky.

Článok III-202

- 1. Keď únia definovala spoločný prístup v zmysle článku I-39(5), minister zahraničných vecí únie a ministri zahraničných vecí členských štátov koordinujú svoje činnosti v rámci Rady ministrov.
- 2. Diplomatické misie členských štátov a delegácie únie spolupracujú v tretích krajinách a v medzinárodných organizáciách a prispievajú k formulovaniu a realizácii spoločného prístupu.

Článok III-203

Rada ministrov, kedykoľvek to považuje za nevyhnutné, menuje na základe iniciatívy ministra zahraničných vecí únie osobitného zástupcu s mandátom vo vzťahu k otázkam osobitnej politiky. Osobitný zástupca vykonáva svoj mandát pod úradnou mocou ministra zahraničných vecí únie.

Článok III-204

Únia môže uzavrieť dohody s jedným alebo s viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami podľa tejto kapitoly, v súlade s postupmi opísanými v článku III-227.

Článok III-205

1. Minister zahraničných vecí únie konzultuje s Európskym parlamentom hlavné aspekty a základné možnosti výberu pri spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike, vrátane spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, a zabezpečuje, že sú príslušne zohľadňované názory Európskeho parlamentu. Európsky parlament je priebežne pravidelne informovaný ministrom zahraničných vecí únie o vývoji v spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike, vrátane spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. V brífingu pre Európsky parlament môžu byť zaangažovaní osobitní zástupcovia.
2. Európsky parlament môže klásť otázky Rade ministrov a ministrom zahraničných vecí únie alebo im môže dávať odporúčania. Dvakrát ročne poriada diskusiu o pokroku v realizácii spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, vrátane spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky.

Článok III-206

1. Členské štáty koordinujú svoje opatrenia v medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách. Na takýchto fórach obhajujú stanoviská únie. Koordináciu organizuje minister zahraničných vecí únie.

V medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách, ktorých sa nezúčastňujú všetky členské štáty, tie z nich, ktoré sa ich zúčastňujú, obhajujú stanoviská únie.

2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1 a článok III-198 (3), členské štáty zastúpené v medzinárodných organizáciách alebo na medzinárodných konferenciách, ktorých sa nezúčastňujú všetky členské štáty, priebežne informujú tieto štáty a aj ministra zahraničných vecí únie o akejkolvek záležitosti spoločného záujmu.

Členské štáty, ktoré sú aj členmi Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, postupujú koordinovane a podávajú v plnom rozsahu informácie ostatným členským štátom a ministrom zahraničných vecí únie. Členské štáty, ktoré sú členmi Bezpečnostnej rady, obhajujú pri plnení si svojich funkcií stanoviská a záujmy únie bez toho, aby bola dotknutá ich zodpovednosť podľa ustanovení Charty Organizácie Spojených národov.

Keď únia definovala stanovisko, ktoré je na programe Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, tie členské štáty, ktoré sedia v Bezpečnostnej rade požiadajú, aby bol minister zahraničných vecí únie požiadaný o predloženie stanoviska únie.

Článok III-207

Diplomatické a konzulárne misie členských štátov a delegácie únie v tretích krajinách a na medzinárodných konferenciách a ich zastúpenia v medzinárodných organizáciách spolupracujú pri zabezpečovaní konania v súlade s európskymi rozhodnutiami týkajúcimi sa stanovisk a opatrení únie prijatých Radou ministrov a ich realizovania. Zintenzívnia spoluprácu výmenou informácií a vykonávaním spoločných hodnotení.

Prispievajú k vykonávaniu ustanovení uvedených v článku I-8(2) o právach európskych občanov na ochranu na území tretej krajiny a opatrení prijatých podľa článku III-11.

Článok III-208

Bez toho, aby bol dotknutý článok III-247, Politický a bezpečnostný výbor monitoruje medzinárodnú situáciu v oblastiach, ktoré pokrýva spoločná zahraničná a bezpečnostná politika, a prispieva k definícii politík poskytovaním stanovísk Rade ministrov na žiadosť tejto Rady alebo ministra zahraničných vecí únie, alebo na základe svojej vlastnej iniciatívy. Práve tak monitoruje realizáciu odsúhlasených politík bez toho, aby boli dotknuté povinnosti ministra zahraničných vecí únie.

V rozsahu tejto kapitoly výbor uplatňuje, na základe povinností Rady ministrov a ministra zahraničných vecí únie, politickú kontrolu a strategické smerovanie operácií pri krízovom manažmente, ako je to definované v článku III-210.

Rada ministrov môže oprávniť výbor za účelom a počas trvania operácie krízového manažmentu, tak ako to stanoví Rada ministrov, aby prijal patričné opatrenia týkajúce sa politickej kontroly a strategického smerovania danej operácie.

Článok III-209

Realizácia spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky neovplyvňuje nepriaznivo pôsobnosti vymenované v článkoch I-12 až I-14 a I-16. Práve tak realizácia politík vymenovaných v tých článkoch neovplyvňuje nepriaznivo pôsobnosť uvedenú v článku I-15.

Súdny dvor má jurisdikciu monitorovať súlad s týmto článkom.

ODDIEL 1

SPOLOČNÁ BEZPEČNOSTNÁ A OBRANNÁ POLITIKA

Článok III-210

1. Úlohy uvedené v článku I-40 (1), počas ktorých môže únia použiť civilné a vojenské prostriedky, zahŕňajú spoločné operácie odzbrojovania, humanitné a záchranné úlohy, vojenské poradenstvo a úlohy zamerané na pomoc pri predchádzaní konfliktom a pri zachovávaní mieru, úlohy bojových síl v manažmente kríz, vrátane úloh pri presadzovaní mieru a operácií spojených so stabilizáciou situácie po konflikte. Všetky tieto úlohy môžu prispievať k boju proti terorizmu, aj prostredníctvom podporovania tretích krajín v boji proti terorizmu na ich územiach.

2. Rada ministrov jednomyseľne prijíma európske rozhodnutia týkajúce sa úloh uvedených v odseku 1, definujúc ich ciele a rozsah a všeobecné podmienky ich realizácie. Minister zahraničných vecí únie, konajúc pod úradnou mocou Rady ministrov a v úzkom a nepretržitom kontakte s Politickým a bezpečnostným výborom, zabezpečuje koordináciu civilných a vojenských aspektov takýchto úloh.

Článok III-211

1. V rámci európskych rozhodnutí prijatých v súlade s článkom III-210 Rada ministrov môže poveriť realizáciou istej úlohy skupinu členských štátov, ktoré majú potrebné schopnosti a želajú si príslušnú úlohu vykonať. Členské štáty v spojení s ministrom zahraničných vecí únie sa medzi sebou dohodnú na riadení danej úlohy.

2. Rada ministrov je pravidelne informovaná členskými štátmi zúčastňujúcimi sa na danej úlohe o jej pokroku. Ak by ukončenie danej úlohy zahŕňalo významné nové dôsledky alebo si vyžadovalo úpravu daného cieľa, rozsahu a podmienok realizácie prijatých Radou ministrov podľa článku III-210, zúčastňujúce sa členské štáty túto záležitosť okamžite predložia Rade ministrov. V takých prípadoch prijme Rada ministrov nevyhnutné európske rozhodnutia.

Článok III-212

1. Európska agentúra pre výzbroj, výskum a vojenské schopnosti, podliehajúca úradnej moci Rady ministrov, má za úlohu:

- (a) prispievať k identifikovaniu cieľov vojenských schopností a k hodnoteniu dodržiavania záväzkov týkajúcich sa schopností, ku ktorým sa zaviazali členské štáty;
- (b) podporovať zosúladovanie operačných potrieb a prijímanie efektívnych a kompatibilných metód obstarávania;

- (c) navrhovať mnohostranné projekty na plnenie cieľov v zmysle vojenských schopností, zabezpečovať koordináciu programov realizovaných členskými štátmi a riadenie konkrétnych programov spolupráce;
- (d) podporovať výskum v obrannej technike a koordinovať a plánovať spoločné výskumné činnosti a štúdium technických riešení, ktoré vyhovujú budúcim operačným potrebám;
- (e) prispievať k identifikovaniu, a ak je to nevyhnutné, k vykonaniu akéhokoľvek užitočného opatrenia na posilňovanie priemyselnej a technickej základne odvetvia obrany a k zlepšovaniu efektívnosti vojenských výdavkov.

2. Agentúra je otvorená všetkým členským štátom, ktoré si prajú byť jej súčasťou. Rada ministrov kvalifikovanou väčšinou prijíma európske rozhodnutie definujúce štatút, sídlo a prevádzkové pravidlá agentúry. Toto rozhodnutie by malo brať do úvahy úroveň účinnej účasti na činnostiach tejto agentúry. V rámci agentúry sa zriaďujú konkrétne skupiny, ktoré zostavujú členské štáty angažované v spoločných projektoch. Agentúra vykonáva spoje úlohy tam, kde je to nevyhnutné, v prepojení na Komisiu.

Článok III-213

1. Členské štáty uvedené na zozname v Protokole [názov], ktoré spĺňajú kritériá vyššej vojenskej schopnosti a prajú si vstúpiť do viac zaväzujúcej angažovanosti v tejto záležitosti sledujúc ako svoj cieľ najnáročnejšie úlohy týmto medzi sebou zakladajú štruktúrovanú spoluprácu v zmysle článku I-40(6). Kritériá vojenskej schopnosti a angažovanosti, ktoré tieto členské štáty definovali, sú stanovené v tomto protokole.

2. Ak si členský štát praje zúčastňovať sa takejto spolupráce v neskoršej etape, a tak sa podpísať pod záväzky, ktoré táto ukladá, informuje o svojom zámere Európsku radu. Rada ministrov rokuje na žiadosť daného členského štátu. Len členovia Rady ministrov, ktorí zastupujú členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na štruktúrovanej spolupráci, sa zúčastňujú hlasovania.

3. Keď Rada ministrov prijíma európske rozhodnutia týkajúce sa záležitostí, ktoré pokrýva štruktúrovaná spolupráca, len členovia Rady ministrov, ktorí zastupujú členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na štruktúrovanej spolupráci, sa zúčastňujú na rokovaníach a prijímaní takýchto rozhodnutí. Minister zahraničných vecí únie sa zúčastňuje týchto rokovaní. Zástupcovia ostatných členských štátov sú patrične a pravidelne informovaní ministrom zahraničných vecí únie o vývoji v štruktúrovanej spolupráci.

4. Rada ministrov môže požiadať členské štáty zúčastňujúce sa na takej spolupráci, aby vykonávali na úrovni únie úlohu uvedenú v článku III-210.

5. Bez toho, aby boli dotknuté predchádzajúce odseky, vhodné ustanovenia týkajúce sa posilnenej spolupráce platia na štruktúrovanú spoluprácu, ktorá sa riadi týmto článkom.

Článok III-214

1. Užšia spolupráca týkajúca sa vzájomnej obrany uvedená v [článku I-40(7)] je otvorená pre všetky členské štáty únie. Zoznam členských štátov zúčastňujúcich sa užšej spolupráce je uvedený v deklarácii [názov]. Ak si členský štát praje zúčastňovať sa takejto spolupráce v neskoršej etape, a tak prijať záväzky, ktoré táto ukladá, informuje o svojom zámere Európsku radu a podpíše túto deklaráciu.
2. Členský štát zúčastňujúci sa takejto spolupráce, ktorý je obeťou ozbrojenej agresie na jeho území informuje ostatné zúčastňujúce sa štáty o danej situácii a môže ich požiadať o podporu a pomoc. Zúčastňujúce sa členské štáty sa stretnú na ministerskej úrovni za pomoci ich zástupcu v Politickom a bezpečnostnom výbore a vo Vojenskom výbore.
3. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov je okamžite informovaná o akejkoľvek ozbrojenej agresii a opatreniach prijatých v jej dôsledku.
4. Tento článok neovplyvňuje nepriaznivo práva a záväzky vyplývajúce pre dané členské štáty zo Severoatlantickej zmluvy.

ODDIEL 2
FINANČNÉ USTANOVENIA

Článok III-215

1. Správne poplatky, ktoré predstavujú ustanovenia uvedené v tejto kapitole pre dané inštitúcie, sa účtujú ako výdavky z rozpočtu únie.

2. Prevádzkové výdavky, ktoré vzniknú na základe vykonávania týchto ustanovení, sa tiež účtujú ako výdavky z rozpočtu únie, s výnimkou takých výdavkov, ktoré vzniknú z operácií, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky, a prípadov, v ktorých Rada ministrov rozhodne inak.

V prípadoch, kde sa výdavky neúčtujú ako výdavky z rozpočtu únie, sa tieto účtujú členským štátom v súlade s rozsahom ich hrubého národného produktu, pokiaľ Rada ministrov nerozhodne inak. Pokiaľ ide o výdavky vznikajúce z operácií, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky, členské štáty, ktorých zástupcovia v Rade ministrov urobili formálne vyhlásenie podľa článku III-201(1), druhý pododsek, nie sú povinné prispievať na ich financovanie.

3. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie zavádzajúce osobitné postupy na zaručenie rýchleho prístupu k prídeleniu z rozpočtu únie na bezodkladné financovanie iniciatív v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a hlavne v súvislosti s prípravnými činnosťami na úlohy, ktoré sú uvedené v článku I-40(1). Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Prípravné činnosti na úlohy, ktoré sú uvedené v článku I-40(1) a ktoré nie sú účtované ako výdavky z rozpočtu únie, sa financujú zo štartovacieho fondu, ktorý pozostáva z príspevkov členských štátov.

Rada ministrov prijíma kvalifikovanou väčšinou na návrh ministra zahraničných vecí únie európske rozhodnutia, ktorými sa zakladajú:

- (a) postupy na zriadenie a financovanie štartovacieho fondu, hlavne sumy, ktoré sa do fondu odvádzajú a postupy pri preplácaní;
- (b) postupy pri spravovaní štartovacieho fondu;
- (c) postupy finančnej kontroly.

Keď plánuje úlohu uvedenú v článku I-40(1), ktorá sa nemôže účtovať ako výdavok z rozpočtu únie, Rada ministrov oprávni ministra zahraničných vecí únie na používanie tohto fondu. Minister zahraničných vecí únie podáva správu Rade ministrov o realizácii tejto úhrady.

KAPITOLA III

SPOLOČNÁ OBCHODNÁ POLITIKA

Článok III-216

Zavedením colnej únie medzi členskými štátmi sa únia snaží prispievať v spoločnom záujme k harmonickému rozvoju svetového obchodu, k postupnému zrušovaniu obmedzení týkajúcich sa medzinárodného obchodu a k priamym zahraničným investíciám a k zníženiu colných a iných prekážok.

Článok III-217

1. Spoločná obchodná politika je založená na jednotných zásadách, najmä pokiaľ ide o zmeny v colných sadzbách, uzatváranie colných a obchodných dohôd týkajúcich sa obchodu s tovarom a službami a komerčných aspektov duševného vlastníctva, priamych zahraničných investícií, dosahovanie jednotnosti v opatreniach týkajúcich sa liberalizácie, exportnej politiky a opatrení na ochranu obchodu, ako sú tie, ktoré sa prijímajú v prípade dumpingu alebo dotácií. Spoločná obchodná politika sa vykonáva v kontexte zásad a cieľov vonkajších opatrení únie.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony zavádzajú opatrenia požadované na realizáciu spoločnej obchodnej politiky.

3. Ak je potrebné rokovať a uzavrieť dohody s jedným alebo viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami, platia príslušné ustanovenia článku III-227. Komisia dá odporúčania Rade ministrov, ktorá Komisiu oprávni na otvorenie rokovaní. Rada ministrov a Komisia zodpovedajú za zabezpečovanie toho, že sú prerokované dohody kompatibilné s vnútornými politikami a pravidlami únie.

Komisia vedie tieto rokovania v konzultáciách s osobitným výborom vymenovaným Radou ministrov na to, aby Komisii v tejto úlohe pomáhal, a to v rámci takých smerníc, aké jej môže vydať Rada ministrov. Komisia podáva pravidelne správu osobitnému výboru a Európskemu parlamentu o pokroku v rokovaníach.

4. Pri rokovaníach a uzatváraníach dohôd v oblasti obchodu so službami, ktoré zahŕňajú pohyb osôb a komerčné aspekty duševného vlastníctva, Rada ministrov koná jednomyseľne, kde takéto dohody zahŕňajú ustanovenia, pri ktorých sa požaduje jednomyseľnosť, pokiaľ ide o prijatie vnútorných pravidiel.

Rada koná jednomyseľne aj pri rokovaníach a uzatváraní dohôd v oblasti obchodu v kultúrnych a audiovizuálnych službách, ak tieto smerujú k nebezpečenstvu poškodenia kultúrnej a jazykovej rozmanitosti únie.

Rokovania a uzatváranie medzinárodných dohôd v oblasti dopravy sú predmetom ustanovení oddielu 7 kapitoly III hlavy III a článku III-227.

5. Uplatňovanie si pôsobností prenesených týmto článkom v oblasti obchodnej politiky neovplyvní nepriaznivo delimitáciu vnútorných pôsobností medzi úniou a členskými štátmi a nepovedie k zosúlad'ovaniu legislatívnych alebo regulačných ustanovení členských štátov do tej miery, do akej ústava takéto zosúlad'ovanie vylučuje.

KAPITOLA IV
SPOLUPRÁCA S TRETÍMI KRAJINAMI
A HUMANITÁRNA POMOC

ODDIEL 1

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA

Článok III-218

1. Politika únie v oblasti rozvojovej spolupráce sa vykonáva v rámci zásad a cieľov vonkajších opatrení únie. Politika únie v oblasti rozvojovej spolupráce a takáto politika členských štátov sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú sa.

Politika únie v oblasti rozvojovej spolupráce sleduje ako svoj primárny cieľ zníženie a v dlhodobom horizonte zlikvidovanie chudoby. Únia berie do úvahy ciele rozvojovej spolupráce v daných politikách, ktoré realizuje a pri ktorých je pravdepodobné, že ovplyvnia rozvojové krajiny.

2. Únia a členské štáty konajú v súlade so záväzkami a berú do úvahy ciele, ktoré odsúhlasili v kontexte Organizácie Spojených národov a v iných príslušných medzinárodných organizáciách.

Článok III-219

1. Európske zákony alebo rámcové zákony stanovujú opatrenia nevyhnutné na realizáciu politiky v oblasti rozvojovej spolupráce, ktoré sa môžu vzťahovať na viacročné programy spolupráce s rozvojovými krajinami alebo programy s tematickým prístupom.

2. Únia môže uzavrieť s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami akúkoľvek dohodu pomáhajúcu pri dosahovaní cieľov uvedených v článku III-193. Také dohody sa prerokovávajú a uzatvárajú v súlade s článkom III-227.

Prvý pododdiel sa netýka pôsobnosti členských štátov, pokiaľ ide o rokovania v medzinárodných orgánoch a uzatváranie medzinárodných dohôd.

3. Európska investičná banka prispieva, podľa podmienok stanovených v jej štatúte, k vykonávaniu opatrení uvedených v odseku 1.

Článok III-220

1. S cieľom podporovať komplementárnosť a účinnosť ich opatrení, únia a členské štáty koordinujú svoje politiky v oblasti rozvojovej spolupráce a vzájomne konzultujú v súvislosti s ich programami pomoci, a to aj v medzinárodných organizáciách a počas medzinárodných konferencií. Môžu prijímať spoločné opatrenia. Členské štáty v prípade potreby prispievajú k realizácii programov pomoci únie.
2. Komisia môže na seba prevziať akúkoľvek užitočnú iniciatívu, aby presadzovala koordináciu uvedenú v odseku 1.
3. V rámci ich príslušných oblastí pôsobnosti spolupracuje únia a členské štáty s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami.

ODDIEL 2

HOSPODÁRSKA, FINANČNÁ A TECHNICKÁ SPOLUPRÁCA S TRETÍMI KRAJINAMI

Článok III-221

1. Bez toho, aby boli dotknuté iné ustanovenia tejto ústavy a najmä tie, ktoré sú v článkoch III-218 až III-220, únia vykonáva opatrenia hospodárskej, technickej a finančnej spolupráce, vrátane finančnej pomoci, hlavne v prípade tretích krajín, ktoré sú iné ako sú rozvojové krajiny. Také opatrenia sú konzistentné s rozvojovou politikou únie a vykonávajú sa v rámci zásad a cieľov jej vonkajších opatrení. Opatrenia únie a opatrenia členských štátov sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú.

2. Európske zákony alebo rámcové zákony stanovujú opatrenia nevyhnutné na realizáciu odseku 1.

3. V rámci ich príslušných oblastí pôsobnosti spolupracuje únia a členské štáty s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami. Dojednania týkajúce sa spolupráce únie môžu byť predmetom dohôd medzi úniou a tretími zaangažovanými stranami, ktoré sa prerokovávajú a uzatvárajú sa podľa článku III-227. Rada ministrov koná jednomyselne pri dohodách o pridružení uvedených v článku III-226(2) a pri dohodách so štátmi, ktoré sú kandidátmi na prístupenie do únie.

Prvý pododdiel sa netýka pôsobnosti členských štátov, pokiaľ ide o rokovania v medzinárodných orgánoch a uzatváranie medzinárodných dohôd.

Článok III-222

Keď si situácia v tretej krajine vyžaduje neodkladnú finančnú pomoc od únie, Rada ministrov prijme nevyhnutné európske rozhodnutia na návrh Komisie.

ODDIEL 3

HUMANITÁRNA POMOC

Článok III-223

1. Operácie únie v oblasti humanitárnej pomoci sú vykonávané v rámci zásad a cieľov vonkajších opatrení únie. Také operácie sú určené na poskytovanie ad hoc pomoci, podpory a ochrany ľuďom v tretích krajinách a obetiam prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, aby plnili humanitné potreby, ktoré sú výsledkom týchto rozličných situácií. Tieto operácie únie a operácie členských štátov sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú sa.

2. Operácie humanitárnej pomoci sa vykonávajú v súlade so zásadami medzinárodného humanitného práva, najmä so zásadami nestrannosti a nediskriminácie.

3. Európske zákony alebo rámcové zákony stanovujú opatrenia definujúce rámec, v ktorom sa realizujú operácie humanitárnej pomoci únie.

4. Únia môže uzavrieť s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami akúkoľvek dohodu, ktorá pomáha pri dosahovaní cieľov uvedených v článku III-193. Také dohody sa prerokovávajú a uzatvárajú podľa článku III-227.

Prvý pododdiel sa netýka pôsobnosti členských štátov, pokiaľ ide o rokovania v medzinárodných orgánoch a uzatváranie medzinárodných dohôd.

5. S cieľom stanoviť rámec pre spoločné príspevky od mladých Európanov na humanitárne akcie únie, zakladá sa Zbor pre európsku dobrovoľnú humanitárnu pomoc. Európsky zákon určuje pravidlá a fungovanie takéhoto zboru.

6. Komisia môže prevziať akúkoľvek užitočnú iniciatívu na presadzovanie koordinácie medzi opatreniami únie a opatreniami členských štátov, aby sa posilnila efektívnosť a komplementárnosť únie a vnútroštátnych opatrení humanitárnej pomoci.

7. Únia zabezpečuje, že sú jej humanitné operácie koordinované a konzistentné s takýmito operáciami medzinárodných organizácií a orgánov, hlavne tých, ktoré tvoria súčasť systému Organizácie Spojených národov.

KAPITOLA V

REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA

Článok III-224

1. Keď sa prijíma európske rozhodnutie o stanovisku alebo opatrení únie v súlade s ustanoveniami spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky v kapitole II tejto hlavy, ktoré počítajú s prerušením alebo so zredukovaním, čiastočne alebo kompletne, hospodárskych a finančných vzťahov s jednou alebo s viacerými tretími krajinami, Rada ministrov konajúca kvalifikovanou väčšinou na základe spoločného návrhu ministra zahraničných vecí únie a Komisie prijíma nevyhnutné európske nariadenia alebo rozhodnutia. O prijatých opatreniach informuje Európsky parlament.
2. V oblastiach uvedených v odseku 1 môže prijať Rada ministrov reštriktívne opatrenia podľa rovnakého postupu voči fyzickým alebo právnickým osobám a neštátnym skupinám alebo orgánom.

HLAVA VI

MEDZINÁRODNÉ DOHODY

Článok III-225

1. Únia môže uzatvárať dohody s jednou alebo s viacerými tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami, kde to umožňuje ústava alebo kde je uzavretie dohody nevyhnutné pre dosiahnutie, v rámci politik únie, jedného z cieľov pevne stanovených touto ústavou, kde na to existuje ustanovenie v záväznom právnom akte únie alebo kde to nepriaznivo ovplyvňuje niektorý z vnútorných aktov únie.
2. Dohody uzavreté úniou sú záväzné pre inštitúcie únie a pre jej členské štáty.

Článok III-226

Únia môže uzatvárať dohody o pridružení s jednou alebo s viacerými tretími krajinami alebo s medzinárodnými organizáciami. Takéto dohody zakladajú pridruženie, zahŕňajúce recipročné práva a záväzky, spoločné opatrenia a osobitné postupy.

Článok III-227

1. Bez toho, aby boli dotknuté konkrétne ustanovenia v článku III-217, dohody medzi úniou a tretími štátmi alebo medzinárodnými organizáciami sa prerokovávajú a uzatvárajú podľa tohto postupu.
2. Rada ministrov dáva povolenie na začatie rokovaní, prijíma vyjednávacie smernice a uzatvára dohody.
3. Komisia alebo minister zahraničných vecí únie, keď sa dohoda výlučne alebo zásadne týka spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, predkladá odporúčania Rade ministrov, ktorými sa prijíma európske rozhodnutie oprávňujúce k začatiu rokovaní.
4. V spojení s európskym rozhodnutím, ktorým sa dáva povolenie na rokovania, čo závisí od predmetu budúcej dohody, Rada ministrov nominuje vyjednávača alebo vedúceho negociačného tímu únie.
5. Rada ministrov môže adresovať vyjednávacie smernice vyjednávačovi únie a môže určiť osobitný výbor, s ktorým v konzultácii sa musia vykonávať vyjednávania.
6. Na návrh vyjednávača prijme Rada ministrov európske rozhodnutie oprávňujúce k podpisu dohody a, ak je to nevyhnutné, k jej predbežnému uplatňovaniu.

7. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa uzatvára dohoda na návrh vyjednávača dohody.

S výnimkou prípadov, keď sa dohody týkajú výlučne zahraničnej a bezpečnostnej politiky, Rada ministrov prijíma rozhodnutie uvedené v prvom pododseku po konzultáciách s Európskym parlamentom. Európsky parlament doručí svoje stanovisko v rámci časového limitu, ktorý môže stanoviť Rada ministrov podľa naliehavosti danej záležitosti. Rada ministrov môže konať v prípade absencie stanoviska v danom časovom limite.

Súhlas Európskeho parlamentu sa bude požadovať:

- (a) pre dohody o pridružení;
- (b) pre pristúpenie únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;
- (c) pre dohody, ktoré zakladajú osobitný inštitucionálny rámec organizovaním postupov spolupráce;
- (d) pre dohody s dôležitými rozpočtovými dôsledkami pre úniu;
- (e) pre dohody, ktoré pokrývajú tie oblasti, na ktoré platí legislatívny postup.

Európsky parlament a Rada ministrov sa môžu dohodnúť v naliehavej situácii na časovom limite na súhlas.

8. Ak sa uzatvára dohoda, môže Rada ministrov, odlišne od odsekov 6, 7 a 10, oprávniť vyjednávača na odsúhlasenie modifikácií dohody v mene únie, keď je v ich prípade stanovené, že môžu byť prijaté zjednodušeným postupom alebo orgánom stanoveným danou dohodou; Rada ministrov môže pripojiť osobitné podmienky k takémuto oprávneniu.

9. Rada ministrov koná kvalifikovanou väčšinou počas celého postupu. Koná jednomyselne vtedy, keď dohoda pokrýva oblasť, pre ktorú sa vyžaduje jednomyselnosť na prijatie aktu únie, práve tak ako pri dohodách o pridružení a pri pristúpení únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Rada ministrov prijme na návrh ministra zahraničných vecí únie alebo Komisie európske rozhodnutie pozastavujúce žiadosť o dohodu a určujúce stanoviská, ktoré sa majú prijímať v mene únie v orgáne založenom dohodou vtedy, keď je tento orgán zvolaný na prijímanie aktov, ktoré majú právne účinky, s výnimkou aktov doplňujúcich alebo upravujúcich inštitucionálny rámec danej dohody.

11. Európsky parlament je okamžite a plne informovaný vo všetkých etapách konania.

12. Členský štát, Európsky parlament, Rada ministrov alebo Komisia môžu získať stanovisko Súdneho dvora, pokiaľ ide o to, či je očakávaná dohoda kompatibilná s ustanoveniami ústavy. Keď je stanovisko Súdneho dvora záporné, očakávaná dohoda nemôže nadobudnúť platnosť, pokiaľ nie je upravená alebo nie je ústava upravená v súlade s postupom stanoveným v článku IV-6.

Článok III-228

1. Odlišne od článku III-227 Rada ministrov konajúc jednomyseľne, na odporúčanie Európskej centrálnej banky alebo Komisie, po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou, za účelom dosiahnutia konsenzu kompatibilného s cieľom cenovej stability a po konzultáciách s Európskym parlamentom v súlade s postupom stanoveným v odseku 3 pre dojednania tam uvedené môže uzavrieť formálne dohody o systéme výmenných kurzov pre euro vo vzťahu k iným menám ako sú tie, ktoré sú zákonným platidlom v rámci únie.

Rada ministrov konajúc kvalifikovanou väčšinou buď na odporúčanie Komisie a po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou alebo na základe odporúčania Európskej centrálnej banky a v snahe dosiahnuť konsenzus zlučiteľný s cieľom cenovej stability, môže prijať alebo prispôbiť centrálné výmenné kurzy eura alebo od nich odstúpiť v rámci výmenného kurzového systému. Predseda Rady ministrov informuje Európsky parlament o prijatí alebo prispôbení centrálnych výmenných kurzov eura alebo odstúpení od nich.

2. Pri absencii systému výmenných kurzov vo vzťahu k jednej alebo viacerým iným menám ako sú tie, ktoré sú zákonným platidlom v rámci únie, tak ako sú uvedené v odseku 1, Rada ministrov konajúca na odporúčanie Komisie a po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou alebo na odporúčanie Európskej centrálnej banky môže sformulovať všeobecné orientácie pre politiku výmenného kurzu vo vzťahu k týmto menám. Tieto všeobecné orientácie sú bez toho, aby bol dotknutý primárny cieľ Európskeho systému centrálnych bánk, ktorým je zachovávanie cenovej stability.

3. Odlišne od článku III-227, keď majú byť dohody o záležitostiach týkajúcich sa systému výmenných kurzov predmetom rokovaní medzi úniou a jedným alebo viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami, Rada ministrov na základe odporúčania Komisie a po konzultáciách s Európskou centrálnou bankou rozhoduje o dojednaniach týkajúcich sa daných rokovaní a uzatvárania daných dohôd. Tieto dojednania zabezpečujú, že únia vyjadruje jedno jediné stanovisko. Komisia je v celom rozsahu prepojená na dané rokovania.

4. Bez toho, aby bola dotknutá pôsobnosť únie a dohody týkajúce sa hospodárskej a menovej únie, členské štáty môžu rokovať v medzinárodných orgánoch a uzatvárať medzinárodné dohody.

KAPITOLA VII

VZŤAHY ÚNIE S MEDZINÁRODNÝMI ORGANIZÁCIAMI

A TRETÍMI KRAJINAMI A ZASTÚPENIAMI ÚNIE

Článok III-229

1. Únia zavádza všetky vhodné formy spolupráce s Organizáciou Spojených národov, Radou Európy, Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.
2. Rovnako udržiava také vzťahy, ktoré sú vhodné s ostatnými medzinárodnými organizáciami.
3. Minister zahraničných vzťahov únie a Komisia dostávajú inštrukcie na realizáciu tohto článku.

Článok III-230

1. Delegácie únie v tretích krajinách a v medzinárodných organizáciách zastupujú úniu.
2. Delegácie únie vykonávajú svoju činnosť pod právomocou ministra zahraničných vecí únie a v úzkej spolupráci s diplomatickými misiami členských štátov.

KAPITOLA VIII

VYKONÁVANIE DOLOŽKY O SOLIDARITE

Článok III-231

1. Konajúc na základe spoločného návrhu Komisie a ministra zahraničných vecí únie prijíma Rada ministrov európske rozhodnutie definujúce dojednania týkajúce sa vykonávania doložky o solidarite uvedené v článku I-42. Európsky parlament je informovaný.
2. Ak by sa stal členský štát obeťou teroristického útoku alebo prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou, ostatné členské štáty mu pomáhajú na žiadosť jeho politických orgánov. Za tým účelom koordinujú členské štáty medzi sebou činnosť v Rade ministrov.
3. Na účely tohto článku pomáha Rade ministrov Politický a bezpečnostný výbor s podporou štruktúr rozpracovaných v kontexte spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a výbor stanovený v článku III-162, ktorý predkladá, ak je to nevyhnutné, spoločné stanoviská.
4. Európska rada pravidelne vyhodnocuje hrozby, ktorým čelí únia, aby umožnila únii prijať účinné opatrenia.

HLAVA VI

FUNGOVANIE ÚNIE

KAPITOLA I

USTANOVENIA, KTORÝMI SA RIADIA ORGÁNY

ODDIEL 1

ORGÁNY

Pododdiel 1

Európsky parlament

Článok III-232

1. Zákon alebo rámcový zákon Rady ministrov ustanoví nevyhnutné opatrenia na voľby členov Európskeho parlamentu priamym všeobecným volebným právom v súlade s jednotným postupom vo všetkých členských štátoch alebo v súlade so zásadami spoločnými pre všetky členské štáty.

Rada ministrov koná jednomyseľne na návrh a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý koná väčšinou členov, z ktorých pozostáva. Tento zákon alebo rámcový zákon nenadobudne platnosť, kým nie je odsúhlasený členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

2. Európsky zákon Európskeho parlamentu stanovuje nariadenia a všeobecné podmienky, ktorými sa riadi plnenie povinností jeho členov. Európsky parlament koná na základe vlastnej iniciatívy po žiadosti o stanovisko od Komisie a so súhlasom Rady ministrov. Rada ministrov koná jednomyseľne o všetkých pravidlách alebo podmienkach týkajúce sa zdaňovania členov alebo bývalých členov.

3. Počas zákonodarného obdobia 2004-2009 je zloženie Európskeho parlamentu také, ako stanovil Protokol o zastúpení občanov v Európskom parlamente.

Článok III-233

Európsky zákon určí nariadenia, ktorými sa riadia politické strany na európskej úrovni uvedené v článku I-45(4) a hlavne pravidlá týkajúce sa ich financovania.

Článok III-234

Európsky parlament môže požiadať Komisiu, konajúc väčšinou členov, z ktorých pozostáva, o predloženie akéhokoľvek vhodného návrhu týkajúceho sa záležitostí, ktoré považuje za vyžadujúce si akt únie na účel vykonávania ústavy. Ak Komisia nepredloží návrh, informuje Európsky parlament o daných dôvodoch.

Článok III-235

Počas vykonávania si svojich povinností môže Európsky parlament na žiadosť jednej štvrtiny členov, z ktorých pozostáva, zriadiť dočasný vyšetrovací výbor na vyšetrenie, bez toho, aby boli dotknuté právomoci prenesené ústavou na iné inštitúcie alebo orgány, údajných priestupkov alebo nesprávneho správneho konania pri uplatňovaní práva únie, s výnimkou, ak sú údajné skutkové fakty vyšetrované pred súdom a kým je prípad ešte stále predmetom súdneho konania.

Dočasný vyšetrovací výbor prestáva existovať predložením svojej správy.

Európsky zákon Európskeho parlamentu stanovuje detailné nariadenia, ktorými sa riadi vykonávanie práva vyšetrovať. Európsky parlament koná na základe vlastnej iniciatívy po získaní súhlasu Rady ministrov a Komisie.

Článok III-236

Ktorýkoľvek občan únie a ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má bydlisko alebo svoje sídlo v členskom štáte, má právo individuálne alebo v združení s inými občanmi alebo osobami adresovať petíciu Európskemu parlamentu týkajúcu sa záležitosti, ktorá spadá do oblasti činnosti únie a ktorá ho priamo nepriaznivo ovplyvňuje.

Článok III-237

1. Európsky parlament vymenuje európskeho ombudsmana. Európsky ombudsman je splnomocnený dostávať sťažnosti od ktoréhokoľvek občana únie alebo ktorejkoľvek fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá má bydlisko alebo sídlo v členskom štáte, týkajúce sa prípadov nesprávneho správneho konania pri činnosti inštitúcií, orgánov alebo agentúr únie, s výnimkou Súdneho dvora, ktorý koná v rámci jeho súdneho poslania.

V súlade s jeho povinnosťami vykonáva európsky ombudsman vyšetrovania, ktoré považuje za opodstatnené, na základe svojej vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažností, ktoré sú mu predložené priamo alebo cez člena Európskeho parlamentu, s výnimkou prípadov, kde údajné fakty sú alebo boli predmetom súdneho konania. Keď európsky ombudsman stanoví, že ide o prípad nesprávneho správneho konania, záležitosť predloží patričnej inštitúcii, orgánu alebo agentúre, o ktorú ide a táto dostáva lehotu troch mesiacov, počas ktorých ho má informovať o svojich názoroch. Európsky ombudsman potom predloží správu Európskemu parlamentu a príslušnej inštitúcii, orgánu alebo agentúre. Osoba, ktorá podala sťažnosť, je informovaná o výsledku takéhoto vyšetrovania.

Európsky ombudsman predkladá Európskemu parlamentu každoročne výročnú správu o výsledku jeho šetrenia.

2. Európsky ombudsman je vymenovaný po každých voľbách do Európskeho parlamentu na čas, ktorý predstavuje funkčné obdobie parlamentu. Európsky ombudsman môže byť do svojej funkcie opätovne vymenovaný .

Európsky ombudsman môže byť odvolaný Európskym súdom na žiadosť Európskeho parlamentu, ak viac nespĺňa podmienky, ktoré sa vyžadujú na plnenie jeho funkcie alebo ak je obvinený z vážneho zneužitia úradnej moci.

3. Európsky ombudsman je úplne nezávislý pri plnení svojich povinností. Pri plnení týchto povinností nepožiadá nijaký orgán o pokyny, ani ich od nijakého orgánu neprijme. Európsky ombudsman sa nesmie počas svojho funkčného obdobia angažovať v akomkoľvek inom zamestnaní, bez ohľadu na to, či je alebo nie je odmeňované.

4. Európsky zákon Európskeho parlamentu stanovuje nariadenia a všeobecné podmienky, ktorými sa riadi plnenie povinností európskeho ombudsmana. Európsky parlament koná na základe vlastnej iniciatívy po vyžiadaní si stanoviska od Komisie a so súhlasom Rady ministrov.

Článok III-238

Európsky parlament má výročné zasadnutie. Zasadá, bez toho, aby sa požadovalo jeho zvolanie v druhý utorok v marci.

Európsky parlament môže zasadať aj na mimoriadnych čiastkových zasadnutiach na žiadosť väčšiny členov, z ktorých pozostáva, alebo na žiadosť Rady ministrov alebo Komisie.

Článok III-239

1. Komisia sa môže zúčastňovať na všetkých zasadnutiach Európskeho parlamentu a na jeho žiadosť je vypočutá.

Komisia odpovedá ústne alebo písomne na otázky, ktoré sú jej predložené Európskym parlamentom alebo jeho členmi.

2. Európska rada a Rada ministrov je vypočúvaná Európskym parlamentom v súlade s podmienkami stanovenými v rokovacom poriadku Európskej rady a v rokovacom poriadku a Rady ministrov.

Článok III-240

Okrem toho, čo je inak ustanovené v ústave, Európsky parlament koná väčšinou odovzdaných hlasov. Rokovací poriadok určuje uznášaniaschopnosť.

Článok III-241

Európsky parlament prijíma svoj rokovací poriadok konajúc väčšinou svojich členov, z ktorých pozostáva.

Rokovania Európskeho parlamentu sú publikované spôsobom stanoveným v ústave a jeho rokovacom poriadku.

Článok III-242

Európsky parlament prediskutuje na otvorenom zasadnutí všeobecnú výročnú správu, ktorú mu predloží Komisia.

Článok III-243

Ak je mu predložený návrh na vyslovenie nedôvery v súvislosti s činnosťou Komisie, Európsky parlament o ňom nebude hlasovať skôr ako po uplynutí aspoň troch dní, odkedy bol návrh predložený a len otvoreným hlasovaním.

Ak návrh na vyslovenie nedôvery schváli dvojtretinová väčšina odovzdaných hlasov, ktoré predstavujú väčšinu členov Európskeho parlamentu, z ktorých pozostáva, Komisia odstúpi. Pokračuje vo vybavovaní bežných záležitostí, až kým nie je nahradená v súlade s článkami I-25 a I-26. V tomto prípade funkčné obdobie Komisie vymenovanej, aby ju nahradila, uplynie k tomu dátumu, kedy by bolo uplynulo funkčné obdobie Komisie, ktorá musela odstúpiť.

Pododdiel 2

Európska rada

Článok III-244

1. Keď sa hlasuje, ktorýkoľvek člen Európskej rady môže konať najviac za jedného ďalšieho člena.

Zdržanie sa hlasovania členov osobne prítomných alebo zastúpených nezabráni prijatiu rozhodnutí Európskej rady, ktoré si vyžadujú jednomyselnosť.

2. Predseda Európskeho parlamentu môže byť pozvaný na prerokovanie Európskou radou.

3. Európska rada prijíma svoj rokovací poriadok jednoduchou väčšinou. Európskej rade pomáha Generálny sekretariát Rady ministrov.

Pododdiel 3

Rada ministrov

Článok III-245

1. Rada ministrov zasadá, keď ju zvolá jej predseda na základe svojej vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť jedného z jej členov alebo na žiadosť Komisie.
2. Európska rada prijíma jednomyseľne európske rozhodnutie, ktorým sa stanovujú pravidlá, ktorými sa riadi rotácia predsedníctva v útvaroch Rady ministrov.

Článok III-246

1. Keď sa hlasuje, ktorýkoľvek člen Rady ministrov môže konať aj za najviac jedného ďalšieho člena.
2. Keď sa požaduje, aby konala jednoduchou väčšinou, Rada ministrov koná väčšinou svojich členov.
3. Zdržanie sa hlasovania členov osobne prítomných alebo zastúpených nezabráni prijatiu aktov Rady ministrov, ktoré si vyžadujú jednomyseľnosť.

Článok III-247

1. Výbor pozostávajúci zo stálych zástupcov členských štátov zodpovedá za prípravu práce Rady ministrov a za vykonávanie úloh, ktoré mu Rada prideliuje. Výbor môže prijímať procedurálne rozhodnutia v prípadoch ustanovených v rokovacom poriadku Rady ministrov.
2. Rade ministrov pomáha generálny sekretariát pod vedením generálneho tajomníka vymenovaného Radou ministrov.

Rada ministrov rozhoduje o organizácii generálneho sekretariátu jednoduchou väčšinou.

3. Rada ministrov koná jednoduchou väčšinou, pokiaľ ide o procedurálne záležitosti a prijímanie jej rokovacieho poriadku.

Článok III-248

Rada ministrov môže jednoduchou väčšinou požiadať Komisiu, aby vykonala akékoľvek štúdie, ktoré Rada ministrov považuje za želateľné na dosiahnutie spoločných cieľov a predložiť k nim akékoľvek vhodné návrhy. Ak Komisia nepredloží návrh, informuje Radu ministrov o daných dôvodoch.

Článok III-249

Rada ministrov prijíma európske rozhodnutia stanovujúce pravidlá, ktorými sa riadia výbory ustanovené v ústave. Koná jednoduchou väčšinou po konzultáciách s Komisiou.

Pododdiel 4

Komisia

Článok III-250

Európski komisári a komisári sú vymenovaní na obdobie piatich rokov, čo podlieha, ak je to potrebné, článku III-243. Len štátni príslušníci členských štátov sa môžu stať európskymi komisármi alebo komisármi.

Článok III-251

Európski komisári a komisári sa zdržia akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich povinnosťami. Každý členský štát sa zaväzuje rešpektovať túto zásadu a nesnaží sa ovplyvňovať európskych komisárov a komisárov pri plnení ich úloh.

Európski komisári a komisári sa nesmú počas ich funkčného obdobia angažovať v akomkoľvek inom zamestnaní, bez ohľadu na to, či je alebo nie je odmeňované. Keď preberajú svoje povinnosti, slávnostne sa zaviažu, že tak počas ich funkčného obdobia, ako aj po ňom, budú rešpektovať záväzky z týchto povinností vyplývajúce a hlavne ich povinnosť správať sa dôstojne a diskrétno, pokiaľ ide o prijatie istých funkcií alebo istých výhod potom, ako prestali zastávať danú funkciu. V prípade akéhokoľvek porušenia týchto záväzkov môže Súdny dvor na žiadosť Rady ministrov konajúcej jednoduchou väčšinou alebo na žiadosť Komisie rozhodnúť, že príslušná osoba sa nútene vzdá funkcie v súlade s článkom III-253 alebo bude pozbavená jej práva na dôchodok alebo namiesto toho iných výhod.

Článok III-252

1. Okrem normálneho nahradenia vo funkcii alebo smrti povinnosti európskeho komisára alebo komisára skončia, keď individuálne dobrovoľne odstúpi z funkcie alebo je povinne zbavený funkcie. Európsky komisár alebo komisár odstúpi z funkcie, ak o to požiada predseda.

2. Miesto uvoľnené z dôvodu vzdania sa funkcie, povinného odchodu z funkcie alebo smrti zastáva počas zostávajúceho funkčného obdobia európskeho komisára alebo komisára nový európsky komisár alebo komisár menovaný predsedom Komisie v súlade s článkami I-25 a I-26.

3. V prípade vzdania sa funkcie, povinného odchodu z funkcie alebo smrti je predseda nahradený počas jeho zostávajúceho funkčného obdobia v súlade s článkom I-26(1).

4. V prípade odstúpenia všetkých európskych komisárov a komisárov títo zostávajú v svojej funkcii, až kým nie sú nahradení, a to na obdobie, ktoré predstavuje zostatok ich funkčného obdobia, v súlade s článkami I-25 a I-26.

Článok III-253

Ak akýkoľvek európsky komisár alebo komisár už viac nespĺňa podmienky požadované na plnenie jeho povinností alebo ak bol vinným z vážneho zneužívania úradnej funkcie, Súdny dvor ho môže na žiadosť Rady ministrov, konajúcej jednoduchou väčšinou alebo na žiadosť Komisie povinne uvoľniť z funkcie.

Článok III-254

Zodpovednosti, ktoré plní úradujúca Komisia, sú štruktúrované a pridelené jej členom predsedom, v súlade s článkom I-26(3) ústavy. Predseda môže počas funkčného obdobia Komisie tieto povinnosti presúvať. Európski komisári a komisári vykonávajú povinnosti, ktoré na nich prenesie predseda pod jeho právomocou.

Článok III-255

Komisia koná väčšinou členov Kolégia. Rokovací poriadok určuje uznášaniaschopnosť.

Článok III-256

Komisia prijíma svoj rokovací poriadok, aby tak zabezpečila svoj vlastný chod, aj chod svojich útvarov. Zabezpečí uverejnenie tohto poriadku.

Článok III-257

Komisia uverejňuje každoročne, najneskôr jeden mesiac pred otvorením zasadnutia Európskeho parlamentu, všeobecnú správu o činnosti únie.

Pododdiel 5

Súdny dvor

Článok III-258

Európsky súdny dvor zasadá neverejne v senátoch, ako veľký senát alebo zasadá v pléne v súlade so štatútom Súdneho dvora.

Článok III-259

Európskemu súdnemu dvoru pomáha osem generálnych advokátov. Ak by o to Európsky súdny dvor požiadal, Rada ministrov môže jednomyselne prijať európske rozhodnutie zvýšiť počet generálnych advokátov.

Povinnosťou generálneho advokáta, ktorý koná úplne nestranné a nezávisle, je predkladať na verejne prístupné súdne konania odôvodnené podania v prípadoch, ktoré si podľa štatútu Súdneho dvora vyžadujú jeho zainteresovanosť.

Článok III-260

Sudcovia a generálni advokáti Európskeho súdneho dvora sa vyberajú z osôb, o ktorých nezávislosti niet pochybností a ktoré spĺňajú kvalifikačné predpoklady požadované na vymenovanie do najvyšších súdnych funkcií v svojich príslušných krajinách alebo z osôb, ktoré sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva; vymenovaní sú na základe spoločného súhlasu vlád členských štátov, po konzultácii so senátom ustanoveným v článku III-262.

Každé tri roky prichádza k čiastočnej výmene sudcov a generálnych advokátov v súlade s podmienkami určenými v štatúte Súdneho dvora.

Sudcovia volia spomedzi svojich radov predsedu Súdneho dvora na funkčné obdobie troch rokov. Môže byť opätovne zvolený.

Európsky súdny dvor prijíma svoj rokovací poriadok. Tento rokovací poriadok musí byť odsúhlasený Radou ministrov.

Článok III-261

Počet sudcov Vyššieho súdu stanovuje štatút Súdneho dvora. Štatút môže stanoviť, že Vyššiemu súdu pomáhajú generálni advokáti.

Členovia Vyššieho súdu sú vybraní spomedzi osôb, o ktorých nezávislosti niet nijakých pochybností a ktorí vlastnia schopnosti požadované na vymenovanie do vysokej súdnej funkcie. Vymenovaní sú na základe spoločného súhlasu vlád členských štátov po konzultáciách so senátom ustanoveným v článku III-262.

Členstvo vo Vyššom súde sa čiastočne každé tri roky obnovuje. Členovia, ktorým uplynulo funkčné obdobie, môžu byť opätovne vymenovaní do funkcie.

Sudcovia volia spomedzi svojich radov predsedu Vyššieho súdu na funkčné obdobie troch rokov. Môže byť opätovne zvolený.

Vyšší súd stanoví svoj rokovací poriadok po dohode s Európskym súdnym dvorom. Tento rokovací poriadok podlieha súhlasu Rady ministrov.

Pokiaľ nestanovuje štatút Súdneho dvora inak, ustanovenia ústavy týkajúce sa Európskeho súdneho dvora platia aj pre Vyšší súd.

Článok III-262

Za účelom poskytovania stanoviska k vhodnosti kandidáta vykonávať povinnosti sudcu a generálneho advokáta na Európskom súdnom dvore a na Vyššom súde sa zriadi senát predtým, ako vlády členských štátov urobia rozhodnutia, ktoré sú uvedené v článkoch III-260 a III-261.

Senát pozostáva zo siedmich osôb vybratých spomedzi bývalých členov Európskeho súdneho dvora a Vyššieho súdu, členov najvyšších súdov a právnikov členských štátov, ktorí sú uznávanými odborníkmi, pričom jedného z nich navrhuje Európsky parlament. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie zakladajúce prevádzkové pravidlá senátu a európske rozhodnutie, ktorým sa menujú jeho členovia. Koná na základe iniciatívy predsedu Európskeho súdneho dvora.

Článok III-263

1. Vyšší súd má jurisdikciu právomoc vypočúvať a rozhodovať o prvostupňových žalobách alebo v konaniach uvedených v článkoch III-270, III-272, III-275, III-277 a II-279, s výnimkou tých, ktoré sú určené pre špecializovaný súd a tých, ktoré sú vyhradené v štatúte Európskeho súdneho dvora. Štatút môže stanoviť, že Vyšší súd môže mať jurisdikciu aj nad inými druhmi žalôb alebo konaní.

Rozhodnutia vydané Vyšším súdom podľa tohto odseku môžu podliehať právu odvolať sa na Európsky súdny dvor, ale len z hľadiska právneho posúdenia veci, za podmienok a v rámci obmedzení stanovených štatútom Súdneho dvora.

2. Vyšší súd má jurisdikciu prerokovať a rozhodovať pri žalobách alebo v konaniach podaných proti rozhodnutiam špecializovaných súdov zriadených podľa článku III-264.

Rozhodnutia vynesené Vyším súdom podľa tohto odseku môžu byť výnimočne predmetom preskúmania Európskym súdnym dvorom podľa podmienok a v rámci obmedzení stanovených štatútom, ak ide o vážne riziko, že by bola ovplyvnená jednotnosť alebo konzistentnosť európskeho práva.

3. Vyší súd má jurisdikciu prerokovať a rozhodovať o otázkach, ktoré boli postúpené na predbežné rozhodnutie podľa článku III-274 v konkrétnych oblastiach stanovených štatútom Súdneho dvora.

Keď Vyší súd dospeje k názoru, že si prípad vyžaduje zásadné rozhodnutie, ktoré pravdepodobne ovplyvní jednotnosť alebo konzistentnosť práva únie, môže tento prípad postúpiť Európskemu súdnemu dvoru, aby vyniesol rozhodnutie.

Rozhodnutia vynesené Vyším súdom o otázkach, ktoré sú postúpené na predbežné rozhodnutie môžu byť výnimočne predmetom preskúmania Európskym súdnym dvorom, podľa podmienok a v rámci obmedzení stanovených štatútom, ak ide o vážne riziko toho, že by bola ovplyvnená jednotnosť alebo konzistentnosť práva únie.

Článok III-264

1. Európske zákony môžu zriadiť špecializované súdy pripojené k Vyšiemu súdu, aby vypočúvali a rozhodovali na prvom stupni o istých druhoch žalôb alebo konaní podaných v konkrétnych oblastiach. Prijímajú sa na návrh Komisie po konzultáciách so Súdnym dvorom alebo na žiadosť Súdneho dvora po konzultáciách s Komisiou.

2. Európsky zákon, ktorým sa zriaďuje špecializovaný súd, stanoví pravidlá týkajúce sa organizácie tohto súdu a rozsah jurisdikcie, ktorá mu je zverená.

3. Rozhodnutia vydané špecializovanými súdmi môžu podliehať právu odvolať sa, len pokiaľ ide o právne posúdenia vecí alebo ak tak ustanoví európsky zákon, ktorým sa zakladá špecializovaný súd, aj právu odvolať sa na Vyší súd v súvislosti so skutkovým stavom.

4. Členovia špecializovaných súdov sú vybratí spomedzi osôb, o ktorých nezávislosti niet nijakých pochybností a ktorí vlastnia schopnosti požadované na vymenovanie do súdnej funkcie. Menuje ich Rada ministrov konajúca jednomyseľne.

5. Špecializované súdy si stanovujú svoje rokovacie poriadky po dohode so Súdnym dvorom. Tieto rokovacie poriadky si vyžadujú súhlas Rady ministrov.

6. Pokiaľ nestanoví inak európsky zákon zakladajúci špecializovaný súd, ustanovenia ústavy týkajúce sa Súdneho dvora a ustanovenia štatútu Súdneho dvora platia pre špecializované súdy.

Článok III-265

Ak Komisia dospeje k presvedčeniu, že členský štát nesplnil záväzok podľa ústavy, doručí odôvodnené stanovisko k danej záležitosti po tom, ako dá príležitosť danému štátu predložiť svoje pripomienky.

Ak príslušný štát neuvedie veci do súladu s daným stanoviskom v rámci obdobia stanoveného Komisiou, táto môže predložiť záležitosť Súdnemu dvoru.

Článok III-266

Členský štát, ktorý dospeje k presvedčeniu, že iný členský štát nesplnil záväzok podľa ústavy, môže predložiť záležitosť Súdnemu dvoru.

Predtým, ako členský štát podá žalobu proti inému členskému štátu za údajné porušenie záväzku podľa ústavy, predloží danú záležitosť Komisii.

Komisia doručí odôvodnené stanovisko po tom, ako dostal každý z príslušných štátov príležitosť predložiť svoj vlastný prípad a svoje pripomienky k prípadu tej druhej strany ústnou aj písomnou formou.

Ak Komisia nedoručila stanovisko do troch mesiacov od dátumu, ku ktorému jej bola daná záležitosť postúpená, absencia takéhoto stanoviska nezabráni tomu, aby bola daná záležitosť predstretá Súdnemu dvoru.

Článok III-267

1. Ak Súdny dvor zistí, že členský štát nesplnil záväzok podľa ústavy, príslušný štát je požiadaný, aby prijal nevyhnutné opatrenia na to, aby bol v súlade s rozsudkom Súdneho dvora.

2. Ak Komisia dospeje k presvedčeniu, že príslušný členský štát neprijal nevyhnutné opatrenia na to, aby bol v súlade s rozsudkom Súdneho dvora, môže predložiť prípad Súdnemu dvoru po tom, ako dá príležitosť danému štátu predložiť svoje pripomienky. Špecifikuje výšku paušálnej sumy alebo pokuty, ktorú má zaplatiť príslušný členský štát a ktorú považuje za daných okolností za primeranú.

Ak zistí Súdny dvor, že patričný členský štát nekonal v súlade s jeho rozsudkom, môže mu uvaliť paušálnu sumu alebo pokutu.

Tento postup sa netýka článku III-266.

3. Keď Komisia predloží prípad pred Súdny dvor podľa článku III-265 na tom základe, že patričný štát nesplnil svoje záväzky a neoznámil opatrenia, ktorými sa zapracoval európsky rámcový zákon, môže, keď to považuje za vhodné, požiadať, aby počas toho istého konania uvalil Súdny dvor zaplataenie paušálnej sumy alebo pokuty, keď Súdny dvor zistí, že prišlo k takémuto neplneniu. Ak Súdny dvor vyhovie žiadosti Komisie, platba, o ktorú ide, sa stáva účinnou v rámci časovej lehoty stanovenej Súdnym dvorom v jeho rozsudku.

Článok III-268

Európske zákony a európske nariadenia Rady ministrov môžu dať Súdnemu dvoru neobmedzenú jurisdikciu, pokiaľ ide o pokuty, ktoré sú v nich ustanovené.

Článok III-269

Bez toho, aby boli dotknuté iné ustanovenia ústavy, môže európsky zákon môže udeliť Súdnemu dvoru, do toho rozsahu, ktorý stanoví, jurisdikciu pri sporoch, ktoré sa týkajú uplatňovania zákonov prijatých na základe ústavy, ktoré tvoria európske práva duševného vlastníctva.

Článok III-270

1. Súdny dvor skúma zákonnosť európskych zákonov a rámcových zákonov, aktov Rady ministrov, Komisie a Európskej centrálnej banky, iných ako sú odporúčania a stanoviská a aktov Európskeho parlamentu určených na vyvolanie právnych účinkov voči tretím stranám. Práve tak skúma legálnosť aktov orgánov alebo agentúr únie, ktorých úmyslom je vyvolať právne účinky voči tretím stranám.
2. Z tohto dôvodu má jurisdikciu pri žalobách podaných členským štátom, Európskym parlamentom, Radou ministrov alebo Komisiou na základe nedostatočnej pôsobnosti, porušenia základnej formálnych náležitosti, porušenia ústavy alebo akýchkoľvek pravidiel práva týkajúcich sa jej uplatňovania alebo na základe zneužitia právomoci.
3. Súdny dvor má jurisdikciu podľa tých istých podmienok pri žalobách podaných Dvorom audítorov, Európskou centrálnou bankou a Výborom regiónov na účely ochrany ich výsadných privilégií.
4. Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže začať za tých istých podmienok konanie voči aktu adresovanému tejto osobe alebo takému, čo sa jej priamo a osobne týka a voči regulátornému aktu, ktorý sa jej priamo týka a nevyžaduje vykonávacie opatrenia.
5. Akty zriaďujúce orgány a agentúry únie môžu stanoviť osobitné podmienky a dojednania týkajúce sa opatrení vykonaných fyzickými alebo právnickými osobami voči aktom týchto orgánov alebo agentúr určených na vyvolanie právnych účinkov.
6. Súdne konanie stanovené v tomto článku sa musí začať do dvoch mesiacov od uverejnenia daného aktu alebo od jeho oznámenia žalobcovi alebo prípadne, ak toto neexistuje, odo dňa, kedy sa o ňom žalobca dozvedel.

Článok III-271

Ak je žaloba opodstatnená, Súdny dvor vyhlási dotknutý akt za neplatný.

Ale Súdny dvor, ak to považuje za nevyhnutné, skonštatuje, ktoré z účinkov daného aktu, ktorý prehlásil za neplatný, sa považujú za účinky s konečnou platnosťou.

Článok III-272

Ak by Európsky parlament, Rada ministrov, Komisia alebo Európska centrálna banka pri porušení ústavy nekonali, členské štáty a iné inštitúcie únie môžu podať žalobu na Súdny dvor, aby potvrdil porušenie. Toto ustanovenie platí, za tých istých podmienok na orgány a agentúry únie, ktoré neplnia.

Žaloba je prípustná len ak bola daná inštitúcia, agentúra alebo orgán najprv vyzvaná, aby konala. Ak do dvoch mesiacov potom, ako k tomu bola vyzvaná, daná inštitúcia, orgán alebo agentúra nedefinovali svoje stanovisko, žalobu je možné podať v ďalšom období dvoch mesiacov.

Ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba sa môže za podmienok stanovených v predchádzajúcich odsekoch sťažovať na Súdnom dvore, že akákoľvek inštitúcia, orgán alebo agentúra únie zabudol adresovať tejto osobe akýkoľvek akt, iný ako je odporúčanie alebo stanovisko.

Článok III-273

Inštitúcia alebo inštitúcie, orgán alebo agentúra, ktorého akt bol vyhlásený za neplatný alebo ktorého neplnenie bolo vyhlásené za odporujúce ústave, sa požiada o to, aby urobil nevyhnutné opatrenia a splnil rozsudok Súdneho dvora.

Tento záväzok neovplyvňuje akýkoľvek záväzok, ktorý môže byť výsledkom uplatňovania druhého odseku článku III-337.

Článok III-274

Súdny dvor má jurisdikciu vydávať predbežné nálezy týkajúce sa:

- (a) výkladu ústavy;
- (b) platnosti a výkladu aktov orgánov únie.

Ak sa takáto otázka vznesie pred akýmkoľvek súdom alebo pred senátom členského štátu, tento súd alebo senát môže požiadať Súdny dvor, aby o tejto otázke vydal rozhodnutie, ak usúdi, že rozhodnutie o danej otázke je nevyhnutné na to, aby mohol vyniesť rozsudok.

Ak sa takáto otázka vznesie v prípade, o ktorom sa má pojednávať pred súdom alebo pred senátom členského štátu, voči ktorého rozhodnutiam nie je možný žiaden súdny opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, tento súd alebo senát predloží danú záležitosť Súdnemu dvoru.

Ak sa takáto otázka vznesie v prípade, o ktorom sa má pojednávať pred súdom alebo pred senátom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor koná s minimálnym odkladom.

Článok III-275

Súdny dvor má jurisdikciu v sporoch týkajúcich sa náhrady škody ustanovených v druhom odseku článku III-337.

Článok III-276

Na základe žiadosti daného členského štátu podľa zistenia Európskej rady alebo Rady ministrov podľa článku I-58, Európsky súdny dvor má jurisdikciu výlučne v súvislosti s procedurálnymi zisteniami obsiahnutými v tom článku. Súd rozhodne do jedného mesiaca od dátumu daného zistenia.

Článok III-277

Súdny dvor má jurisdikciu v akomkoľvek spore medzi úniou a jej zamestnancami v rámci obmedzení a za podmienok stanovených v služobnom poriadku a podmienkach zamestnávania ostatných zamestnancov únie.

Článok III-278

Súdny dvor má v rámci tu ďalej stanovených obmedzení jurisdikciu v sporoch týkajúcich sa:

- (a) plnenia záväzkov členských štátov podľa štatútu Európskej investičnej banky. V tejto súvislosti má správna rada banky právomoci, ktoré je udelila Komisia podľa článku III-265;
- (b) opatrení prijatých Radou guvernérov Európskej investičnej banky. V tejto súvislosti môže ktorýkoľvek členský štát, Komisia alebo správna rada banky začať súdne konanie podľa podmienok stanovených v článku III-270;
- (c) opatrení prijatých správnou radou Európskej investičnej banky. Súdne konania voči takýmto opatreniam môžu začať len členské štáty alebo Komisia podľa podmienok stanovených v

článku III-270 a len na základe nesúlady s postupom ustanoveným v článku 21(2), (5), (6) a (7) štatútu Banky;

- (d) plnenie záväzkov národnými centrálnymi bankami podľa ústavy a štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. V tejto súvislosti sú právomoci Rady Európskej centrálnej banky v súvislosti s národnými centrálnymi bankami tie isté, ako sú právomoci udelené Komisii v súvislosti s členskými štátmi článku III-265. Ak Súdny dvor zistí, že národná centrálna banka si podľa ústavy nesplnila svoj záväzok, táto banka bude požiadaná, aby urobila nevyhnutné opatrenia na to, aby bola v súlade s rozsudkom Súdneho dvora.

Článok III-279

Súdny dvor má jurisdikciu vydať rozsudok podľa akejkoľvek arbitrážnej doložky obsiahnutej v zmluve uzavretej zo strany únie alebo za ňu, bez ohľadu na to, či sa táto zmluva riadi verejným alebo súkromným právom.

Článok III-280

Súdny dvor má jurisdikciu v akejkoľvek spore medzi členskými štátmi, ktorý sa týka predmetu ústavy, ak je mu spor predložený podľa osobitnej dohody medzi stranami.

Článok III-281

S výnimkou, keď priznáva jurisdikciu Súdnemu dvoru ústava, spory, ktorých stranou je únia, nie sú na takom základe vyčlenené z jurisdikcie súdov alebo senátov členských štátov.

Článok III-282

Súdny dvor nemá jurisdikciu v súvislosti s článkami I-39 a I-40 a ustanoveniami kapitoly II, oddielu V, III. časti týkajúcimi sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Súdny dvor však má jurisdikciu rozhodovať o konaniach, ktorými sa preskúmava zákonnosť reštriktívnych opatrení voči fyzickým alebo právnickým osobám prijatých Radou na základe článku III-/224 podaných v súlade s podmienkami stanovenými v článku III-270(4).

Článok III-283

Pri uplatňovaní si svojich pôsobností v súvislosti s ustanoveniami oddielov 4 a 5, kapitoly IV, hlavy III týkajúcimi sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti Súdny dvor nemá jurisdikciu preskúmať platnosť alebo primeranosť operácií vykonaných políciou alebo inými službami členského štátu presadzujúcimi zákon alebo vykonávania povinností zo strany členských štátov, pokiaľ ide o udržiavanie zákona a poriadku a zabezpečovanie vnútornej bezpečnosti, kde sú tieto opatrenia záležitosťou vnútroštátneho práva.

Článok III-284

Členské štáty sa zaväzujú nepredložiť spor týkajúci sa výkladu alebo uplatňovania ústavy na akúkoľvek inú metódu vysporiadania, okrem tých, čo sú tu ustanovené.

Článok III-285

Napriek tomu, či uplynula lehota stanovená v článku III-270(6), ktorákoľvek strana sa môže odvolávať pri súdnom konaní, v ktorom ide o európsky zákon alebo o európske nariadenie Rady ministrov, Komisie alebo Európskej centrálnej banky na dôvody špecifikované v článku III-270(2), aby sa pred Súdnym dvorom uplatnila neuplatniteľnosť daného aktu.

Článok III-286

Žaloby, ktoré sa predložia Súdnemu dvoru, nemajú odkladný účinok. Súdny dvor však môže nariadiť, ak dospeje k presvedčeniu, že si to vyžadujú okolnosti, aby bolo uplatňovanie napadnutého aktu pozastavené.

Článok III-287

Súdny dvor môže vo všetkých jemu predložených prípadoch predpísať akékoľvek nevyhnutné dočasné opatrenia.

Článok III-288

Rozsudky Súdneho dvora sú vykonateľné podľa podmienok stanovených v článku III-307.

Článok III-289

Štatút Súdneho dvora je ustanovený v protokole.

Európsky zákon môže upraviť ustanovenia štatútu s výnimkou hlavy I a článku 64. Prijíma sa na žiadosť Súdneho dvora a po konzultáciách s Komisiou alebo na návrh Komisie a po konzultáciách so Súdny dvorom.

Pododdiel 6

Dvor audítorov

Článok III-290

1. Dvor audítorov kontroluje účty všetkých príjmov a výdavkov únie. Práve tak kontroluje účty všetkých príjmov a výdavkov všetkých orgánov zriadených úniou, pokiaľ príslušný zakladajúci nástroj nezabraňuje takejto kontrole.

Dvor audítorov poskytuje Európskemu parlamentu a Rade ministrov vyhlásenie o zárukách, pokiaľ ide o vierohodnosť účtov a zákonnosť a regulárnosť príslušných operácií, o ktoré sa opierajú, ktoré je uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Toto vyhlásenie môže byť doplnené osobitnými zhodnoteniami týkajúcimi sa každej hlavnej oblasti činnosti únie.

2. Dvor audítorov prekontroluje, či boli prijaté všetky príjmy a či vznikli všetky výdavky zákonným a regulárnym spôsobom a či bolo finančné hospodárenie dobré. Pritom podá správu hlavne o akýchkoľvek prípadoch neregulárnosti.

Audit príjmov sa vykonáva na základe súm určených ako splatné sumy a súm, ktoré boli skutočne únií zaplatené.

Audit výdavkov sa vykonáva na základe prijatých záväzkov a vykonaných platieb.

Tieto audity môžu byť vykonané pred uzavretím účtov za príslušný finančný rok.

3. Audit je založený na základe záznamov a ak je to nevyhnutné, vykonávaný je priamo na mieste v iných inštitúciách, v priestoroch akéhokoľvek orgánu, ktorý hospodári s príjmami alebo výdavkami za úniu a v členských štátoch, vrátane priestorov akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osoby prijímajúcej platby z rozpočtu. Audit v členských štátoch sa vykonáva v súčinnosti s vnútroštátnymi kontrolnými orgánmi alebo ak tieto nemajú potrebné právomoci, s príslušnými vnútroštátnymi ministerstvami. Dvor audítorov a kontrolné orgány na úrovni členských štátov spolupracujú v duchu dôvery, pričom si zachovávajú svoju nezávislosť. Tieto orgány alebo ministerstvá informujú Dvor audítorov o tom, či sa majú v úmysle zúčastniť auditu.

Ostatné orgány, akékoľvek inštitúcie hospodáriace s príjmami alebo výdavkami za úniu, akákoľvek fyzická alebo právnická osoba prijímajúca platby z rozpočtu a vnútroštátne kontrolné orgány alebo ak tieto nemajú potrebné právomoci, príslušné ministerstvá na úrovni členských štátov predložia Dvor audítorov na jeho žiadosť akýkoľvek dokument alebo informácie nevyhnutné na to, aby si vykonával svoju úlohu.

V súvislosti s činnosťou Európskej investičnej banky pri hospodárení s výdavkami a príjmami únie práva prístupu Dvora audítorov k informáciám, ktoré má v držbe banka, sa riadia dohodou medzi Dvorom audítorov, bankou a Komisiou. Ak dohoda nie je, Dvor audítorov bude mať aj tak prístup k informáciám potrebným pre audit výdavkov a príjmov únie, ktoré spravuje banka.

4. Dvor audítorov vypracuje výročnú správu po uzavretí každého finančného roka. Predkladá sa ostatným inštitúciám a je uverejnená spolu s odpoveďami týchto inštitúcií na pripomienky Dvora audítorov v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Dvor audítorov môže predložiť kedykoľvek svoje pripomienky hlavne formou osobitných správ ku konkrétnym otázkam a podáva stanoviská na žiadosť jednej z ostatných inštitúcií.

Svoje výročné správy, osobitné správy alebo stanoviská prijíma väčšina jeho členov. Môže však zaviesť interné neverejné postupy, aby prijal isté kategórie správ alebo stanovísk za podmienok stanovených jeho rokovacím poriadkom.

Pomáha Európskemu parlamentu a Rade ministrov pri uplatňovaní ich právomocí kontroly nad plnením rozpočtu.

Dvor audítorov prijíma svoj rokovací poriadok. Tento poriadok si vyžaduje súhlas Rady ministrov.

Článok III-291

1. Členovia Dvora audítorov sú vybraní spomedzi osôb, ktoré patria alebo patrili v ich príslušných krajinách k externým audítorským orgánom alebo ktoré sú na túto funkciu osobitne kvalifikované. O ich nezávislosti nesmú byť nijaké pochybnosti.

2. Členovia Dvora audítorov sú vymenovaní na funkčné obdobie šiestich rokov. Ich funkčné obdobie je obnoviteľné. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa ustanovuje zoznam členov vypracovaný v súlade s návrhmi predstretými každým členským štátom. Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Členovia Dvora audítorov volia spomedzi svojich radov svojho predsedu na funkčné obdobie troch rokov. Môže byť opätovne zvolený.

3. Členovia Dvora audítorov sú úplne nezávislí pri plnení si svojich povinností, čo je vo všeobecnom záujme únie.

Pri plnení svojich povinností nebudú žiadať pokyny, ani ich prijímať od akejkoľvek vlády alebo od akéhokoľvek iného orgánu. Zdržia sa akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich funkciami.

4. Členovia Dvora audítorov nesmú počas ich funkčného obdobia vykonávať akékoľvek iné povolanie, bez ohľadu na to, či platené alebo nie. Keď preberajú svoje povinnosti, slávnostne sa zaviazujú, že tak počas ich funkčného obdobia, ako aj po ňom, budú rešpektovať záväzky z týchto povinností vyplývajúce a hlavne ich povinnosť správať sa dôstojne a diskretné, pokiaľ ide o prijatie istých funkcií alebo istých výhod, potom ako prestali zastávať danú funkciu.

5. Okrem normálnej výmeny alebo smrti skončia povinnosti člena Dvora audítorov vtedy, keď odstúpi z funkcie alebo je odvolaný rozhodnutím Súdneho dvora podľa odseku 6.

Takto uvoľnené miesto sa obsadí až do konca funkčného obdobia daného člena.

Okrem prípadu odvolania zastávajú členovia Dvora audítorov a vo funkcii, až kým nie sú nahradení.

6. Člen Dvora audítorov môže byť pozbavený funkcie alebo jeho práva na dôchodok alebo iných výhod namiesto neho len vtedy, keď Súdny dvor na žiadosť Dvora audítorov zistí, že už viac nespĺňa potrebné podmienky alebo neplní záväzky, ktoré vyplývajú z jeho funkcie.

ODDIEL 2

PORADNÉ ORGÁNY ÚNIE

Pododdiel 1

Výbor regiónov

Článok III-292

Počet členov Výboru regiónov neprekročí 350. Rada ministrov prijme jednomyselne európske rozhodnutie určujúce zloženie Výboru.

Členovia výboru a rovnaký počet náhradných členov je vymenovaných na päť rokov. Ich funkčné obdobie je obnoviteľné.

Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa určí zoznam členov a náhradných členov vypracovaný v súlade s návrhmi predstretými každým členským štátom.

Keď im vyprší mandát uvedený v článku I-31(2), na základe ktorého boli navrhnutí, funkčné obdobie členov Výboru skončí automaticky a potom budú nahradení na zostatok funkčného obdobia v súlade s tým istým postupom. Žiaden člen výboru nemôže byť súčasne členom Európskeho parlamentu.

Článok III-293

Výbor regiónov si volí svojho predsedu a funkcionárov spomedzi svojich členov na dvaapolročné funkčné obdobie.

Prijíma svoj rokovací poriadok.

Výbor zvoláva jeho predseda na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady ministrov alebo Komisie. Môže zasadať aj na základe vlastnej iniciatívy.

Článok III-294

S Výborom regiónov konzultuje Európsky parlament, Rada ministrov alebo Komisia vtedy, keď tak určuje ústava a vo všetkých ostatných prípadoch, hlavne v tých, ktoré sa týkajú cezhraničnej spolupráce a v ktorých to jedna z týchto inštitúcií považuje za vhodné.

Európsky parlament, Rada ministrov alebo Komisia, ak to považujú za nevyhnutné, stanoví Výboru na predloženie jeho stanoviska časovú lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako jeden mesiac od dátumu, keď dostane predseda v tom zmysle dané oznámenie. Po uplynutí tejto lehoty nezabrání absencia stanoviska v ďalších opatreniach.

Keď je konzultovaný Hospodársky a sociálny výbor podľa článku III-298, Výbor regiónov informuje Európsky parlament, Radu ministrov alebo Komisiu o žiadosti o stanovisko. Môže vypracovať stanovisko zo svojej vlastnej iniciatívy v prípadoch, kde považuje také opatrenie za vhodné.

Stanovisko Výboru, spolu so zápisnicou z rokovania sa predkladá Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Komisii.

Pododdiel 2

Hospodársky a sociálny výbor

Článok III-295

Počet členov Hospodárskeho a sociálneho výboru neprekročí 350. Rada ministrov prijíma jednomyselne európske rozhodnutie určujúce zloženie výboru.

Článok III-296

Členovia výboru sú vymenovaní na funkčné obdobie piatich rokov. Ich funkčné obdobie je obnoviteľné. Rada ministrov prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa určí zoznam členov vypracovaný v súlade s návrhmi predstretými každým členským štátom.

Rada ministrov koná po konzultáciách s Komisiou. Môže získať stanovisko európskych orgánov, ktoré zastupujú rozličné hospodárske a sociálne odvetvia a občiansku spoločnosť, ktorým záleží na činnostiach únie.

Článok III-297

Výbor volí svojho predsedu a funkcionárov spomedzi svojich členov na dvaapolročné funkčné obdobie.

Prijíma svoj rokovací poriadok.

Výbor zvoláva jeho predsedu na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady ministrov alebo Komisie. Môže zasadať aj na základe vlastnej iniciatívy.

Článok III-298

Výbor musí byť konzultovaný Európskym parlamentom, Radou ministrov alebo Komisiou, keď to stanovuje ústava. Vo všetkých ostatných prípadoch môže byť konzultovaný a týmito inštitúciami. Môže vypracovať stanovisko zo svojej vlastnej iniciatívy.

Európsky parlament, Rada ministrov alebo Komisia, ak to považujú za nevyhnutné, stanovia výboru na predloženie jeho stanoviska časovú lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako jeden mesiac od dátumu, keď dostane predseda v tom zmysle dané oznámenie. Po uplynutí tejto lehoty nezabráni absencia stanoviska v ďalších opatreniach.

Stanovisko výboru spolu so zápisnicou z rokovania sa predkladá Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Komisii.

ODDIEL 3

EURÓPSKA INVESTIČNÁ BANKA

Článok III-299

Európska investičná banka má právnu subjektivitu.

Členmi Európskej investičnej banky sú členské štáty.

Štatút Európskej investičnej banky je ustanovený v protokole. Európske zákony môžu upraviť články 4, 11 a 12 a článok 18(5) štatútu banky na žiadosť Európskej investičnej banky a po konzultáciách s Komisiou alebo na návrh Komisie a po konzultáciách s Európskou investičnou bankou.

Článok III-300

Úlohou Európskej investičnej banky je prispievať, tým, že má prístup ku kapitálovým trhom a môže využívať svoje vlastné zdroje, k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme únie. Za týmto účelom udeľuje táto banka prevádzkovaná na neziskovom základe pôžičky a dáva záruky, ktorými uľahčuje financovanie týchto projektov vo všetkých odvetviach hospodárstva:

- (a) projekty na rozvoj menej rozvinutých regiónov;
- (b) projekty na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na rozvoj nových aktivít, ktoré si vyžaduje progresívne zriadenie vnútorného trhu, tam, kde sú tieto projekty takého rozsahu alebo charakteru, že ich nie je možné úplne financovať rozličnými prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch.
- (c) projekty spoločného záujmu pre niekoľko členských štátov, ktoré sú takého rozsahu alebo charakteru, že ich nie je možné úplne financovať rozličnými prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch.

Pri plnení svojich úloh uľahčuje banka financovanie investičných programov v prepojení na pomoc zo Štrukturálnych fondov a z iných finančných nástrojov únie.

ODDIEL 4

SPOLOČNÉ USTANOVENIA PRE ORGÁNY, INŠTITÚCIE A AGENTÚRY ÚNIE

Článok III-301

1. Ak pri presadzovaní tejto ústavy koná Rada ministrov na návrh Komisie, požaduje sa jednomyselnosť pri akte, ktorý predstavuje úpravu toho návrhu, čo podlieha článkom I-54, III-302 (10) a (13), a III-310.
2. Pokiaľ Rada ministrov nekonala, môže Komisia pozmeniť jej návrh kedykoľvek počas postupov, ktoré vedú k prijatiu aktu únie.

Článok III-302

1. Keď sa podľa ústavy prijímajú európske zákony alebo rámcové zákony podľa bežného legislatívneho postupu, platia tieto ustanovenia.
2. Komisia predkladá návrh Európskemu parlamentu a Rade ministrov.

Prvé čítanie

3. Európsky parlament prijme svoje stanovisko pri prvom čítaní a oznámi ho Rade ministrov.
4. Ak Rada ministrov súhlasí so stanoviskom Európskeho parlamentu, navrhnutý akt sa prijme.
5. Ak Rada ministrov nesúhlasí so stanoviskom Európskeho parlamentu, prijme svoje stanovisko pri prvom čítaní a oznámi ho Európskemu parlamentu.
6. Rada ministrov informuje Európsky parlament v plnom rozsahu o dôvodoch, ktoré viedli k prijatiu jej stanoviska pri prvom čítaní.
Komisia informuje Európsky parlament v plnom rozsahu o svojom stanovisku.

Druhé čítanie

7. Ak do troch mesiacov po takom oznámení Európsky parlament
 - (a) odsúhlasí stanovisko Rady ministrov pri prvom čítaní alebo ak ešte neprijala rozhodnutie, navrhovaný akt sa považuje za prijatý;
 - (b) zamietne väčšinou členov, z ktorých pozostáva, stanovisko Rady ministrov pri prvom čítaní, navrhovaný akt sa považuje za neprijatý;
 - (c) navrhne väčšinou členov, z ktorých pozostáva, úpravy v stanovisku Rady ministrov pri prvom čítaní, takto upravený text sa predloží Rade ministrov a Komisii, ktorá predloží stanovisko k tým úpravám.

8. Ak do troch mesiacov po obdržaní úprav Európskeho parlamentu Rada ministrov konajúca kvalifikovanou väčšinou,

- (a) odsúhlasí všetky tie úpravy, akt, o ktorý ide, sa bude považovať za prijatý;
- (b) neodsúhlasí všetky úpravy, predseda Rady ministrov so súhlasom predsedu Európskeho parlamentu zvolá do šiestich týždňov zasadnutie Zmierovacieho výboru.

9. Rada ministrov koná jednomyselne o takých úpravách, ku ktorým Komisia predložila negatívne stanovisko.

Zmierovanie

10. Zmierovací výbor, ktorý pozostáva z členov Rady ministrov alebo ich zástupcov a rovnakého počtu členov zastupujúcich Európsky parlament, má úlohu dosiahnuť dohodu o spoločnom texte kvalifikovanou väčšinou členov Rady ministrov alebo ich zástupcov a väčšinou členov zastupujúcich Európsky parlament do šiestich týždňov od jeho zvolania na základe stanovísk Parlamentu a Rady ministrov pri druhom čítaní.

11. Komisia sa zúčastňuje rokovania Zmierovacieho výboru a vykoná všetky nevyhnutné iniciatívy sledujúce tým cieľ zmieriť stanoviská Európskeho parlamentu a Rady ministrov.

12. Ak do šiestich týždňov od jeho zvolania neodsúhlasí Zmierovací výbor spoločný text, navrhovaný akt sa bude považovať za neprijatý.

Tretie čítanie

13. Ak v tom období Zmierovacieho výbor odsúhlasí spoločný text, Európsky parlament, konajúci väčšinou odovzdaných hlasov a Rada ministrov, konajúca kvalifikovanou väčšinou, budú mať, každý z nich, lehotu šiestich týždňov od dátumu, v ktorom majú prijať akt, o ktorý ide, v súlade so spoločným textom. Ak tak neurobia, navrhovaný akt sa bude považovať za neprijatý.

14. Obdobia troch mesiacov a šiestich týždňov uvedené v tomto článku sa predĺži maximálne patrične o jeden mesiac a dva týždne na základe iniciatívy Európskeho parlamentu alebo Rady ministrov.

Osobitné ustanovenia

15. Keď sa v prípade konkrétne ustanovenom v ústave predloží zákon alebo rámcový zákon v rámci bežného legislatívneho postupu na základe iniciatívy skupiny členských štátov na odporúčanie Európskej centrálnej banky alebo na žiadosť Súdneho dvora alebo Európskej investičnej banky, odsek 2, druhá veta odseku 6 a odsek 9 neplatia.

Európsky parlament a Rada ministrov oznámia navrhovaný akt Komisii s ich stanoviskami pri prvom a druhom čítaní.

Európsky parlament alebo Rada ministrov môžu požiadať v priebehu celého postupu Komisiu o stanovisko. Komisia môže vypracovať stanovisko aj zo svojej vlastnej iniciatívy. Môže sa, ak to považuje za nevyhnutné, zúčastňovať Zmierovacieho výboru za podmienok stanovených v odseku 11.

Článok III-303

Európsky parlament, Rada ministrov a Komisia vzájomne konzultujú a spoločnou dohodou urobia úpravy ich spolupráce. Za tým účelom môžu uzatvárať medziinštitucionálne dohody v súlade s ústavou, ktoré môžu mať záväzný charakter.

Článok III-304

1. Pri vykonávaní svojich misií sú podporované inštitúcie, orgány a agentúry únie otvorenou, efektívnou a nezávislou európskou administratívou.
2. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-332, európsky zákon zavedie za tým účelom osobitné ustanovenia.

Článok III-305

1. Inštitúcie, orgány a agentúry únie uznávajú dôležitosť transparentnosti ich práce a stanovia v svojich rokovacích poriadkoch pri uplatňovaní článku I-49 osobitné ustanovenia týkajúce sa prístupu verejnosti k dokumentom. Súdny dvor a Európska centrálna banka podliehajú ustanoveniam článku I-49(3) pri plnení svojich administratívnych úloh.
2. Európsky parlament a Rada ministrov zabezpečia uverejnenie dokumentov týkajúcich sa zákonodarných postupov.

Článok III-306

1. Rada ministrov prijíma európske nariadenia a rozhodnutia určujúce:
 - (a) platy, požitky a dôchodky predsedu Európskej rady, predsedu Komisie, ministra zahraničných vecí únie, európskych komisárov a komisárov, predsedu, členov a tajomníka Európskeho súdneho dvora a členov a tajomníka Vyššieho súdu,

- (b) podmienky zamestnania, hlavne platy, príspevky a dôchodky predsedu a členov Dvora audítorov.

Práve tak určuje akúkoľvek platbu, ktorá sa má uskutočniť namiesto odmeny.

2. Rada ministrov prijíma európske nariadenia a rozhodnutia, ktorými sa určujú príspevky členov Hospodárskeho a sociálneho výboru.

Článok III-307

Akty Rady ministrov, Komisie alebo Európskej centrálnej banky, ktoré uvažujú peňažný záväzok na osoby iné ako sú štáty, sú vymáhateľné.

Vymáhanie sa riadi pravidlami občianskeho procesného poriadku platnými v tom členskom štáte, na ktorého území sa vykonáva. Príkaz na jeho vymáhanie priloží k rozhodnutiu, bez inej formality ako je overenie pravosti daného rozhodnutia, vnútroštátny orgán, ktorý vlada každého členského štátu na tieto účely určí a oznámi to Komisii a Súdnemu dvoru.

Keď boli tieto formality ukončené na základe žiadosti príslušnej strany, táto strana môže postupovať s vymáhaním tým, že záležitosť predloží priamo príslušnému orgánu v súlade s vnútroštátnym právom.

Vymáhanie môže byť pozastavené len rozhodnutím Súdneho dvora. Súdny príslušnej krajiny sú tie, ktoré majú jurisdikciu nad sťažnosťami na to, že sa vymáhanie vykonáva neregulárnym spôsobom.

KAPITOLA II
FINANČNÉ USTANOVENIA

ODDIEL 1

VIACROČNÝ FINANČNÝ RÁMEC

Článok III-308

1. Viacročný finančný rámec sa zakladá na obdobie aspoň piatich rokov v súlade s článkom I-54.
2. Finančný rámec fixne stanoví výšky súm ročných stropov v súvislosti so záväznými prídelmi podľa kategórie výdavkov a ročný strop pri platbách prídeltov. Kategórie výdavkov, ktorých je počtom len niekoľko, zodpovedajú hlavným odvetviám činnosti únie.
3. Finančný rámec stanoví akékoľvek iné ustanovenia požadované na hladký beh ročného rozpočtového postupu.
4. Keď sa neprijal do konca predchádzajúceho finančného rámca nijaký európsky zákon Rady ministrov, ktorý by stanovil nový finančný rámec, stropy a iné ustanovenia zodpovedajúce poslednému roku toho rámca sa predĺžia až do času, kým nie je prijatý takýto zákon.
5. V priebehu celého postupu, ktorý vedie k prijatiu finančného rámca, prijme Európsky parlament, Rada ministrov a Komisia akékoľvek opatrenie nevyhnutné na uľahčenie úspešného ukončenia daného postupu.

ODDIEL 2

ROČNÝ ROZPOČET ÚNIE

Článok III-309

Finančný rok trvá od 1. januára do 31. decembra.

Článok III-310

Európske zákony ustanovujú ročný rozpočet únie v súlade s týmito ustanoveniami:

1. Každá inštitúcia vypracuje do 1. júla odhad svojich výdavkov. Komisia tieto odhady zlučuje do návrhu rozpočtu. Prikladá k tomu stanovisko, ktoré môže obsahovať odlišné odhady.

Návrh rozpočtu obsahuje aj odhad príjmov a odhad výdavkov.

Komisia môže návrh rozpočtu upraviť počas daného postupu, až kým sa nezvolá Zmierovací výbor uvedený nižšie v odseku 5.

2. Komisia predkladá návrh rozpočtu Európskemu parlamentu a Rade ministrov najneskôr do 1. septembra toho roka, ktorý predchádza roku, v ktorom sa má príslušný rozpočet plniť.

3. Rada ministrov prijíma svoje stanovisko k návrhu rozpočtu a predkladá ho Európskemu parlamentu najneskôr do 1. októbra toho roka, ktorý predchádza roku, v ktorom sa má príslušný rozpočet plniť. Rada ministrov informuje Európsky parlament v plnom rozsahu o dôvodoch, ktoré viedli k prijatiu jej stanoviska.

4. Ak do štyridsaťdva dní po takom oznámení Európsky parlament:

- (a) odsúhlasí stanovisko Rady ministrov alebo neurobí rozhodnutie, európsky zákon o rozpočte sa považuje za prijatý;
- (b) navrhne úpravy v stanovisku Rady ministrov väčšinou členov, z ktorých pozostáva, takto upravený text sa predloží Rade ministrov a Komisii. Predseda Európskeho parlamentu so súhlasom predsedu Rady ministrov okamžite zvolá zasadnutie Zmierovacieho výboru.

Ak do desiatich dní informuje Rada ministrov Európsky parlament o tom, že odsúhlasila všetky jeho úpravy, Zmierovací výbor nezasadne.

5. Zmierovací výbor, ktorý pozostáva z členov Rady ministrov alebo ich zástupcov a rovnakého počtu členov zastupujúcich Európsky parlament, má za úlohu dosiahnuť dohodu o spoločnom texte kvalifikovanou väčšinou členov Rady ministrov alebo ich zástupcov a väčšinou členov zastupujúcich Európsky parlament do dvadsaťjeden dní od jeho zvolania na základe stanovisk Európskeho parlamentu a Rady ministrov.

6. Komisia sa zúčastňuje rokovania Zmierovacieho výboru a vykoná všetky nevyhnutné iniciatívy sledujúc tým cieľ zmieriť stanoviská Európskeho parlamentu a Rady ministrov.

7. Ak do dvadsaťjeden dní uvedených v odseku 5 Zmierovací výbor odsúhlasí spoločný text, Európsky parlament konajúci väčšinou odovzdaných hlasov a Rada ministrov konajúca kvalifikovanou väčšinou, budú mať, každý z nich, lehotu štrnástich dní od tohto dátumu, v ktorej majú prijať spoločný text.

8. Ak do daných dvadsaťjeden dní uvedených v odseku 5 Zmierovací výbor neodsúhlasí spoločný text alebo ak Rada ministrov zamietne spoločný text, Parlament môže do štrnástich dní konajúc väčšinou členov, z ktorých pozostáva a troma pätinami odovzdaných hlasov potvrdiť jej úpravy. Ak nie je potvrdená úprava zo strany Parlamentu, stanovisko Rady ministrov k rozpočtovej položke, ktorá je predmetom príslušnej úpravy, sa považuje za prijaté.

Ale ak Parlament konajúc väčšinou členov, z ktorých pozostáva a troma pätinami odovzdaných hlasov zamietne spoločný text, môže požiadať o predloženie nového návrhu rozpočtu.

9. Keď bol postup ustanovený v tomto článku ukončený, predseda Európskeho parlamentu vyhlási, že európsky rozpočtový zákon bol s konečnou platnosťou prijatý.

Článok III-311

1. Ak nebol na začiatku finančného roka prijatý nijaký európsky rozpočtový zákon, každý mesiac je možné minúť sumu, ktorá je ekvivalentom najviac jednej dvanástiny rozpočtových prídelov zakotvených v európskom rozpočtovom zákone na predchádzajúci finančný rok, pokiaľ ide o akúkoľvek kapitolu alebo iné ďalšie delenie rozpočtu v súlade s ustanoveniami európskeho zákona uvedenými v článku III-318; avšak táto úprava nebude mať taký účinok, že by dávala k dispozícii Komisii prídely presahujúce jednu dvanástinu z tých, ktoré sú stanovené v návrhu rozpočtu, o ktorom sa rokuje.

2. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie a v súlade s inými podmienkami stanovenými v prvom odseku európske rozhodnutie, ktorým sa povoľujú výdavky presahujúce jednu dvanástinu. Rada ministrov predkladá rozhodnutie okamžite Európskemu parlamentu.

Európske rozhodnutie stanoví nevyhnutné opatrenia týkajúce sa zdrojov, aby sa zabezpečilo uplatňovanie tohto článku.

Vstupuje do platnosti tridsať dní po jeho prijatí, ak sa nerozhodne Európsky parlament konajúci väčšinou členov, z ktorých pozostáva, že zníži tieto výdavky v rámci danej časovej lehoty.

Článok III-312

V súlade s podmienkami stanovenými európskym zákonom uvedeným v článku III-318, akékoľvek iné prídely ako sú tie, ktoré sa týkajú výdavkov na zamestnancov, ktoré sú na konci finančného roka neočakávané, je možné preniesť len do ďalšieho finančného roka.

Prídely sú roztriedené pod rozličnými kapitolami, zoskupujúcimi výdavkové položky podľa ich charakteru alebo účelu a sú ďalej rozčlenené v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-318.

Výdavky Európskeho parlamentu, Rady ministrov, Komisie a Súdneho dvora sú uvedené v oddelených častiach rozpočtu, bez toho, aby boli dotknuté osobitné úpravy pri určitých spoločných výdavkových položkách.

ODDIEL 3

PLNENIE ROZPOČTU A ABSOLUTÓRIUM

Článok III-313

Komisia plní rozpočet v spolupráci s členskými štátmi, v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-318, na svoju vlastnú zodpovednosť a v rámci limitov prídeltov, ktoré boli pridelené, pričom zohľadňuje zásady riadneho finančného hospodárenia. Členské štáty spolupracujú s Komisiou, aby zabezpečili, že sa prídely používajú v súlade s týmito zásadami.

Európsky zákon uvedený v článku III-318 ustanoví kontrolu a povinnosti auditu členských štátov pri plnení rozpočtu a z toho vyplývajúce povinnosti.

Európsky zákon uvedený v článku III-318 ustanoví povinnosti a detailné pravidlá pre každú inštitúciu, týkajúce sa jej časti pri uskutočňovaní svojich vlastných výdavkov.

Komisia môže, čo podlieha limitom a podmienkam stanoveným v európskom zákone uvedenom v článku III-318, urobiť prevody prídeltov medzi kapitolami alebo medzi ďalšími časťami v rámci rozpočtu.

Článok III-314

Komisia predkladá každoročne Európskemu parlamentu a Rade ministrov účty za predchádzajúci finančný rok týkajúce sa plnenia daného rozpočtu. Komisia im práve tak predloží finančný výkaz aktív a pasív únie.

Komisia predloží hodnotiacu správu o financiách únie aj Európskemu parlamentu a Rade ministrov na základe dosiahnutých výsledkov, hlavne vo vzťahu k indikátorom uvedeným Európskym parlamentom a Radou ministrov podľa článku III-315.

Článok III-315

1. Európsky parlament na odporúčanie Rady ministrov udeľuje Komisii absolútorium, pokiaľ ide o plnenie rozpočtu. Za týmto účelom Rada ministrov a Európsky parlament skontrolujú jeden za druhým účty, finančné výkazy a hodnotiacu správu uvedenú v článku III-314, výročnú správu Dvora audítorov spolu s odpoveďami kontrolovaných inštitúcií na pripomienky Dvora audítorov, vyhlásenie o zárukách uvedené v druhom pododseku článku III-290(1) a akékoľvek príslušné mimoriadne správy Dvora audítorov.

2. Predtým, ako je Komisii udelené absolútorium alebo z akéhokoľvek iného dôvodu v súvislosti s uplatňovaním svojich právomocí nad plnením rozpočtu, Európsky parlament môže požiadať o vypočutie Komisie, aby poskytla dôkazy týkajúce sa vykonávania výdavkov alebo fungovania finančných kontrolných systémov. Komisia predloží akékoľvek nevyhnutné informácie Európskemu parlamentu na základe jeho žiadosti.

3. Komisia prijme všetky príslušné opatrenia, aby konala podľa pripomienok v rozhodnutiach týkajúcich sa udelenia absolutória a podľa pripomienok Európskeho parlamentu týkajúcich sa vykonávania výdavkov, práve tak ako poznámok pripojených k odporúčaniam na udelenie absolutória, ktoré prijala Rada ministrov.

4. Na žiadosť Európskeho parlamentu alebo Rady ministrov podá Komisia správu o opatreniach prijatých v svetle týchto pripomienok a poznámok a hlavne o pokynoch udelených ministerstvám zodpovedným za plnenie rozpočtu. Tieto správy sa predkladajú aj Dvoru audítorov.

ODDIEL 4

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

Článok III-316

Viacročný finančný rámec a ročný rozpočet sa vypracovávajú v eure.

Článok III-317

Komisia môže za predpokladu, že to oznámi príslušným orgánom dotknutých členských štátov, previesť na menu jedného z členských štátov svoje držby v mene iného členského štátu do rozsahu potrebného na to, aby im to umožnilo ich použitie na účely, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti ústavy. Komisia sa bude do maximálne možnej miery vyhýbať takýmto prevodom, ak vlastní hotovosť alebo likvidné aktíva v tých menách, ktoré potrebuje.

Komisia jedná s každým dotknutým členským štátom cez orgán, ktorý si tento štát určí. Pri vykonávaní finančných operácií využíva Komisia služby emisnej banky dotknutého členského štátu alebo akejkolvek inej finančnej inštitúcie odsúhlasenej týmto štátom.

Článok III-318

1. Európske zákony:
 - (a) stanovujú finančné pravidlá, ktoré určujú hlavne postup, ktorý sa má prijať pri zostavovaní a plnení rozpočtu a pri predkladaní a kontrole účtov;
 - (b) stanovujú pravidlá týkajúce sa zodpovednosti finančných kontrolórov, oprávňujúcich funkcionárov a funkcionárov zodpovedných za účtovné záležitosti.

Prijímajú sa po konzultáciách s Dvorom audítorov.

2. Rada ministrov prijíma na návrh Komisie európske nariadenie určujúce metódy a postupy, ktorými sa príjmy rozpočtu zabezpečené úpravami týkajúcimi sa vlastných zdrojov únie dajú k dispozícii Komisii a prípadne opatrenia, ktoré sa majú uplatňovať na splnenie požiadaviek týkajúcich sa hotovosti. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskym parlamentom a Dvorom audítorov.

3. Rada ministrov koná jednomyselne do 1. januára 2007 vo všetkých prípadoch uvedených v tomto článku.

Článok III-319

Európsky parlament, Rada ministrov a Komisia zabezpečujú, aby boli k dispozícii finančné prostriedky a aby sa tak umožnilo únii, aby si plnila svoje zákonné záväzky vo vzťahu k tretím stranám.

Článok III-320

Zvolávajú sa pravidelné zasadnutia medzi predsedami Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Komisie na základe iniciatívy Komisie v rámci rozpočtových postupov uvedených v tejto kapitole. Predsedovia prijímú všetky nevyhnutné opatrenia na to, aby podporovali konzultácie a odsúhlasenie stanovísk príslušných inštitúcií z mierom, aby sa tak uľahčovalo vykonávanie ustanovení tejto kapitoly.

ODDIEL 5

BOJ PROTI PODVODOM

Článok III-321

1. Únia a členské štáty bojujú proti podvodom a akýmkoľvek iným nezákonným činnostiam ovplyvňujúcim finančné záujmy únie prostredníctvom opatrení prijatých v súlade s týmto článkom. Tieto opatrenia fungujú ako odstrašovací prostriedok a sú také, aby umožňovali účinnú ochranu v členských štátoch.

2. Členské štáty prijímajú tie isté opatrenia, aby bojovali proti podvodom ovplyvňujúcim finančné záujmy únie, aké podnikajú, aby bojovali proti podvodom ovplyvňujúcim ich vlastné finančné záujmy.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, členské štáty koordinujú svoje opatrenia zamerané na ochranu finančných záujmov únie proti podvodom. Za týmto účelom organizujú spolu s Komisiou úzku a pravidelnú spoluprácu medzi orgánmi s príslušnou pôsobnosťou.

4. Európske zákony alebo rámcové zákony stanovujú potrebné opatrenia v oblastiach predchádzania a boja proti podvodom ovplyvňujúcim finančné záujmy únie s cieľom umožniť účinnú a ekvivalentnú ochranu v členských štátoch.

Prijímajú sa po konzultáciách s Dvorom audítora.

5. Komisia v spolupráci s členskými štátmi predkladá každý rok Európskemu parlamentu a Rade ministrov správu o opatreniach a ustanoveniach prijatých za účelom vykonávania tohto článku.

KAPITOLA III

POSILNENÁ SPOLUPRÁCA

Článok III-322

Akakoľvek posilnená spolupráca je v súlade s ústavou a právom únie.

Takáto spolupráca nenarušuje vnútorný trh alebo hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Nepredstavuje prekážku alebo diskrimináciu v obchode medzi členskými štátmi, ani medzi nimi neskresľuje hospodársku súťaž.

Článok III-323

Akakoľvek navrhovaná posilnená spolupráca rešpektuje pôsobnosti, práva a záväzky tých členských štátov, ktoré sa jej nezúčastňujú. Tie členské štáty nebrzdia jej realizáciu zo strany zúčastnených členských štátov.

Článok III-324

1. Keď sa zakladá posilnená spolupráca, je otvorená všetkým členským štátom a podmienená je súladom s prípadnými podmienkami účasti stanovenými v európskom oprávňujúcom rozhodnutí. Práve tak je pre ne otvorená v akomkoľvek inom čase, čo je podmienené súladom s už prijatými aktmi v danom rámci, okrem akýchkoľvek takých podmienok.

Komisia a členské štáty zúčastňujúce sa posilnenej spolupráce zabezpečia uľahčovanie účasti čo najväčšiemu možnému počtu členských štátov.

2. Komisia a prípadne minister zahraničných vecí únie poskytujú pravidelné informácie všetkým členom Rady ministrov a Európskeho parlamentu týkajúce sa vývoja v posilnenej spolupráci.

Článok III-325

1. Členské štáty, ktoré si želajú založiť medzi sebou posilnenú spoluprácu v jednej z oblastí, ktoré pokrýva ústava, s výnimkou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, predložia žiadosť Komisii a skonkretizujú rozsah a ciele navrhovanej posilnenej spolupráce. Komisia môže predložiť v takom zmysle návrh Rade ministrov. V prípade, ak Komisia nepredloží návrh, informuje dotknuté členské štáty o dôvodoch, prečo tak neurobila.

Oprávnenie postupovať formou posilnenej spolupráce sa udeľuje európskym rozhodnutím Rady ministrov konajúcej na návrh Komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

2. V rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky adresujú členské štáty, ktoré si prajú medzi sebou založiť posilnenú spoluprácu, svoju žiadosť Rade ministrov. Predkladá sa ministrom zahraničných vecí únie, ktorý zaujme stanovisko k tomu, či je posilnená spolupráca v súlade so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou únie a Komisii, ktorá zaujme stanovisko najmä k tomu, či je posilnená spolupráca v súlade s ostatnými politikami únie. Pre informáciu sa predkladá aj Európskemu parlamentu.

Oprávnenie postupovať formou posilnenej spolupráce sa udeľuje európskym rozhodnutím Rady ministrov.

Článok III-326

1. Ktorýkoľvek členský štát, ktorý si želá zúčastňovať sa posilnenej spolupráce v jednej z oblastí uvedených v článku III-325(1) oznámi svoj zámer Rade ministrov a Komisii.

V priebehu štyroch mesiacov od dátumu prijatia oznámenia potvrdí Komisia účasť dotknutého členského štátu. Skonštatuje, keď je to nevyhnutné, že boli splnené akékoľvek podmienky účasti a prijme akékoľvek prechodné opatrenia, ktoré sa považujú za nevyhnutné, pokiaľ ide o uplatňovanie už prijatých aktov v rámci posilnenej spolupráce.

Ak však Komisia dospeje k názoru, že neboli splnené akékoľvek podmienky účasti, naznačí úpravy, ktoré je potrebné prijať, aby sa tieto podmienky splnili, a stanoví lehotu na opätovné preskúmanie žiadosti o účasť. Opätovne preskúma žiadosť v súlade s postupom stanoveným v predchádzajúcom pododseku. Ak Komisia dospeje k názoru, že ešte stále neboli splnené akékoľvek podmienky účasti, dotknutý členský štát môže postúpiť záležitosť Rade ministrov, ktorá koná v súlade s článkom I-43(3). Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie aj prechodné opatrenia uvedené v druhom pododseku.

2. Ktorýkoľvek členský štát, ktorý si praje zúčastňovať sa posilnenej spolupráce v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky oznámi svoj úmysel Rade ministrov, ministrom zahraničných vecí únie a Komisii.

Rada ministrov potvrdí účasť dotknutého členského štátu po konzultáciách s ministrom zahraničných vecí únie. Skonštatuje, keď je to nevyhnutné, že boli splnené akékoľvek podmienky účasti. Rada ministrov môže prijať na návrh ministra zahraničných vecí únie aj akékoľvek prechodné úpravy, ktoré sa považujú za nevyhnutné, pokiaľ ide o uplatňovanie aktov, ktoré sú už prijaté v rámci posilnenej spolupráce. Ak však Rada ministrov dospeje k názoru, že neboli splnené akékoľvek podmienky účasti, naznačí úpravy, ktoré sa majú prijať, aby sa tieto podmienky splnili a stanoví lehotu na opätovné preskúmanie žiadosti o účasť.

Na účely tohto odseku koná Rada ministrov v súlade s článkom I-43(3).

Článok III-327

Výdavky, ktoré sú výsledkom realizácie posilnenej spolupráce, iné ako sú správne náklady, ktoré vznikajú inštitúciám, znášajú zúčastňujúce sa členské štáty, pokiaľ o nich nerozhodnú inak všetci členovia Rady ministrov, konajúc jednomyseľne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-328

Keď ustanovenie ústavy, ktoré môže byť uplatňované v kontexte posilnenej spolupráce stanovuje, že Rada ministrov má konať jednomyseľne, Rada ministrov konajúc jednomyseľne v súlade s úpravami stanovenými v článku I-43(3) môže, na základe vlastnej iniciatívy, rozhodnúť, že bude konať kvalifikovanou väčšinou.

Keď ustanovenie ústavy, ktoré môže byť uplatňované v kontexte posilnenej spolupráce stanovuje, že Rada ministrov prijíma európske zákony alebo rámcové zákony podľa osobitného legislatívneho postupu, Rada ministrov konajúc jednomyseľne v súlade s úpravami stanovenými v článku I-43(3) môže, na základe vlastnej iniciatívy, rozhodnúť, že bude konať podľa bežného legislatívneho postupu. Rada ministrov koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Článok III-329

Rada ministrov a Komisia zabezpečujú konzistentnosť činností vykonaných v kontexte posilnenej spolupráce a konzistentnosť takýchto činností s politikami únie a za tým účelom spolupracujú.

HLAVA VII

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

Článok III-330

Zohľadňujúc štrukturálnu hospodársku a sociálnu situáciu francúzskych zámorských departmentov, Azorov, Madeiry a Kanárskych ostrovov, ktorú predstavuje ich odľahlosť, ostrovná poloha, malá rozloha, nepriaznivé topografické a klimatické podmienky, hospodárska závislosť na malom množstve produktov, trvalý charakter a kombinácia ktorých vážne obmedzuje ich rozvoj, Rada ministrov na základe návrhu Komisie prijíma európske nariadenia a rozhodnutia, zamerané najmä na stanovenie podmienok pri uplatňovaní ústavy v týchto regiónoch, vrátane spoločných politík.

Koná po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Opatrenia uvedené v prvom odseku sa týkajú najmä takých oblastí, ako sú colné a obchodné politiky, fiškálna politika, voľné zóny, politika v oblasti poľnohospodárstva a rybolovu, podmienky dodávok surovín a základných spotrebiteľských tovarov, štátna pomoc a podmienky prístupu ku štrukturálnym fondom a horizontálnym programom únie.

Rada ministrov prijíma opatrenia uvedené v prvom odseku, zohľadňujúc osobitné charakteristické črty a prekážky tých najvzdialenejších regiónov, bez narušovania celistvosti a súdržnosti právneho poriadku únie, vrátane vnútorného trhu a spoločných politík.

Článok III-331

Ústava sa nijakým spôsobom nedotýka pravidiel v členských štátoch, ktorými sa riadi systém vlastníctva majetku.

Článok III-332

V každom z členských štátov sa teší únia tej najrozsiahlnejšej právnej spôsobilosti udeľovanej právnickým osobám podľa ich zákonov; môže najmä získať alebo sa zbavovať hnutel'ného a nehnuteľného majetku a môže byť stranou súdneho konania. Za týmto účelom zastupuje úniu Komisia. Je však zastúpená aj každou z daných inštitúcií v záležitostiach týkajúcich sa ich príslušných pôsobení, na základe ich administratívnej autonómie

Článok III-333

Služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov únie ustanovuje európsky zákon. Prijíma sa po konzultáciách s inými dotknutými inštitúciami.

Článok III-334

Komisia môže v rámci limitov a za podmienok stanovených európskym nariadením alebo rozhodnutím prijatým jednoduchou väčšinou Radou ministrov zbierať akékoľvek informácie a vykonávať akékoľvek preverky požadované v súvislosti s plnením úloh, ktorými je poverená.

Článok III-335

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 5 Protokolu o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, opatrenia na predkladanie štatistických údajov stanovuje európsky zákon alebo rámcový zákon, keď je to nevyhnutné na plnenie činností únie.
2. Predkladanie štatistických údajov je v súlade s nestrannosťou, spoľahlivosťou, objektivitou, vedeckou nezávislosťou, nákladovou efektívnosťou a dôverným charakterom štatistických údajov; nespôsobuje nadmernú záťaž ekonomických prevádzkovateľom.

Článok III-336

Od členov inštitúcií únie, členov výborov, funkcionárov a iných zamestnancov únie sa požaduje, aj keď ich povinnosti skončili, neprezrádzať informácie takého typu, ktoré sú záväzne chránené služobným tajomstvom, hlavne informácie o podnikoch, ich obchodných vzťahoch alebo nákladových zložkách.

Článok III-337

Zmluvná zodpovednosť únie sa riadi zákonom, ktorým sa spravuje príslušná zmluva.

V prípade nezmluvnej zodpovednosti únia napraví akúkoľvek škodu spôsobenú jej inštitúciami alebo jej zamestnancami pri plnení ich povinností v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre zákony členských štátov.

Druhý odsek platí za tých istých podmienok na škodu spôsobenú Európskou centrálnou bankou alebo jej zamestnancami pri plnení ich povinností.

Osobná právna zodpovednosť zamestnancov voči únii sa riadi ustanoveniami stanovenými v ich Služobnom poriadku alebo v podmienkach zamestnávania, ktorými sa riadia.

Článok III-338

Sídlo inštitúcií únie sa určuje na základe spoločného súhlasu vlád členských štátov.

Článok III-339

Rada ministrov prijíma jednomyseľne európske nariadenie, ktorým sa stanovujú pravidlá, ktorými sa riadia jazyky inštitúcií únie, bez toho, aby bol dotknutý štatút Súdneho dvora.

Článok III-340

Únia požíva na územiach členských štátov také privilégia a imunity, aké sú potrebné pre plnenie jej úloh, za podmienok stanovených v Protokole z 8. apríla 1965 o privilégiách a imunitách Európskych spoločenstiev. To isté platí pre Európsku centrálnu banku a Európsku investičnú banku.

Článok III-341

Ústava neovplyvňuje práva a záväzky vyplývajúce z dohôd uzavretých pred 1. januárom 1958 alebo pre pristupujúce štáty pred dátumom ich pristúpenia medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.

Do rozsahu, do akého nie sú také dohody zlučiteľné s ústavou, dotknutý členský štát alebo štáty prijímú všetky vhodné opatrenia na odstránenie takýchto zistených nezlučiteľností. Členské štáty si za týmto účelom v prípade potreby vzájomne pomáhajú a prípadne zaujmú spoločný postoj.

Pri uplatňovaní dohôd uvedených v prvom odseku berú členské štáty do úvahy fakt, že výhody vyplývajúce z tejto ústavy pre každý členský štát tvoria nedeliteľnú súčasť únie, a preto sú neoddeliteľne spojené s vytvorením spoločných inštitúcií, s prenesením právomocí na tieto inštitúcie a s poskytovaním rovnakých výhod zo strany všetkých ostatných členských štátov.

Článok III-342

1. Ústava nezabraňuje uplatňovaniu týchto pravidiel:
 - (a) žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých prezradenie považuje za odporujúce základným záujmom jeho bezpečnosti;
 - (b) ktorýkoľvek členský štát môže prijať opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu základných záujmov svojej bezpečnosti, ktoré sú spojené s výrobou alebo obchodovaním so zbraňami, muníciou a vojnovým materiálom; také kroky neovplyvnia nepriaznivo podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu týkajúce sa produktov, ktoré nie sú určené konkrétne na vojenské účely.
2. Rada ministrov môže prijať na návrh Komisie jednomyselne európske rozhodnutie, ktoré zmení zoznam tých produktov vypracovaný 15. apríla 1958, na ktoré platia ustanovenia odseku 1(b).

IV. ČASŤ

VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Portugalskú republiku, Fínsku republiku, Švédske kráľovstvo, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, ...

2. Zmluva o založení ústavy platí pre francúzske zámorské departmenty, pre Azory, Madeiru a Kanárske ostrovy v súlade s článkom III-329 III. časti.

3. Osobitné dojednania týkajúce sa pridruženia stanovené v hlave IV v III. časti Zmluvy o založení ústavy platia pre zámorské krajiny a územia uvedené na zozname v prílohe II ZES.

Zmluva o založení ústavy neplatí pre zámorské krajiny a územia s osobitnými vzťahmi so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré nie sú zaradené na príslušný zoznam.

4. Zmluva o založení ústavy platí pre európske územia, za ktorých vonkajšie vzťahy zodpovedá niektorý členský štát.

5. Zmluva o založení ústavy platí pre Ålandy v súlade s ustanoveniami stanovenými v protokole 2 k danému aktu týkajúcejmu sa podmienok pristúpenia Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva.

6. Napriek predchádzajúcim odsekom:

(a) Zmluva o založení ústavy neplatí pre Faerské ostrovy;

(b) Zmluva o založení ústavy neplatí pre zvrchované oblasti so základňami Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na Cypre;

(c) Zmluva o založení ústavy platí pre Normanské ostrovy a pre ostrov Man do rozsahu potrebného na zabezpečenie vykonávania dojednaní pre tieto ostrovy stanovené v zmluve týkajúcej sa pristúpenia nových členských štátov do Európskeho hospodárskeho spoločenstva a do Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu podpísanej 22. januára 1972.

Článok IV-5 Regionálne únie

Zmluva o založení ústavy nezabráni existencii alebo uzavretiu regionálnych únií medzi Belgickom a Luxemburskom alebo medzi Belgickom, Luxemburskom a Holandskom do toho rozsahu, že ciele týchto regionálnych únií sa nedosahujú uplatňovaním uvedenej zmluvy.

Článok IV-6 Protokoly

Protokoly pripojené k tejto zmluve tvoria jej neoddeliteľnú časť.

Článok IV-7

Postup pri revidovaní Zmluvy o založení ústavy

1. Vláda ktoréhokoľvek členského štátu, Európsky parlament alebo Komisia môžu predložiť Rade ministrov návrhy na úpravu Zmluvy o založení ústavy. Tieto návrhy sa oznamujú národným parlamentom členských štátov.

2. Ak Európska rada, po konzultáciách s Európskym parlamentom a Komisiou prijme jednoduchou väčšinou rozhodnutie v prospech preskúmania navrhovaných úprav, predseda Európskej rady zvolá Konvent pozostávajúci zo zástupcov národných parlamentov členských štátov, hláv štátov alebo vlád členských štátov, Európskeho parlamentu a Komisie. Európska centrálna banka je tiež konzultovaná v prípade inštitucionálnych zmien v menovej oblasti. Európska rada môže rozhodnúť jednoduchou väčšinou, po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, že nezvolá Konvent, ak by to nebolo odôvodnené rozsahom navrhovaných úprav. V tom druhom prípade definuje Európska rada referenčný rámec pre konferenciu zástupcov vlád členských štátov.

Konvent preskúma návrhy úprav a prijme konsenzom odporúčanie pre konferenciu zástupcov vlád členských štátov stanovenú v odseku 3.

3. Konferenciu zástupcov vlád členských štátov zvoláva predseda Rady ministrov za účelom rozhodnutia vzájomnou dohodou o úpravách, ktoré sa majú vykonať v Zmluve o založení ústavy.

Zmeny a doplnky nadobudnú platnosť po ich ratifikovaní všetkými členskými štátmi v súlade s ich ústavnými požiadavkami.

4. Ak dva roky po podpise zmluvy, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o založení ústavy, ju štyri pätiny členských štátov ratifikovali a jeden alebo viac členských štátov narazili na ťažkosti pokračovať v postupe ratifikácie, záležitosť sa predloží Európskej rade.

Článok IV-8

Prijatie, ratifikácia a vstup Zmluvy o založení ústavy do platnosti

1. Zmluvu o založení ústavy ratifikujú Vysoké zmluvné strany v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami. Ratifikačné listiny sa ukladajú u vlády Talianskej republiky.

2. Zmluva o založení ústavy vstupuje do platnosti dňa za predpokladu, že všetky ratifikačné listiny boli uložené, alebo v prípade, že by sa tak nestalo, v prvý deň mesiaca nasledujúceho po uložení ratifikačnej listiny posledným signatárskym štátom, ktorý mal prijať toto opatrenie.

Článok IV-9
Trvanie

Zmluva o založení ústavy sa uzatvára na dobu neurčitú.

Článok IV-10
Jazyky²

Zmluva o založení ústavy je vypracovaná v jednom origináli v jazyku dánskom, holandskom, anglickom, fínskom, francúzskom, nemeckom, gréckom, írskom, talianskom, portugalskom, španielskom, švédskom, českom, estónskom, lotyšskom, litovskom, maďarskom, maltézske, poľskom, slovenskom a slovinskom, pričom texty v každom z týchto jazykov sú rovnako autentické, uložia sa v archívoch vlády Talianskej republiky, ktorá pošle overenú kópiu každej z vlád ostatných signatárskych štátov.

² Prispôsobí sa v súlade s aktom o pristúpení.

PROTOKOL O ÚLOHE NÁRODNÝCH PARLAMENTOV V EURÓPSKEJ ÚNII

VYSOKÉ ZMLUVNÉ STRANY,

PRIPOMÍNAJÚC, že spôsob, akým jednotlivé národné parlamenty vykonávajú kontrolu svojej vlastnej vlády vo vzťahu k činnostiam únie, je záležitosťou konkrétneho ústavného usporiadania a praktík každého členského štátu,

ŽELAJÚC SI však povzbudzovať národné parlamenty k väčšej zaangažovanosti v činnostiach Európskej únie a posilňovať ich možnosť vyjadrovať svoje názory na legislatívne návrhy, práve tak ako na ďalšie záležitosti, ktoré pre nich môžu byť mimoriadne zaujímavé,

DOHODLI SA NA nasledovných ustanoveniach, ktoré sa stávajú prílohou Ústavy:

I. Informácie pre národné parlamenty členských štátov

1. Všetky konzultačné dokumenty Komisie (zelené a biele knihy a oznámenia) predkladá Komisia priamo národným parlamentom členských štátov v čase ich publikovania. Komisia posielala národným parlamentom členských štátov aj ročný legislatívny program a práve tak aj akýkoľvek iný nástroj legislatívneho plánovania alebo stratégie uplatňovania istej politiky, ktoré predkladá Európskemu parlamentu a Rade ministrov, v tom istom čase, keď ich predkladá týmto inštitúciám.
2. Všetky legislatívne návrhy zaslané Európskemu parlamentu a Rade ministrov sa posielajú súčasne národným parlamentom členských štátov.

3. Národné parlamenty členských štátov môžu poslať predsedom Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Komisie odôvodnené stanovisko k tomu, či je legislatívny návrh v súlade so zásadou subsidiarity, podľa postupu ustanoveného v Protokole o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality.
4. Obdobie šiestich týždňov musí uplynúť medzi časom, keď dá Komisia legislatívny návrh k dispozícii Európskemu parlamentu, Rade ministrov a národným parlamentom členských štátov v úradných jazykoch Európskej únie a dátumom, keď sa zaradí podľa legislatívneho postupu na program rokovania Rady ministrov s cieľom jeho prijatia alebo prijatia stanoviska k nemu, čo podlieha výnimkám na základe naliehavosti, ktorej dôvody sú uvedené v akte alebo v stanovisku. S výnimkou naliehavých prípadov, ktoré boli patrične odôvodnené, nie je možné prijať akúkoľvek dohodu o legislatívnom návrhu počas týchto šiestich týždňov. Desať dní musí uplynúť medzi zaradením návrhu na program Rady ministrov a prijatím stanoviska Radou ministrov.
5. Programy zasadnutí Rady ministrov a ich výsledky, vrátane zápisníc zo zasadnutí, na ktorých Rada ministrov rokuje o legislatívnych návrhoch, sa predkladajú priamo národným parlamentom členských štátov v tom istom čase, keď sa predkladajú vládam členských štátov.
6. Keď má Európska rada v úmysle použiť ustanovenie článku I-24, odsek 4, prvý pododsek, národné parlamenty sú o všetkých rozhodnutiach dopredu informované.

Keď má Európska rada v úmysle použiť ustanovenie článku I-24, odsek 4, druhý pododsek, národné parlamenty sú o tom informované aspoň štyri mesiace predtým, ako sa prijme akékoľvek rozhodnutie.

7. Dvor audítorov posíela svoju výročnú správu pre informáciu národným parlamentom členských štátov v tom istom čase, ako sa predkladá Európskemu parlamentu a Rade ministrov.
8. V prípade dvojkomorových národných parlamentov platia tieto ustanovenia pre obe komory.

II. Medziparlamentná spolupráca

9. Európsky parlament a národné parlamenty spoločne určia, ako je možné efektívne a pravidelne organizovať a presadzovať medziparlamentnú spoluprácu v rámci Európskej únie.
10. Konferencia výborov pre európske záležitosti môže predložiť akýkoľvek príspevok, ktorý považuje za vhodný, do pozornosti Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Komisie. Táto Konferencia okrem toho presadzuje výmenu informácií a najlepšie praktiky medzi parlamentmi členských štátov a Európskym parlamentom, vrátane ich odborných výborov. Konferencia môže organizovať aj medziparlamentné konferencie ku konkrétnym témam, hlavne diskutovať o záležitostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. Príspevky zo strany Konferencie nie sú nijakým spôsobom záväzné pre národné parlamenty ani neprejudikujú ich stanoviská.

PROTOKOL O UPLATŇOVANÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY

VYSOKÉ ZMLUVNÉ STRANY,

ŽELAJÚC SI zabezpečiť, že sa rozhodnutia prijímajú čo najbližšie k občanom únie,

ROZHODNUTÉ určiť podmienky uplatňovania zásad subsidiarity a proporcionality zakotvených v článku I-9 Ústavy a zaviesť systém monitorovania uplatňovania týchto zásad zo strany inštitúcií,

DOHODLI SA NA nasledovných ustanoveniach, ktoré sa stávajú prílohou Ústavy:

1. Každá inštitúcia zabezpečuje nepretržitým spôsobom dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality, ako to ustanovuje článok I-9 Ústavy.
2. Komisia na široko konzultuje pred navrhnutím legislatívnych aktov. Také konzultácie zohľadňujú, kde je to vhodné, regionálny a miestny rozmer akčných krokov, s ktorými sa počíta. V mimoriadne naliehavých prípadoch Komisia neuskutoční takéto konzultácie. Vo svojom návrhu uvedie dôvody daného rozhodnutia.
3. Komisia posielala všetky svoje legislatívne návrhy a upravené návrhy národným parlamentom členských štátov v tom istom čase ako zákonodarcovi únie. Európsky parlament aj Rada ministrov rozposielajú patrične národným parlamentom členských štátov svoje legislatívne rozhodnutia a stanoviská Rady ministrov po ich prijatí.

4. Komisia odôvodní svoj návrh z hľadiska zásady subsidiarity a proporcionality. Akýkoľvek legislatívny návrh by mal obsahovať podrobné vyhlásenie, na základe ktorého je možné vyhodnotiť jeho súlad so zásadami subsidiarity a proporcionality. Toto vyhlásenie by malo istým spôsobom vyhodnotiť finančný dopad návrhu a v prípade rámcového zákona jeho dôsledky týkajúce sa pravidiel, ktoré sa majú zaviesť zo strany členských štátov, vrátane regionálnej legislatívy, ak je to nevyhnutné. Dôvody, ktoré vedú k záveru, že cieľ únie sa dá lepšie dosiahnuť na úrovni únie, musia byť opodstatnené kvalitatívnymi, a kdekoľvek je to možné, aj kvantitatívnymi indikátormi. Komisia berie do úvahy, že nutnosť akejkoľvek záťaže, či finančnej alebo administratívnej, s dopadom na úniu, národné vlády, regionálne alebo miestne orgány, ekonomických prevádzkovateľov a občanov sa musí zminimalizovať a musí byť úmerná cieľu, ktorý sa má dosiahnuť.
5. Do šiestich týždňov od dátumu doručenia legislatívneho návrhu môže ktorýkoľvek národný parlament alebo ktorákoľvek komora národného parlamentu členského štátu poslať predsedom Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Komisie odôvodnené stanovisko s uvedením toho, prečo sú presvedčení, že daný návrh nie je v súlade so zásadou subsidiarity. Úlohou každého národného parlamentu alebo každej komory národného parlamentu bude toto konzultovať, kde je to vhodné, s regionálnymi parlamentmi s legislatívnymi právomocami.
6. Európsky parlament, Rada ministrov a Komisia berú do úvahy odôvodnené stanovisko vydané národnými parlamentmi členských štátov alebo komorou národného parlamentu.

Národné parlamenty členských štátov s jednokomorovými parlamentnými systémami majú dva hlasy, kým každá z komôr dvojkomorového parlamentného systému má jeden hlas.

Pokiaľ predstavujú odôvodnené stanoviská týkajúce sa nesúlady návrhu Komisie so zásadou subsidiarity aspoň jednu tretinu všetkých hlasov pridelených národným parlamentom členských štátov a ich komorám, Komisia prehodnotí svoj návrh. Tento prah predstavuje aspoň jednu štvrtinu hlasov v prípade návrhu Komisie alebo akejkoľvek iniciatívy istej skupiny členských štátov podľa ustanovení článku III-165 Ústavy v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Po takomto prehodnotení sa môže Komisia rozhodnúť, že ponechá, pozmení alebo siahne svoj návrh. Komisia uvedie dôvody svojho rozhodnutia.

7. Súdny dvor má jurisdikciu vypočúť si žaloby na základe porušenia zásady subsidiarity legislatívnym aktom predostretým v súlade s pravidlami ustanovenými v článku III-270 Ústavy členskými štátmi alebo oznámeným z ich strany, v súlade s ich právnym poriadkom, za ich národný parlament alebo za jeho komoru.

V súlade s tým istým článkom Ústavy môže rovnako podať aj Výbor regiónov takéto žaloby týkajúce sa legislatívnych aktov, v súvislosti s prijatím ktorých Ústava ustanovuje, že majú byť konzultované.

8. Komisia predkladá každý rok Európskej rade, Európskemu parlamentu, Rade ministrov a národným parlamentom členských štátov správu o uplatňovaní článku I-9 Ústavy. Táto výročná správa sa predkladá aj Výboru regiónov a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

**PROTOKOL O ZASTÚPENÍ OBČANOV
V EURÓPSKOM PARLAMENTE A VÁŽENÍ HLASOV
V EURÓPSKEJ RADE A V RADE MINISTROV**

VYSOKÉ ZMUVNÉ STRANY

PRIJALI nasledovné ustanovenia, ktoré sú prílohou Zmluvy o založení Ústavy pre Európu:

ČLÁNOK 1

Ustanovenia týkajúce sa Európskeho parlamentu

1. Počas funkčného parlamentného obdobia 2004-2009 je počet zástupcov zvolených do Európskeho parlamentu v každom členskom štáte nasledovný:

Belgicko	24
Česká republika	24
Dánsko	14
Nemecko	99
Estónsko	6
Grécko	24
Španielsko	54
Francúzsko	78
Írsko	13
Taliansko	78
Cyprus	6
Lotyšsko	9
Litva	13
Luxembursko	6
Maďarsko	24
Malta	5
Holandsko	27
Rakúsko	18
Poľsko	54
Portugalsko	24
Slovinsko	7
Slovensko	14
Fínsko	14
Švédsko	19
Spojené kráľovstvo	78

ČLÁNOK 2

Ustanovenia týkajúce sa váženia hlasov v Európskej rade a v Rade ministrov

1. Nasledovné ustanovenia zostávajú v platnosti do 1. novembra 2009 bez dotknutia sa článku I-24 Ústavy.

Pri rokovaníach Európskej rady a Rady ministrov nevyžadujúcich si kvalifikovanú väčšinu sa vážia hlasy členov nasledovne:

Belgicko	12
Česká republika	12
Dánsko	7
Nemecko	29
Estónsko	4
Grécko	12
Španielsko	27
Francúzsko	29
Írsko	7
Taliansko	29
Cyprus	4
Lotyšsko	4
Litva	7
Luxembursko	4
Maďarsko	12
Malta	3
Holandsko	13
Rakúsko	10
Poľsko	27
Portugalsko	12
Slovinsko	4
Slovensko	7
Fínsko	7
Švédsko	10
Spojené kráľovstvo	29

Rozhodnutia sa prijímajú vtedy, ak za ne hlasuje aspoň 232 hlasov predstavujúcich väčšinu členov, pričom podľa Ústavy sa musia prijímať na základe návrhu Komisie. V iných prípadoch sa rozhodnutia prijímu len ak za ne hlasuje aspoň 232 hlasov predstavujúcich aspoň dve tretiny členov.

Člen Európskej rady alebo Rady ministrov môže požiadať, aby sa vtedy, keď Európska rada alebo Rada ministrov prijíma rozhodnutie kvalifikovanou väčšinou, urobila kontrola a zabezpečilo sa, že kvalifikovaná väčšina zastupuje aspoň 62% celkového počtu obyvateľstva únie. Ak sa zistí, že tomu tak nie je, rozhodnutie sa neprijme.

2. Pri následných pristúpeniach sa vypočíta prah uvedený v odseku 1, aby sa zabezpečilo, že prah kvalifikovanej väčšiny vyjadrený v hlasoch neprekročí ten, ktorý je výsledkom tabuľky z Prehlásenia o rozšírení Európskej únie v Záverečnom akte Konferencie, ktorá prijala Zmluvu z Nice.

PROTOKOL O SKUPINE S EUROM

Vysoké zmluvné strany,

Želajúc si presadzovať podmienky silnejšieho hospodárskeho rastu v Európe a za tým účelom rozvíjať stále užšiu koordináciu hospodárskych politík v rámci oblasti, kde sa používa euro,

Vedomé si potreby stanoviť osobitné ustanovenia pre posilnený dialóg medzi členskými štátmi, ktoré prijali euro, očakávajúc prístupenie všetkých členských štátov únie do oblasti s eurom,

Odsúhlasili tieto ustanovenia, ktoré sú pripojené k ústave:

Článok 1

Ministri členských štátov, ktoré prijali euro, sa neformálne stretávajú. Také stretnutia sa konajú, keď je to nevyhnutné, na prediskutovanie otázok týkajúcich sa povinností, ktoré zdieľajú v súvislosti s jednotnou menou. Komisia a Európska centrálna banka sú pozývané k účasti na takých stretnutiach, ktoré pripravujú zástupcovia ministrov zodpovedných za financie v členských štátoch, ktoré prijali euro.

Článok 2

Ministri členských štátov, ktoré prijali euro, si volia na dva a pol roka svojho predsedu väčšinou týchto členských štátov.

PROTOKOL, KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZMLUVA O EURATOM-E

VYSOKÉ ZMLUVNÉ STRANY,

ZNOVU UPOZORŇUJÚC na nevyhnutnosť, aby boli ustanovenia Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu naďalej plne právne účinné;

ŽELAJÚC si prispôbiť zmluvu novým pravidlám zavedeným Zmluvou o založení Ústavy pre Európu, hlavne v inštitucionálnej a finančnej oblasti,

PRIJALI tieto ustanovenia, ktoré sú pripojené k Zmluve o založení Ústavu pre Európu a menia a dopĺňajú Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu:

Článok 1

Článok 3 sa zrušuje.

Článok 2

Nadpis hlavy III „Inštitucionálne ustanovenia“ sa nahrádza takto:

„Inštitucionálne a finančné ustanovenia“.

Článok 3

Článok 107 sa nahrádza takto:

„Článok 107

Inštitucionálne a finančné ustanovenia Zmluvy o založení Ústavy pre Európu (články I-18 až I-38, články I-52 až I-55 a články III-227 až III-316) a článok I-58 danej zmluvy sa uplatňujú na túto zmluvu bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia stanovené v článkoch 134, 135, 144, 145, 157, 171, 172, 174 a 176.

2. Články 107 až 133, 136 až 143, 146 až 156, 158 až 170, 173, 173a, 175 a 177 až 183 sa zrušujú.“

Článok 4

Nadpis hlavy IV „Finančné ustanovenia“ sa nahrádza takto:

„Osobitné finančné ustanovenia“.

Článok 5

V treťom odseku článku 38 a v treťom odseku článku 82 odkazy na články 141 až 142 sa nahrádzajú príslušne odkazmi na články III-265 a III-266 Zmluvy o založení Ústavy pre Európu. V článku 171(2), v prvom odseku článku 175 a v článku 176 (3) odkaz na článok 183 sa nahrádzajú odkazmi na článok III-318 Zmluvy o založení Ústavy pre Európu.

V článku 172 (4) odkaz na článok 177 (5) sa nahrádza odkazom na článok III-310 Zmluvy o založení Ústavy pre Európu.

V poslednom odseku článku 18 a v článku 83 (2) sa odkazy na článok 164 nahrádzajú odkazmi na článok III-307 Zmluvy o založení Ústavy pre Európu.

V článkoch 38 a 82 sa nahrádza slovo „smernica“ výrazom „európske rozhodnutie“.

V zmluve sa nahrádza slovo „rozhodnutie“ výrazom „európske rozhodnutie“.

Článok 6

Článok 190 sa nahrádza takto:

„Pravidlá, ktorými sa riadia jazyky inštitúcií, stanovuje Rada ministrov jednomyselne, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia, ktoré obsahuje štatút Súdneho dvora“.

Článok 7

Článok 198 sa mení a dopĺňa takto:

„(a) Táto zmluva neplatí pre Faerské ostrovy“.

Článok 8

Článok 201 sa mení a dopĺňa takto:

„Spoločenstvo zavádza úzku spoluprácu s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ktorej detaily sa stanovujú vzájomnou dohodou“.

Článok 9

Článok 206 sa mení a dopĺňa takto:

„Spoločenstvo môže uzavrieť s jedným alebo s viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami dohody o pridružení zahŕňajúce recipročné práva a záväzky, spoločné opatrenia a osobitné postupy.

Tieto dohody uzavrie Rada ministrov jednomyselne po konzultáciách s Európskym parlamentom.

Keď si takéto dohody vyžadujú zmeny a doplnky tejto zmluvy, tieto zmeny a doplnky sa najprv prijímajú v súlade s postupom stanovenými v článku IV-7 Zmluvy o založení Ústavy pre Európu.“

DEKLARÁCIA
pripojená k Protokolu o zastúpení občanov
v Európskom parlamente a vážení hlasov
v Európskej rade a v Rade ministrov

Spoločné stanovisko, ktoré prijímú členské štáty Európskej únie na konferenciách k pristúpeniu Rumunska a/alebo Bulharska týkajúce sa pridelenia kresiel v Európskom parlamente a vážení hlasov v Európskej rade a v Rade ministrov, bude nasledovné. Pristúpenie Rumunska a/alebo Bulharska k Európskej únii sa odohrá predtým, ako vstúpi do platnosti rozhodnutie Európskej rady, s ktorým počíta článok I-19 odsek 2 Ústavy, počet ich zvolených zástupcov v Európskom parlamente sa patrične vypočíta na základe čísiel predstavujúcich počet 33 a 17, pričom budú patrične opravené podľa tohto istého vzorca ako je vzorec, ktorým sa stanovil počet zástupcov občanov každého členského štátu v Európskom parlamente a vážením hlasov v Európskej rade a v Rade ministrov.

Zmluva o pristúpení k Európskej únii môže, prostredníctvom derogácie od článku I-19(2) Ústavy, stanoviť, že počet členov Európskeho parlamentu môže dočasne prekročiť 736 v priebehu zostávajúceho času funkčného parlamentného obdobia rokov 2004 až 2009.

Bez dotknutia sa článku I-24(2) Ústavy vážení hlasov Rumunska a Bulharska v Rade ministrov do 1. novembra 2009 bude patrične predstavovať 14 a 10. V čase každého pristúpenia by mala určiť Rada ministrov prah, na ktorý sa odvoláva Protokol o zastúpení občanov v Európskom parlamente a vážení hlasov v Európskej rade a v Rade ministrov.

VYHLÁSENIE O VYTVORENÍ
EURÓPSKEJ VONKAJŠEJ
AKCNEJ SLUŽBY

„V snahe pomôcť budúcemu ministrovi zahraničných vecí únie zavedenému v článku I-27 ústavy pri výkone jeho povinností, Konvent uznáva potrebu, aby Rada ministrov a Komisia odsúhlasili, bez toho, aby boli dotknuté práva Európskeho parlamentu, že sa zriadi pod úradnou právomocou ministra jedna spoločná služba (Európska vonkajšia akčná služba) pozostávajúca z funkcionárov z príslušných oddelení Generálneho sekretariátu Rady ministrov a Komisie a zamestnancov, ktorými sú detašovaní pracovníci z diplomatických služieb jednotlivých členských štátov.

Zamestnanci delegácií únie tak, ako sú definovaní v článku III-230, budú zabezpečení z tejto spoločnej služby.

Konvent predpokladá, že potrebné dojednania týkajúce sa založenia spoločnej služby, by sa mali urobiť v priebehu prvého roka po vstupe do platnosti Zmluvy o založení Ústavy pre Európu.“

DEKLARÁCIA

PRI FINÁLNOM AKTE PODPISU

ZMLUVY O ZALOŽENÍ ÚSTAVY

Ak dva roky po podpise Zmluvy o založení ústavy ju štyri pätiny členských štátov ratifikovali a jeden alebo viac členských štátov narazili na ťažkosti pokračovať v postupe ratifikácie, záležitosť sa predloží Európskej rade.

EURÓPSKY KONVENT

ZOZNAM ČLENOV

PRESEDNÍCTVO

pán Valéry GISCARD d'ESTAING	predseda
pán Giuliano AMATO	podpredseda
pán Jean-Luc DEHAENE	podpredseda

ĎALŠÍ ČLENOVIA PRESEDNÍCTVA

pán Michel BARNIER	zástupca Európskej komisie
pán John BRUTON	zástupca národného parlamentu
pán Henning CHRISTOPHERSEN	zástupca dánskeho predsedníctva
pán Alfonso DASTIS	zástupca španielskeho predsedníctva (od marca 2003)
pán Klaus HÄNSCH	zástupca Európskeho parlamentu
pán Giorgos KATIFORIS	zástupca gréckeho predsedníctva (do februára 2003)
pán Iñigo MÉNDEZ DE VIGO	zástupca Európskeho parlamentu
pani Ana PALACIO	zástupkyňa španielskeho predsedníctva (do marca 2003)
pán Giorgos PAPANDEOU	zástupca gréckeho predsedníctva (od februára 2003)
pani Gisela STUART	zástupkyňa národného parlamentu
pán Antonio VITORINO	zástupca Európskej komisie
pán Alojz PETERLE	pozvaný

ČLENOVIA KONVENTU

ZÁSTUPCOVIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

pán Jens-Peter BONDE (DK)
pán Elmar BROK (D)
pán Andrew Nicholas DUFF (UK)
pán Olivier DUHAMEL (F)
pán Klaus HÄNSCH (D)
pani Sylvia-Yvonne KAUFMANN (D)
pán Timothy KIRKHOPE (UK)
pán Alain LAMASSOURE (F)
pani Linda McAVAN (UK)
pani Hanja MAIJ-WEGGEN (NL)
pán Luís MARINHO (P)
pán Íñigo MÉNDEZ DE VIGO Y MONTOJO (ES)
pani Cristiana MUSCARDINI (IT)
pán Antonio TAJANI (IT)
pani Anne VAN LANCKER (B)
pán Johannes VOGGENHUBER (ÖS)

ZÁSTUPCOVIA KOMISIE

pán Michel BARNIER

pán António VITORINO

ZÁSTUPCOVIA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

KRAJINA

BELGIË/BELGICKO

vláda

pán Louis MICHEL

národný parlament

pán Karel DE GUCHT
pán Elio DI RUPO

DANMARK

vláda

pán Henning CHRISTOPHERSEN

národný parlament

pán Peter SKAARUP
pán Henrik DAM KRISTENSEN

DEUTSCHLAND

vládanárodný parlament
pán Joschka FISCHER
nahradil pána Petra GLOTZA
v novembri 2002

pán Jürgen MEYER
pán Erwin TEUFEL

ELLAS

vládanárodný parlament
pán Giorgos PAPANDREOU
nahradil pána Giorgosa KATIFORISA
vo februári 2003

pán Paraskevas AVGERINOS
pani Marietta GIANNAKOU

ESPAÑA

vládanárodný
pán Alfonso DASTIS
nahradil BASTARRECHEHO
ako náhradný člen v septembri 2002 a potom
A. Palacio ako člen v marci 2003

parlament
pán Josep BORRELL
pána Carlosa FONTELLES
pán Gabriel CISNEROS
pani LABORDA

FRANCE

vládanárodný
pán Dominique de VILLEPIN
nahradil pána Pierra MOSCOVICIHO
v novembri 2002

parlament
pán Pierre LEQUILLER
nahradil pána Alainu BARRAUA
v júli 2002
pán Hubert HAENEL

IRELAND

vládanárodný
pán Dick ROCHE
nahradil pána Raya MacSHARRYHO
v júli 2002

parlament
pán John BRUTON
pán Proinsias DE ROSSA

ITALIA

vládanárodný
pán Gianfranco FINI

parlament
pán Marco FOLLINI
pán Lamberto DINI

LUXEMBOURG

vládanárodný
pán Jacques SANTER

parlament
pán Paul HELMINGER
pán Ben FAYOT

NEDERLAND

vládanárodný
pán Gijs de VRIES
nahradil pána Hansa van MIERLO
v októbri 2002

parlament
pán René van der LINDEN
pán Frans TIMMERMANS

ÖSTERREICH

vládanárodný
pán Hannes FARNLEITNER

parlament
pán Caspar EINEM
pán Reinhard Eugen BÖSCH

PORTUGAL

vládanárodný
pán Ernâni LOPES
nahradil pána João de VALLERU
v máji 2002

parlament
pán Alberto COSTA
pani Eduarda AZEVEDO

SUOMI/FINLAND

vládanárodný
pani Teija TIILIKAINEN

parlament
pán Kimmo KILJUNEN
pán Jari VILÉN
nahradil pána Mattiho VANHANENA
v máji 2003

SVERIGE

vládanárodný
pani Lena HJELM-WALLÉN

parlament
pán Sören LEKBERG
pán Göran LENNMARKER

UNITED KINGDOM

vládanárodný
pán Peter HAIN

parlament
pani Gisela STUART
pán David HEATHCOAT-AMORY

ZÁSTUPCOVIA KANDIDÁTSKYCH KRAJÍN

KRAJINA

Κύπρος/CYPRUS

vládanárodný
pán Michael ATTALIDES

parlament
pani Eleni MAVROU
pán Panayiotis DEMETRIOU

MALTA

vládanárodný
pán Peter SERRACINO-INGLOTT

parlament
pán Michael FREUDO
pán Alfred SANT

MAGYARORSZÁG/ MAĎARSKO

vládanárodný
pán Péter BALÁZS
*nahradil pána Jánosa MARTONYIHO
v júni 2002*

parlament
pán József SZÁJER
pán Pál VASTAGH

POLSKA/POLSKO

vládanárodný
pani Danuta HÜBNER

parlament
pán Jozef OLEKSY
pán Edmund WITTBRODT

ROMÂNIA/RUMUNSKO

vládanárodný
pani Hildegard Carola PUWAK

parlament
pán Alexandru ATHANASIU
*nahradil pána Liviu MAIORA
vo februári 2003*
pán Puiu HASOTTI

SLOVENSKO

vládanárodný
pán Ivan KORČOK
nahradil pána Jána FIGEL
v novembri 2002

parlament
pán Ján FIGEL
Anahradil pána Pavla HAMŽÍKA
v októbri 2002
pani Irena BELOHORSKÁ

LATVIJA/LOTYŠSKO

vládanárodný
pani Sandra KALNIETE
nahradila pána Roberta ZILEHO
v januári 2003

parlament
pán Rihards PIKS
pani Liene LIEPINA
nahradila pána Edvinsa INKĒNSA
v januári 2003

EESTI/ESTÓNSKO

vládanárodný
pán Lennart MERI

parlament
pán Tunne KELAM
pán Rein LANG
nahradil pána Peetera
REITZBERGA
v apríli 2003

LIETUVA/LITVA

vládanárodný
pán Rytis MARTIKONIS

parlament
pán Vytenis ANDRIUKAITIS
pán Algirdas GRICIUS
nahradil pána Alvydasa
MEDALINSKASA
v decembri 2002, ktorý nahradil
pani Daliu KUTRAITE-
GIEDRAITIENE

България/BULHARSKO

vládanárodný
ani Meglena KUNEVA

parlament
pán Daniel VALCHEV
pán Nikolai MLADENOV

ČESKÁ REPUBLIKA

vládanárodný
pán Jan KOHOUT
nahradil pána Jana KAVANA
v septembri 2002

parlament
pán Jan ZAHRADIL
pán Josef ZIELENIEC

SLOVENIJA/SLOVINSKO

vládanárodný
pán Dimitrij RUPEL
nahradil pána Matjaza NAHTIGAL

parlament
pán Jelko KACIN
Anahradil pána Slavka GABERA
v januári 2003v januári 2003
pán Alojz PETERLE

TÜRQÍYE/TURECKO

vládanárodný
pán Abdullah GÜL
nahradil v marci 2003 pána Yasaranahradil
YAKISA, ktorý nahradil v decembri 2002
pána Mesuta YILMAZA

parlament
pán Zekeriya AKCAM
pána Ali TEKIN

pán Kemal DERVIŞ
v decembri 2002nahradil pani
Ayfer YILMAZ
v decembri 2002

NÁHRADNÍCI

ZÁSTUPCOVIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

pán William ABITBOL (F)
pani ALMEIDA GARRETT (P)
pán John CUSHNAHAN (IRL)
pani Lone DYBKJAER (DK)
pani Pervenche BERÈS (F)
pani Maria BERGER (ÖS)
pán Carlos CARNERO GONZÁLEZ (ES)
pán Neil MacCORMICK (UK)
pani Piia-Noora KAUPPI (FI)
pani Elena PACIOTTI (IT)
pán Luís QUEIRÓ (P)
pán Reinhard RACK (ÖS)
pán Esko SEPPÄNEN (FI)
vojvoda zo STOCKTONU (UK)
pani Helle THORNING-SCHMIDT (DK)
pán Joachim WUERMELING (D)

ZÁSTUPCOVIA KOMISIE

pán David O'SULLIVAN

pán Paolo PONZANO

ZÁSTUPCOVIA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

KRAJINA

BELGIË/BELGIQUE

vládanárodný
pán Pierre CHEVALIER

parlament
pán Danny PIETERS
pani Marie NAGY

DANMARK

vládanárodný
pán Poul SCHLÜTER

parlament
pán Per DALGAARD
pán Niels HELVEG
PETERSEN

DEUTSCHLAND

vládanárodný
pán Hans Martin BURY
*nahradil pána Guntera PLEUGERA
v novembri 2002*

parlament
pán Peter ALTMAIER
pán Wolfgang GERHARDS
*nahradil pána Wolfganga
SENFFA
v marci 2003*

ELLAS

vládanárodný
pán Giorgos KATIFORIS
*nahradil pána Panayiotisa
IOAKIMIDISA vo februári 2003*

parlament
pán Nikolaos
CONSTANTOPOULOS
pán Evripidis STILINIADIS

ESPAÑA

vládanárodný
pani Ana PALACIO
*nahradila pána Alfonsa

DASTISA v marci 2003*

parlament
pán Diego LÓPEZ GARRIDO
pán Alejandro MUÑOZ
LONSO

FRANCE

vládanárodný
pani Pascale ANDREANI
nahradila pána Pierra VIMONT
v auguste 2002

parlament
pán Jacques FLOCH
Anahradil pani Anne-Marie
IDRAC v júli 2002
pán Robert BADINTER

IRELAND

vládanárodný
án Bobby McDONAGH

parlament
pán Pat CAREY
nahradil pána Martina CULLENA
v júli 2002
pán John GORMLEY

ITALIA

vládanárodný
pán Francesco E. SPERONI

parlament
pán Valdo SPINI
pán Filadelfio Guido BASILE

LUXEMBOURG

vládanárodný
pán Nicolas SCHMIT

parlament
pán Gaston GIBERYEN
pani Renée WAGENER

NEDERLAND

vládanárodný
pán Thom de BRUIJN

parlament
Wim van EEKELEN
pán Jan Jacob van DIJK
nahradil pána Hansa van
BAALENA
v októbri 2002

ÖSTERREICH

vládanárodný
pán Gerhard TUSEK

parlament
pani Evelin
LICHTENBERGER
pán Eduard MAINONI
nahradil pána Gerharda
KURZMANN v marci 2003

PORTUGAL

vládanárodný
pán Manuel LOBO ANTUNES

parlament
pán Guilherme d'OLIVEIRA
MARTINS
*nahradil pána Osvalda
de CASTRO v júni 2002*
pán António NAZARÉ
PEREIRA

SUOMI/FINLAND

vládanárodný
pán Antti PELTOMÄKI

parlament
pán Hannu TAKKULA
*nahradil pani Riittu KORHONEN
v máji 2003*
pán Esko HELLE

SVERIGE

vládanárodný
pán Sven-Olof PETERSSON
*nahradil pani Lenu HALLENGREN
v decembri 2002*

parlament
pán Kenneth KVIST
pán Ingvar SVENSSON

UNITED KINGDOM

vládanárodný
barónka SCOTLAND OF ASTHAL

parlament
Lord TOMLINSON
Lord MACLENNAN OF
ROGART

ZÁSTUPCOVIA KANDIDÁTSKYCH KRAJÍN

KRAJINA

Κύπρος/CYPRUS

vládanárodný
pán Theophilos V. THEOPHILOU

parlament
pán Marios MATSAKIS
pani Androula VASSILIOU

MALTA

vládanárodný
pán John INGUANEZ

parlament
pani Dolores CRISTINA
pán George VELLA

MAGYARORSZÁG/ MAĎARSKO

vládanárodný
pán Péter GOTTFRIED

parlament
pán András KELEMEN
pán István SZENT-IVÁNYI

POLSKA/POLSKO

vládanárodný
pán Janusz TRZCIŃSKI

parlament
pani Marta FOGLER
pani Genowefa GRABOWSKA

ROMÂNIA/RUMUNSKO

vládanárodný
pán Constantin ENE

parlament
pán Péter ECKSTEIN-
KOVACS
nahradil pána Iona JINGU pán
Adrian SEVERIN

v decembri 2002

SLOVENSKO

vládanárodný
pán Juraj MIGAŠ

parlament
pani Zuzana MARTINÁKOVÁ
nahradila pána Františka ŠEBEJA
novembri 2002
pán Boris ZALA
nahradil pani Oľgu KELTOŠOVÚ
v novembri 2002

LATVIJA/LOTYŠSKO

vládanárodný
pán Roberts ZILE
nahradil pána Guntarsa KRASTS
v januári 2003

parlament
pán Guntars KRASTS
Anahradil pána Marisa
SPRINDZUKSA v januári 2003
pán Arturs Krisjanis KARINS
nahradil pani Inese BIRZNIECE
v januári 2003

EESTI/ESTÓNSKO

vládanárodný
pán Henrik HOLOLEI

parlament
pani Liina TÕNISSON
*nahradila pani Liiu HÄNNI
v apríli 2003*
pán Urmas REINSALU
*nahradil pána Üloa TÄRNOA
v apríli 2003*

LIETUVA/LITVA

vládanárodný
pán Oskaras JUSYS

parlament
pán Gintautas ŠIVICKAS
*nahradil vo februári 2003
pána Gediminasa
DALINKEVICIUSA, ktorý
nahradil pána Rolandas
PAVILIONISA v decembri 2002*
pán Eugenijus MALDEIKIS
*nahradil pána Alvydasa
MEDALINSKASA vo februári
2003*

България/BULHARSKO

vládanárodný
pani Neli KUTSKOVA

parlament
pán Alexander ARABADJIEV
pán Nesrin UZUN

ČESKÁ REPUBLIKA

vládaárodný
pani Lenka Anna ROVNA
*nahradila pána Jana KOHOUTA
v septembri 2002*

parlament
pán Petr NEČAS
pán František KROUPA

SLOVENIJA/SLOVINSKO

vládanárodný
pán Janez LENARČIČ

parlament
pán Franc HORVAT
*nahradil pani Danicu SIMŠIČ
v januári 2003*
pán Mihael BREJC

TŪRQÍYE/TURECKO

vládanárodný

pán Oğuz DEMIRALP

nahradil pána Nihata AKYOLA

parlament

pán Ibrahim ÖZAL

*nahradil pána Kürsata ESERA
v auguste 2002 v decembri 2002*

pán Necdet BUDAK

nahradil pána A. Emre

KOCAOĞLOUA v decembri 2002

POZOROVATELIA

pán Roger BRIESCH Hospodársky a sociálny výbor

pán Josef CHABERT Výbor regiónov

pán João CRAVINHO Európski sociálni partneri

pán Manfred DAMMEYER Výbor regiónov

pán Patrick DEWAEL Výbor regiónov

pán Nikiforos DIAMANDOUROSE Európsky ombudsman

(nahradil pána Jacoba SÖDERMANA v marci 2003)

pani Claude DU GRANRUT Výbor regiónov

pán Göke Daniel FRERICH Hospodársky a sociálny výbor

pán Emilio GABAGLIO Európski sociálni partneri

pán Georges JACOBSE Európski sociálni partneri

pán Claudio MARTI Výbor regiónov

pani Anne-Maria SIGMUND Hospodársky a sociálny výbor

pán Ramón Luis VALCÁRCEL SISO Výbor regiónov

(nahradil pána Eduarda ZAPLANU vo februári 2003;

potom ako pani Eva-Riitta SIITONEN konala

ako náhradný člen od októbra 2002)

SEKRETARIÁT

Sir John KERR

pani Annalisa GIANNELLA

pani Marta ARPIO SANTACRUZ

pán Hervé BRIBOSIA

pani Elisabeth GATEAU

pani Maria José MARTÍNEZ IGLESIAS

pán Guy MILTON

pani Kristin de PEYRON

pán Alain PIOTROWSKI

pani Alessandra SCHIAVO

pani Maryem van den HEUVEL

generálny tajomník

zástupkyňa generálneho tajomníka

pani Agnieszka BARTOL

pani Nicole BUCHET

pán Clemens LADENBURGER

pán Nikolaus MEYER LANDRUT

pán Ricardo PASSOS

pán Alain PILETTE

pán Etienne de PONCINS

pani Walpurga SPECKBACHER

OBSAH

ÚVOD	1
PREAMBULA	3
<u>I. ČASŤ</u>	
HLAVA I DEFINÍCIA A CIELE ÚNIE	5
HLAVA II ZÁKLADNÉ PRÁVA A OBČIANSTVO ÚNIE	8
HLAVA III PÔSOBNOSTI ÚNIE	9
HLAVA IV INŠTITÚCIE ÚNIE	5
KAPITOLA I INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC	15
KAPITOLA II INÉ INŠTITÚCIE A ORGÁNY	25
HLAVA V UPLATŇOVANIE PÔSOBNOSTI ÚNIE	27
<i>KAPITOLA I</i> SPOLOČNÉ USTANOVENIA	27
<i>KAPITOLA II</i> OSOBITNÉ USTANOVENIA	31
<i>KAPITOLA III</i> POSILNENÁ SPOLUPRÁCA	37
HLAVA VI DEMOKRATICKÝ ŽIVOT ÚNIE	38
HLAVA VII FINANCIE ÚNIE	41
HLAVA VIII ÚNIA A JEJ BEZPROSTREDNÉ OKOLIE	43
HLAVA IX ČLENSTVO V ÚNII	44

<u>II. ČASŤ</u>	<u>CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV ÚNIE</u>	47
PREAMBULA		47
HLAVA I	DÔSTOJNOSŤ	48
HLAVA II	SLOBODY	49
HLAVA III	ROVNOSŤ	51
HLAVA IV	SOLIDARITA	53
HLAVA V	PRÁVA OBČANOV	56
HLAVA VI	SPRAVODLIVOSŤ	58
HLAVA VII	VŠEOBECNÉ USTANOVENIA UPRAVUJÚCE VÝKLAD UPLATŇOVANIA CHARTY	59

III. ČASŤ:	<u>POLITIKY A FUNGOVANIE ÚNIE</u>	61
HLAVA I –	DOLOŽKY VŠEOBECNÉHO POUŽITIA	62
HLAVA II –	NEDISKRIMINÁCIA A OBČIANSTVO	63
HLAVA III –	NÚTORNÉ POLITIKY A OPATRENIA	65
KAPITOLA I –	VNÚTORNÝ TRH	65
Oddiel 1 –	Založenie vnútorného trhu	65
Oddiel 2 –	Voľný pohyb osôb a služieb	66
	Pododdiel 1 – Pracovníci	66
	Pododdiel 2 – Sloboda usadzovania sa	68
	Pododdiel 3 – Sloboda poskytovania služieb	70
Oddiel 3 –	Voľný pohyb tovaru	73
	Pododdiel 1 – Colná únia	73
	Pododdiel 2 – Spolupráca colných orgánov	74
	Pododdiel 3 – Zákaz kvantitatívnych obmedzení	74
Oddiel 4 –	Kapitál a platby	76
Oddiel 5 –	Pravidlá hospodárskej súťaže	78
	Pododdiel 1 – Pravidlá uplatňované na podniky	78
	Pododdiel 2 – Pomoc poskytnutá členskými štátmi	81
Oddiel 6 –	Fiškálne ustanovenia	83
Oddiel 7 –	Aproximácia legislatívy	84
KAPITOLA II –	HOSPODÁRSKA A MENOVÁ POLITIKA	87
Oddiel 1 –	Hospodárska politika	87
Oddiel 2 –	Menová politika	92
Oddiel 3 –	Inštitucionálne ustanovenia	96
Oddiel 3a –	Osobitné ustanovenia pre členské štáty, ktoré sú súčasťou oblasti s eurom	98
Oddiel 4 –	Prechodné ustanovenia	99

KAPITOLA III – POLITIKY V INÝCH OSOBITNÝCH OBLASTIACH	103
Oddiel 1 – Zamestnanosť	103
Oddiel 2 – Sociálna politika	106
Pododdiel 1 Európsky sociálny fond	111
Oddiel 3 – Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	112
Oddiel 4 – Poľnohospodárstvo a rybolov	114
Oddiel 5 – Životné prostredie	118
Oddiel 6 – Ochrana spotrebiteľa	121
Oddiel 7 – Doprava	122
Oddiel 8 – Transeurópske siete	125
Oddiel 9 – Výskum a technický rozvoj a vesmír	127
Oddiel 10 – Energetika	131
KAPITOLA IV – PRIESTOR SLOBODY, BEZPEČNOSTI A SPRAVODLIVOSTI	132
Oddiel 1 – Všeobecné ustanovenia	132
Oddiel 2 – Politiky pri hraničných kontrolách, azyle a prisťahovalectve	134
Oddiel 3 – Súdna spolupráca v občianskych záležitostiach	137
Oddiel 4 – Súdna spolupráca v trestných záležitostiach	138
Oddiel 5 – Policajná spolupráca	141
KAPITOLA V – OBLASTI, KDE MÔŽE ROBIŤ ÚNIA DOPLŇUJÚCE ALEBO PODPORNÉ OPATRENIA	143
Oddiel 1 – Verejné zdravie	143
Oddiel 2 – Priemysel	145
Oddiel 3 – Kultúra	146
Oddiel 4 – Vzdelávanie, odborná príprava, mládež a šport	147
Oddiel 5 – Civilná ochrana	149
Oddiel 6 – Administratívna spolupráca	150

Oddiel 2 – Poradné orgány únie	197
Pododdiel 1 – Výbor regiónov	197
Pododdiel 2 – Hospodársky a sociálny výbor	198
Oddiel 3 – Európska investičná banka	200
Oddiel 4 – Spoločné ustanovenia pre inštitúcie, orgány a agentúry únie	201
KAPITOLA II – FINANČNÉ USTANOVENIA	205
Oddiel 1 – Viacročný finančný rámec	205
Oddiel 2 – Ročný rozpočet únie	206
Oddiel 3 – Plnenie rozpočtu a absolutórium	209
Oddiel 4 – Spoločné ustanovenia	211
Oddiel 5 – Boj proti podvodom	213
KAPITOLA III - POSILNENÁ SPOLUPRÁCA	214
HLAVA VII – SPOLOČNÉ USTANOVENIA	217
<u>IV. ČASŤ: VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA</u>	221
PROTOKOL O ÚLOHE NÁRODNÝCH PARLAMENTOV V EURÓPSKEJ ÚNII	226
PROTOKOL O UPLATŇOVANÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY	229
PROTOKOL O ZASTÚPENÍ OBČANOV V EURÓPSKOM PARLAMENTE A VÁŽENÍ HLASOV V EURÓPSKEJ RADE A V RADE MINISTROV	232
PROTOKOL O SKUPINE S EUROM	235
PROTOKOL, KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZMLUVA O EURATOM-E	236

